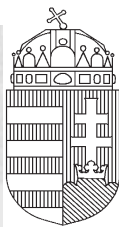

IGAZSÁGÜGYI KÖZLÖNY

AZ IGAZSÁGÜGYI
ÉS RENDÉSZETI MINISZTERIUM
HIVATALOS LAPJA

BUDAPEST,
2008. AUGUSZTUS 31.

TARTALOM

	Oldal
A KORMÁNY RENDELETEI	
177/2008. (VII. 1.) Korm. r. a közigazgatási hivatalról.....	1090
178/2008. (VII. 3.) Korm. r. a kisajátítási terv elkészítéséről, felülvizsgálatáról, záradékolásáról, valamint a kisajátítással kapcsolatos értékkülön- bőzet megfizetésének egyes kérdéseiről.....	1096
184/2008. (VII. 18.) Korm. r. az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet módosításáról.....	1104
189/2008. (VII. 28.) Korm. r. egyes, a miniszteri feladat- és hatáskörök ellátását érintő kormányrendeletek módosításáról	1104
A KORMÁNY TAGJÁNAK RENDELETE	
15/2008. (VII. 28.) IRM r. az igazságügyi és rendészeti miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadá- sáról*	1106
ALKOTMÁNYBÍRÓSÁGI HATÁROZATOK	
95/2008. (VII. 3.) AB h. az Alkotmánybíróság határozata	1107
96/2008. (VII. 3.) AB h. az Alkotmánybíróság határozata	1123
JOGSZABÁLYMUTATÓ	
A Magyar Közlönyben a 2008. július 1. napjától 2008. július 31. napjáig közzétett jogszabályok jegyzéke	1134
UTASÍTÁS	
16/2008. (MK 106.) IRM ut. az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról	1139
SZERVEZETI HÍREK	
Pályázati felhívás.....	1176
Közlemények.....	1177
Szolgálati igazolványok érvénytelenítése	1186

* A 15/2008. (VII. 28.) IRM rendelet mellékletei terjedelmi okból CD formában jelennek meg, melyet az Igazságügyi Közlöny előfizetői kérésre megkapnak (telefon: 266-9290/237, illetőleg 238 mellék; fax: 338-4746; postacím: 1394 Budapest 62, Pf. 357).

A Kormány rendeletei

A Kormány 177/2008. (VII. 1.) Korm. rendelete a közigazgatási hivatalról

A Kormány az Alkotmány 35. § (2) bekezdésében megállapított eredeti jogalkotói hatáskörében, az Alkotmány 35. § (1) bekezdés c) és d) pontjában, valamint 40. § (3) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 17. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a következőket rendeli:

1. §

(1) A közigazgatási hivatal a Kormány kijelölt területi államigazgatási szerve.

(2) A közigazgatási hivatalt a Kormány a helyi önkormányzatokért felelős miniszter közreműködésével irányítja.

2. §

(1) A közigazgatási hivatal közvetlenül a közigazgatási hivatal vezetőjének (a továbbiakban: hivatalvezető) vezetése alatt álló szervezeti egységekből, továbbá kormányrendeletben meghatározott ágazati szakigazgatási szervből (a továbbiakban: szakigazgatási szerv), valamint – a Közép-magyarországi Regionális Közigazgatási Hivatal kivételével – kirendeltségekből áll.

(2) A kirendeltség a közigazgatási hivatal szervezeti egysége, amely a közigazgatási hivatal szervezeti és működési szabályzatában meghatározott feladatokat lát el. Kirendeltségek az e rendeletben meghatározott megyeszékhely városokban, megyére kiterjedő működési területtel működnek.

(3) A szakigazgatási feladatokat ellátó szervnek a megyei kirendeltségen területi osztálya működhet. Területi osztály működését kormányrendelet elrendelheti.

(4) A területi főépítész a hivatal szervezeti keretében működik, önálló feladat- és hatáskörrel rendelkezik, illetékessége megegyezik a közigazgatási hivatal illetékességével.

(5) A (4) bekezdésben meghatározottakon kívül a Dél-dunántúli Régió állami főépítésze különös illetékességgel rendelkezik, amely a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról szóló 2000. évi CXII. törvény 1. számú melléklete szerinti településekre terjed ki.

(6) A közigazgatási hivatal építésfelügyelője a hivatal szervezeti keretében működik, önálló feladat- és hatáskörrel rendelkezik, illetékessége megegyezik a közigazgatási hivatal illetékességével.

(7) A hivatalvezető vezetése alatt álló szervezeti egységek, a szakigazgatási szervek, a kirendeltségek, a területi szinten működő állami főépítész, valamint az építésfelügyelő egy költségvetési szervet képeznek.

(8) A közigazgatási hivatalok létszámát szakigazgatási szervei bontásban kell meghatározni.

3. §

(1) A hivatalvezetőt – pályázat alapján – a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter és a helyi önkormányzatokért felelős miniszter együttes javaslatára a miniszterelnök bízza meg. A hivatalvezető megbízását – a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter és a helyi önkormányzatokért felelős miniszter együttes javaslatára – a miniszterelnök vonja vissza.

(2) A helyi önkormányzatokért felelős miniszter – a vezetői megbízás és a vezetői megbízás visszavonása kivételével – gyakorolja a munkáltatói jogokat a hivatalvezető felett.

(3) A hivatalvezető minisztériumi főosztályvezetői besorolású köztisztviselő.

(4) Hivatalvezetői megbízást az a köztisztviselő kaphat, aki állam- és jogtudományi egyetemi végzettséggel, valamint jogi vagy közigazgatási szakvizsgával rendelkezik.

4. §

(1) A hivatalvezető munkáját hivatalvezető-helyettesek segítik. A hivatalvezető-helyettes ellátja a hivatal szervezeti és működési szabályzatában meghatározott feladatokat, és távollétében a szervezeti és működési szabályzatban meghatározottak szerint helyettesíti a hivatalvezetőt.

(2) A kirendeltséget a kirendeltségvezető hivatalvezető-helyettesként vezeti, aki ellátja a közigazgatási hivatal szervezeti és működési szabályzatában meghatározott feladatokat.

(3) A hivatalvezető-helyettes – a hivatalvezető javaslatára – a helyi önkormányzatokért felelős miniszter bízza meg, illetve vonja vissza a megbízását. A hivatalvezető-helyettes feletti munkáltatói jogokat egyebekben a hivatalvezető gyakorolja.

(4) A hivatalvezető-helyettes minisztériumi főosztályvezető-helyettesi besorolású köztisztviselő.

(5) Hivatalvezető-helyettesi megbízást az a köztisztviselő kaphat, aki állam- és jogtudományi egyetemi végzettséggel, valamint jogi vagy közigazgatási szakvizsgával rendelkezik.

5. §

(1) A szakigazgatási szerv önállóan gyakorolja a jogszabályban megállapított hatáskörét.

(2) A szakigazgatási szerv vezetője minisztériumi főosztályvezető-helyettesi besorolású köztisztviselő.

(3) A szakigazgatási szerv vezetője gondoskodik a szakmai követelmények érvényesüléséről, gyakorolja a munkáltatói jogokat a szakigazgatási szerv köztisztviselői felett.

6. §

A költségvetés előkészítése során a helyi önkormányzatokért felelős miniszter kikéri a szakigazgatási szervek tevékenységének szakmai irányítását a 7. § (1) bekezdése szerint ellátó központi államigazgatási szerv vezetője véleményét.

7. §

(1) Azokkal az ügyekkel összefüggésben,
a) amelyekben a közigazgatási hivatal hatósági jogkörben jár el, valamint

b) amelyekben a szakigazgatási szervek járnak el, a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Ksztv.) 2. §-ának (3) bekezdésében meghatározott hatásköröket az adott ügycsoport tekintetében feladatkörrel rendelkező szakmai irányító miniszter (a továbbiakban: szakmai irányító miniszter) gyakorolja.

(2) A szakmai irányító miniszter írásban tájékoztatja a közigazgatási hivatalt, a feladatkörét érintő ágazati tervek-ről, ágazatpolitikai elképzelésekről, javaslatot tesz a megvalósítás szervezeti és intézményi feltételeire, valamint – a szakigazgatási szervek vezetőinek meghívásával egyidejűleg – az e szervek vezetői részére tartandó szakmai értekezletekről.

8. §

(1) A helyi önkormányzatokért felelős miniszter ellátja a helyi önkormányzatok, a kisebbségi önkormányzatok és a helyi önkormányzatok társulásai törvényességi ellenőrzésének, továbbá a közigazgatási hivatalok és a központi

államigazgatási szervek területi szervei jogszabályban szereplő ellenőrzésének a szakmai irányítását, s ennek keretében gyakorolja a 7. § (1) és (2) bekezdésben meghatározott jogokat.

(2) A helyi önkormányzatokért felelős miniszter ellátja a közigazgatási hivatalok tevékenységének törvényességi, szakszerűségi, hatékonysági és pénzügyi ellenőrzését.

(3) A törvényességi, szakszerűségi és hatékonysági ellenőrzésre vonatkozó részletes szabályokat a helyi önkormányzatokért felelős miniszter által vezetett minisztérium szervezeti és működési szabályzata határozza meg, amely az ott meghatározottak szerint átfogó-, téma-, cél- és utóellenőrzés lehet. Átfogó ellenőrzést legalább négyévenként, téma-, cél-, feladat- vagy utóellenőrzést a munkatervben meghatározott ütemezéssel kell tartani.

(4) A szakigazgatási szervekre is kiterjedő ellenőrzést a helyi önkormányzatokért felelős miniszter a szakmai irányító miniszter közreműködésével látja el.

(5) A területfejlesztésért és területrendezésért felelős miniszter ellátja a kistérségi fejlesztési tanácsok, a megyei területfejlesztési tanácsok, a térségi fejlesztési tanácsok és a regionális fejlesztési tanácsok (a továbbiakban együtt: fejlesztési tanács) törvényességi felügyeletének szakmai irányítását, ennek keretében gyakorolja a Ksztv. 2. § (3) bekezdésében meghatározott jogokat.

(6) A fejlesztési tanács működésének törvényességi felügyeletét a tanács székhelye szerint illetékes közigazgatási hivatal gyakorolja.

9. §

(1) A közigazgatási hivatalnak az
a) ügyviteli és informatikai feladatok szolgáltatásalapú ellátásának feltételeivel kapcsolatos feladataival összefüggő,

b) a központi közszolgálati nyilvántartás működtetésével, a szakember-utánpótlás megszervezésével, valamint a köztisztviselők képzésével, továbbképzésével kapcsolatos ügyek tekintetében a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 2. §-ának (3) bekezdésében meghatározott hatásköröket a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter gyakorolja.

(2) A 16–24. §-okban meghatározott feladatok ellátása körében a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter kezdeményezi és ellenőrzi

a) a több ágazatot érintő kormányzati döntések végrehajtásának területi összehangolását;

b) a közigazgatás korszerűsítésével kapcsolatos feladatok területi összehangolását;

c) a központi államigazgatási szervek területi szervei informatikai fejlesztéseinek összehangolását a közigazgatási informatikai fejlesztési tervekkel, koncepcióval összhangban.

10. §

(1) A hivatalvezető gyakorolja a munkáltatói jogokat a szakigazgatási szervek vezetői, a közigazgatási hivatal – szervezeti és működési szabályzatban meghatározott – szervezeti egységeinek köztisztviselői, valamint munkavállalói felett.

(2) A szakigazgatási szerv vezetőjének megbízásához, megbízásának visszavonásához a szakmai irányító miniszter egyetértése szükséges.

11. §

A hivatalvezető

a) vezeti a közigazgatási hivatalt, ellátja a költségvetési szerv vezetőjének hatáskörébe utalt feladatokat;

b) gondoskodik a közigazgatási hivatal szakigazgatási szervei feladatai ellátásának feltételeiről;

c) elkészíti a közigazgatási hivatal szervezeti és működési szabályzatát, gondoskodik a jogszabályban előírt belső szabályzatok elkészítéséről.

12. §

(1) A hivatalvezető évente beszámol a helyi önkormányzatokért felelős miniszter előtt a hivatal tevékenységéről és a területi államigazgatás helyzetéről.

(2) A beszámolási kötelezettség kiterjed a közigazgatási hivatal területén működő államigazgatási feladatot ellátó szervekre és személyre, a központi államigazgatási szerv bármely jogállású területi szervére, kirendeltségére, illetve a polgármesterre, a jegyzőre az általuk ellátott államigazgatási feladatokat érintően.

(3) A (2) bekezdésben felsorolt szervek adatok, információk szolgáltatásával közreműködnek a beszámolási feladatok teljesítésében.

(4) A beszámolónak tartalmaznia kell:

a) a központi államigazgatási szervek területi szervei számára a Kormány, illetve az ágazati feladatokért felelős miniszterek által meghatározott ágazatpolitikai célkitűzések érvényesülését, valamint a nemzetgazdaságilag kiemelt beruházások megvalósítását segítő közigazgatási feladatok végrehajtásának helyzetét;

b) a közigazgatási hivatal törvényességi ellenőrzési és törvényességi felügyeleti tevékenységének tapasztalatait;

c) a közigazgatási hivatalnak a jegyző és a polgármester államigazgatási tevékenységére vonatkozó tapasztalatait;

d) a (2) bekezdésben meghatározott államigazgatási szervek működésének, tevékenységének tapasztalatait;

e) egyéb, a Kormány által meghatározott szempontokat;

f) a b), c) és d) pontban meghatározott szerveknél a közérdekű kérelmekkel, panaszokkal és bejelentésekkel kapcsolatos ügyek intézésének helyzetét.

13. §

(1) A törvényességi ellenőrzést, a törvényességi felügyeletet az önkormányzat, a társulás, illetve a fejlesztési tanács székhelye szerint illetékes közigazgatási hivatal gyakorolja.

(2) A közigazgatási hivatal, illetőleg a szakigazgatási szerv a törvényben vagy kormányrendeletben megállapított ügyekben hatósági jogkört gyakorol.

(3) A közigazgatási hivatal ellátja a törvényben, illetve kormányrendeletben hatáskörébe utalt egyéb államigazgatási feladatokat.

14. §

(1) Amennyiben kormányrendelet kivételt nem tesz, a központi államigazgatási szervek területi szervei – szervezeti és szakmai önállóságuk megtartásával – a hivatal koordinációs és ellenőrzési jogkörébe tartoznak.

(2) A közigazgatási hivatal a kézhezvételtől számított 5 napon belül véleményezi a koordinációs és ellenőrzési jogkörébe tartozó, régióon belüli székhellyel rendelkező megyei és az egy megyét meghaladó illetékességgel rendelkező központi államigazgatási szervek területi szervei vezetőinek vezetői megbízását és megbízásuk visszavonását, javaslatot tehet megbízásuk visszavonására, kitüntetésükre, jutalmazásukra, kezdeményezheti fegyelmi felelősségre vonásukat.

(3) A közigazgatási hivatal a (2) bekezdésben meghatározott véleményét megküldi a helyi önkormányzatokért felelős miniszternek, az államháztartásért felelős miniszternek, valamint az érintett központi államigazgatási szerv területi szerve vezetőjének és a szakmai irányító miniszternek.

15. §

(1) A közigazgatási hivatal a működési területén lévő bármely központi államigazgatási szerv területi és helyi szervétől, polgármestertől, jegyzőtől, valamint államigazgatási feladatot ellátó más szervtől, személytől az általuk ellátott államigazgatási feladatokat érintően bármely döntést bekérhet, a szerv intézkedéséről tájékoztatást kérhet, illetve az iratokba betekinthet.

(2) A közigazgatási hivatal az (1) bekezdésben meghatározott szervnél – törvénysértés észlelése esetén – egyeztető eljárást kezdeményez. Ennek eredménytelensége esetén az érintett szerv felügyeleti szervénél felügyeleti intézkedést kezdeményez, utóbbi eredménytelensége esetén pedig a szakmai irányító miniszter eljárását kezdeményezi.

(3) A közigazgatási hivatal a (2) bekezdésben foglalt intézkedések eredménytelensége esetén az érintett döntést

hozó szerv felügyeleti szerve és a szakmai irányító miniszter egyidejű tájékoztatása mellett kezdeményezi az önkormányzatokért felelős miniszternél a (4) bekezdésben foglalt intézkedés megtételét.

(4) Ha a törvénysértés másként nem orvosolható, a helyi önkormányzatokért felelős miniszter és a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter együttesen tesz javaslatot a Kormánynak az Alkotmány 35. § (4) bekezdése alapján a Kormánynak alárendelt területi szervek törvénybe ütköző határozatának vagy intézkedésének megsemmisítésére, illetve megváltoztatására.

16. §

(1) A közigazgatási hivatal koordinációs feladat- és hatáskörében

a) gondoskodik a több ágazatot érintő kormányzati döntések végrehajtásának területi összehangolásáról;

b) gondoskodik a regionális államigazgatási kollégium (a továbbiakban: kollégium) működtetéséről, ügyrendjének előkészítéséről;

c) a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter által meghatározottak szerint közreműködik a központi közszolgálati nyilvántartás működtetésével kapcsolatos feladatok ellátásában;

d) gondoskodik a közigazgatás korszerűsítésével, az elektronikus közigazgatás kialakításával kapcsolatos feladatok területi összehangolásáról, szervezéséről;

e) tájékoztatást kérhet a koordinációs és ellenőrzési jogkörébe tartozó területi államigazgatási szervek vezetőitől;

f) gondoskodik ügyfélszolgálat működtetéséről;

g) kezdeményezheti a központi államigazgatási szervek területi szervei ügyfélfogadási, ügyfélszolgálati rendszerének összehangolását, továbbá szakmai támogatást nyújt az ügyfélszolgálati tevékenység bővítéséhez;

h) elősegíti a területi elektronikus ügyfél-tájékoztatási rendszer naprakész működését.

(2) A kollégium a közigazgatási hivatal véleményező, összehangolást elősegítő testülete. A hivatalvezető

a) vezeti a kollégiumot;

b) az ügyrendben meghatározott időközönként, illetve szükség szerint összehívja a kollégium ülését, gondoskodik a napirendek, az állásfoglalások előkészítéséről;

c) szükség szerint meghívja a kollégium ülésére a koordinációs és ellenőrzési jogkörébe nem tartozó közigazgatási szervek vezetőit.

(3) A kollégium elnöke a hivatalvezető, tagjai a hivatalvezető-helyettes, a kirendeltségvezetők, a központi államigazgatási szervek területi szervei, a szakigazgatási szervek vezetői, az államigazgatási feladatot ellátó rendvédelmi szervek vezetői és a közigazgatási hivatal szervezeti és működési szabályzatában meghatározott szervezeti egységek vezetői.

(4) A kollégium ülésén tanácskozási joggal vehet részt az elnök által meghívott közigazgatási feladatot ellátó más szervezet vezetője.

(5) A kollégium ügyrendjét a hivatalvezető terjeszti elő és a kollégium állapítja meg. A kollégium testületként működik, működésének részletes szabályait az ügyrend tartalmazza.

(6) A kollégium

a) elemzi és értékeli a közigazgatási hivatal, a központi államigazgatási szervek területi szervei és a helyi önkormányzatok együttműködésének, továbbá az államigazgatási feladatok területi végrehajtásának tapasztalatait, a közigazgatási szervek államigazgatási hatósági ügyintézését;

b) egyeztet és értékeli az ellenőrzések tapasztalatait, állást foglal az ellenőrzési tervek tartalmáról, ütemezéséről, végrehajtásáról;

c) előmozdítja a területi informatikai kapcsolatokat összehangolt fejlesztését és működését;

d) értékeli a képzési, továbbképzési tevékenységet, véleményezi az erre vonatkozó terveket, ajánlásokat dolgoz ki a képzés, továbbképzés tárgyköreiből és módszereire vonatkozóan;

e) elemzi a központi államigazgatási szervek területi szervei és az érdek-képviselői szervek, köztestületek együttműködését, ajánlást dolgozhat ki az együttműködések továbbfejlesztésére;

f) véleményezi az egyes központi államigazgatási szervek területi szervei ügyvitel-, informatika- és szervezetfejlesztési döntéseinek tervezeteit;

g) értékeli és véleményezi a központi államigazgatási szervek területi szervei ügyfélfogadási rendjét, ügyfélszolgálati tevékenységét.

17. §

A központi államigazgatási szervek területi szervei, valamint az államigazgatási feladatot ellátó rendvédelmi szervek területi szervei feladataik ellátása során kötelesek együttműködni. A hivatalvezető szükség szerint regionális koordinációs értekezletet hívhat össze egyes, több ágazatot érintő feladat ellátásának előmozdítására, a területi államigazgatási szervek, valamint az államigazgatási feladatot ellátó rendvédelmi és más szervek vezetőit ideiglenes bizottság alakítására kérheti fel.

18. §

A kirendeltség a hivatalvezető által meghatározottak szerint vesz részt a közigazgatási hivatal koordinációs feladatai ellátásában.

19. §

(1) A közigazgatási hivatal ellenőrzési feladat- és hatáskörében a központi államigazgatási szervek területi szervei vonatkozásában

a) gondoskodik a központi államigazgatási szervek területi szervei ellenőrzési terveinek összehangolásáról, egyeztetett végrehajtásáról, a tapasztalatok közös elemzéséről;

b) gondoskodik a gazdaságos, egymást kiegészítő ellenőrzési módok kialakításáról, alkalmazásáról;

c) ellenőrzi a szervek vezetőinek köztisztviselőkkel, közalkalmazottakkal kapcsolatos munkáltatói intézkedései törvényességét; illetve a külön jogszabályban meghatározottak szerint közszolgálati ellenőrzést végez;

d) ellenőrzi – az illetékes ügyszéssel egyeztetett ellenőrzési terv és program szerint – a központi államigazgatási szervek területi szervei tevékenységében a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény végrehajtását;

e) ellenőrzi – az illetékes közlevéltárral egyeztetett ellenőrzési terv és program szerint – az ügyiratkezelésről, valamint a központi államigazgatási szervek területi szervei által kezelt adatok nyilvántartásáról és védelméről, a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló jogszabályok végrehajtását.

(2) A közigazgatási hivatal az (1) bekezdés c)–e) pontjában meghatározott feladatainak teljesítése érdekében jogosult a központi államigazgatási szervek területi szervei vezetőitől e feladata tekintetében határidő tűzésével adatokat, felvilágosítást kérni, e szervek irataiba betekinteni.

(3) A közigazgatási hivatal az ellenőrzések tapasztalatairól tájékoztatja a felügyeleti jogkört gyakorló szervet, illetve a feladatkörében érintett minisztert, szükség esetén – különösen, ha jogszabálysértést tapasztal – kezdeményezi intézkedését, gyakorolja a 21. § (1) bekezdésében meghatározott jogait.

(4) A közigazgatás-szervezésért felelős miniszter gondoskodik az ellenőrzések tervezésének és végrehajtásának egységes rendjéről.

20. §

A közigazgatási hivatal, valamint a szakigazgatási szerv vezetője az államigazgatási feladatokat ellátó, államigazgatási hatósági jogkörben eljáró helyi önkormányzati szervek vonatkozásában

a) jogosult a polgármesteri hivatalnál, körjegyzőség-nél, megyei közgyűlés hivatalánál, fővárosi főpolgármesteri hivatalnál, hatósági igazgatási társulásnál a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvényben meghatározott felügyeleti ellenőrzést tartani;

b) a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény hatályosulásának vizsgálata keretében az ellenőrzések szervezésére és a tapasztalatok összegzésére szakmai-koordinációs értekezletet hívhat össze.

21. §

(1) A közigazgatási hivatal, a szakigazgatási szerv a 19. és 20. §-ban meghatározott szervek ellenőrzése során tudomására jutott jogszabálysértés esetén

a) felhívja az ügyben ellenőrzésre jogosult más szerv figyelmét a tapasztalt jogszabálysértésre;

b) megkeresi intézkedés végett a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervet;

c) fegyelmi, szabálysértési vagy büntetőeljárást kezdeményez.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetekben a megkeresett szerv köteles a közigazgatási hivatal, a szakigazgatási szerv megkeresését érdemben megvizsgálni, és saját intézkedéséről vagy annak mellőzése okáról a hivatalt, a szakigazgatási szervet – a megkereséstől számított 30 napon belül – tájékoztatni.

22. §

A közigazgatási hivatal az önkormányzati szervek tekintetében

a) külön jogszabályban meghatározottak szerint közszolgálati ellenőrzést végez,

b) ellenőrzi – az illetékes közlevéltárral egyeztetett ellenőrzési terv és program szerint – az ügyiratkezelésről, továbbá a szerv által kezelt adatok nyilvántartásáról és védelméről, a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló jogszabályok végrehajtását.

23. §

(1) A közigazgatási hivatal az informatikai tevékenység összehangolása érdekében

a) kezdeményezi az ügyviteli tevékenység összehangolását, előmozdítja annak egységes program szerinti ellátását, és a közigazgatási informatikáért felelős miniszter irányítása mellett és az általa biztosított feltételeknek megfelelően biztosítja az ügyviteli és informatikai feladatok szolgáltatás alapú ellátásának kereteit;

b) előmozdítja a központi közszolgálati nyilvántartás hatékony működését és adattartalmának a területi államigazgatási szervek feladatával összefüggő használatát, illetve ellenőrzi a nyilvántartás adatainak védelmére vonatkozó szabályok érvényesülését;

c) a helyi önkormányzatokért felelős miniszter irányítása mellett közreműködik abban, hogy az önkormányzati

törzsadattárat, az önkormányzati törvényességi és hatósági statisztikai rendszer adatait a területi államigazgatási szervek használhassák;

d) közreműködik a központi államigazgatási szervek területi szervei informatika fejlesztéseinek összehangolásában;

e) a közigazgatási informatikáért felelős miniszter irányítása mellett és az általa biztosított feltételek keretei között gondoskodik a központi államigazgatási szervek területi szervei, valamint – igény esetén – az önkormányzatok és kistérségek informatikai rendszereinek távfelügyeleti rendszerben történő működtetéséről, ennek érdekében központi rendszergazdai és segítségnyújtó szolgáltatást biztosíthat.

(2) A közigazgatási hivatal ellátja a választásokkal, a népszavazásokkal összefüggő informatikai feladatokat.

(3) A közigazgatási hivatal közreműködik az önkormányzati rendeletek elektronikus közzétételében.

24. §

(1) A közigazgatási hivatal a köztisztviselők képzése, továbbképzése körében

a) éves terv alapján szervezi a régióban az államigazgatási feladatokat ellátó önkormányzati szervek köztisztviselőinek képzését, továbbképzését;

b) oktatási-módszertani központként közreműködik a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszternek a köztisztviselők képzésével, továbbképzésével, valamint a szakemberutánpótlás megszervezésével kapcsolatos feladatainak ellátásában; a Kormány középtávú továbbképzési tervében meghatározott módszertani feladatok végrehajtásában;

c) gondoskodik a közigazgatási alapvizsgák, szakvizsgák, anyakönyvi szakvizsgák, továbbá külön jogszabály által meghatározott egyéb vizsgák, valamint az ezek előkészítésére szolgáló tanfolyamok megszervezéséről és lebonyolításáról;

d) előmozdítja az ágazati, szakmai alapképzés rendszerességét, kezdeményezheti az ágazati képzéseket a központi államigazgatási szervek területi szervei vezetőinél, a feladatkörében érintett miniszternél;

e) közreműködik a helyi önkormányzatok, valamint a kisebbségi önkormányzatok tisztségviselőinek, képviselőinek képzésében;

f) összehangolja a központi államigazgatási szervek területi szervei feladatkörébe tartozó, köztisztviselőket érintő képzési, továbbképzési feladatok ellátását;

g) elemzi a képzés, továbbképzés színvonalát és eredményességét, kezdeményezi az érintett szerveknél a szükséges intézkedéseket;

h) összehangolja, és az erre biztosított költségvetési kereteknek megfelelően megszervezi a közigazgatási ügyintézéshez szükséges informatikai ismeretek oktatását, továbbképzését, érvényesíti a köztisztviselői vizsgarendszerben az informatikai követelményeket.

(2) A hivatalvezető összehangolja a közigazgatási szervek által az ügyfelek számára nyújtott elektronikus ügyintézés támogató képzéseket, továbbképzéseket, biztosítja azok megfelelő nyilvánosságát, terjeszti az elektronikus ügyintézés módszereit.

25. §

(1) Ha a központi államigazgatási szervek területi szervei illetékessége több régióra terjed ki, a közigazgatási hivatal jogköreit a területi szerv székhelye szerinti hivatal gyakorolja. E jogkörben tett intézkedésről a közigazgatási hivatal tájékoztatja az érintett közigazgatási hivatalokat.

(2) Ha a közigazgatási hivatal nem az (1) bekezdésben említett területi szerv székhelye szerinti régióban, de annak illetékességi területén működik, feladatainak ellátása érdekében gyakorolhatja a 16. § (1) bekezdésének a), e), f) és g) pontjában meghatározott jogokat. E jogkörben tett intézkedéséről tájékoztatja az érintett szerv székhelye szerinti közigazgatási hivatalt.

26. §

(1) A jegyző – az ülést követő 15 napon belül – megküldi a közigazgatási hivatal részére a képviselő-testületnek, bizottságának, a részönkormányzat testületének üléséről készített jegyzőkönyvet, továbbá a polgármester saját és átruházott önkormányzati hatáskörben hozott határozatát.

(2) A kisebbségi önkormányzat testületének üléséről készített jegyzőkönyvet az elnök az ülést követő 15 napon belül megküldi a helyi önkormányzat jegyzőjének, aki azt 5 napon belül megküldi a közigazgatási hivatalnak.

(3) A közigazgatási hivatal felhívására a jegyző a kitűzött határidőre köteles rendelkezésre bocsátani azokat az iratokat, egyéb információkat, amelyek az önkormányzati döntés és működés jogszerűségének vizsgálatához szükségesek.

(4) A helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről szóló 1997. évi CXXXV. törvény, és a települési önkormányzatok többszörös kistérségi társulásáról szóló 2004. évi CVII. törvény szerint megalakult társulás tanácsának üléséről készült jegyzőkönyvet, társulási megállapodást 15 napon belül meg kell küldeni a közigazgatási hivatalnak.

27. §

(1) A közigazgatási hivatal alapító okiratát a helyi önkormányzatokért felelős miniszter adja ki.

(2) A közigazgatási hivatal szervezeti és működési szabályzatát a helyi önkormányzatokért felelős miniszter a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter előzetes véle-

ményének figyelembevételével hagyja jóvá, a szakigazgatási szervekre vonatkozó rendelkezések tekintetében a szakmai irányító miniszter egyetértésével. A helyi önkormányzatokért felelős miniszter és a szakmai irányító miniszter közötti vitás kérdésekben a miniszterelnök dönt.

(3) A közigazgatási hivatal vezetője és a szakmai irányító miniszter között a szakigazgatási szerv vezetőjének kinevezésével kapcsolatos vitás kérdésekben a miniszterelnök dönt.

28. §

(1) E rendelet alkalmazásában államigazgatási hatósági jogkörben eljáró helyi önkormányzati szerv a polgármestert, a jegyzőt és a képviselő-testület hivatala ügyintézőjét kell érteni.

(2) E rendelet alkalmazásában polgármesteren a főpolgármestert és a megyei közgyűlés elnökét, jegyzőn a főjegyzőt és a körjegyzőt is érteni kell.

29. §

(1) A közigazgatási hivatal az Országos Területfejlesztési Konceptióról szóló 97/2005. (XII. 25.) OGY határozat VI. fejezetében meghatározott azon statisztikai tervezési régióknak a közigazgatási területén jogosult eljárni, melynek területén a székhelye van.

(2) A közigazgatási hivatal székhelye:

- a Nyugat-dunántúli Régióban Győr;
- a Közép-dunántúli Régióban Székesfehérvár;
- a Dél-dunántúli Régióban Kaposvár;
- a Közép-magyarországi Régióban Budapest;
- az Észak-magyarországi Régióban Eger;
- az Észak-alföldi Régióban Debrecen;
- a Dél-alföldi Régióban Szeged.

(3) A közigazgatási hivatalok kirendeltségei:

Kirendeltség	Működési terület	Régió
Szombathely	Vas megye	Nyugat-dunántúli Régió
Zalaegerszeg	Zala megye	Nyugat-dunántúli Régió
Tatabánya	Komárom-Esztergom megye	Közép-dunántúli Régió
Veszprém	Veszprém megye	Közép-dunántúli Régió
Pécs	Baranya megye	Dél-dunántúli Régió
Szekszárd	Tolna megye	Dél-dunántúli Régió
Miskolc	Borsod-Abaúj-Zemplén megye	Észak-magyarországi Régió

Kirendeltség	Működési terület	Régió
Salgótarján	Nógrád megye	Észak-magyarországi Régió
Szolnok	Jász-Nagykun-Szolnok megye	Észak-alföldi Régió
Nyíregyháza	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	Észak-alföldi Régió
Kecskemét	Bács-Kiskun megye	Dél-alföldi Régió
Békéscsaba	Békés megye	Dél-alföldi Régió

30. §

Ez a rendelet 2008. július 1. napján lép hatályba.

A Kormány 178/2008. (VII. 3.) Korm. rendelete

a kisajátítási terv elkészítéséről, felülvizsgálatáról, záradékolásáról, valamint a kisajátítással kapcsolatos értékkülönbözet megfizetésének egyes kérdéseiről

A Kormány a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény 41. §-a (3) bekezdésének *a)* és *b)* pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alkotmány 35. §-a (1) bekezdésének *b)* pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

A rendelet hatálya

1. §

A rendelet hatálya kiterjed azokra az adatgyűjtési, földmérési és térképezési, vázrajzkészítési (a továbbiakban együtt: földmérési) munkákra, amelyeket a kisajátításhoz el kell végezni, továbbá a csereingatlanról történő kártalanítás esetén az értékkülönbözet megfizetése tekintetében adható kedvezmény megadására.

2. §

Kisajátítási terv készítésével kapcsolatos földmérési munka csak a megrendelő írásbeli megbízása alapján és a földmérési és térképészeti tevékenységről szóló jogszabályok rendelkezése szerint földmérésre jogosult (a továbbiakban: földmérő) által végezhető.

A kisajátítási terv elemei

3. §

(1) A kisajátítási terv kisajátítási átnézeti térképből, ha a kisajátítás az ingatlan területének csak egy részét érinti, kisajátítási változási vázrajzból (a továbbiakban: kisajátítási vázrajz) és a hozzájuk tartozó területkimutatásokból áll.

(2) A kisajátítási átnézeti térkép a kisajátítással érintett földrészeket és azok közvetlen környezetét ábrázoló, az ingatlan-nyilvántartási térkép alapján készített rajzi munkarész, amely nyomvonalas építmény esetén annak nyomvonalát is tartalmazza.

(3) Egész földrészlet kisajátítása esetén a kisajátítási vázrajzot a földrészletre vonatkozó ingatlan-nyilvántartási térkép hiteles másolata helyettesíti.

(4) A kisajátítási vázrajzot földrészletenként kell elkészíteni.

(5) A kisajátítási vázrajzot az ingatlan-nyilvántartási térkép alapján, digitális formában úgy kell elkészíteni, hogy a változás az ingatlan-nyilvántartásban átvezethető legyen.

(6) Az átnézeti térképhez tartozó területkimutatást a 2. számú melléklet, a kisajátítási vázrajzhoz tartozó területkimutatást a 3. számú melléklet szerint kell elkészíteni. Egész földrészlet kisajátítása esetén a területkimutatást a tulajdoni lap – harminc napnál nem régebbi – hiteles másolata helyettesíti.

Adatgyűjtés, adatszolgáltatás

4. §

(1) A terület fekvése szerint illetékes körzeti földhivatal (a továbbiakban: földhivatal) – a földmérő kérelmére – a kisajátítási terv elkészítéséhez szükséges adatokat az 1. számú melléklet II/1.1. pontja szerinti módon és adattartalommal teljesíti.

(2) A területkimutatás elkészítéséhez az ingatlan-nyilvántartásban még széljegyen feltüntetett jogosultak nevét, lakcímét és a használat jogcímét is be kell szerezni.

(3) Az (1) és (2) bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell a kártalanítás céljára felhasználni kívánt csereingatlanokra is.

A kisajátítási terv készítése, záradékolása

5. §

(1) A kisajátítási átnézeti térképet és területkimutatást az 1. számú melléklet szerinti előírások alapján kell elkészíteni.

(2) A változás ingatlan-nyilvántartási átvezetésére alkalmas kisajátítási vázrajz elkészítésére az ingatlan-nyilvántartási és földmérési jogszabályok az irányadók.

6. §

(1) A kisajátítási tervet – hat példányban – a kisajátítást kérő záradékolás céljából benyújtja a földhivatalhoz. A záradékolás iránti kérelemben meg kell jelölni a későbbi kisajátítás tervezett célját. Ha a kisajátítás termőföldet is érint, akkor – az 1. számú mellékletben foglalt vizsgálati szempontok mellett – a kisajátítási vázrajzot földügyi szempontok szerint is vizsgálni és záradékolni kell.

(2) A kisajátítási tervhez mellékelni kell a következő iratokat, okiratokat és munkarészeket:

- a) vizsgálat és záradékolás iránti kérelem,
- b) tartalomjegyzék,
- c) műszaki leírás (minőségi tanúsítvány),
- d) vizsgálati jegyzőkönyv,
- e) adatszolgáltatási számla másolata,
- f) a felhasznált alappontok helyszínelés eredményével kiegészített pontleírásai,
- g) a felhasznált és újonnan létesített alappontok és numerikus részletpontok koordináta-jegyzéke, illetve pontjegyzéke,
- h) mérési és számítási jegyzőkönyvek kinyomtatva és számítógépes adathordozón,
- i) mérési jegyzetek, mérési és számítási vázlatok (tömbrajz, pontszámos mérési vázlat), tervezési és kitűzési (kiosztási) vázlat,
- j) területszámítási munkarészek és területkimutatás a változási vázrajzon vagy külön munkarészként,
- k) változási vázrajz hat példányban,
- l) digitális adatállomány a változási vázrajzról adathordozón, kísérő bizonylattal,
- m) kisajátítási átnézeti térkép a hozzá tartozó területkimutatással,
- n) a vizsgálatához és záradékoláshoz szükséges egyéb okiratok.

(3) A földhivatal a benyújtott kisajátítási tervet megvizsgálja. A megfelelőnek talált kisajátítási átnézeti térképet „Az állami alapadat-tartalom az érvényes ingatlan-nyilvántartási állapottal megegyezik. A záradék a keltezésről számított egy évig érvényes, későbbi felhasználás előtt a térképet újra záradékolatni kell”, a kisajátítási vázrajzot pedig „A helyrajzi számozás és a területszámítás helyes. A záradék a keltezésről számított egy évig érvényes, későbbi felhasználás előtt a vázrajzot újra záradékolatni kell” záradékkal látja el. A földügyi záradék szövege: „A művelési ágak és a minőségi osztályok feltüntetése, valamint a földminősítési adatok számítása helyes.”

(4) Ha a benyújtott kisajátítási terv hibás vagy hiányos, a földhivatal a hibák és hiányok megjelölésével a tervet javítás, illetve hiánypótlás céljából – megfelelő határidő tűzésével – a kisajátítást kérőnek visszaküldi.

(5) Amennyiben a hibák javítására, illetve a hiányok pótlására nem megfelelően került sor, a kisajátítást kérőt a hibák javítására, illetve a hiányok pótlására ismételten fel kell hívni.

7. §

(1) A Kormány által rendeletben meghatározott nemzeti gazdasági szempontból kiemelt beruházásokkal összefüggő kisajátítási tervek záradékolása a közigazgatási hivatal mint építésügyi hatóság, egyéb kisajátítási tervek záradékolása az első fokú építésügyi hatóság (a továbbiakban együtt: építésügyi hatóság) hatáskörébe tartozik. A földhivatal az általa záradékolta kisajátítási tervet – a kisajátítást kérő egyidejű értesítése mellett – záradékolás céljából megküldi az építésügyi hatóságnak.

(2) Az építésügyi hatóság az eljárás megindításáról haladéktalanul tájékoztatja a kisajátítást kérőt, és felhívja az illeték megfizetésére.

(3) Az építésügyi hatóság ellenőrzi, hogy a záradékolási kérelemben megjelölt kisajátítási cél összhangban van-e a területfelhasználásra, valamint a kisajátítás és a csereingatlan megosztása során keletkező új telkek megfelelnek-e a telekalakításra vonatkozó építésügyi követelményeknek. Az építésügyi követelményeknek megfelelő kisajátítási tervet az építésügyi hatóság – a beérkezéstől számított 15 napon belül – „Az építésügyi követelményeknek megfelelő, a záradék kisajátítási eljárás céljára lett kiadva” záradékkal látja el, és megküldi a kisajátítást kérőnek.

(4) Ha a kisajátítási terv az építésügyi követelményeknek nem felel meg, az építésügyi hatóság azt a szükséges módosítások végrehajtása, illetve hiánypótlás céljából a kisajátítást kérőnek – megfelelő határidő kitűzésével – megküldi.

8. §

(1) A Magyar Köztársaság gyorsforgalmi közúthálózatának közérdekűségéről és fejlesztéséről szóló 2003. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Aptv.) szerinti beruházás esetén az építésügyi hatóság – a 7. §-ban foglaltakon felül – ellenőrzi, hogy a kisajátítási terv szerinti nyomvonalevezetés nem ellentétes-e az Aptv. 6. §-ának (1) bekezdése és 18. §-a (6) bekezdésének c) és d) pontja alapján kiadott jogszabállyal.

(2) A Tisza-völgy árvízi biztonságának növelését, valamint az érintett térség terület- és vidékfejlesztését szolgáló program (a Vásárhelyi terv továbbfejlesztése) közérdekűségéről és megvalósításáról szóló 2004. évi LXVII. törvény szerinti beruházás esetén az építésügyi hatóság – a 7. §-ban foglaltakon felül – ellenőrzi, hogy az árvízvédelmi művek terület-igénybevétele nem ellentétes-e a jóváhagyott engedélyezési tervekkel.

(3) Ha kisajátítási terv az (1) és (2) bekezdésben foglaltaknak nem felel meg, az építésügyi hatóság azt a szükséges módosítások végrehajtása céljából – a kisajátítást kérőnek, megfelelő határidő kitűzésével – megküldi.

(4) Ha a kisajátítási terv a 7. §-ban, illetőleg az (1) és (2) bekezdésben foglaltaknak megfelel, az építésügyi hatóság azt nyolc napon belül „a területfelhasználási követelményekkel nem ellentétes, a telekalakításra vonatkozó építésügyi követelményeknek megfelel, a záradék kisajátítás céljára lett kiadva” záradékkal látja el.

(5) Az építésügyi hatóság a záradékkal ellátott kisajátítási tervet megküldi a kisajátítást kérő részére.

9. §

Nem építmény létesítéséhez készített, az egész telket érintő kisajátítás esetén a kisajátítási tervet az építésügyi hatósággal nem kell záradékoltatni.

10. §

Több földrészletből álló kisajátított terület esetén a helyrajzi számok ingatlan-nyilvántartásban történő összehasonlításáról a kisajátítást kérő köteles gondoskodni.

Csereingatlannal történő kártalanítás esetén az értékkülönbözet megfizetése tekintetében adható fizetési kedvezmény szabályai

11. §

(1) A közigazgatási hivatal a csereingatlannal történő kártalanítás esetében a kisajátított ingatlan és a csereingatlan közötti értékkülönbözet megfizetésére kötelezett magánszemély részére a részletfizetés engedélyezésekor irányadó jegybanki alapkamattal terhelt legfeljebb tízévi részletfizetést engedélyezhet, a havi részlet összege azonban ötezer forintnál kevesebb nem lehet.

(2) A részletfizetés engedélyezése mellett a közigazgatási hivatal a részletfizetés megkezdésére – a (4) bekezdésben meghatározott feltétel fennállása esetén – legfeljebb tízenként hónapig terjedő halasztást is engedélyezhet.

(3) Az értékkülönbözet és kamata megfizetésére részletfizetés akkor engedélyezhető, ha

a) a tulajdonos, valamint a vele együtt élő személyek együttes jövedelme, havonta, egy főre számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének négyszeresét nem haladja meg, vagyona pedig – a kártalanításul adott cserelakáson, valamint a szokásos életszükségleti és berendezési tárgyakon felül – nincs, vagy

b) a tulajdonos legalább három kiskorú gyermekének eltartásáról gondoskodik, és a saját, valamint a vele együtt élő személyek együttes havi jövedelme, havonta, egy főre számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének ötszörösét nem haladja meg.

(4) Az értékkülönbözet és kamata megfizetésére halasztás akkor engedélyezhető, ha

a) a tulajdonos, valamint a vele együtt élő személyek együttes jövedelme, havonta, egy főre számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének kétszeresét nem haladja meg, vagyona pedig – a kártalanításul adott cserelakáson, valamint a szokásos életszükségleti és berendezési tárgyakon felül – nincs, vagy

b) a tulajdonos legalább három kiskorú gyermekének eltartásáról gondoskodik, és a saját, valamint a vele együtt élő személyek együttes havi jövedelme havonta, egy főre számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének háromszorosát nem haladja meg.

(5) Harmadik személy kisajátítást kérő esetén az (1) és (2) bekezdés szerinti halasztás, illetőleg részletfizetés csak a kisajátítást kérő hozzájárulásával engedélyezhető.

(6) A (3) és (4) bekezdés alkalmazásában a tulajdonossal együtt élő személy az, akinek bejelentett lakóhelye vagy tartózkodási helye – a kérelem benyújtását megelőző legalább hat hónapja – a tulajdonos lakóhelyével azonos.

(7) Havi jövedelmen a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti adóköteles jövedelmet kell érteni.

12. §

(1) Halasztás, illetőleg részletfizetés esetében az értékkülönbözet és kamata erejéig a kártalanításul adott ingatlanra a földhivatal – a közigazgatási hivatal megkeresésére a kisajátítást kérő javára jelzálogjogot jegyez be.

(2) A fizetés megkezdésének felszólítás ellenére történő elmulasztása, illetve két részlet megfizetésének elmaradása esetében – eredménytelen felszólítás után – a fennmaradó értékkülönbözet és kamata egy összegben esedékessé válik.

(3) A fennálló tartozást a kisajátítást kérő tartja nyilván és a fizetés elmaradása esetén követelését a polgári jog általános szabályainak megfelelően érvényesíti.

13. §

A közigazgatási hivatal – amennyiben halasztás, illetőleg részletfizetés engedélyezésére nem került sor, a harmadik személy kisajátítást kérő hozzájárulásával – mentesítheti a 11. § (4) bekezdése szerinti feltételekkel rendelkező kötelezettet a harmadik személynek járó értékkülönbözet utáni kamat alól.

14. §

A közigazgatási hivatal a kisajátítási kérelemhez csatolt kisajátítási tervből a kisajátítási átnézeti térképet raszteres formátumban a honlapján közzéteszi.

Záró rendelkezések

15. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba. Rendelkezéseit – a (2)–(4) bekezdésben foglalt eltéréssel – a hatálybalépését követően benyújtott kisajátítási kérelemhez csatolandó kisajátítási tervre kell alkalmazni. A 11–13. § rendelkezéseit a folyamatban lévő, első fokú határozattal még le nem zárt kisajátítási eljárásokban is alkalmazni kell.

(2) 2009. január 1-jéig a kisajátítási kérelem mellékleteként a 2008. június 30-án hatályos, a kisajátítási terv elkészítéséről és felülvizsgálatáról szóló 11/1977. (III. 11.) MÉM rendelet (a továbbiakban: R.) szerint elkészített és a jelen rendelet szerinti záradékolt kisajátítási terv is becsatolható.

(3) A rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő záradékolási eljárást az R. szerint kell lefolytatni.

(4) E rendelet hatálybalépését megelőzően az R. alapján, illetve a (3) bekezdés szerint záradékolt kisajátítási terv a záradék érvényességi idején belül csatolható a kisajátítási kérelemhez.

(5) A kisajátítást kérő köteles figyelemmel kísérni azt, hogy a kisajátítási tervben szereplő változások ingatlan-nyilvántartási bejegyzése megtörtént-e. A záradék meghosszabbítására csak annak érvényességi idején belül van lehetőség, ennek elmulasztása esetén a földhivatal a záradékolt munkarészt érvényteleníti.

(6) A rendelet alkalmazásában kisajátítást kérőn azt kell érteni, aki a kisajátítási terv elkészültét követően a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény 24. §-ának (2) bekezdése alapján a kisajátítási eljárást kezdeményezni jogosult.

1. számú melléklet

a 178/2008. (VII. 3.) Korm. rendelethez

A kisajátítási terv elkészítésének és a kisajátítás földmérési munkáira vonatkozó előírások

I. Általános szabályok

1. A kisajátítás földmérési munkáit az Egységes Országos Vetületi rendszerben, numerikusan kell elvégezni.

2. A földmérési munkarészeket számítógéppel kezelhető adathordozón, digitális formában és kinyomtatva is át kell adni a földhivatalnak.

3. A kisajátítási vázrajzot olyan adatformátumban kell elkészíteni, amilyen adatformátumban a földhivatal a térképi adatokat szolgáltatta.

II. A kisajátítási terv elkészítésének és a kisajátítás földmérési munkáinak részletes szabályai

1. Adatgyűjtés

1.1. Az ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázisból írásvédett (tovább nem írható) adathordozón kivágotat kell készíteni. Az adatállományt a kisajátítással érintett földrészetek adatairól (helyrajzi szám, terület, művelési ág, minőségi osztály, felhasználó legmagasabb alátörés) fkvénkénti bontásban elkészített földkönyvkivonattal együtt a földhivatal hitelesítve szolgáltatja. A hitelesített digitális adatok átadása kíséző bizonylattal történik, amely tartalmazza a kiadás helyét és időpontját (dátumát), az adathordozó azonosítóját, az adatszolgáltató nevét (nyomtatott betűvel) és aláírását, az adatállomány byte-ban meghatározott méretét és az adatszolgáltató szerv körbélyegzőjét. A kíséző bizonylat egy példányát a földhivatalnak 10 évig meg kell őrizni. Igény esetén – költségtérítés ellenében – az adathordozót a földhivatal biztosítja. Hitelesített digitális adatok átadásánál alkalmazható a minősített elektronikus aláírás is, amennyiben az adatszolgáltatás elektronikus ügyintézés keretében történik. A hitelesítési záradék szövege: „Ez a másolat a kiadását megelőző napig az eredetivel megegyezik.” A digitális térképi állománynak az előzetes változásokat is tartalmaznia kell.

1.2. Ha a kisajátítással érintett területről új állami földmérési alaptérkép készül (és az állami átvételi vizsgálat már megkezdődött), úgy az adatokat a kétféle állapotnak megfelelően kell szolgáltatni.

2. A kisajátításra kerülő terület elhatárolása és töréspontjának megjelölése

2.1. A földmérő és a kisajátítást kérő az 1. pont és a rendelet 4. § (1) bekezdés szerinti adatok alapulvételével köteles a helyszínen együttesen bejárni a kisajátítani tervezett terület határvonalát, és ideiglenesen megjelölni annak töréspontjait. A határvonal főbb töréspontjait véglegesen a beruházás megvalósulásakor kell megjelölni a 2.2. pontban megjelölt előírás szerint.

2.2. A kisajátításra kerülő terület határvonalának főbb töréspontjait

a) külterületen 15 × 15 cm oldalélű, négyzet keresztmetszetű, tetején sima, vagy 15 cm oldalhosszúságú egyenlő oldalú háromszög keresztmetszetű, letompított élű, mindkét fajtánál 60 cm hosszú és a földből kiálló részén olajfestékkel fehérre mázolt vagy meszelt vasbeton oszloppal,

b) belterületen a városmerések telekelhatárolási munkáinál előírt csappal, szeggel, esetleg festéssel, illetve az a) pontban meghatározott háromszög keresztmetszetű vasbeton oszloppal,

c) a MÁV részére végzett kisajátításnál „MÁV” feliratú, közút részére végzett kisajátításnál „ÚT” feliratú, a vízügyi szervek részére végzett kisajátításnál „VÍZ” feliratú, szabványos vasbeton oszloppal kell véglegesen megjelölni.

2.3. A határvonal kövel megjelölt szomszédos pontjai között a legnagyobb távolság 200 m lehet; ennek megfelelően hosszú egyenes szakaszokon a töréspontok közé kellő számú pontot kell az egyenesbe kitűzni, kövel megjelölni, és birtokhatár-pontként meghatározni. Ha a kisajátítási határvonal vonalas létesítmény határvonalát metszi, a metszéspontokat az előzőek szerint kell megjelölni.

2.4. Vonalas létesítmények kis sugarú íves részeinél, ahol a töréspontok közel vannak egymáshoz, csak a főbb töréspontokat kell kövel megjelölni; minden esetben ki kell tűzni, és kövel állandósítani az ív elejét, végét és közepét. A többi (nem állandósított) töréspontot az állandósított töréspontokra vagy alappontokra be kell mérni.

3. Helyszínelés

3.1. A földmérő az ingatlan-nyilvántartási térkép állami alapadat-tartalmát köteles a helyszíni tényleges állapotnak megfelelően – figyelembe véve a kisajátítás célját – kiegészíteni. Ennek érdekében be kell mérni:

a) belterületben és olyan külterületen, amely korábban zártkertnek minősült, a kisajátítási határvonallal metszett földrészetek – a természetben azonosítható – határvonalait és a kisajátítással érintett területen mindazt, ami a térkép állami alapadat-tartalmát képezi és a kisajátítási cél megvalósítása után is helyén marad;

b) külterületen a kisajátítási határvonalon belül mindazt, ami a térkép állami alapadat-tartalmát képezi és a kisajátítási cél megvalósítása után is helyén marad.

3.2. A kisajátítási határvonal töréspontjainak, valamint egyéb pontjainak bemérésénél azon felmérési szabályoknak a pontossági követelményeit kell betartani, amely szerint a földmérési alaptérkép készült.

4. Térképezés

4.1. A bemérések eredményét mérési vázlaton kell ábrázolni.

4.2. A birtokhatárokból a természetben bekövetkezett esetleges eltolódásokat csak akkor kell figyelembe venni, ha ismételt ellenőrzés után is megállapítható, hogy az eltolódás mértéke a felmérési szabályokban foglalt megengedett legnagyobb eltérés másfélszeresét túllépi. Ebben az esetben a földmérő köteles megkeresni a földhivatalt annak érdekében, hogy az, az eltérés okát tárja fel, és szükség esetén a felmérési, térképezési, területszámítási hiba kija-

vítása érdekében a hatósági eljárást folytassa le. A földhivatal a hiba kijavítását soron kívül végzi.

4.3. Amennyiben az adatszolgáltatás az 1.2. pontban említett kétféle állapot szerint történt, úgy a kisajátítási terv földmérési munkarészeit mindkét állapot szerint el kell készíteni.

4.4. A kisajátítási határvonal térképezése során – az építészeti szempontokon túlmenően – ügyelni kell arra, hogy ne maradjanak vissza olyan területek, amelyek esetében a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény 6. § (4) bekezdése szerinti szempontokra tekintettel a teljes ingatlan kisajátításának van helye.

4.5. A kisajátításra kerülő terület határvonalának töréspontjait (a határpontokat), valamint a határvonalat a kisajátítási terv földmérési munkarészein megkülönböztetett módon, jól azonosíthatóan kell ábrázolni, illetve megjeleníteni (pl. 0,5 mm-es fekete vonallal; külön objektumként stb.). A kisajátítási térképen a kisajátítással érintett földrészletek helyrajzi számai mellett az átnézeti térképhez tartozó területkimutatásban szereplő sorszámot is fel kell tüntetni.

4.6. A kisajátítási átnézeti térképet településenként, azon belül fekvésenként kell elkészíteni. A kisajátítási átnézeti térkép legfeljebb A0-ás méretű részekre bontva nyomtatható ki.

5. Helyrajzi számozás

5.1. A kisajátításra kerülő és visszamaradó földrészletek helyrajzi számozását az önálló ingatlanok helyrajzi számozásáról és az alrészletek megjelöléséről szóló 44/2006. (VI. 13.) FVM rendelet előírásai szerint kell elvégezni.

5.2. Ha az összefüggő kisajátított terület rendeltetésszerű felhasználása annak több földrészletre való felosztását teszi szükségessé (pl. telekalakítás), a kisajátítási eljárás során a terület belső felosztása is megtervezhető.

6. Területszámítás

A kisajátítás földmérési munkái során a területszámítást numerikusan kell elvégezni.

7. A munkarészek vizsgálata és záradékolása

7.1. A vizsgálat során ellenőrizni kell, hogy

a) a munkát jogosult személy végezte-e;

b) igazolta-e az adatszolgáltatás igazgatási szolgáltatási díj és a vizsgálati díj befizetését;

c) ha a munka bejelentési kötelezettség alá tartozik, a bejelentés megtörtént-e, és a készítő figyelembe vette-e a visszaigazolásban előírtakat;

d) a rendelet 6. § (2) bekezdésében előírt mellékleteket csatolták-e;

e) a belső vizsgálatot és a minőség tanúsítását arra jogosult személy végezte-e;

f) az alappont-sűrítést a vonatkozó előírások szerint készítették-e;

g) a vázrajz megfelel-e az e mellékletben meghatározott alaki és tartalmi követelményeinek;

h) a változási vázrajz területkimutatásának változás előtti oldala egyezik-e az érvényben lévő ingatlan-nyilvántartási állapottal, illetve az érvényes záradékkal rendelkező, előzetesen nyilvántartásba vett állapottal. Kettős munkarész készítése esetén az új alaptérkép szerinti állapot változás előtti oldala egyezik-e az adatszolgáltatás szerinti állapottal;

i) a helyrajzi számozás megfelel-e a külön jogszabályban foglalt előírásoknak;

j) a területszámítás helyesen történt-e.

7.2. Digitális térkép esetén a területszámítást a vizsgálat során az eredeti területszámításban megadott koordinátákból meg kell ismételni.

7.3. A változási munkarészek esetenkénti helyszíni vizsgálatának módját és mértékét a földhivatal a munka jellegétől és nagyságától függően állapítja meg. Az eseti helyszíni vizsgálat során szűrőpróbaszerűen mintavételes eljárással arról kell meggyőződni, hogy a földmérési munkarészekben feltüntetett állapot a megengedett tűréshatáron belül megegyezik-e a természetben található állapottal.

7.4. A változással érintett terület határpontjainak azonososságát (beilleszthetőség) a digitális állományban vizsgálni kell.

7.5. Amennyiben a vázrajz földügyi záradékolást is igényel, azt a kisajátítási átnézeti térkép és a kisajátítási vázrajz záradékolásával egyidejűleg kell elvégezni.

7.6. Bejelentésre kötelezett munkáknál az alappont-sűrítést a megyei földhivatal vizsgálja.

Minta a kisajátítási átnézeti térképhez tartozó területkimutatáshoz.

[illegible]

Minta a kisajátítási változási vázrajzhoz tartozó területkimutatáshoz.

[illegible]

**A Kormány
184/2008. (VII. 18.) Korm.
rendelete**

**az egyes szabálysértésekről szóló
218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet módosításáról**

A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 166. §-ában kapott felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

1. §

Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 3. § (1) bekezdésének c) és d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Aki a felügyelete alatt álló kutyát]

„c) szájkosár és póráz nélkül közforgalmú közlekedési eszközön – vakvezető, illetve mozgáskorlátozottakat segítő kutya kivételével – szállítja,

d) élelmiszer-elárúsító üzletbe, közfürdő területére vagy játszótérre – vakvezető, illetve mozgáskorlátozottakat segítő kutya kivételével – beenged, illetőleg bevisz,”
[harmincezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.]

2. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépése előtt elkövetett szabálysértések miatt induló vagy folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell.

(2) A rendelet

a) 72. § (1) bekezdésében „a cselekményt csekély mennyiségű árura, vagy” szövegrész helyébe a „az áru értéke a százezer forintot nem haladja meg, vagy húszezer forintot meg nem haladó”,

b) 75. § (1) bekezdésének b) pontjában az „50 000 Ft-ot” szövegrész helyébe „százezer forintot” szöveg lép.

(3) Ez a rendelet a hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

**A Kormány
189/2008. (VII. 28.) Korm.
rendelete**

**egyes, a miniszteri feladat- és hatáskörök ellátását
érintő kormányrendeletek módosításáról**

A Kormány az Alkotmány 35. § (2) bekezdésében megállapított eredeti jogalkotói hatáskörében, az Alkotmány

35. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. §

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet a következő új 6/A. §-sal egészül ki:

„6/A. § A minisztert a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 31. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter helyettesíti.”

2. §

A külügyminiszter feladat- és hatásköréről szóló 166/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet a következő új 4/A. §-sal egészül ki:

„4/A. § A minisztert a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 31. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a honvédelmi miniszter helyettesíti.”

3. §

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet a következő új 16/A. §-sal egészül ki:

„16/A. § A minisztert a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 31. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a környezetvédelmi és vízügyi miniszter helyettesíti.”

4. §

A pénzügyminiszter feladat- és hatásköréről szóló 169/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet a következő új 6/A. §-sal egészül ki:

„6/A. § A minisztert a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 31. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszter helyettesíti.”

5. §

A szociális és munkaügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 170/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet a következő új 16/A. §-sal egészül ki:

„16/A. § A minisztert a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 31. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az oktatási és kulturális miniszter helyettesíti.”

6. §

A kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszter feladat- és hatásköréről szóló 103/2008. (IV. 29.) Korm. rendelet a következő új 4/A. §-sal egészül ki:

„4/A. § A minisztert a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 31. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az oktatási és kulturális miniszter helyettesíti.”

7. §

Az igazságügyi és rendészeti miniszter feladat- és hatásköréről szóló 164/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet a következő új 14/B. §-sal egészül ki:

„14/B. § A minisztert a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 31. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az önkormányzati miniszter helyettesíti.”

8. §

Az egészségügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 161/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet a következő új 7/A. §-sal egészül ki:

„7/A. § A minisztert a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 31. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a pénzügyminiszter helyettesíti.”

9. §

Az oktatási és kulturális miniszter feladat- és hatásköréről szóló 167/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet a következő új 7/B. §-sal egészül ki:

„7/B. § A minisztert a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 31. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a szociális és munkaügyi miniszter helyettesíti.”

10. §

A honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtá-

sáról szóló 71/2006. (IV. 3.) Korm. rendelet a 32. § után a következő új III/A. fejezettel egészül ki:

„III/A. fejezet

A honvédelmi miniszter feladat- és hatásköre

„32/A. § A honvédelmi miniszter a Kormány honvédelemért felelős tagja.

32/B. § A honvédelmi miniszter az e rendeletben és más jogszabályokban, valamint a Kormány határozataiban meghatározott feladatkörében

- a) javaslatot készít a Kormány közpolitikájára,
- b) előkészíti a törvények és a kormányrendeletek tervezeteit,
- c) előkészíti a Kormány és a köztársasági elnök határozatait,
- d) felhatalmazás alapján miniszteri rendeleteket ad ki,
- e) kezdeményezi és előkészíti a nemzetközi szerződéseket, megkötöti a nemzetközi szerződésnek nem minősülő tárcamegállapodásokat,
- f) felhatalmazás alapján képviseli a Kormányt a külkapcsolatokban és a nemzetközi szervezetekben,
- g) a Kormány határozatában megállapított rend szerint gondoskodik az Európai Unió intézményeinek tagállami kormányzati részvétellel működő döntéshozó és döntés-előkészítő tevékenysége keretében képviselendő kormányzati álláspont előkészítéséről, és annak az Európai Unió intézményeinek tagállami kormányzati részvétellel működő döntés-előkészítő fórumokon való képviseléséről,
- h) a Kormány határozatában megállapított rend szerint képviseli a Kormányt az Európai Unió Tanácsában,
- i) gondoskodik – a statisztikáról szóló törvényben meghatározottak szerint – a feladat- és hatáskörével kapcsolatos statisztikai információrendszer kialakításáról, működtetéséről és fejlesztéséről,
- j) közreműködik a nemzeti fejlesztési terv előkészítésében és nyomon követésében.

32/C. § (1) A honvédelmi miniszter a honvédelemért való felelőssége körében előkészíti különösen

- a) a honvédelemről és a Magyar Honvédségről,
- b) a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról,
- c) a rendkívüli állapot, a szükségállapot, az Alkotmány 19/E. §-a szerinti eset, a veszélyhelyzet és a megelőző védelmi helyzet idején alkalmazandó részletes szabályokról szóló jogszabályokat, továbbá e tárgykörökben törvény vagy kormányrendelet felhatalmazása alapján miniszteri rendeleteket ad ki.

(2) A honvédelmi miniszter a honvédelemért való felelőssége körében előkészíti különösen az (1) bekezdés c) pontjában meghatározott helyzetek idején bevezetendő rendkívüli intézkedések tervezeteit.

32/D. § A honvédelmi minisztert a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 31. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a külügyminiszter helyettesíti.”

11. §

A Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter feladat- és hatásköréről szóló 29/2008. (II. 19.) Korm. rendelet 12. §-a a következő új *f)* ponttal egészül ki:

(*A miniszter a közigazgatási informatikáért viselt felelőssége körében*)

„*f)* gondoskodik az Informatikai Közháló Program működtetéséről.”

12. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) Hatályát veszti a miniszterek helyettesítésének rendjéről szóló 4/2007. (VI. 28.) ME rendelet.

(3) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg

a) a közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 133/2008. (V. 14.) Korm. rendelet 6. §-ában a „Kormány tagjai” szövegrész helyébe a „központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai” szöveg, a „szabályozott” szövegrész helyébe a „meghatározott” szöveg,

b) a nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszter feladat- és hatásköréről szóló 134/2008. (V. 14.) Korm. rendelet 11. §-ában a „Kormány tagjai” szövegrész helyébe a „központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai” szöveg, a „szabályozott” szövegrész helyébe a „meghatározott” szöveg,

c) az önkormányzati miniszter feladat- és hatásköréről szóló 132/2008. (V. 14.) Korm. rendelet 13. §-ában a „Kormány tagjai” szövegrész helyébe a „központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai” szöveg, a „szabályozott” szövegrész helyébe a „meghatározott” szöveg,

d) a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter feladat- és hatásköréről szóló 29/2008. (II. 19.) Korm. rendelet 15. §-ában a „Kormány tagjai” szövegrész helyébe a „központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai” szöveg, a „szabályozott” szövegrész helyébe a „meghatározott” szöveg lép.

A Kormány tagjának rendelete

Az igazságügyi és rendészeti miniszter

15/2008. (VII. 28.) IRM

rendelete

az igazságügyi és rendészeti miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról*

A szakképzésről szóló 1993. évi LXXXVI. törvény 5. § (1) bekezdés *a)* pontjában foglalt felhatalmazás alapján az igazságügyi és rendészeti miniszter feladat- és hatásköréről szóló 164/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *b)*, *c)*, *e)*, *f)*, *g)*, *h)*, *k)*, *n)*, *p)*, *q)* pontjában foglalt feladat körében – a szociális és munkaügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 170/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *g)* pontjában meghatározott feladat körében eljáró szociális és munkaügyi miniszterrel és a 3. § (1) bekezdés *b)* pontja, valamint a „Rendészeti szervező” szakképesítés vonatkozásában az önkormányzati miniszter feladat- és hatásköréről szóló 132/2008. (V. 14.) Korm. rendelet 1. § *c)* pontjában meghatározott feladat körében eljáró önkormányzati miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

(1) E rendelet *1. számú melléklete* tartalmazza az igazságügyi és rendészeti miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések felsorolását.

(2) Az 1. számú melléklet szerinti szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeit a *2. számú melléklete* tartalmazza.

(3) E rendelet *3. számú melléklete* tartalmazza a külön jogszabályokban foglalt jogosultságok megfeleltetését az Országos Képzési Jegyzékről szóló 37/2003. (XII. 27.) OM rendelettel és az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzékbe történő felvétel és törlés eljárási rendjéről szóló 1/2006. (II. 17.) OM rendelet 1. számú mellékletével kiadott Országos Képzési Jegyzékben (a továbbiakban: OKJ) szereplő szakképesítések között.

(4) E rendelet *4. számú melléklete* tartalmazza a szakmai ismeretek típusaihoz és szakmai készségek szintjeihez tartozó meghatározásokat.

2. §

(1) Ez a rendelet 2008. augusztus 1-jén lép hatályba.

* A 15/2008. (VII. 28.) IRM rendelet mellékletei terjedelmi okból CD formában jelennek meg, melyet az Igazságügyi Közlöny előfizetői kérésre megkapnak (telefon: 266-9290/237, illetőleg 238 mellék; fax: 338-4746; posta-cím: 1394 Budapest 62, Pf. 357).

(2) E rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő képzéseket a megkezdésükkor hatályos jogszabályokban foglalt szakmai és vizsgakövetelmények alapján kell befejezni. Javító-, pótlóvizsgák letételére a képzés megkezdésekor hatályos jogszabályi követelmények szerint a képzés befejezését követő 1 évig, de legkésőbb 2013. augusztus 31-ig van lehetőség.

(3) A hatályon kívül helyezett szakmai és vizsgakövetelményekhez tartozó szakképesítések tekintetében a szakmai vizsga megszervezésére elnyert jogosultság, a felnőttképzést folytató intézmény nyilvántartásba vétele, továbbá az Országos szakmai vizsgaelnöki névjegyzékben, valamint az Országos szakmai szakértői névjegyzékben szereplés az OKJ szakképesítései esetében az e rendelet 3. számú mellékletében megjelölteknek megfelelően, a külön jogszabályokban meghatározott határidőig érvényes.

3. §

(1) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti:

a) a büntetés-végrehajtási szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló 5/1999. (V. 31.) IM rendelet;

b) az egyes szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló 16/2003. (IV. 18.) BM rendeletet 1., 2., 7., 8., 11., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 24. és 29. melléklete;

c) az ipari és kereskedelmi szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 18/1995. (VI. 6.) IKM rendelet Mellékletének „34 5223 02 Elektronikus és mechanikus vagyongépjármű-rendszer-szerelő” szakképesítésre vonatkozó pontja és része.

(2) E § a hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

Alkotmánybírósági határozatok

Az Alkotmánybíróság
95/2008. (VII. 3.) AB
határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság a köztársasági elnöknek az Országgyűlés által elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény alkotmányellenességének előzetes vizsgálatára benyújtott indítványa alapján – *dr. Kovács Péter* és *dr. Lévay Miklós* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, vala-

mint *dr. Kiss László* különvéleményével – meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja: a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló, az Országgyűlés 2008. február 18-ai ülésnapján elfogadott törvény alkotmányellenes.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. Az Országgyűlés 2008. február 18-ai ülésnapján törvényt fogadott el a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) módosításáról. Az elfogadott törvény (a továbbiakban: Btkm.) egy új büntetőjogi tényállást állapít meg *gyalázkodás* címmel. A Btk.-ba beiktatott új tényállás alapján vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő az, aki nagy nyilvánosság előtt a magyar nemzettel, vagy a lakosság egyes csoportjaival, így különösen nemzeti, etnikai, faji, vallási csoporttal kapcsolatban olyan kifejezést használ, vagy híresztel, amely alkalmas arra, hogy a csoport tagjainak becsületét csorbítsa, avagy emberi méltóságát megsértse [181/A. § (1) bekezdés].

Ugyanígy büntetendő az, aki nagy nyilvánosság előtt olyan – különösen önkényuralmi rendszerre vagy eszmére emlékeztető vagy utaló – testmozdulatot tesz, amely alkalmas a magyar nemzet, vagy lakosság egyes csoportjai, így különösen nemzeti, etnikai, faji, vallási csoport tagjai becsületének csorbítására, avagy emberi méltóságának megsértésére [181/A. § (2) bekezdés].

A 181/A. § (3) bekezdés alapján nem büntethető, aki politikai párttal, vagy politikai közszereplést is folytató társadalmi szervezettel kapcsolatban közszereplésükkel összefüggésben az (1) bekezdésben meghatározott kifejezést használ vagy híresztel, illetve a (2) bekezdésben meghatározott magatartást tanúsít.

2. A Btkm.-et a köztársasági elnök alkotmányellenesnek tartotta, ezért a törvényt nem írta alá, hanem a 2008. február 29-én kelt indítványában – az Alkotmány 26. § (4) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva – az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. § a) pontja, 21. § (1) bekezdés b) pontja és 35. §-a alapján a Btkm. előzetes alkotmányossági vizsgálatát kezdeményezte.

2.1. A köztársasági elnök szerint a Btkm. – célját tekintve – közel áll a 18/2004. (V. 25.) AB határozatban (a továbbiakban: ABh3.) vizsgált és alkotmányellenesnek minősített *becsmérlés* tényálláshoz. A Btkm. lényegében

abban különbözik a *becsmérléstől*, hogy a *gyalázkodás* immateriális bűncselekményi tényállás, és a Btk. XII. fejezet III. címében, a szabadság és emberi méltóság elleni bűncselekmények között kapott helyet. Az elkövetési cselekmény akkor büntetendő, ha alkalmas arra, hogy a tényállásban említett csoport tagjainak becsületét csorbítsa, avagy emberi méltóságát megsértse. A tényállás megfogalmazása és immateriális jellege hasonló a Btk. *rágalmazás* és *becsületsértés* tényállásaihoz, de amíg e két utóbbi tényállásnak van konkrét sértettje, az új, *gyalázkodás* elnevezésű tényállás sértettjei egy csoport pontosan meg nem határozható tagjai lehetnek.

A *becsmérlés* és a *gyalázkodás* tényállások közötti különbségek ellenére az ABH3. alapján egyértelműen megítélhető a Btkm. alkotmányossága.

Önmagában az, hogy a jogalkotó a *gyalázkodás* tényállását a Btk. XII. fejezetének III. címében helyezi el, nem elegendő ok arra, hogy az uszítás szintjét el nem érő, becsmérlő tartalmú közlés vagy magatartás esetében a véleményszabadságot olyan mértékben lehessen korlátozni, mintha egyéni jogsérelemről volna szó. Ráadásul, a *gyalázkodás* esetében nem határozható meg olyan konkrét személy, akinek a méltóságát a cselekmény sérteni lenne alkalmas. A sértettek a lakosság egyes csoportjainak tagjai, így különösen a nemzeti, etnikai, faji, vallási csoportok tagjai lehetnek. Az indítvány szerint nem világos, hogy a magyar nemzet tagjai mennyiben lehetnek sértettek, e tekintetben az (1) és (2) bekezdés szövege eltér, és így normavilágossági aggályokat vet fel. A sértésnek a csoporttal kapcsolatosnak kell lennie, és a büntetőeljárás annak megállapítására irányulna, hogy a sértés mennyiben alkalmas az adott csoport pontosan be nem azonosítható tagja becsületének a csorbítására, méltóságának a sérelmére.

A Btkm. tehát nem közvetlenül másik alanyi alapjog, konkrét személyiségi jogsérelem érvényesítését és védelmét szolgálja. Mivel léteznek a szólásszabadságot kevésbé korlátozó, mégis hatékony eszközök a személyiségvédelemre, a Btkm., a súlyos büntetőjogi szankció kilátásba helyezésével az Alkotmány 61. § (1) bekezdésében biztosított szabad véleménynyilvánítás jogát aránytalanul korlátozza.

2.2. A köztársasági elnök indítványa hangsúlyozza azt is, hogy a Btkm. abban az esetben is súlyos alkotmányosági aggályokat vet fel, ha elfogadjuk, hogy személyiségi jogokat véd. A Btkm. alapján ugyanis a nyomozó hatóságok nem magánindítványra indítanak eljárást, így az új tényállás esetében nem érvényesül megfelelően az Alkotmány 54. § (1) bekezdésének megfelelő sértetti önrendelkezési jog.

2.3. A 181/A. § (3) bekezdés alapján nem volna büntetendő, aki politikai párttal, vagy politikai közszereplést is folytató társadalmi szervezettel kapcsolatban közszereplésükkel összefüggésben az (1) bekezdésben meghatározott kifejezést használ vagy híresztel, illetve a (2) bekezdésben meghatározott magatartást tanúsít. A köztársasági

elnök úgy véli, ez a szabály nem szünteti meg a 181/A. § (1) és (2) bekezdésének alkotmányellenességét. A (3) bekezdés nem fedi le a kommunikációs alapjogok területét, így számos vonatkozásban az alkotmányellenesség továbbra is fennáll. A véleményszabadság ugyanis nemcsak a közügyek megvitatását biztosítja, hanem az egyén önkifejezését, személyiségének szabad kibontakoztatását is. A Btkm. alapján a büntetőjogi korlátozás ez utóbbira is kiterjedne.

Ráadásul a 181/A. § (3) bekezdése a közügyek megvitatását leszűkíti a politikai pártok és politikai közszereplést folytató társadalmi szervezetek, valamint ezek tagjai közszereplésére. A meghatározás továbbá kizárja az Országgyűlés, a köztársasági elnök, a kormány, a bíróságok, a rendőrség, tehát a közhatalmi szervek, valamint az egyesületek, a média és az egyházak működése feletti nyilvános diskurzust is a közügyek megvitatásából.

II.

1. Az Alkotmánybíróság az indítvány elbírálásakor az Alkotmány alábbi rendelkezéseit vette alapul:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„8. § (1) A Magyar Köztársaság elismeri az ember sértetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait, ezek tiszteltetben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelessége.

(2) A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és kötelességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.”

„54. § (1) A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelytől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.”

„61. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra, továbbá arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje, illetőleg terjessze.”

2. A köztársasági elnöki indítvánnyal támadott Btkm. a következőképpen rendelkezik:

„A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 181/A. §-ának beiktatása:

1. §

Gyalázkodás

181/A. § (1) Aki nagy nyilvánosság előtt a magyar nemzettel, vagy a lakosság egyes csoportjaival, így különösen nemzeti, etnikai, faji, vallási csoporttal kapcsolatban olyan kifejezést használ, vagy híresztel, amely alkalmas arra, hogy a csoport tagjainak becsületét csorbítsa, avagy emberi méltóságát megsértse, vétséget követ el és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki nagy nyilvánosság előtt olyan – különösen önkényuralmi rendszerre vagy eszmére emlékeztető vagy utaló – testmozdulatot tesz, amely alkalmas a magyar nemzet, vagy lakosság

egy csoportjai, így különösen nemzeti, etnikai, faji, vallási csoport tagjai becsületének csorbítására, avagy emberi méltóságának megsértésére.

(3) Nem büntethető, aki politikai párttal, vagy politikai közszereplést is folytató társadalmi szervezettel kapcsolatban közszerepelésükkel összefüggésben

a) olyan kifejezést használ, vagy híresztel, amely alkalmas arra, hogy a lakosság e csoportjához tartozó tagok becsületét, vagy emberi méltóságát megsértse,

b) a (2) bekezdésben meghatározott magatartást tanúsít.

2. § Ez a törvény 2007. június 1. napján lép hatályba.”

III.

1. A köztársasági elnök indítványa a Btkm.-et elsődlegesen az Alkotmány 61. § (1) bekezdése alapján tartotta alkotmányellenesnek. Az Alkotmánybíróság ezért mindekelőtt azt vizsgálta, hogy a gyalázkodó kifejezés használata, híresztelése, illetve a gyalázkodó testmozdulat kriminalizálása alkotmányos módon korlátozza-e a szabad véleménynyilvánítást. Ennek során azonban különös tekintettel volt arra, hogy büntetőjogi tényállás alkotmányosságáról kellett döntenie. A büntetőjogi beavatkozás alkotmányossága ugyanis az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből következő alkotmányos büntetőjog elve, valamint a 8. § (2) bekezdéséből származó alapjog-korlátozási feltételek alapján ítélt meg. Az alkotmányos büntetőjog szempontjából az Alkotmány 8. § (1) és (2) bekezdése az az alaprendelkezés, amely a jogállamiság általános normatív tartalmán túl védi az egyént a büntetőjogi eszközöknek az állam általi önkényes felhasználása ellen.

Az Alkotmány 2. § (1) bekezdése, továbbá a 8. § (1) és (2) bekezdése alapján a törvényalkotó köteles az alkotmányos büntetőjog formai és tartalmi követelményeit érvényesíteni, amikor a társadalomra veszélyes magatartások köréből kiválasztja azokat, amelyek ellen a leg súlyosabb felelősségi rendszer, a büntetőjog eszközeivel kíván fellépni.

„Az alkotmányos büntetőjog követelményei szerint a büntetőjogi szankció kilátásba helyezésével tilalmazott magatartást leíró diszpozíciónak határozottnak, körülhatároltnak, világosan megfogalmazottnak kell lennie. Alkotmányossági követelmény a védett jogtárgyra és az elkövetési magatartásra vonatkozó törvényhozói akarat világos kifejezésre juttatása. Egyértelmű üzenetet kell tartalmaznia, hogy az egyén mikor követ el büntetőjogilag szankcionált jogsértést. Ugyanakkor korlátoznia kell az önkényes jogértelmezés lehetőségét a jogalkalmazók részéről.” [először: 30/1992. (V. 26.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.), ABH 1992, 167, 176.; 12/1999. (V. 21.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.), ABH 1999, 106, 110–111.]

Az Alkotmánybíróságnak tehát jelen ügyben is vizsgálnia kell, hogy a Btkm. a büntetendő magatartások körét nem túl szélesen jelölte-e ki, és a büntetőjogi tényállás elég

határozott-e. Különösen indokolt ez azért, mert a Btkm. a szabad véleménynyilvánítás alapjogát korlátozó szabályt tartalmaz.

2.1. Az Alkotmánybíróság már több határozatában elismerte, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága a személyiség szabad kibontakoztatása és a politikai közösség demokratikus működése szempontjából is kulcsfontosságú. Az Alkotmány 61. §-a alapján maga „a véleménynyilvánítás lehetősége és ténye védett, annak tartalmára tekintet nélkül”, e rendelkezés „nem bizonyos eszmék, tények és vélemények tekintetében biztosítja csupán a szabad véleménynyilvánítást, hanem magát a véleménynyilvánítás lehetőségét részesíti védelemben” [először: Abh1., ABH 1992, 167, 179., legutóbb 75/2008. (V. 29.) AB határozat, MK 2008/80., 4889, 4897.].

Ez arra vezethető vissza, hogy a politikai közösség tagjainak alapjogi jogegyenlőségéből következően az Alkotmány alapján minden személyt egyenlően megillet a szólás joga, a demokratikus kommunikáció során tehát mindenki véleménye megjelenhet [Abh3., ABH 2004, 303, 308.]. Az alapjogi védelem ezért nem tagadható meg pusztán azon az alapon, hogy az elhangzottak mások érdekét, szemléletét, érzékenységet sértik, vagy azok egyes személyekre nézve bántóak, lealacsonyítóak. A szólásszabadság korlátozását nem alapozhatja meg a szélsőséges álláspont tartalma, kizárólag annak közvetlen, belátható következménye. Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben, a Abh2.-ben és az Abh3.-ban ilyen megfontolások alapján tartotta alkotmányosnak az erőszakcselekmény nyilvánvaló, közvetlen veszélyével és az egyéni jogok sérelmével fenyegető cselekmények (gyűlöletre uszítás) büntetőjogi szankcionálását.

2.2. A véleménynyilvánító nemcsak szavakkal, hanem például képek, szimbólumok használatával, valamely ruhadarab viselésével is megoszthatja gondolatait a környezetével. A 13/2000. (V. 12.) AB határozat és a 14/2000. (V. 12.) AB határozat alapján a jelképhasználat politikai véleménynyilvánítás, amelyet az Alkotmány 61. § (1) bekezdése védelemben részesít (ABH 2000, 56, 66.; ABH 2000, 83, 89.). E döntések csupán a szimbolikus beszéd egy-egy speciális, jól körülhatárolható formájától: a nemzeti jelképek megsértésétől és az önkényuralmi jelképek nem ismeretterjesztő, oktatási, tudományos, művészeti vagy tájékoztatási célú használatától tagadták meg az alkotmányos védelmet.

Az önkényuralmi rendszerre, eszmére emlékeztető vagy utaló testmozdulat szimbolikus beszéd. Ezért az arra vonatkozó büntetőjogi tényállás alkotmányosságát az Alkotmánybíróság az Alkotmány 61. § (1) bekezdés alapján ítéli meg.

3. Az Alkotmánybíróság a következőkben azt vizsgálta, hogy az Alkotmány 61. § (1) bekezdését korlátozó Btkm. kellően határozott és szűkre szabott-e.

3.1. Az Abh1.-ben vizsgált *gyalázkodás* esetében az elkövetési magatartás a sértő vagy lealacsonyító kifejezések használata, illetve ilyen cselekmény elkövetése volt. Az Abh2. a gyűlölet keltésére alkalmas egyéb cselekmény elkövetése, az Abh3. pedig a sértő, lealacsonyító kifejezések használata (*becsmérlés*), illetve az ilyen cselekmény elkövetése, a megvetés kifejezésre juttatása (*megalázás*) elkövetési magatartásokat vizsgálta. Az Alkotmánybíróság mindhárom esetben az Alkotmány 61. § (1) bekezdésével ellentétesen nyilvánította a szólásszabadságba tartozó cselekmények miatti büntetőjogi felelősségre vonást.

A Btk.-ba most beiktatott 181/A. § (1) bekezdés valamely csoporttag becsületének csorbítására, emberi méltóságának megsértésére alkalmas kifejezés használatát, híresztelését büntetné. A (2) bekezdés pedig különösen az önkényuralmi rendszerre, eszmére emlékeztető vagy utaló, becsületcsorbításra, illetve az emberi méltóság megsértésére alkalmas testmozdulatot szankcionálná. Vagyis a bűncselekmény abban az esetben is megvalósulna, ha az elkövetési magatartások alkalmatlanok volnának a köznyugalom megzavarására, és akkor is, ha a kifejezés vagy testmozdulat a körülmények folytán nem járna annak veszélyével sem, hogy az egyéni jogokon sérelem esne.

Ráadásul, a „különösen önkényuralmi rendszerre vagy eszmére emlékeztető vagy utaló testmozdulat” végzését mint elkövetési magatartást a jogalkotó nem határozta meg kellően pontosan. Annak megítélése, hogy valamely testmozdulat kit mire emlékeztet, vagy mire utal, egyénenként változik. A 181/A. § (2) bekezdés alkalmazását e rendkívül szubjektív tényállási elem önkényessé teheti. Emellett a jogalanyok számára sem világos, hogy pontosan melyek azok a magatartások, amelyek miatt az elkövető büntetőjogi felelősségre vonása várható.

Az Alkotmánybíróság a korábbi határozataival összhangban jelen határozatában is úgy ítéli meg, hogy a *gyalázkodás* tényállásába foglalt magatartások alkotmányosan nem büntethetők. Gyalázkodó kifejezések használata, híresztelése és az ilyen testmozdulat végzése önmagában nem jár az erőszak közvetlenül jelen lévő, világos veszélyével, és egyéni jogok sérelmével sem fenyeget.

3.2. A *gyalázkodás* tényállás szövegéből világosan kiolvasható, hogy a bűncselekmény sértettjei nem konkrét személyek, hanem egy csoport pontosan meg nem határozható tagjai.

A *gyalázkodás* immateriális veszélyeztető vétség, amely esetében a jogsértő eredmény és a közvetlen veszélyhelyzet nem tényállási elem. A bűncselekmény megállapításához nincs szükség arra, hogy az elkövető magatartása eredményeképpen konkrét személy becsülete, emberi méltósága sérüljön. Elegendő, ha a használt kifejezés vagy testmozdulat elvileg alkalmas arra, hogy az érintett csoport valamely általában vett tagjának becsületét csorbítsa, emberi méltóságát megsértse.

Az Abh3.-ban vizsgált *becsmérlés* materiális bűncselekmény, amely tényállási elemként követeli meg az emberi méltóság sérelmét. „Önmagában azonban az emberi

méltósághoz való jog sérelme kitétel sem teszi elkerülhetetlenül szükségessé a speciális büntetőjogi tényállást” (ABH 2004, 318.). Még kevésbé áll tehát összhangban az Alkotmány 61. § (1) bekezdésével a most vizsgált *gyalázkodás*, ahol a büntetőjogi tényállásba foglalt 'sérelem' csupán feltételezés, konkrét személy meghatározott jogának ténylegesen bekövetkező sérelme vagy annak közvetlen veszélye nem tényállási elem.

3.3. A Btkm. alapján nem világos, hogy a lakosság egyes csoportjainak pontosan meg nem határozható tagjai kívül kik tartoznak a sértetti körbe. A 181/A. § (1) bekezdés büntetendővé teszi a magyar nemzettel kapcsolatos olyan kifejezés használatát, híresztelését, amely alkalmas arra, hogy valamely csoport vagy a magyar nemzet tagjainak becsületét csorbítsa, avagy emberi méltóságát megsértse. Ezzel szemben a 181/A. § (2) bekezdésből az olvasható ki, hogy büntetendő volna a magyar nemzet becsületének csorbítására, emberi méltóságának megsértésére alkalmas testmozdulat. A becsület és a méltóság az emberi minőséghez tapad. A 181/A. § (2) bekezdése értelmezhetetlen, és az (1) bekezdésnek ellentmondóan szabályoz, ezért nem felel meg az alkotmányos büntetőjog azon követelményének, hogy a tilalmazott magatartást leíró dispozíciónak határozottnak, körülhatároltnak, világosan megfogalmazottnak kell lennie.

3.4. A Btkm. védendő jogi tárgyként nem a köznyugalom, a társadalmi béke fenntartását jelöli meg. Az Abh3.-ban vizsgált *becsmérlés*hez képest a *gyalázkodás* tényállás a Btk. személyek elleni bűncselekmények fejezetében, a szabadság és emberi méltóság elleni bűncselekmények cím alatt kapott helyet. Nem csak ez a tény, a tényállás szövege is jelzi, hogy az közvetlenül az Alkotmány 54. § (1) bekezdésében garantált emberi méltóság alapjoga, illetve az abból fakadó személyiségi jogok, különösen a becsület védelmére irányul.

Az Alkotmány 54. § (1) bekezdésében biztosított emberi méltósághoz való jog csupán az emberi státusz meghatározójaként, az emberi élettel együtt fennálló egységben abszolút és korlátozhatatlan [22/2003. (IV. 28.) AB határozat, ABH 2003, 235, 260.]. „[A]z abszolút jellegű lényeges tartalmat a minden ember egyenlő méltósága testesíti meg” [35/1995. (VI. 2.) AB határozat, ABH 1995, 163, 166.]. Az emberi méltósághoz való jog azonban más jogok forrásaként is megjelenik. Az önrendelkezési jog, a magánszféra vagy a jó hírnév joga, illetve a becsületvédelem az emberi méltósághoz való jogból fakad, de azzal nem azonos.

A törvénymódosítás azt próbálja biztosítani, hogy a gyalázkodó kijelentések és testmozdulatok abban az esetben is szankcionálhatók legyenek, ha a sértettek személye nem állapítható meg. A Btkm. ezáltal azonban nemcsak a konkrét személyek becsületét, méltóságát sértő magatartásokat büntetné, hanem a gyűlöletbeszéd minden formáját, az általánosításokat tartalmazó rasszista kijelentéseket is, amelyek esetében az „érintettek” vagy a magukat „érintett-

nek” vallók nincsenek rákényszerítve arra, hogy bekapcsolódjanak a gyűlölködők közötti kommunikációba, hogy azt végigkövessék, s hogy az egyes sajtótermékekben szembesüljenek a gyűlölködő nézetekkel. Az persze elkerülhetetlen, hogy az érintett csoporthoz tartozó személy tudomást szerezzen arról, léteznek olyan személyek, akik arról a csoportról, amelyhez ő tartozik, vagy amelyhez őt a kívülág besorolja, megvetéssel, gyűlölettel viselkednek, és ennek hangot is adnak. Az alkotmányos demokrácia azonban nem fojtja el a szélsőséges hangokat pusztán azok tartalma miatt. Demokratikus társadalomban ugyanis az ilyen általánosító rasszista beszéd nem tud változtatni azon a tényen, hogy az állam szempontjából minden polgár egyenlően értékes és az alapjogokkal egyenlően rendelkező személy.

A Btkm. jelen formájában az ilyen, általánosításokat tartalmazó beszédet is büntetné. Nem tényállási elem ugyanis, hogy a támadott csoporthoz tartozó személyek bármely módon részesei legyenek e kommunikációnak: a rasszista kijelentéseket meghallgassák, figyelemmel kövessék, azzal más módon kapcsolatba kerüljenek.

Pedig ezek azok az esetek, amikor a véleménynyilvánítás nemcsak egyes személyek érzékenységet, méltóságérzetét, hanem alkotmányos jogát is sérti. Például, ha az elkövető oly módon nyilvánítja ki szélsőséges politikai meggyőződését, hogy a sértett csoporthoz tartozó személy kénytelen azt megfélemlítve végighallgatni, és nincs módja kitérni a közlés elől [„foglyul ejtett közönség” 14/2000. (V. 12.) AB határozat, ABH 2000, 83, 108.; 75/2008. (V. 29.) AB határozat, MK 2008/80., 4889, 4901.]. Ebben az esetben konkrét személy arra vonatkozó joga érdemes a védelemre, hogy a neki nem tetsző, adott esetben az őt sértő véleményt meghallgassa, vagy más módon vegyen róla tudomást.

Az Abh1.-ben az Alkotmánybíróság nyitva hagyta annak lehetőségét, hogy a törvényhozó a közösségek méltóságának védelméről a gyűlöletre uszítás tényállásán túlmenő büntetőjogi eszközökkel gondoskodjék (ABH 1992, 167, 181.). Az Abh1. azonban arra is utalt, hogy a csoporthoz tartozók becsülete, méltósága érdemes a védelemre (ABH 1992, 167, 179.). A jog alanya tehát az egyén, ő léphet fel becsületének, méltóságának védelmében. Nem magának a közösségnek, mint meghatározatlan személyek összességének vagy a tagoktól elváló szervezetnek van méltósága, hanem a közösséget alkotó egyének emberi méltóságához való alanyi joga érdemes a védelemre. Ezt az értelmezést támogatja az Alkotmány 54. § (1) bekezdésének szövege, amely szerint minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz.

A személyek nemcsak az állampolgárok közösségéhez, hanem e körnél szűkebb csoporthoz, közösséghez is tartoznak. Az egyént e csoporthoz tartozására tekintettel is érheti olyan súlyú és intenzitású jogsérelem, amelynek orvoslására indokolt lehet akár a büntetőjog eszközeit is igénybe venni.

A Btkm. viszont nem korlátozza a büntetőjogi szankció alkalmazását azokra a súlyos esetekre, amikor a vélemény-

közlés mások alkotmányos jogát sérti. Bár a Btkm. a becsület és az emberi méltóság fogalmakat használja, a szabad véleménynyilvánításhoz való joggal szemben nem áll olyan alkotmányos jog, amelynek védelmét a bevezetendő tényállás el tudná látni.

4. Az Alkotmány 8. § (1) bekezdésének megfelelően az állam elsőrendű kötelessége az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogainak tiszteletben tartása és védelme. Ez az alkotmányos parancs a gyűlöletbeszéd érintően különböző kötelezettséget ró a jogalkotókra, a jogalkalmazókra, a közhatalmat gyakorlókra és a politikai élet alakítóira.

4.1. Az Alkotmány 8. § (1) bekezdéséből következően a törvényhozónak meg kell alkotnia azokat a jogszabályokat, amelyek lehetővé teszik a társadalmi együttélést megnehezítő és egyúttal jogsérelemmel járó gyalázkodó, becsmérítő közlésekkel szembeni fellépést. Eközben azonban figyelemmel kell lennie a szabad véleménynyilvánítás joga.

A gyűlöletbeszéd fogalma igen sokrétű. Magába foglalja többek között a Btk. által a közösség elleni izgatásnak nevezett cselekményeket, az önkényuralmi jelképek használatát, a konkrét személyekkel szembeni gyűlölködő rágalmozást, becsületsértést és a „mindenkihez” szóló, általánosító, rasszista kijelentések közlését.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata is különbséget tesz a gyűlöletbeszéd fogalmába tartozó cselekmények között. A Bíróság elfogadja, hogy egyes tagállamok szankcionálják a történelmi tények, elsősorban a népirtás tényének tagadását, megkérdőjelezését, jelentőségének kisebbítését. Ezért az Emberi jogok európai egyezményének 10. cikke alapján nem marasztalta el az Egyezményben részes államokat a holokauszt megtörténtét tagadó könyv [*Garaudy v. France*], a megsemmisítő táborok létét kétségbe vonó kötet [*Remer v. Germany*] vagy a haláltáborok létezését szisztematikusan tagadó folyóirat [*Walendy v. Germany*] elleni fellépés miatt.

A Bíróság szerint azonban az Egyezmény 10. cikkének védelme kiterjed a háborús bűnösök kedvező színben való feltüntetésére [*Lehideux and Isorni v. France*] és a gyűlölködő kijelentésekre mindaddig, amíg azok nem alkalmazzák erőszak szítására [*Sürek and Özdemir v. Turkey, Karatas v. Turkey*].

Egyes európai országok az Egyezmény gyakorlatához igazodva szankcionálják, ha valaki tudatosan tagadja, kisebbíti, igazolni próbálja vagy helyesli a II. világháborúban történt népirtást. Ilyen például a belga „Moreaux-törvény”, a svájci Btk. 261bis. §, a francia *Loi Gayssot* és a német § 130 (3) StGB. A gyűlöletbeszéd egyéb formáinak büntetendővé nyilvánításához a brit jogszabály a gyűlölet szításának szándékát követeli meg, és azt szankcionálja, ha a közlés, körülményei miatt nagy valószínűséggel gyűlöletet gerjeszt (*Public Order Act 1986*, s. 17.). A német büntető törvénykönyv a gyűlöletre izgatást, az erőszakra,

hatalmaskodásra való felhívást, az emberi méltóságot sértő inzultálást, megvetést, gyalázást bünteti. (§ 130 StGB). Az általánosítások, a „mindenkihez” szóló gyűlölködő kijelentések azonban még a német alkotmánybírósági gyakorlat alapján is a szabad véleménynyilvánítás jogába tartozó közlések [BverfGE 93, 266 (1995)].

Európában ma sem ismeretlen jelenség az idegengyűlölet, és néhol terjed a bevándorlókkal szembeni ellenségeskedés, sok esetben erőszak. Ezt felismerve az Európai Unió a tagállami jogi előírások harmonizálását szolgáló kerethatározat elfogadását tervezi, amely a rasszista és az idegengyűlölettel kapcsolatos bűncselekmények visszaszorítását célozza. A kerethatározat-tervezet büntetőjogiilag szankcionálандónak tekinti a népirtás, az emberiség elleni vagy háborús bűncselekmény nyilvánosság előtti védelmezését, tagadását, annak erőszakra vagy gyűlöletre uszító módon történő banalizálását. Ezen túl, az 1. cikk alapján a tagállamok arra vállalnának kötelezettséget, hogy büntetendővé nyilvánítják a faji, bőrszín szerinti, vallási, származás szerinti, nemzeti vagy etnikai hovatartozás alapján meghatározott személyek csoportjával vagy a csoporthoz tartozó személyekkel szembeni nyilvánosság előtti erőszakra vagy gyűlöletre uszítást. A kerethatározat-tervezet 7. cikk második bekezdése szerint azonban a kerethatározat nem kötelezi a tagállamokat olyan intézkedések meghozatalára, melyek ellentétesek a tagállamoknak a véleménynyilvánítási és az egyesülési szabadságra vonatkozó alkotmányos elveivel. E nemzetközi dokumentum sem kötelezné tehát a törvényhozót az alkotmányos lehetőségeken túlmenő intézkedésekre.

Az Alkotmánybíróság ismételten hangsúlyozza, hogy a jogalkotó a Magyarországot kötelező minden nemzetközi szerződés, így például az Egyezmény 10. cikkéből, a Polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmányának 20. cikk 2. pontjából és a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről New York-ban, 1965. december 21-én elfogadott nemzetközi egyezmény 4. pontjából következő kötelezettségeinek is az Alkotmány rendelkezéseinek megfelelően köteles eleget tenni [Abh3., 2004, 303, 304.].

A büntetőjog jelenleg biztosít eszközöket arra az esetre, ha a rasszista kijelentés az elhangzás körülményei folytán erőszak közvetlenül jelen lévő, világos veszélyével, és egyéni jogok sérelmével fenyeget. Az uszító beszéd és az erőszakos tett ma sem maradhat büntetlenül.

Ha konkrét személy becsületét valamely csoporthoz vagy közösséghez tartozása miatt éri sérelem, becsülete védelmében a Btk. 179. §-a és 180. §-a alapján magánindítvánnyal kezdeményezhet eljárást. Abban az esetben pedig, ha a rasszista beszéd az elhangzás körülményei folytán erőszakcselekmény veszélyével, egyéni jogok sérelmével fenyeget, és a jogsérelem a személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportját érinti, az elkövető a Btk. 269. §-a alapján, közösség elleni izgatás miatt felelősségre vonható. Emellett, a Btk. 174/B. §-a büntetni rendeli a nemzeti, etnikai, faji vagy vallási csoport tagjá-

nak bántalmazását és arra kényszerítését, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön. A törvényhozó, ha úgy ítéli meg, hogy biztosítania kell a jog védelmét abban az esetben is, ha jogsérelem az egyént valamely csoporthoz tartozására tekintettel éri, az Alkotmány 61. § (1) bekezdésében biztosított szabad véleménynyilvánítást tiszteletben tartva fogalmazhat meg az alkotmányos büntetőjog követelményeinek megfelelő büntető tényállást.

Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a büntetőjog eszközei mellett a személyiségi jogaiban sértett személy a Ptk. alapján polgári jogi igényrel léphet fel, az egyenlő bánásmód követelményének a megsértése (hátrányos megkülönböztetés, zaklatás, jogellenes elkülönítés, megtorlás) pedig megalapozhatja az egyéni és közérdekű jogérvényesítést (az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény).

4.2. A jogalkotás mellett fontos szerep jut a jogalkalmazásnak. Az Alkotmány 8. § (1) bekezdéséből következően a jogalkalmazók kötelessége a jogrendszer meglévő normáinak, így például a Btk. 269. §-ának és 269/B. §-ának az alkalmazása. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint nem elégséges indok a jogalkotásra, hogy a Btk. alapján egyébként büntetendő cselekmények elkövetőinek felelősségre vonása bizonyos esetekben elmarad.

4.3. Végül az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: a közélet állapotától is függ, hogy a lakosság egyes csoportjaival szembeni véleménynyilvánítás milyen hatást gyakorol a megsértett közösséghez tartozókra. A közhatalom gyakorlóinak az Alkotmány 8. § (1) bekezdéséből származó kötelessége, hogy az egyenlő emberi méltóságot tiszteletben tartva és védelmezve folytassák tevékenységüket. Ez a kötelezettség nemcsak az egyes hatáskörök gyakorlására vonatkozik, hanem irányadó minden közéleti megnyilatkozásra.

Ha a politikai élet alakítói elkötelezettek az Alkotmány alapértékei mellett, és következetesen megnyilvánulnak a kirekesztő nézetekkel szemben, akkor kifejezésre juttatják, hogy a megsértett csoportokhoz tartozók megfelelő támogatást és védelmet kapnak a politikai közösségtől. Ilyen környezetben a gyűlölet, a megvetés és az ellenérzés hangjai elszigetelődnek, jelentéktelenné válnak és nem képesek jogsérelmet okozni.

5. Az Alkotmánybíróság szerint a Btk. 181/A. § (1) és (2) bekezdésének alkotmányellenességét nem szünteti meg a (3) bekezdésbe foglalt büntethetőséget kizáró ok.

A 181/A. § (3) bekezdés alapján nem büntethető, ha valaki a gyalázkodó kijelentést vagy testmozdulatot politikai párttal vagy politikai közszereplést is folytató társadalmi szervezettel kapcsolatban közszereplésükkel összefüggésben valósítja meg.

Ahogy az Alkotmánybíróság jelen határozat III.2. pontjában is hangsúlyozta, az Alkotmány 61. § (1) bekezdése a véleménykifejezés folyamatát részesíti védelemben. A 181/A. § (3) bekezdés önmagában nem teszi alkotmányossá a 181/A. § (1) és (2) bekezdését, mert az

csupán szűk körben, a politikai pártot és a politikai közszereplést folytató társadalmi szervezetet érintő gyalázkodó kijelentések esetében biztosít büntetlenséget a megszólalók számára. A Btkm. akkor volna összhangban az Alkotmány 61. § (1) bekezdésével, ha a (3) bekezdés a véleménynyilvánításba tartozó minden cselekmény esetében kizárná a büntethetőséget. Ez viszont azzal járna, hogy a Btkm. egésze értelmét vesztené.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság – az Abtv. 35. § (1) és (2) bekezdéseinek megfelelően eljárva – megállapította, hogy a Btkm. tág szabályozása aránytalanul korlátozza az Alkotmány 61. § (1) bekezdésében biztosított szabad véleménynyilvánítás jogát, és a Btkm. szövegezése nem felel meg az Alkotmány 2. § (1) bekezdésből és a 8. § (1) és (2) bekezdésből következő alkotmányos büntetőjog határozottságot, egyértelműséget és az önkényes jogalkalmazás lehetőségét kizáró követelményeknek.

6. A köztársasági elnök indítványa alapján a 181/A. § akkor is súlyos alkotmányossági aggályokat vet fel, ha elfogadjuk, hogy – bizonyos körben – személyiségi jogokat védhet. Ebben az esetben ugyanis ellentétes az Alkotmány 54. § (1) bekezdésével, mert nem biztosítja a sértett önrendelkezési jogát.

Az alkotmánybírósági gyakorlat alapján az emberi méltósághoz való alapjog magában foglalja az önrendelkezés szabadságát, amelynek „fontos tartalmi eleme – egyebek között – az egyén joga arra, hogy az igény állapotába került alanyi jogait a különböző állami szervek, így a bíróság előtt is érvényesítse. Az önrendelkezési jog azonban, mint az általános cselekvési szabadsághoz való jog, a jogérvényesítéstől való tartózkodás, a nem cselekvés jogát is magában foglalja.” [1/1994. (I. 7.) AB határozat, ABH 1994, 29, 35–36.; 20/1997. (III. 12.) AB határozat, ABH 1997, 85, 91.; 10/2001. (IV. 12.) AB határozat, ABH 2001, 123, 146.; 928/B/2000. AB határozat, ABH 2006, 1337, 1339.]

Az Alkotmánybíróság a perbeli önrendelkezés érvényesülését többnyire a polgári jogérvényesítés körében vizsgálta, s a polgári eljárások lényege, hogy az egyenrangú és mellérendelt pozícióban lévő felek az ügy urai, ezért ezekben az eljárásokban a rendelkezési jog széles körben érvényesül.

A büntetőeljárásokban ezzel szemben, főszabály szerint, nem érvényesül a sértett rendelkezési joga. A magánindítványra üldözendő bűncselekmények kivételével a sértett akarata ellenére is megindítható az eljárás.

A bűncselekmény sértettjének az elkövető megbüntetésével kapcsolatos kívánsága a büntető igény érvényesítésében csak korlátozott mértékben játszik szerepet, mert a bűncselekmények a jogrend sérelmét jelentik, ezért büntető igénygel az állam lép fel. Kivételes esetben, elsősorban a sértett kímélete miatt törvény a sértettet feljogosítja annak eldöntésére, kívánja-e az elkövető megbüntetését. Ilyenkor a sértett erre irányuló szándéka nélkül a büntetőeljárást nem lehet megindítani, a már megindult büntetőel-

járást pedig meg kell szüntetni. A törvényalkotó további döntése, hogy a magánindítványra büntetendő bűncselekmények esetében, büntetőpolitikai megfontolásokból a vád képviselőt is rábízza-e a sértetre magánvádas eljárásban, vagy pedig a magánindítvány előterjesztése után az eljárás hivatalból, közvádra folytatódik. [40/1993. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1993, 288, 290.; 13/2001. (V. 14.) AB határozat, ABH 2001, 177, 187.; 1042/B/2005. AB határozat, ABH 2006, 1819, 1821–1822.]

A perbeli önrendelkezést büntetőügy kapcsán vizsgáló 37/2002. (IX. 4.) AB határozat és a 42/2005. (XI. 14.) AB határozat is megerősítette azt a 40/1993. (VI. 30.) AB határozatban megjelenő álláspontot, hogy az Alkotmány 57. § (1) bekezdése és a 70/K. §-a nem biztosít alkotmányos jogot a sértett számára a büntetőjogi felelősség bíróság általi elbírálására.

Az Alkotmány 54. § (1) bekezdése pedig jelen esetben azért nem volt alkalmazható, mert a Btkm. nem követeli meg a sértettek felismerhetőségét, ugyanis nem konkrét személyek emberi méltóságához való jogát és becsületét védi. A sértett kíméletére vonatkozó érv ezért ebben az esetben nem értelmezhető, mert nincs olyan személy, aki eldönthetné, sérült-e a becsülete, és ha igen, kívánja-e az elkövető megbüntetését.

Az Alkotmánybíróság az alkotmányellenesség megállapítására tekintettel rendelte el a határozat Magyar Közlönyben való közzétételét.

Alkotmánybírósági ügyszám: 236/A/2008.

Dr. Kovács Péter alkotmánybíró párhuzamos indokolása

Egyetértek a rendelkező résszel, de a magam részéről az indokoláshoz az alábbi elemeket fűzöm hozzá.

I.

Alapvető fontosságúnak tartom mindenen előtt annak hangsúlyozását, hogy:

1. az Alkotmánybíróság a határozatban hivatkozott Abh1., Abh2. és Abh3. mellett több olyan határozatot hozott, amelyekben megfogalmazott tételek enyhítik azt a merevséget, ahogyan az Alkotmánybíróság e határozatainak üzenete *nolens, volens* rögzült a magyar joggyakorlatban és a jogirodalom egy részében;

2. hatályos nemzetközi jogi (és európai jogi) kötelezettségeink valóban előírják olyan jellegű cselekmények pönalizálását, mint amelyre az indítványt tárgyat képező Btkm. irányul; és

3. a szólás- és véleménynyilvánítási szabadság az alkotmányos értékrendre figyelemmel értelmezendő.

II.

Tény, mint ahogyan azt maga a határozat is idézi, hogy már az Abh1. sem zárta ki a gyűlöletre uszítás alatti intenzitású cselekmény esetleges büntetőjogi szankcionálhatóságát. „Az Alkotmánybíróság határozata szerint a közösségek méltósága a véleménynyilvánítási szabadság alkotmányos korlátja lehet. Nem zárja ki tehát a határozat azt, hogy erről a törvényhozó akár a gyűlöletre uszítás tényállásán túlmenő büntetőjogi védelemmel is gondoskodjék” (ABH 1992, 167, 181.).

Emellett azonban az Alkotmánybíróság – mindenek előtt az önkényuralmi jelképek használatát érintő Btk. módosításról szóló határozatában – arra is rámutatott, „[j]ól lehet, hogy a törvény által védett értékek – mint a köznyugalom és a demokrácia értékei mellett elkötelezett közösségek méltósága – megsértésének büntetőjogi szankcionálása külön-külön esetleg más alkotmányossági elbírálás, illetve értékelés alá eshetne; mivel azonban az önkényuralmi jelképek használata e két értéket együttesen, egyszerre sérti, egymást felerősítő, kumulatív hatásuk jelentkezik, és ehhez kapcsolódik a közvetlen történelmi előzményeknek még ma is érvényesülő hatása” [14/2000. (V. 12.) AB határozat, ABH 2000, 83, 99.]. Arra is utalt, hogy „az alkotmányos értékekben megfogalmazódó célok védelme érdekében – a jelen történelmi helyzetben a büntetőjogi eszközrendszeren és szankciókon kívül más jogi eszköz a hatékony védelemre nem biztosított (*ultima ratio*)” (ABH 2000, 83, 99.).

Bizonyos jelentőséget tulajdonított az Alkotmánybíróság a kollektív emlékezetnek és a totalitárius rendszerek áldozatai személyes érzékenységének is: „A szóban lévő jelképeknek minden korlátozás nélküli, nyilvános, szabad használata a jelen történelmi helyzetben az emberi személy méltóságát tisztelő, ezért a gyűlölet és agresszió eszméit elítélő, a demokrácia értékei mellett elkötelezett minden személyt súlyosan sért, és különösen sérti a náciizmus és a kommunizmus üldözöttjeit. Magyarországon eleve nem él a köztudatban és az üldözéseket túlélők közösségeiben a tiltott jelképekben sűrűsödő mindkét eszme emléke és a jelképek használata mellett elkövetett minden bűn; ezek nem merültek feledésbe. Közöttünk élnek a súlyos sérelmet szenvedett személyek és hozzátartozóik. A jelképek használata felidézi a még közeli múltat az akkori fenyegetésekkel, az embertelen szenvedéseket, deportálásokat és halált hozó ideológiákat” (ABH 2000, 83, 97–98.).

A méltóság mellett a demokratikus társadalom védelmét is a szólásszabadság legitim korlátjaként fogta fel: „Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a demokratikus társadalom védelmét jelenti az, s ezért nem alkotmányellenes, ha az állam a jelen történelmi helyzetben a demokráciával ellentétes, vagyis önkényuralmi hatalmi rendszerek adott jelképeivel kapcsolatos egyes konkrét magatartásokat tilt meg: a terjesztést, a nagy nyilvánosság előtti használatot, közszemlére tételt [Btk. 269/B. § (1) bekezdés a)–c) pontjai]” (ABH 2000, 83, 98.).

A jelen ügy szempontjából is van jelentősége annak, hogy az ún. kitüntetés adományozási határozatában az Alkotmánybíróság részletesebben foglalkozott a köztársaság alkotmányos értékrendjével, mint ami az Alkotmányban normatív módon meghatározott elsődleges (alapvető) értékekből, az Alkotmány normatív rendelkezéseiből megállapított alkotmányos elvekből és értékekből valamint az egyes jogági kódexekben megállapított értékekből áll. Ezek az „Alkotmányban foglalt elsődleges és leszármaztatott értékek egy hierarchikus értékrendet alkotnak, a normatív formában megjelenő elsődleges értékekből – az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatának megfelelően – többféle leszármaztatott alkotmányos érték (elv) vezethető le” [47/2007. (VII. 3.) AB határozat, ABH 2007, 620, 636.]. E határozatában az Alkotmánybíróság az Alkotmányban foglalt hierarchikus értékrend „csúcán” az emberi élethez és méltósághoz való alapjogot helyezte el, s ez alá sorolta be a véleménynyilvánítás szabadságát. (ABH 2007, 620, 637.)

Az alkotmányos értékrend figyelembevétele ugyanakkor egybeesik azzal a megközelítéssel is, amelyre az Emberi Jogok Európai Egyezménye épül és ahogyan az Emberi Jogok Európai Bíróságának a joggyakorlatában érvényesül, értve ezalatt, hogy nem vonatkozik azokra a megnyilatkozásokra, ideológiákra, amelyek tagadják magának az Emberi Jogok Európai Egyezményének is az értékrendjét. Ahogyan azt az Egyezmény 17. cikke megfogalmazza „az Egyezmény egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az bármely állam, csoport vagy személy számára jogot biztosítana olyan tevékenység folytatására vagy olyan cselekedet végrehajtására, amely az Egyezményben foglalt jogok és szabadságok megsértésére vagy pedig az Egyezményben meghatározottnál nagyobb mértékű korlátozására irányul.” Az Egyezmény 17. cikkének értékrendi fontosságát egyébként az Alkotmánybíróság maga is külön hangsúlyozta például az 57/2001. (XII. 5.) AB határozatban. A határozat beidézi számosat az Emberi Jogok Európai Bíróságának azon ítéletei közül, amelyek mutatják azt a joggyakorlati irányvonalat, amely megtagadja a jogvédelmet az Emberi Jogok Európai Egyezményének értékrendjével összeegyeztethetetlen nézetektől, amikor tehát a szükségesség/arányosság tesztjének alkalmazása *ab ovo* fel sem merül (ABH 2001, 484, 491.).

Nézetem szerint tehát ma már önmagában nem, hanem csak a fentiek tükrében és a fentiek összefüggésében lehet idézni és értelmezni az Abh1-nek sokszor hivatkozott mondatát. „A szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt annak érték- és igazságtartalmára tekintet nélkül védi” (ABH 1992, 167, 179.).

Megjegyzem, hogy az Abh1-ben az ezt a mondatot követő másik mondatból is többnyire csak annak második fele kerül hangsúlyozásra: „A véleménynyilvánítás szabadságának külső korlátai vannak csak; amíg egy ilyen alkotmányosan meghúzott külső korlátba nem ütközik, maga a véleménynyilvánítás lehetősége és ténye védett, annak tartalmára tekintet nélkül” (ABH 1992, 167, 179.).

Úgy vélem, hogy a Magyarország által elfogadott, a hazai jogrendbe beépített nemzetközi szerződések [az Alkotmány 7. § (1) bekezdésére figyelemmel], illetve az európai jognak azok a normái, amelyek kötelezőek és tartalmilag e tekintetben relevánsak (az Alkotmány 2/A. §-ának közvetítésével) adott esetben „ilyen alkotmányosan meghúzott külső korlátnak” tekinthetők.

E problémakört már az Abh3.-ban is megközelítette az Alkotmánybíróság. Itt azt mondta ki, hogy a „Magyarország által vállalt nemzetközi szerződéses kötelezettségek nem jelentik azt, hogy a jogalkotó a szabad véleménynyilvánításhoz fűződő alapjogot figyelmen kívül hagyhatná a szélsőséges megnyilvánulások elleni állami fellépés szabályozásakor. A nemzetközi szerződésben foglalt kötelezettségek teljesítését célzó jogalkotás esetében is irányadó az Alkotmány által felállított jogvédelmi mérce, valamint a magyar Alkotmánybíróság által kialakított szükségességi/arányossági teszt” (ABH 2004, 303, 307.).

Nézetem szerint azonban ez a tétel bár elismeri a jogalkotó mozgásszabadságát, de ez is csak a nemzetközi jogi kötelezettségek teljesítésének parancsa, a *pacta sunt servanda* elv függvényében értelmezhető. A szükségességi/arányossági teszt a *pacta sunt servanda* teljesítését nem akadályozhatja, hanem a lehetséges megoldások közül az alkotmányos kiválasztását segítheti.

Amennyiben alkotmányosan nem lehetséges egy vállalt nemzetközi kötelezettség végrehajtása, úgy – amennyiben az állam nem kíván, vagy nem tud szabadulni az adott nemzetközi jogi kötelezettségtől – az alkotmányozó hatalomnak kell megtennie a megfelelő lépést. [Lásd ebben az értelemben: 4/1997. (I. 22.) AB határozat, ABH 1997, 41.]

III.

Amikor az Abh1. a *gyűlöletre uszítás* büntetendőségét alkotmányosnak találta, ebben figyelembe vette a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló 1965. évi ENSZ-egyezményből (kihirdette az 1969. évi 8. törvényerejű rendelet) Magyarországra, mint részes államra hármló kötelezettségeket is (ABH 1992, 167, 175.). Hivatkozott erre az Abh3. is (ABH 2004, 303, 305.). Ennek a 4. cikke foglalkozik az államokat terhelő pönalizálási kötelezettségekkel:

„A részes államok elítélnék minden olyan propagandát és minden olyan szervezetet, amely egy bizonyos fajnak vagy egy bizonyos színű vagy etnikai származású személyek csoportjának felsőbbrendűségét hirdető eszméken vagy elméleteken alapszik vagy a faji gyűlöletet és megkülönböztetést valamilyen formában igazolni vagy előmozdítani igyekszik, és vállalják, hogy az ilyen megkülönböztetésre irányuló minden izgatás vagy eljárás gyökeres kiirtására haladéktalanul pozitív intézkedéseket hoznak és ebből a célból, kellő figyelemmel az Emberi Jogok Egyetemes Deklarációjában foglalt elvekre és a jelen Egyezmény 5. cikkében világosan kifejtett jogokra, egyebek között:

a) Törvény által büntetendő cselekménnyé nyilvánítják a *faji felsőbbrendűsége*re vagy gyűlöletre *alapozott eszmék terjesztését*, a faji megkülönböztetésre való izgatást, valamint bármely faj, illetve más színű vagy más etnikai származású személyek csoportja ellen irányuló minden erőszakos cselekedetet vagy arra való izgatást, továbbá fajgyűlölő tevékenység *mindenféle támogatását*, annak pénzelését is beleértve;

b) Törvényellenessé nyilvánítanak és betiltanak minden olyan szervezetet, valamint szervezett és minden egyéb propagandatevékenységet, amely a *faji megkülönböztetést előmozdítja* vagy arra izgat, az ilyen *szervezetekben vagy tevékenységben való részvételt* pedig törvény által büntetendő cselekménnyé tekintik;

c) Nem engedik meg, hogy országos, vagy helyi hatóságok vagy közintézmények a faji megkülönböztetést előmozdítsák vagy arra izgassanak.”

Mint látható, ahogyan arra az 1965. évi ENSZ-egyezmény 4. cikke egyes fordulatainak kurziválásával is érzékeltetem, nem pusztán az erőszakos cselekményekre vonatkozik a büntetendővé nyilvánítás kötelezettsége.

Az ENSZ-egyezménynek nem pusztán a nyelvtani olvasata utal arra, hogy vannak tennivalók.

Ott, ahol van egy egyezmény, amelynek van egy olyan monitoring testülete, amelyet a részes államok felhatalmaztak az egyezmény végrehajtásának ellenőrzésére, ott az ezáltal adott értelmezést nem lehet figyelmen kívül hagyni. Ilyen ebben az esetben a CERD, a faji megkülönböztetés minden fajtájának tilalmára felügyelő bizottság is. Ennek hatáskörébe tartozik többek között az ENSZ-egyezmény 9. cikke szerint „általános ajánlások” (*recommendations ordre général/general recommendations*) kibocsátása is, amelyeket hosszú évek óta *observations générales/general comments* cím alatt bocsátanak ki, amelyek a nemzeti jelentések feldolgozása és ellenőrzése alapján készített kommentárok. (Megjegyzem, 1989. szeptember 13-a óta Magyarország elismerte a CERD illetékességét arra is, hogy Magyarországról benyújtott, egyénektől származó panaszokat vizsgáljon ki.)

Az ENSZ-egyezmény 4. cikkének értelmezéséről készített XV. általános ajánlás 3. §-a (1993. március 23.) a cikk struktúráját követve elsőként a faji felsőbbrendűség vagy gyűlölet terjesztését, a gyűlöletre izgatást, majd az erőszakot és negyedikként az erőszakra való izgatás büntetendőségét hangsúlyozza. Az Abh1.-ben is idézett Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 20. cikkére emlékeztetve, hívja fel a 4. §-ban a figyelmet arra, hogy a nemzeti, faji vallási gyűlölet megelőzését, mint ami diszkriminációra, ellenségeskedésre vagy erőszakra vezet, törvény által is tiltani kell. A XV. általános ajánlás 5. §-a úgy értelmezi a rasszista tevékenység pénzügyi támogatásának büntetését, hogy az tulajdonképpen az „etnikai és faji különbségekre alapító” tevékenységekre értendő. A 6. § pedig emlékezteti az államokat arra, hogy nem tudja elfogadni a CERD azt, a több állam részéről felvetett érvet, hogy a rasszizmusnak tényleges rasszista tevékenységben

kell materializálódnia ahhoz, hogy ilyen természetű szervezeteket be lehessen tiltani.

(Mindezeket a 2000. augusztus 16-án elfogadott, a cigányokat sújtó diszkriminációról készített XXVII. általános ajánlás szintén érintette.)

A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának végrehajtására felügyelő bizottság (HCR) által 1983. július 29-én elfogadott 11. sz. általános értelmező megjegyzés szerint nemcsak a nyílt hirdetést, hanem az igazolására törekvést (*propaganda and advocacy*) is szankcionálni kell.

A közösség elleni izgatásnak a hatályos, az Abh1.-re visszamutató rövidített formája (Btk. 269. §) a gyűlöletre uszítást bünteti, így azonban az ENSZ-egyezményből fakadó kötelezettség – nézetem szerint – csak részben teljesül. Azért csak részben, mivel ott nemcsak az erőszak és nemcsak az izgatás (*incitation /incitement*), hanem például a terjesztés is büntetendő.

Nem csak arról van tehát szó, megállapítható: helyesen tette az Abh1., hogy a gyűlöletre uszítás szintje alatti tevékenységek pönalizálását nem zárta ki, hanem azt is látni kell, hogy van egy aktív, hatályos nemzetközi kötelezettség, amelynek eleget kell tenni, amely azonban csak részben történt meg. (E vonatkozásban ugyanis nem tettünk fenntartást az 1965-ös ENSZ-egyezményhez.)

Az, hogy a választott megoldás alkotmányosan helyes-e, egy ettől független kérdés.

Nézetem szerint a jogalkotó saját munkáját könnyítené meg azzal, ha ezen a területen minél szorosabban kapcsolódna az ENSZ-egyezmény szóhasználatához, *azt és csak azt* pönalizálná, amiről ott szó van.

Van tehát még teendő lépés, és megtehetőségét pedig számos egyéb nemzetközi okmány is alátámasztja.

A Nemzeti Kisebbségek Védelmének Európai Keret-egyezménye, amelynek Magyarország is részes állama, és amelyet az 1999. évi XXXIV. törvénnyel hirdetett ki, szintén idevágó kötelezettséget hordoz, ha nem is utal egyértelműen büntetőjogi vagy polgári jogi megközelítésekre. A megoldás megtalálásában az államnak szabad kezét ad. A 6. cikk (2) bekezdése szerint „A felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy megfelelő intézkedéseket hoznak olyan személyek védelmében, akik hátrányosan megkülönböztető, ellenséges vagy erőszakos fenyegetések és cselekedetek áldozatai lehetnek, etnikai-, kulturális-, nyelvi- vagy vallási identitásuk miatt.”

Van az Európa Tanácson belül egy, javarészt tagállami ombudsmanokból álló, a rasszizmus és az intolerancia ellen létrehozott testület (*European Commission against Racism and Intolerance – ECRI*), amely ajánlásokat kibocsátva és azok végrehajtásáról az államokat beszámoltatva részben szintén kisebbségvédelmi tevékenységet folytat. Ajánlásaiban az ECRI többek között azt is hangsúlyozta, hogy a futball-huliganizmussal, a gyűlölet-beszéddel, az interneten terjesztett rasszista anyagokkal vagy a magán-szférában rasszista szempontokra utaló megkülönbözteté-

sekkel szemben az állam nem maradhat tétlen, fel kell lépnie, és szükség esetén jogszabályi reformok révén is.

Az ECRI jogilag kötelező határozatokat nem hoz ugyan, de az államok elfogadják az általa végzett monitoring tevékenységet.

Különösen a 2002. december 13-án elfogadott 7. számú ajánlásban beszélt részletesen az ECRI azokról a lépésekről, amelyek megtétele kívánatos lenne. Ezekben érintette az alkotmányjogot (szólásszabadság korlátozhatósága: II/3.), polgári jogot és közigazgatási jogot („faji alapon” történő zaklatás (*harcèlement/harrassment*) szankcionálása III/15., közfinanszírozásból kizárás, felosztatás rasszizmus támogatása miatt III/16. és III/17.), büntetőjogot (erőszakra, gyűlöletre, megkülönböztetésre felhívás, sértések, nyilvános megszégyenítés, rasszista irodalom terjesztése, terjesztési célú raktározása, a népirtás, háborús bűncselekmények, emberiség elleni bűncselekmények tagadása, banalizálása, apológiája, IV/18.).

A fent említett ECRI-nek Magyarországról készített 2. és 3. jelentése is érintette ezt a problémát. A harmadik jelentés [CRI (2004) 25, 2003. december 5-én készült, de csak az AB határozat után hozták nyilvánosságra, 2004. június 8-án]. E dokumentum 14. §-ában üdvözölte a Btk. akkori módosítását, de röviden utalt arra is, hogy bizonyos alkotmányossági aggályok merültek fel. Bízva abban, hogy ezek megnyugtatóan megoldhatók, címezte Magyarországhoz a 15. §-ban azt az ajánlást, hogy „a jognak büntetnie kell a rasszista aktusokat, ideértve a népirtás rasszista célzatú tagadását, rasszista anyagok rasszista célú terjesztését és osztogatását, rasszista csoportok életre hívását és tevékenységét.”

Ugyanezek a területeken a *Miniszeri Bizottság* hasonló tartalommal több ajánlást is elfogadott. Ilyen a Nyilatkozat az intolerancia ellen (1981) vagy a gyűlöletbe-szédről szóló (97) 20 sz. ajánlás, amelyet az Abh3. is érintett (ABH 2004, 303, 306–307.).

Az EU rasszizmussal és az idegengyűlölettel szembeni fellépésről szóló kerethatározat tervezetere az Alkotmánybíróság jelen határozata is hivatkozik, akárcsak tette azt már az Abh3. is. Ez azonban még mindig nem vált a közösségi jog részévé és mai formájában az erőszakra, illetve a gyűlöletre uszítással kapcsolja össze a cselekmények büntetendőségét, azaz nem ugyanazokat az intenzitású cselekményeket veszi célba, mint a Btkm. „gyalázkodás” bűncselekménye.

Hatályossága miatt is ennél fontosabbnak tartom a 2000/43/EK irányelvet, amely szerint „2. cikk (3): (...) a zaklatás megkülönböztetésnek minősül, amikor faji vagy etnikai származáshoz kapcsolódó nem kívánt magatartás történik azzal a céllal vagy hatással, hogy egy személy magatartását megsértse, és megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszégyenítő vagy támadó környezetet alakítson ki. Ebben az összefüggésben a zaklatás fogalma a tagállamok nemzeti jogszabályaival és gyakorlatával összhangban határozható meg.”

IV.

Az ún. önrendelkezési jog és a magánindítvány hiányában történő eljárás összefüggéseit illetően magam sem látok alkotmányos akadályt. A Btk. 183. §-a maga is megtöri az előző cikkekben felsorolt bűncselekmények lineáris jellegét, hiszen amikor úgy rendelkezik, hogy a 176–177. és a 178–181. §-okban meghatározott bűncselekmények elkövetői magánindítványra büntethetők, akkor ezzel a 177/A. (visszaélés személyes adattal) és 177/B. (visszaélés közérdekű adattal) §-ok szerinti cselekményeket ez alól kiveszi. Önmagában a 181/A. §-ként való beiktatás – a jelenlegi 183. § módosítása nélkül is – tehát nem okoz koherencia zavart.

Az Alkotmányból, illetve annak 54. §-ából, (az emberi méltósághoz való jogból levezett önrendelkezési jogból) az már nem vezethető le, hogy a bűncselekmény sértettjének (*a fortiori* összes sértettjének) akaratnyilatkozata szükségképpen alkotmányos előfeltétele a büntetendőségnek. (Kezelettsértés esetében – ahol a hozzátartozó, illetve az örökös jogosult magánindítvány előterjesztésére –, is elképzelhető, hogy a hozzátartozók, illetve az örökösök magánindítványai nem egyhangúságot tükröznek, illetve benyújtásuk nem egyeztetve történt.)

Nézetem szerint egyébként vélelmezhető, hogy az 1965. évi ENSZ-egyezmény idézett 4. cikkében foglalt cselekmények esetében a közösség tagjai maguk is sérelmesnek tekintik az abban foglalt cselekményeket. A nemzetközi büntetőbírói gyakorlat egyebekben irrelevánsnak tekinti az érintett beleegyezését az ilyen természetű jogsértésekbe, többek között arra is tekintettel, hogy *erga omnes/jus cogens* normákról van szó. A kérdés dogmatikai élű fontosságára tekintettel megjegyzem, hogy az ENSZ Nemzetközi Büntetőbíróháza a fegyveres összeütközések során elkövetett személyi méltóság elleni támadások bűncselekményét illetően a *Bűncselekmények tényállási elemei* című dokumentumban hangsúlyozza, hogy „egyértelmű, hogy az áldozatoknak nem kell személyesen tudatában lenniük a bánásmód megalázó vagy lealacsonyító jellegének.” [Eléments des crimes (ICC-ASP/1/3 (partie II-B)) 8/2/b/xxi cikk magyarázata (49. jegyzet), 30. o és 8/2/c/ii cikk magyarázata (57. jegyzet), 37.o]

Megjegyzem, hogy ugyanezek a szabályok (ti. e cselekményekben a büntetőjogi üldözhetőség elválasztása a sértett akaratától, pontosabban akaratnyilatkozata hiányától) kiemelkedő fontosságúnak szánt jogtechnikai elemként kerültek be a határozatban is érintett rasszizmus és idegengyűlölet elleni büntetőjogi fellépések részleges harmonizálását célzó, a határozatban is hivatkozott EU-kerethatározat tervezetébe.

V.

Maradéktalanul egyetértek a határozat indoklásának azokkal az elemeivel, amelyek szerint a „gyalázkodás”

bűncselekménye tekintetében a törvényhozó által választott megoldás úgy a sértetti kör és elkövetési magatartás túlzottan bizonytalan körvonalazásakor, mint a büntethetőséget kizáró ok megfogalmazásakor, nem vette kellően figyelembe a normavilágosság alkotmányos kritériumait. Megítélésem szerint jelentősen túlmént így azokon a kereken is, amelyek az 1965. évi ENSZ-egyezményből még okszerűen következtek volna.

Dr. Lévay Miklós alkotmánybíró párhuzamos indoklása

Egyetértek a határozat rendelkező részével. Ugyanakkor álláspontom szerint a Btkm. alkotmányellenességét kizárólag a szövegezésnek az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe ütközése (a jogbiztonság, mint a jogállamiság egyik összetevőjének sérelme) miatt kellett volna megállapítani. Az alábbiakban kifejtettek szerint aggályosnak tartom ugyanis a Btkm. alkotmányosságának az Alkotmány 61. § (1) bekezdésére alapított, lényegében kizárólag az Abh1., az Abh2. és az Abh3. idézett tételeire hivatkozó vizsgálatát.

I.

1. Az Alkotmánybíróház a véleménynyilvánítási szabadság büntetőjogi eszközökkel való korlátozhatóságának alkotmányos határaival több határozatában foglalkozott. A jelen határozatban szereplő és a köztársasági elnöki indítványban is felhívott döntések egyik közös alapja a szólás szabadságának tartalomtól független biztosítása. Az Abh1. szerint – amint ezt a határozat is idézi – az Alkotmány 61. §-a alapján maga „a véleménynyilvánítás lehetősége és ténye védett, annak tartalmára tekintet nélkül”. (ABH 1992, 167, 179.)

Álláspontom szerint az Abh1.-ben szereplő következtés azonban módszertani szempontból kifogásolható, s ez a körülmény – már ott, majd az Alkotmánybíróház későbbi döntéseiben méginkább – tartalmi torzulást eredményezett. A véleménynyilvánításhoz való jog érték- és igazságtartalom nélküli védelmének, csupán külső korlátai elismerésének, az ún. tartalomsemleges korlátozásnak az Amerikai Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága (a továbbiakban: Legfelsőbb Bíróság) által kidolgozott doktrínáját ugyanis anélkül vette át az Abh1., hogy figyelemmel lett volna az ennek hátterében lévő sajátosságokra. Nem vette tekintetbe azt a tényt, hogy a Legfelsőbb Bíróság ítélezési gyakorlata nyomán vannak olyan közlések, szólások, amelyek egyáltalán nem, vagy nem teljes egészében élvezik a véleménynyilvánítási szabadságot garantáló első alkotmány-kiegészítés védelmét. [Ezek közé tartoznak például az ún. „támadó szavak”. (Lásd erről részletesen a hazai szakirodalomban: Gáll Edit: Véleménynyilvánítási szabadság az Amerikai Egyesült Államok jogrendszerében. Jogtudományi Közlöny, 2007. 9. 395–406.)]

A jelzett módszertani hiányosságból fakad továbbá az ugyancsak a Legfelsőbb Bíróság által kidolgozott „*clear and present danger*” („bizonyos mértéket meghaladó veszélyeztetés”) tesztjének említése az Abh1.-ben, majd ennek kellő differenciálás nélküli alkalmazása az ún. gyűlöletbeszéd büntethetőségével kapcsolatos felhívott alkotmánybírói határozatokban. (Lásd erről: Sajó András: Rasszista nézetek büntetésének alkotmányosságáról. In: Györgyi Kálmán ünnepi kötet. Szerk.: Geller Balázs. Budapest: KJK-Kerszöv, 2004. 479–509., különösen: 480., 488–491. és 494–496.) A „*clear and present danger*” teszt általános érvényű, eltérő jogi környezetben való alkalmazása a véleménynyilvánítás korlátaival kapcsolatos hivatkozott alkotmánybírói határozatokban további okokból is aggályos. Egyrészt nem veszi kellően figyelembe hazánk és az Amerikai Egyesült Államok történelme, kultúrája közötti különbségeket, másrészt azt, hogy a gyűlöletbeszéd korlátozhatósága tekintetében az európai megközelítés megengedőbb, mint az amerikai. (Az utóbbi állítást alátámasztja Kovács Péter alkotmánybíró párhuzamos indokolásának vonatkozó része is.)

2. Utalok arra is, hogy az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlatában a tartalomsemleges korlátozás elvét megtestesítő Abh1., Abh2. és Abh3. mellett léteznek a tartalomorientált korlátozás elvét követő döntések is. A 13/2000. (V. 12.) AB határozat és a 14/2000. (V. 12.) AB határozat, az ún. jelképhatározatok elismerik, hogy vannak olyan vélemények, amelyek tartalmukra tekintettel, még bűncselekménnyé nyilvánítás révén is korlátozhatók. A jelen határozat azonban az itt levont következtetések vizsgálatát, s így az azokkal való összhang megteremtését elmulasztotta.

3. A véleménynyilvánítás és ezen belül a gyűlöletbeszéd korlátozhatóságával szorosan összefügg az is, hogy a közbeszéd, közállapotaink, a társadalmi nyilvánosság és a tolerancia szint nem az Abh1., Abh2. és az Abh3. szerinti megközelítésnek megfelelően alakult. Az 1992-ben elfogadott határozat ebben a vonatkozásban a következőképpen fogalmazott: „Ahol sokféle véleménnyel találkozhatnak az emberek, a közvélemény toleráns lesz; (...) Politikai kultúra és egészségesen reflektáló közvélemény csakis öntisztulással alakulhat ki. Aki tehát gyalázkodik, magát bélyegzi meg, s lesz a közvélemény szemében „gyalázkodó”. A gyalázkodásra bírálat kell, hogy feleljen. E folyamatba tartozik az is, hogy számolni kelljen magas kártérítésekkel. Büntetőjogi büntetésekkel azonban nem a közvéleményt és a politikai stílust kell formálni – ez paternalista hozzáállás –, hanem más jogok védelmében az elkerülhetetlenül szükséges esetekben szankcionálni.” (ABH, 1992, 167, 180.) Jelen határozat lényegében megismétli ezt a bizakodást (III. 4.3.), annak vizsgálata nélkül, hogy az 1992-es döntésben megfogalmazott remény megvalósult-e, illetve, hogy helytálló-e kizárólag a szabad kommunikáció nyomán kialakuló toleráns társadalom elve alapján megítélni az egyes véleményeket, illetve korlátozhatósá-

gukat. Elmaradt annak az (újra)értékelése is, hogy vajon tényleg paternalizmus-e, ha az állam az Alkotmány 54. § (1) bekezdésével összefüggő intézményvédelmi kötelezettségének az uszítás szintjét el nem érő bizonyos jellegű becsmérlés/gyalázkodás esetén az adott magatartás arányossági követelményeket érvényesítő kriminalizálásával tesz eleget.

4. Az előzőekben kifejtettek szerint elmulasztott vizsgálatok következtében a jogalkotó számára kódolhatatlan az Alkotmánybíróságnak a tárgykörben hiányzó büntetőjogi tényállás megalkotására vonatkozó korábbi (Abh1.) és a jelen határozatban következőképpen megfogalmazott üzenete: „A törvényhozó, ha úgy ítéli meg, hogy biztosítania kell a jog védelmét abban az esetben is, ha jogsérelem az egyént valamely csoporthoz tartozására tekintettel éri, az Alkotmány 61. § (1) bekezdésében biztosított szabad véleménynyilvánítást tiszteletben tartva fogalmazhat meg az alkotmányos büntetőjog követelményeinek megfelelő büntető tényállást.”

Az elmulasztott vizsgálatok nyomán valószínűleg kiderülhetett volna, hogy a konkrét személlyel szembeni rasszista beszéd büntetőjogi korlátozásának létezhet alkotmányosnak minősülő megoldása. Egy ilyen megoldás megtalálásához pedig véleményem szerint nem alkotmánymódosításra, hanem a jelen határozat és az indítvány által irányadónak tekintett precedensek előzőekben említett megközelítés módjának, tételeinek felülvizsgálatára lenne/lett volna szükség.

II.

A határozat indokolásának III. 6. pontjában foglaltakhoz az alábbi kiegészítést fűzöm.

Ahogy az Alkotmánybíróság számos határozata leszögezi: „demokratikus jogállamban a büntető hatalom az állam – alkotmányosan korlátozott – közhatalmi jogosítványa a bűncselekmény elkövetőinek büntetőjogi felelősségre vonására. Ebben a büntetőjogi rendszerben a bűncselekmények a társadalom jogi rendjének sérelmeként szerepelnek és a büntetés jogát az állam gyakorolja.” [40/1993. (VI. 30.) AB határozat, ABH, 1993, 288, 289.] Bár az állam elismeri, hogy a bűncselekmények magánsérelmet is okozhatnak, főszabályként a büntető igény érvényesítése során a hivatalból való eljárás elve érvényesül. Kivételesen biztosítja csak a büntetőeljárás egyik magán-személyének a sértettnek azt a jogot, hogy kizárólagosan és véglegesen rendelkezzen a büntető igény érvényesítése felől. (34/B/996 AB határozat, ABH 2001, 849, 853–854.) Büntető igénye azonban akkor is csak államnak van, ha az eljárás magánindítványhoz kötöttsége, illetve egyes esetekben a váddal való rendelkezési jog sértettnek történő átengedése (magánvádas eljárás) révén a sérelmet szenvedett jogalany a büntető eljárás során a büntető igény érvényesítésére közvetlenül kiható módon eljárásjogi értelem-

ben is kiemelt szerephez jut. Annak eldöntése, hogy a sértetti pozíció mikor váljék hangsúlyossá a jogalkotó feladata. Ennek során a jogalkotó – alkotmányos keretek között – számos körülményt mérlegelhet. Így tekintetbe veheti, hogy a magánszférába történő büntetőjogi beavatkozás nem minden esetben a leghatékonyabb módja a konfliktushelyzet végleges rendezésének; figyelemmel lehet a bűncselekmények differenciált tárgyi súlyára, társadalomra veszélyességére; [vö. 40/1993. (VI. 30.) AB határozat, ABH, 1993, 288, 289.; 34/B/996 AB határozat, ABH 2001, 849, 853–854.]; a sértetti oldalon meglévő igényérvényesítési eszköztár korlátozott voltára stb. Szem előtt kell tartania továbbá azt is, hogy a büntető igény – közvád vagy magánvád kereti között történő – érvényesítésének módja a büntetőjogi garanciákra kihatóan nem eredményezhet különbségeket a terheltek helyzetében. A jogalkotó mérlegelési szabadságának határait azonban semmiképpen nem az Alkotmány 54. § (1) bekezdéséből levezetett sértetti önrendelkezési jog szabja meg. Ahogyan arra a határozat is utal, a sértettnek az Alkotmány arra nem biztosít jogot, hogy a büntetőjogi felelősség kérdésében a büntető-eljárásban részt vevő hatóságok közül mindenkor a bíróság döntsön. Ugyanígy nincs azonban az Alkotmányból levezethető joga a sértettnek arra sem, hogy az állami büntető igény érvényesítése mindig, vagy akár egyes bűncselekmény-típusok esetén az ő akaratától függjön. Nem vezethető le továbbá ilyen jogosultság a büntetőjognak az Alkotmánybíróság gyakorlatában is elismert saját dogmatikájából sem. A jogalkotót az alkotmányos büntetőjog szabályai a sértetti „önrendelkezés” szűkebb vagy tágabb érvényesülését meghatározó rendelkezések megalkotásakor csak arra kötelezik, hogy az Alkotmányban foglalt vagy abból levezetett büntetőjogi és büntető eljárásjogi garanciák ne sérüljenek. E körben azonban a büntetőeljárás szükségképpen korlátozó jellegéből következően nem az indítvány szerint felhívott alkotmányi rendelkezés a meghatározó.

Dr. Kiss László alkotmánybíró különvéleménye

I.

Álláspontom szerint az Alkotmánybíróságnak azt megelőzően, hogy a köztársasági elnöki indítványt elbírálta, át kellett volna tekintenie a véleménynyilvánítás szabadságával kapcsolatban kialakult gyakorlatát, s a szükségesnek mutató esetekben meg kellett volna erősítenie, más – alkotmányjogi érvekkel alátámasztható – esetekben pedig a precedens-jogát tovább kellett volna fejlesztenie. Erre két körülmény miatt is célszerű lett volna sort kerítenie:

a) A véleménynyilvánítás szabadságának vizsgálatához alapul szolgáló határozatok [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167.; 36/1994. (IV. 24.) AB határozat, ABH 1994, 219.] meghozatala óta hosszú idő telt el. Ez

önmagában is felveti egy átfogó vizsgálat szükségességét. Valójában egy „hatásvizsgálatról” lenne szó, amely választ adhatott volna arra, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának joga és annak gyakorlatban történő alkalmazása miként hatott a jogalkotásra és a jogalkalmazásra, s ezeken keresztül – s részben tőlük függetlenül is – a szakmai és társadalmi közvéleményre.

b) A testület összetételének megváltozása a dolog természetes rendje szerint újabb szempontok, nézőpontok megjelenését is magával hozta. Az esetleg egymással is divergáló nézeteket elvi-elméleti vitában kellett volna tisztázni, melynek végén a szóródó álláspontok is áttekinthetőbb csomópontokká sűrűsödhetek volna.

Ennek komoly beszámítási pontja a magyar jogállam (jogállamiság) mai „állapota”, valamint fejlesztésének lehetőségei útjai és távlatai.

II.

Úgy ítélem meg tehát, hogy lett volna hozadéka egy átfogó-szisztematikus vizsgálatnak. Ennek irányait (területeit) tézisszerűen az alábbiakban foglalom össze:

1. A jogállam (jogállamiság) megteremtése, fokozatos fejlesztése egy folyamat, amely a jogalkotó számára kötelezettségeként rója az ezt biztosító intézmény- és jogi eszközrendszer folyamatos alakítását, igazítását is. „Magyarország jogállammá minősítése ténymegállapítás és program egyszerre (...) A jogállam megvalósítása folyamat. Az állami szervek számára alkotmányos kötelesség ezen munkálkodni.” [11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992, 77, 80.] A jogállammá válás, mint célkitűzés zsinórmértéket ad a jogi (törvényi) szabályozás számára, amelynek reagálnia kell azokra a jelenségekre is, amelyek időlegesen éppen hogy nem a kívánt és remélt jogállam (jogállamiság) megteremtése felé mutatnak. „Az adott történelmi helyzetet a jogállam keretein belül és annak kiépítése érdekében figyelembe lehet venni.” (ABH 1992, 77, 82.) Ennek mindössze egy komoly gátja van, az nevezetesen, hogy „[n]em lehet a történelmi helyzetre és a jogállam megkövetelte igazságra hivatkozva a jogállam alapvető biztosítékait félretenni.” (ABH 1992, 77, 82.)

Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően már korábbi határozataiban alkotmányossági vizsgálata körébe vonta, relevánsnak tekintette a történelmi körülményeket [28/1991. (VI. 3.) AB határozat, ABH 1991, 88.; 11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992, 77.]. Már maga a 11/1992. (III. 5.) AB határozat is nyomatékosan kiemelte: „A rendszerváltozás (...) feszültségekkel jár. E feszültségeket kétségkívül fokozhatja, ha egyesek büntetlenül adhatnak kifejezést nagy nyilvánosság előtt bizonyos csoportokkal szembeni gyűlöletüknek, megvetésüknek, ellenérzésüknek” (ABH 1992, 167, 180.).

Az önkényuralmi jelképekről hozott határozatában az Alkotmánybíróság nyíltan vállalta ezt a „történelmi meg-

határozottságot": „A múltban sérelmet elszenvedett emberekben és ezek különféle közösségeiben a jelképeknek a Btk. 269/B. §-ban tiltott használata méltán fenyegetettség-érzetet, konkrét tapasztalatokon alapuló félelmet ébreszthet, hiszen a jelképek a totalitárius eszmékhez kapcsolódó embertelenségek megismétlődésének rémét keltik fel. Az Alkotmánybíróság szerint, ha a büntetőjog által így megfogalmazott védett tárgy mellett más, alkotmányos értékek védelme más módon nem érhető el, a büntetőjogi korlátozás önmagában nem aránytalan; feltéve, hogy szükséges e jelképek használata ellen védekezni. Az, hogy ez a védekezés demokratikus társadalomban szükséges-e, függ a korlátozás jellegétől, személyekre gyakorolt hatásától.” [14/2000. (V. 12.) AB határozat, ABH 2000, 83, 92–96.]

Szükségét láttam volna annak, hogy a köztársasági elnöki indítvány tárgyát képező elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény támadott rendelkezéseinek tartalma is egy hasonló alkotmányossági vizsgálaton átessen. Vajon a tervezett szabályozás háttérében meghúzódó egyenruhák, mozdulatok nem idéznek (idézhettek)-e fel konkrét tapasztalatokon alapuló félelem- és fenyegetettség-érzetet, a külsőségek és a verbális megnyilvánulások egy része nem vetítheti-e előre a valahai totalitárius eszmékhez kapcsolódó embertelenségek megismétlődésének a rémét? A büntetőjogon kívüli egyéb eszközökben vajon elegendő garanciát lát-e az a zsidó származású öregasszony, akinek a szüleit, nagyszüleit hasonló egyenruhák viselői terelték a valahai embervágóhidak valamelyikére? Vajon ő is úgy érz-e, hogy a külsőségekben (ruházatban) és magatartási formákban (kifejezésekben, szóhasználatban, testmozdulatokban) megjelenő „vélemény” ma is „igazság és érték-tartalmára tekintet nélkül” védendő? Az Alkotmánybíróság már egy korai határozatában kimondta, hogy „Az Alkotmány 61. § (1) bekezdésében megállapított szabad véleménynyilvánítás joga azt jelenti, hogy bárki gondolatát, meggyőződését szabadon formálhatja és azt megfelelő keretek között kinyilváníthatja.” (978/B/1990/3. AB határozat, ABH 1991, 527, 529.) A „megfelelő keret” vizsgálata feltehetően nem irreleváns az Alkotmánybíróság számára sem. Mindenesetre azt – éppen az elmúlt 4–5 esztendő tapasztalatai alapján – alkotmányjogi szempontból is vizsgálatra érdemes elemnek tartom. Valójában tehát itt nem általában a véleménynyilvánítás szabadságáról van szó, hanem az „alkotmányos” véleménynyilvánítás szabadságáról.

Hasonló elvi bázison mondta ki az Alkotmánybíróság azt a tételt is, hogy el kell különíteni egymástól a szabad véleménynyilvánítás jogát e jog megjelenésének formájától és módjától [33/1998. (VI. 25.) AB határozat, ABH 1998, 256, 260–261.]. Ugyanakkor e kettő között esetenként szoros kapcsolat is lehet. Etekintetben is szükségesnek láttam volna egy mélyrehatóbb alkotmányjogi vizsgálatot, tekintettel arra, hogy a támadott törvényi rendelkezések mögött is nem elhanyagolható részben a véleménynyilvánítás egészen durva, agresszív módjai álltak, ame-

lyek önállóan is alkalmasak lehetnek a félelem- és fenyegetettség-érzés keltésére.

Hangsúlyozandó ugyanakkor: egyes cselekmények mikénti minősítése „korfüggő” és „politikai kultúra” függő lehet. Ez olyan körülmény, amely külön is indokolhatná a szabad véleménynyilvánításnak történelmi tükröben való elemzését. Jó példát szolgáltat ehhez az Egyesült Államokban a keresztégetés sorsának alakulása. Lássuk közelebbről:

Az Egyesült Államok jogfejlődésének iránya arra mutat, hogy a faji alapú gyűlöletbeszéd büntethetőségét szigorúbban kell kezelni. Bár egy korábbi esetben a Legfelső Bíróság alkotmányellenesnek ítélte a keresztégetést bizonyos körülmények között tiltó állami jogszabályt [R.A.V. v. City of St. Paul, 505 U.S. 377 (1992)], legutóbb ilyen tárgyban hozott döntése más megfontolások alapján viszont már eltérő eredményre jutott. A Virginia v. Black ügyben [528 U.S. 343 (2003)] a virginiai Legfelső Bíróság alkotmányellenesnek ítélte azt a virginiai jogszabályt, ami büntette az olyan keresztégető magatartást, amelynek célja személyek vagy személyek csoportjának a megfélemlítése. Indokolása szerint ez a szabály tartalom szerint különböztet közvetített vélemények között, s emiatt sérti a véleménynyilvánítás szabadságát. A Szövetségi Legfelső Bíróság alapos vizsgálatot végzett a keresztégetés történetének speciális amerikai gyökerei kapcsán és megállapította: a keresztégetés a Ku Klux Klán közös identitásának szimbólumává vált. A keresztégetés közvetlen üzenete a fenyegetett személyben a testi sérülés félelmének keltése, ez pedig valós fenyegetésnek (true threat) minősül, és a Klán erőszakos története alátámasztja, hogy a sérüléstől vagy haláltól való félelem nem pusztán hipotetikus [538 U.S. 354, 357 (2003)]. A Legfelső Bíróság véleménye szerint a törvényalkotó megtilthatja a megfélemlítő célú keresztégetést, mivel az a megfélemlítés különösen virulens formája. Az állam ezáltal a megfélemlítő üzenetek azon formáját tilthatja, amelyek a legvalószínűbben keltenek félelmet a testi sérülésektől [538 U.S. 360 (2003)].

A Legfelső Bíróság ugyanakkor alkotmányellenesnek találta azt a rendelkezést, amely önmagában bizonyítottan látta (prima facie evidence) a megfélemlítési szándékot pusztán a keresztégetés tényénél fogva. A Legfelső Bíróság ezt nem fogadta el alkotmányosnak, mivel ez tiltaná az olyan magatartásokat is, amelyek a megfélemlítés szándéka nélkül, pusztán politikai üzeneteket közvetítenek [538. U.S. 361–365 (2003)]. Ebből is látható, hogy a nézetek és a felfogások még meglehetősen képlékenyek, s feltehetően ezek szigorúbb vagy kevésbé szigorúbb volta függ a társadalom adott állapotától, konszolidáltságától. Mindenesetre azt a példa is világosan mutatja, hogy a való élet tényei és a történelmi fejlődés körülményei nem indifferensek az amerikai Legfelső Bíróság számára sem.

Határozott álláspontom az, hogy a magyar Alkotmánybíróság gyakorlatában a véleménynyilvánítás szabadságának egy olyan erőteljes védettsége alakult ki, amely a jövőre nézve is ténylegesen ellehetetleníti majd az emberi

méltóságra, becsületre, jóhírnévre alapozott büntetőjogi szankcionálást. Az Alkotmánybíróság precedensjoga (amely a jelenlegi többségi határozattal most tovább izmosodott) egyre távolodik így a nemzetközi tendenciáktól is. Idézzük fel a német és a finn Btk. megfelelő tényállásait:

„130. § Izgatás

(1) Aki a köznyugalom megzavarására alkalmas módon

1. a népesség egy része ellen gyűlöletet szít, vagy ellene erőszak alkalmazását vagy önkényes rendszabályokat követel, vagy

2. azt szidalmazza, gyalázza vagy rágalmazza és ezáltal emberi méltóságát sérti,

három hónaptól öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

[Fassung aufgrund des Gesetzes zur Änderung des Versammlungsgesetzes und des Strafgesetzbuches vom 24.3.2005 (BGB. I S. 969) m.W.v. I.4.2005.]

A finn Btk. (578/1995) 8. cikke az Etnikai (faji) izgatás (Ethnic agitation) tényállása ugyancsak fennakadna a mostani többségi határozat rostáján: „Aki a közönség körében olyan nyilatkozatokat vagy más információt terjeszt, amelyben bizonyos faji, nemzeti, etnikai vagy vallási csoport van fenyegetve, rágalmazva vagy sértegetve, faji izgatásért pénzbüntetéssel, vagy legfeljebb két év szabadságvesztéssel büntetendő.”

Ezek a büntetőrendelkezések konszolidált polgári demokráciák (jogállamok) büntető törvénykönyveiből valók. Nem vagyok benne bizonyos, hogy ezek kiállnák a magyar Alkotmánybíróság alkotmányossági próbáját. Minden bizonnyal olyanokként akadnának fenn, amelyek sértik a véleménynyilvánítás szabadságához való jogot. Egyedül csak ez következhet ugyanis abból a tényből, hogy ténylegesen és érdemét tekintve a véleménynyilvánítás szabadsága nálunk abszolút (korlátozhatatlan) jogként funkcionál. Ilyenként pedig az – ad absurdum – e joggal való visszaélésig is elvezethet. (E nézetem alátámasztását látom a Legfelsőbb Bíróság Br. I. 1062/1996. számú, valamint Fővárosi Ítéletábr. 3. Bf. 111/2003. számú határozatában.) Nem látok már én sem elegendő garanciát arra, hogy kellő védelemben részesülhessenek azok, akiket a véleménynyilvánítás szabadságára hivatkozva meghurcolnak. Osztom tehát *Strausz János* alkotmánybíró 18/2000. (VI. 6.) AB határozathoz fűzött különvéleményében írtakat: „Az alapjogként definiált véleménynyilvánítási- és sajtószabadság nem foglalja magába a tudatos valótanságok, ferdítések, torzítások, manipulációk közlésének és hirdetésének szabadságát, sőt, az utóbbi alkalmas az előbbi kiüresítésére, kioltására. Történelmi tények igazolják a tudatosan hazug propaganda, a politikai és társadalmi botránykeltés, a sajtó lealacsonyításának és eszközként történő felhasználásának káros hatásait. Korunkban az írott és az elektronikus média olyan tekintéllyel rendelkezik, hogy a közvélemény hajlamos a közölt információkat kellő ismeretek vagy kellő kritika nélkül valóságként elfogadni. Ezért jelentős érdek fűződik ahhoz, hogy az ilyen nyilvános közlések, közlemények, információk a

valóságnak megfeleljenek. A véleménynyilvánítás és a sajtó szabadsága nem korlátlan, és e szabadságjogok határai csak addig terjednek, amíg mások jogait vagy a jogrendet nem sértik vagy nem veszélyeztetik.” (ABH 2000, 132, 133.)

2. Behatóbb – elvi-elméleti összefüggésekre is kiterjedő – alkotmányjogi vizsgálatot igényelt volna az is, vajon van-e a közösségeknek méltósága? Ezt egy olyan alapkérdésnek tartom, amelynek tisztázása nélkül nem lehet választ adni arra sem, sérthető-e a „nemzet” egésze, illetőleg valamely „csoport” méltósága.

Etekintetben az Alkotmánybíróság precedensjogában csak bizonyos torzók találhatók. Eszerint: „Az Alkotmánybíróság határozata szerint a közösségek méltósága a véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos korlátja lehet. Nem zárja ki tehát a határozat azt, hogy erről a törvényhozó akár a gyűlöletre uszítás tényállásán túlmenő büntetőjogi védelemmel gondoskodjon.” [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 181.] „Bár emberi méltósága csak a hatóságot képviselő hivatalos személynek lehet, a társadalom kedvező értékképletére, megbecsülésére azonban maga a hatóság is igényt tarthat.” [36/1994. (IV. 24.) AB határozat, ABH 1994, 219, 229–230.]

Hiányoznak tehát e téren is a kiérlelt kapaszkodók, s ennek az lett az egyenes következménye, hogy az Alkotmánybíróság nem rendelkezik ma olyan alkotmányjogi pilléren nyugvó szempontokkal, amelyek alapján képes lenne vizsgálni a közösségek (nemzet, csoport) méltóságát. Egy behatóbb elemző munka feltehetően számos hasznos következtetésig eljutathatta volna az Alkotmánybíróságot. A többségi határozat szerint az egyes személyeknek van emberi méltósága: ez a minőség tehát személyhez kötött. Mi van azonban az adott személy családjával? A család alkotmányos intézmény (Alkotmány 15. §). Alkotmányos védelem – méltósága megfosztása esetén – vajon csak valamely tagján keresztül „átsugárzás” révén illeti meg? Ugyanez a helyzet az ugyancsak „alkotmányos intézmény” (Alkotmány 68. §) nemzeti és etnikai kisebbségekkel is! Vajon ezek méltósága is csupán „alkotóelemeiken” (tagjaikon) keresztül illeti meg őket? Minden bizonnyal haszonnal járt volna, ha a „konkrét” csoportok méltósága felől is nyugvópontra juthatott volna egy átfogó-tisztázó vita.

3. Az Alkotmánybíróság a 18/2004. (V. 25.) AB határozatában megállapította: „Az Emberi Jogok Európai Bíróságának a felfogásában, amely a magyar joggyakorlatot is alakítja és kötelezi, a véleménynyilvánítás szabadsága a demokratikus társadalom alappilléreinek, haladásának és az egyén kibontakozásának egyik feltétele. Ez a szabadság az olyan véleményeket is megilleti, amelyek sértőek, megdöbbentőek vagy aggodalmat keltenek. Ezt követeli meg a pluralizmus, a tolerancia és a felvilágosultság, amely nélkül a demokratikus társadalom elképzelhetetlen. (Eur. Court H. R. Handyside v. United Kingdom, Judgment of 7 December 1976, Series A no 103, para 41.; *Jevsild v.*

Denmark, Judgment of 23 September 1994, Series A no 298, para 37; Zana v. Turkey, Judgment of 25 November 1997, para 51.)” (ABH 2004, 303, 306.) Mindemellett a véleménynyilvánítás szabadsága nem abszolút (korlátozhatatlan) jog, hanem annak megjelölhető korlátai vannak. Ilyen korlátok az emberi méltóság, a becsület és a jó hírnév [36/1994. (IV. 24.) AB határozat, ABH 1994, 219, 231.] Ugyanakkor e külső korlátok maguk is értelmezésre váró határozatlan tartalmú értékhorozók, amelyek éppen e jellegüknel fogva nem mindig képesek hatékony garanciaként funkcionálni. Jórészt erre is visszavezethetően – a véleménynyilvánítás szabadságának esetenkénti „túlhangsúlyozása” mellett – olyan bírói joggyakorlat rajzolódik ki Magyarországon, amely e jogot csaknem a korlátozhatatlan alapjogok terrénumára tolta át. Mára eljutottunk addig, hogy a hatósági intézkedésekkel szembeni ellenszegülés is a szabad vélemény kinyilvánításának számít, de ugyanígy az írott jogot is következmények nélkül felülírhatják jogellenes cselekmények, amelyek szabad véleményként részesülnek védelemben. [Az eset: igaz, hogy a vizitdíjat a róla szóló népszavazás eredményét akceptáló törvény csak 2008. április 1-jétől szüntette meg, de néhány intézményben az a hivatalos szervek (önkormányzatok) közreműködésével támogatott „vélemény” győzedelmeskedett, hogy a népszavazás eredménye „felülírja” a törvényt, ezért a vizitdíjat már azonnali hatállyal megszüntették.] Végső soron így mára már az lett az alapvető kérdés: el lehet-e jutni odáig, hogy éppen valamely fontos jogállami intézmény (itt: a – ténylegesen és érdemben korlátozhatatlan jogként viselkedő – véleménynyilvánítás szabadsága) válik veszélyessé magára a jogállamra? Tényleg minden jogkövetkezmény nélkül lehet a hazában a miniszterelnököket „leromázní”, „lehazaárulózni”, avagy a Köztársaság elnökét „beszari” alakként emlegetni? Lehet, hogy igen, de lehet, hogy nem. Ha azonban igen, ez a példa (és a mögötte megbúvó engedékenységek) egy nekünk tetsző, jövőbeni jogállamot vetít-e előre? Tényleg olyan jogállamot akarunk, ahol még ez is a természetes közbeszéd része lehet? Érdemes lett volna erről is mélyreható vitát folytatni.

Megfigyelhető a „rendes” bíróságok menekülése is az ilyen ügyek elbírálása elől, s ha ezt nem tehetik, a lehető legenyhébb büntetést vagy pénzbeli kötelezést állapítanak meg a véleménynyilvánítás jogával visszaélők esetében. Az időmúlást is igen gyakran (amely a megsértetten kívüli okból következik be) az „elkövető” javára írják. A büntetőjogon kívüli egyéb eszközök (polgári jog) alkalmazása is hasonlóképpen megszélidült. Nem tartozik ugyan az Alkotmánybíróság hatáskörébe a jogalkalmazás (itt: bírói jogalkalmazás) vizsgálata, annak tendenciáit azonban – mintegy sajátos visszajelzésként – ismernie kell. Egy széles körű, a véleménynyilvánításhoz való jog minden részletére kiterjedő, feltáró-elemző munkának az „élő jog” iménti figyelembevételére is gondot kellett volna fordítania. Észre kell venni: ha a véleménynyilvánítás szabadságát gyakorlatilag abszolút (korlátozhatatlan) jogként fogjuk fel (s az Alkotmánybíróság precedensei is ténylegesen

ilyen értelmezésre biztatnak), lebéníthatjuk az államot, elbizonytalanítjuk az igazságszolgáltatást. „Önvédelmi” reflexek léphetnek működésbe, nem vagy nehezen ellenőrizhető lesz (a szervezet, a működési forma), amelyet ez létrehoz. Megszűnhet, de legalábbis romlik a hatékony jogállami ellenőrzés is.

4. A legmesszebbmenőkig egyetértek Kovács Péter alkotmánybíró párhuzamos indoklásában leírtakkal: minden bizonnyal hasznos lett volna a nemzetközi tapasztalatok szisztematikus feltérképezése is. Ha ebből a szelvényből mindössze az utóbbi évek nemzetközi monitoring-tesztületek megközelítési irányait emeltük volna ki, akkor is érdekes és mindképpen figyelemre méltó következtetésekkig jutottunk volna el. Ennek középpontjában pedig az a konklúzió áll, hogy e szervezetek „megközelítése” és a magyar Alkotmánybíróság (változatlanul, rendületlenül és szilárdan a 1992-es és az 1994-es alkotmánybíróági határozatokon nyugvó) értelmezése között fokozatosan nő a távolság. Ezt a különbséget nem lehet azzal elintézni, hogy a magyar Alkotmánybíróságnak jogában áll „jobban védeni” egyes szabadságjogokat, vagy jogában áll bizonyos korlátozási lehetőségeket nem alkalmazni. A probléma gyökere abban keresendő – s ebben igaza van Kovács alkotmánybírónak –, hogy az Alkotmánybíróság esetenként másként értelmez bevett nemzetközi jogi fogalmakat, vagy bár átemel közülük jónéhányat, de azoknak a helyét más összefüggés-rendszerben találja meg. Példa erre: „A szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt annak érték- és igazságtartamára tekintet nélkül védi. (...) A véleménynyilvánítás szabadságának csak külső korlátai vannak: amíg egy ilyen alkotmányosan meghúzott külső korlátba nem ütközik, maga a véleménynyilvánítás lehetősége és ténye védett, annak tartalmára tekintet nélkül.” [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 179.]

Az Emberi Jogok Európai Egyezményét és az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát elemezve az Alkotmánybíróság idézni szokta az Egyezmény 10. cikke 2. §-át érintő megszorító értelmezést: „Ez a szabadság az olyan véleményeket is megilleti, amelyek sértőek, megdöbbentőek vagy aggodalmat keltenek. Ez követeli meg a pluralizmus, a tolerancia és a felvilágosultság, amely nélkül demokratikus társadalom elképzelhetetlen.” [18/2004. (V. 25.) AB határozat, ABH 2004, 303, 306.] Csakhogy: ez a „tolerancia” csak az olyan véleményekre vonatkozik, amelyek nem sértik az Emberi Jogok Európai Egyezményének értékrendjét. Az Egyezmény 17. cikke ugyanis kimondja: „Az Egyezmény egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az bármely állam, csoport vagy személy számára jogot biztosítana olyan tevékenység folytatására vagy olyan cselekedet végrehajtására, amely az Egyezményben foglalt jogok és szabadságok megsértésére vagy pedig az Egyezményben meghatározottnál nagyobb mértékű korlátozásra irányul.” A most idézett Egyezmény 17. cikkének értékrendi fontosságát az Alkotmánybíróság

maga is kiemelte [57/2001. (XII. 5.) AB határozat, ABH 2001, 484, 491.]

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata is lehetővé teszi tehát az értékrend figyelembevételére: az ezen értékrendet tagadó és az Emberi Jogok Európai Egyezményével ellentétes célú tevékenység nem élvez ilyen védelmet, az ilyen nézetek nem azok tehát, amelyek akkor is tolerálandóak lennének, ha „sértőek, meghökkenetőek vagy aggodalmat keltenek”. Csak ezzel az értelmezéssel válhat „alkotmányossá” hazánkban is a szabad véleménynyilvánításhoz való jog. Mintha erről megfeledkeztünk volna.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni – jóllehet még mindig csak tervezet – az Európai Unió 2007-ben született kerethatározatát sem, amely a rasszizmus és az idegengyűlölet bizonyos formái és megnyilvánulásai elleni büntetőjogi fellépésről szól. A tervezet értelmében, a tagállamokban az alábbi szándékos bűncselekményeket kell büntetendővé nyilvánítani és maximum 3 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetni:

- nagy nyilvánosság előtt megkülönböztetésre, erőszakra vagy gyűlöletre való izgatás (akár röpiratok, képek vagy más anyagok nyilvános terjesztése útján is) faji, bőrszín szerinti, vallási, származási, nemzeti vagy etnikai hovatartozásuk alapján meghatározott személyek egy csoportja vagy a csoport tagja ellen;

- az alábbi – faji, bőrszín szerinti, vallási, származási, nemzeti vagy etnikai hovatartozásuk alapján meghatározott személyek egy csoportja, vagy a csoport valamely tagja ellen irányuló – bűncselekmények nyilvános védelmezése, tagadása vagy durva banalizálása (amennyiben olyan módon teszik, amely alkalmas arra, hogy az ilyen csoporttal vagy a csoport valamely tagjával szemben erőszakra vagy gyűlöletre izgasson; (...))

A tagállamoknak a kerethatározat végrehajtására annak elfogadását követően majd két év áll a rendelkezésükre.

5. Magam az Alkotmánybíróság tagjaként mindig is a szabad véleménynyilvánításhoz való jog biztosításának híve voltam, és az is maradtam. Előfordult az is, hogy álláspontom etekintetben szigorúbb volt a testület tagjainak többségénél is [lásd az 57/2001. (XII. 25.) AB határozathoz fűzött különvéleményemet, ABH 2001, 484, 515.] Az elmúlt 6–7 esztendő történései nyomán azonban – s ezekről iparkodtam fentebb szólni – álláspontomban szükségképpen hangsúlyeltolódások mentek végbe, és mindezek mára már odáig juttattak el, hogy kijelentsem: a véleménynyilvánítási jog értelmezésénél ma már nem állhat meg az Alkotmánybíróság az 1992-es és 1994-es határozatainál. Ezt a feltáró-értékelő munkát hiányolom a többségi határozatból, amely enélkül nem is adhat teljes értékű választ a köztársasági elnöki indítványra sem. Úgy gondolom tehát, az Alkotmánybíróságnak erről az alapról kellett volna megválaszolnia az indítványt. Ha ezt tette volna, eljuthatott volna akár az elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény 181/A. § (1) bekezdése alkotmányosságának a meg-

állapításáig is. A 181/A. § (2) és (3) bekezdés alkotmányellenességének megállapítását ugyanakkor – alapvetően az Alkotmány 2. § (1) bekezdésére figyelemmel – magam is támogatom.

**Az Alkotmánybíróság
96/2008. (VII. 3.) AB
határozata**

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság a köztársasági elnöknek az Országgyűlés által elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény alkotmányellenessége előzetes vizsgálatára irányuló indítványa tárgyában – *dr. Kiss László, dr. Kovács Péter és dr. Trócsányi László* alkotmánybírók párhuzamos indoklásával – meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja: a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény módosításáról szóló, az Országgyűlés által 2007. október 29. napján elfogadott törvény alkotmányellenes.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatot a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az Országgyűlés 2007. október 29-i ülésnapján fogadta el a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvényt (a továbbiakban: Ptk.) módosító törvényt (T/3719. számú törvényjavaslat, a továbbiakban: Ptkmód.). A köztársasági elnök a kihirdetésre megküldött törvény kapcsán alkotmányossági aggályokat fogalmazott meg, ezért előzetes normakontroll céljából megküldte azt az Alkotmánybíróságnak.

Az elnöki indítvány indokolása értelmében az elfogadott törvény aránytalanul korlátozza a szabad véleménynyilvánításhoz fűződő alapjogot. A személyhez fűződő jogok csak személyeket illethetnek meg. Míg általános és nevesített személyhez fűződő jogai, alkotmányjogi értelemben emberi méltósághoz fűződő joga természetes személynek lehet, addig a jogi személyeket csak azok a személyiségi jogok illethetik, amelyek jellegüknél fogva nem kötődnek kizárólagosan természetes személyekhez. Polgári jogi jogalanyisággal nem rendelkező személyösszes-

ség esetében is csupán a személyösszességet alkotó egyes ember méltósága szenvedhet sérelmet. A jogsértés lényegét tevő, közösségnek címzett sértés „átsugárzik” a közösséghez tartozó személyre, amely a fellépés lehetőségét biztosítja az egyén számára. Ezért az a személy (természetes vagy keresetőségi joggal felruházott civil szervezet), aki a jogsértés esetén pert indít, a módosító törvény értelmében nem a közösség, hanem az egyén megsértett joga miatt kér bírósági jogorvoslatot.

Az elnöki indítvány utal arra, hogy a közösségek becsületvédelme megvalósulhat közérdekű, avagy személyes védelemmel. A jogvédelem mindkét esetben a szabad véleménynyilvánítás jogának korlátozását eredményezi, amelynek alkotmányossági megítélése azonban azonos.

A Ptkmód. megdönthetetlen vélelmet állít fel arra, hogy a közösségnek célzott sértés a közösség tagjának alanyi jogsérelmét eredményezi. A jogalkotó tehát közérdekű védelmet kíván biztosítani a személyes jogvédelemre jellemző alacsonyabb védelmi küszöb biztosításával és annak eszközeivel.

Az elnöki indítvány e megállapításokat követően az alapjogsérelmet abban jelöli meg, hogy a Ptkmód. szerinti megdönthetetlen vélelem eredményeként bármely, nyilvános és súlyosan sértő magatartás, amely a Ptkmód. által nyílt taxációval megjelölt lényeges, a társadalmon belül kisebbségben lévő személyiségvonással rendelkező közösséghez tartozó egyénre átsugárzik, alkalmas lehet a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozására. A módosító törvény tehát nincs tekintettel sem a csoport és tagjai közötti viszony intenzitására, sem a csoportként értékelt közösség nagyságára, és körülhatárolhatatlanságára. Így a véleménynyilvánítással összefüggésben a jogalkotó akkor is megállapítja, hogy a közösségnek célzott sértés egyéni alanyi jogsértéssé transzformálódik, amikor pedig a közösség és az egyén közötti kapcsolat intenzitása kérdéses, vagy a közösség társadalmon belüli elkülöníthetősége, nagysága nem egyértelmű. Ez a véleménynyilvánítás szabadságának aránytalan korlátozására vezet.

Az elnöki indítvány értelmében egy közösség társadalmon belüli kisebbségi léte nem alapozza meg a Ptkmód. szerinti privilegizált helyzetét. Ezen állapot ugyanis nem jellemzi sem a közösség és az egyén közötti kapcsolatot, de nem teszi egyértelművé a személyiséget meghatározó tulajdonság fennálltát és az „átsugárzáshoz” szükséges intenzitást sem. Az indítvány értelmében a módosító törvény rendelkezései a megsértett közösség számbeli kisebbségéhez kötik az egyéni jogérvényesítés lehetőségét. Ezért abban az esetben, amikor a jogvédelemre okot adó személyiségtulajdonságok a társadalom többségét jellemzik, úgy pusztán a számbeli többség az, ami kizárja a fellépés lehetőségét. Ez pedig az Alkotmány 70/A. §-ának sérelmére vezet.

A köztársasági elnök által kifejtett álláspont értelmében az aránytalanság tetten érhető abban is, hogy a közösség bármely tagja, valamint jogvédő szervezetek is jogvédele-

mért folyamadhatnak ugyanazon jogsértés kapcsán, a párhuzamosságok kizárása nélkül. A párhuzamosan indított perek esetében kényszerű alperesi fellépés pedig aránytalanul teszi a vélemény kinyilvánításával kapcsolatos helytállási kötelezettséget, különösen a többszörös kártérítési kötelezettség lehetőségére tekintettel.

Végül a köztársasági elnök indítványában alkotmányosan aggályosnak ítéli a közérdekű keresetindítás lehetőségének biztosítását, vagyis azt, hogy a személyhez fűződő jogként megjelenített „közmeéltóság” megsértése miatt emberi és állampolgári jogokat védő szervezetek is perindítási jogot kapnak. Az elnöki indítvány értelmezésében ez sérti az emberi méltósághoz fűződő jog részeként értelmezett önrendelkezés jogát. Mivel a jogalkotó ebben az esetben a közösség védelme érdekében engedi a jogvédő szervezetek fellépését, az ilyen közvetett és általános jogvédelem csak szűkebb lehetőséget adhat a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozására. A módosító törvény azonban a jogvédő szervezetek igényérvényesítési lehetőségét a jogaikban sértett magánszemélyekhez hasonló körben szabta meg. A szabályozás ezen módja tehát szintén a véleménynyilvánítás aránytalan korlátozására vezet.

II.

Az Alkotmány indítvánnyal érintett rendelkezései:

„8. § (2) A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és kötelességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.”

„54. § (1) A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.”

„61. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra, továbbá arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje, illetőleg terjessze.”

„70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.”

A Ptkmód. rendelkezései:

„1. § A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény a következő új 76/A. §-sal egészül ki:

76/A. § (1) A személyhez fűződő jog sérelmét jelenti különösen az a nyilvános, súlyosan sértő magatartás, amely faji hovatartozásra, nemzeti vagy etnikai kisebbségekhez való tartozásra, vallási vagy világnézeti meggyőződésre, szexuális irányultságra, nemi identitásra vagy a személyiség más lényegi vonására irányul, és személyek e

vonással rendelkező, a társadalmon belül kisebbségben lévő körére vonatkozik.

(2) A jogsértő nem hivatkozhat arra, hogy sérelmezett magatartása nem közvetlenül és felismerhetően az (1) bekezdés szerinti sérelem alapján igényt érvényesítő fél vagy felek ellen irányult.

(3) A 84. § (1) bekezdése szerinti igények érvényesítésére az a közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú társadalmi szervezet vagy alapítvány is jogosult, amelynek célja az emberi és állampolgári jogok védelme. A 84. § (1) bekezdés e) pontja szerinti igényt az említett szervezetek csak a sértett közösség érdekében és az e célra létrehozott valamely közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú alapítvány javára érvényesíthetik.

(4) Az (1)–(3) bekezdésben meghatározott igények érvényesítése iránt a jogsértést követő 90 napon belül indítható kereset. E határidő jogvesztő.”

III.

Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt áttekintette a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozásával kapcsolatos eddigi gyakorlatát.

1. A Ptkmód. törvényi indokolása szerinti célja az, hogy védelmet biztosítson bizonyos társadalmon belüli közösségekhez tartozó egyének számára az adott közösséget sértő megnyilvánulásokkal szembeni fellépésre. E megnyilvánulások totalitárius ideológiák elemeit idézik, mivel egy adott közösség és az ahhoz tartozó egyének ellen irányulnak, a közösség és az ahhoz tartozó személyek identitását alapvetően meghatározó tulajdonság becsméréseivel arra törekednek, hogy e közösséget és az ahhoz tartozó személyeket negatív színben tüntessék fel a társadalom előtt. Ezzel pedig tudatosan és folyamatosan megkérdőjelezzék ahhoz való jogukat, hogy őket egyenlő méltóságúnak tekintsék, és ékként kezeljék. A tendenciózus magatartásokból összeálló folyamat szélsőséges körülmények között az adott közösség teljes kiszolgáltatottságához vezethet. Az ilyen megnyilvánulások elleni védekezés a társadalom közügye. Az ilyen megnyilvánulások ugyanis ellentétesek a demokratikus jogállamok értékrendjével.

A Ptkmód. szabályozása révén két, a demokratikus társadalmakban alapértéknek tekintett jog: a véleménynyilvánítás szabadsága és a személyiségi jogok egymáshoz való viszonyának a megítélése a kérdés.

Az Alkotmány 61. § (1) bekezdésében szabályozott vélemény és véleménynyilvánítás szabadsága az alapjogok hierarchiájában kommunikációs „anyajogként” kiemelkedő helyet foglal el. A véleménynyilvánítás a személyiség szabad kiteljesedésének egyik garanciája, ugyanakkor a társadalom demokratikus működésének alapja. Minden vélemény a szubjektum tükré, amely csak napvilágra kerülve válhat megítélhetővé, és a közgondolkodás meghatározójává, vagy káros hatásai miatt elutasítottá.

„Ahol sokféle véleménnyel találkozhatnak az emberek, a közvélemény toleráns lesz” – állította az Alkotmánybíróság 1992-ben, és a demokratikus politikai kultúra vártnál lassúbb kialakulása miatt nincs ok ezt az optimizmust feladni [30/1992. (V. 26.) ABH 1992, 167, 180. a továbbiakban: Abh1.]. A társadalom toleranciája visszahat bármiféle jog gyakorolhatóságára. Szabad és működő társadalomban a szélsőséges, kirekesztő vélemény hangoztatása a társadalom alapjait és működőképességét nem veszélyezteti, ezzel szemben elutasításra vezet, így a kirekesztő szélsőséges nézeteinek hangoztatásával magát szorítja perifériára.

A Ptkmód. törvényi indokolása szerinti célja a „közösség méltósága” jogi védelmének megteremtése a polgári jog keretei között. Mivel a jogalkotói szándék eredményeként kialakult szabályozás alapvetően érinti a szabad véleménynyilvánítás jogát, ezért annak alkotmányossága az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában kialakított szükségesség-arányosság kritériumrendszerében vizsgálandó. Az Alkotmánybíróság által alapjog-korlátozás esetén következetesen alkalmazott teszt értelmében „[a]z állam akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközéhez, ha másik alapvető jog és szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el. Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához tehát önmagában nem elegendő, hogy a másik alapjog vagy szabadság védelme vagy egyéb alkotmányos cél érdekében történik, hanem szükséges, hogy megfelelően az arányosság követelményeinek: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyen egymással. A törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni. Alkotmányellenes a jog tartalmának korlátozása, ha az kényszerítő ok nélkül, önkényesen történik, vagy ha a korlátozás súlya az elérni kívánt célhoz képest aránytalan.” [Abh1. ABH 1992, 167, 171.] Az alapjog korlátozása tehát abban az esetben felel meg az alkotmányosság követelményeinek, amennyiben az szükséges, arányos, és a legitim cél elérése érdekében a legenyhébb eszköz.

2. A Ptkmód. céljából fakadóan a véleménysszabadságot korlátozza. Szükséges ezért kiemelni azokat az alapvetéseket, amelyek az Alkotmánybíróság gyakorlatából egyértelműen és következetesen kitűnnek a szólásszabadság vizsgálatakor:

Az Alkotmánybíróság konzekvens abban, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága a kommunikációs alapjogok anyajoga, amely részben a társadalom demokratikus működésének garanciája, részben pedig az egyéni önkifejezés, a személyiség kiteljesítésének egyik alapvető eszköze. [18/2004. (V. 25.) ABH 2004, 3003, 3005., a továbbiakban: Abh2.] A véleménynyilvánítás szabadságának ezért kitüntetett szerepe van az alapjogok között, ami meglehetősen szűkíti a törvényi korlátozás lehetőségeit. A véleménynyilvánítás szabadságának „valójában igen kevés joggal szemben kell csak engednie, azaz a véleménynyil-

vánítás szabadságát korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni.” [Abh1., ABH 1992, 167, 178.]

További, az Alkotmánybíróság eddig gyakorlatából levezethető általános érvényű mérce, hogy a véleménynek tartalom alapú korlátja nincs. Az Alkotmány a véleményt annak érték- és igazságtartalmára tekintet nélkül részesíti védelemben, mivel a véleménynek szorosabb a kapcsolata az azt kinyilvánító személy szubjektumával, mint annak valóságtartalmával. A véleménynyilvánítás szabadsága esetében tehát maga a véleménynyilvánítás ténye védett [Abh1., ABH 1992, 167, 179.], korlátja pedig csak külső, azaz más alap, vagy alanyi jog tiszteletben tartása, vagy egyéb alkotmányos cél lehet.

Általános érvényű megállapítás továbbá az is, hogy a szabad véleménynyilvánítás korlátozhatóságának mércéje a megsértett alapjog (alkotmányos cél) konkrét jellege: minél konkrétabb a szabályozással védett jogi tárgy, annál szabadabb a jogalkotó az alapjog korlátozhatósága tekintetében. Másképpen fogalmazva: minél távolabbi és absztraktabb az összefüggés a vélemény kinyilvánítása és annak sérelemben megnyilvánuló eredménye (a megsértett vagy érintett alanyi jog, vagy alkotmányosan értékelhető cél) között, a véleménynyilvánítás joga annál kevésbé korlátozható. Az Abh1. megfogalmazása szerint: „[a] vélemény szabadságával szemben mérlegelendő korlátozó törvénynek nagyobb a súlya, ha közvetlenül másik alanyi alapjog érvényesítésére és védelmére szolgál, kisebb, ha ilyen jogokat csakis mögöttesen, valamely intézmény közvetítésével véd, s legkisebb, ha csupán valamely elvont érték önmagában a tárgya (pl. a köznyugalom)”. [ABH 1992, 167, 178.]

A továbbiakban az Alkotmánybíróság azt tekintette át, hogy a fenti elvi megállapítások szem előtt tartásával a különböző jogágak esetében mikor, és milyen helyzetben minősült alkotmányosnak a szabad véleménynyilvánítás jogának korlátozása.

2.1. Az Alkotmánybíróság büntetőjogi tárgyú határozataiban a közrendet, közelebbről a köznyugalmat olyan fontos és alkotmányosan értékelhető célnak tekintette, amely a kommunikációs anyajog korlátozását szükségessé teheti. A Büntető Törvénykönyvről szóló – többször módosított – 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 269. §-ában szabályozott közösségi elleni izgatás tényállásának és módosításainak többszöri vizsgálata kapcsán az Alkotmánybíróság egyértelművé tette, hogy a közrend-köznyugalom az arányosság és az alkotmányos büntetőjog alapelveinek megtartása esetén szükségessé és indokoltá teheti a véleménynyilvánítás korlátozását. [Abh1., ABH 1992, 167; 12/1999. (V. 21.) AB határozat, ABH 1999, 106, 110–111.; Abh2. ABH 2004. 303, 309.] E határozatai értelmében ugyanakkor önmagában a közrend-köznyugalom, mint védendő értékek, alanyi jogok konkrét sérelme, illetve annak közvetlen veszélye nélkül olyan elvont fogalmaknak minősülnek, amelyek büntetőjogi védelme a vélemény- és szólásszabadság aránytalan korlátozására vezet.

Az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB határozatában – a közügyekkel és közhatalmat gyakorlók tevékenységével kapcsolatos véleménynyilvánítás tágabb határainak meghúzása mellett – arra a következtetésre jutott, hogy a büntetőjog eszközeivel védett becsület „az értékítéletben megnyilvánuló véleménynyilvánítási szabadság külső korlátja lehet (ABH 1994, 219, 230.).

2.2. A rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Média tv.) 3. § (2) és (3) bekezdése – a véleménynyilvánítás jogára, illetve sajtószabadsághoz fűződő jogra visszavezethető – szerkesztői szabadság korlátjaként jelöli meg azt a magatartást, amely alkalmas a nevesített társadalmi csoportokkal szembeni gyűlöletkeltésre, illetve amely közösségek megsértésére, kirekesztésére irányul. A jogszerű magatartás kikényszerítésére közigazgatási jogviszony keretei között, közhatalmat gyakorló közigazgatási szerv hivatalból, illetve a jogaiban sérelmet szenvedett személy panaszára induló eljárása során kerül sor.

Az Alkotmánybíróság 46/2007. (VI. 27.) AB határozatában, valamint 1006/B/2001. AB határozatában is vizsgálta és alkotmányosnak ítélte a Média tv. 3. § (2) és (3) bekezdésében foglalt korlátozást. A 46/2007. (VI. 27.) AB határozatában megállapította, hogy „a műsorszolgáltatónak, mint minden jogalanyak tiszteletben kell tartania az alkotmányos rendet, (...) (...) A Média tv. 3. § (2) bekezdésére tekintettel a 112. § (1) bekezdése alapján alkalmazott joghátrányoknak ilyen különleges esetben fontos szerepe lehet az alkotmányos alapstruktúrát tiszteletben nem tartó műsorszolgáltatók elleni fellépés során”. (ABH 2007, 592, 608.) Mindkét határozatában hangsúlyozta az Alkotmánybíróság azt, hogy a közhatalomként fellépő hatóság nem egyedi jogvédelmet lát el kontrollhatáskörének gyakorlásakor, azaz eljárása nem érinti a személyhez fűződő jogaikban a műsorszolgáltatás révén megsértett személyek jogérvényesítését. A hatóság „az emberi jogokban megjelenő alapvető értékek” tiszteletben tartását kényszeríti ki, illetve „az alkotmányos rend alapját alkotó egyenlő méltóságot semmibe vevő ideológiát hirdető” műsorszolgáltatóval szemben lép fel eljárása során.

Az 1006/B/2001. szám alatti határozatában az alapjogi viszonyítás tesztjét alkalmazva az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a szerkesztői szabadság Média tv.-beli korlátozása az Abh1.-ben megjelölt okokra tekintettel szükséges, a közigazgatási szankció pedig – a büntetőjogi szankciórendszerhez képest – arányos. [ABH 2007, 1366, 1373–1376.]

2.3. Az Alkotmánybíróság a polgári jogi jogviszonyok keretein belül is értelmezte a véleményszabadság alapjogának terjedelmét a Ptk. sajtó-helyreigazításra vonatkozó rendelkezéseinek módosítása kapcsán. A személyhez fűződő jogok között szabályozott, sajtó útján elkövetett jogsértések esetében az Alkotmánybíróság a sajtót megillető

vélemény- és sajtószabadság korlátozhatóságát a jogsérelmet szenvedett személy személyesen érvényesített becsületvédelmére vezette vissza. [57/2001. (XII. 5.) ABH 2001, 484, 495.]

A véleménynyilvánítással megvalósított jogsértések esetén a magatartás tanúsításának körülményeihez igazodóan a védelem többféle lehet, a jogrend – jogági megkötés nélkül – lehetővé teszi úgy a közhatalmi fellépést, mint az egyéni jogérvényesítést. A véleménynyilvánítás révén okozott jogsértésekkel szemben tehát sem a társadalom, sem pedig a sértett személy nem eszköztelen.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban, hogy a véleményszabadság korlátozhatóságát és annak mértékét a jogsértő magatartás és az okozott alanyi jogsérelm közötti viszony intenzitása határozza meg. Alanyi jogban okozott sérelem a kommunikációs anyajog súlyosabb korlátozását indokolja, ugyanakkor az alanyi jog közvetett sérelme, avagy ha a megsértett védett jogi tárgy nem hozható összefüggésbe alanyi jog sérelmével, a véleménynyilvánítás szabadsága kevésbé vagy egyáltalán nem korlátozható.

3. Mivel a vizsgált új tényállás létrehozásának indoka bizonyos közösségekhez tartozók emberi méltóságának, általános személyiségi jogának védelme, ezért szükséges az Alkotmánybíróság emberi méltósághoz fűződő joggal kapcsolatos gyakorlatának összefoglaló jellegű áttekintése. A véleménynyilvánítás szabadsága sem korlátozhatatlan jog, és a gyűlöletbeszéd esetében különösen felmerül a korlátozás jogossága. A korlátozás egyik lehetséges indoka a közrend és a köznyugalom védelme. Ez a fajta korlátozás alkotmányosan kevésbé igazolható. Sokkal súlyosabban esik latba, ha a gyűlöletbeszéd a személyiségi jogokat sérti, az ilyen beszédnek meghatározható áldozatai vannak, és a korlátozást az áldozatok szemszögéből is meg kell ítélni. (Abh.1. ABH 1992, 167, 178.)

Az Alkotmány 54. § (1) bekezdése értelmében „[a] Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelytől senkit nem lehet önkényesen megfosztani”. Az Alkotmánybíróság az emberi méltóságot az általános személyiség joggal azonosította, az élethez való joggal egységben oszthatatlannak [23/1990. (X. 31.) AB határozat, ABH 1991, 88, 93.] és az emberi léttel eleve együtt járó minőségként korlátozhatatlannak tekintette [64/1991. (XII. 17.) AB határozat ABH 1991, 301, 309.]. Az Alkotmány 54. § (1) bekezdésében garantált emberi méltósághoz fűződő jog tehát nem a személy szubjektumától függő méltóságérzethez kapcsolódik, hanem azt jelenti, hogy a jog az életet az emberi minőséggel együtt ismeri el, és kapcsol ahhoz elidegeníthetetlen jogokat.

Ezért az embertől elválaszthatatlan méltóság jogilag megragadható azon attribútumai, amelyeket az Alkot-

mánybíróság az emberi méltósághoz fűződő jogból, mint anyajogból alapjogként bontott ki (önrendelkezési jog, személyiség kiteljesítése, személyiség integritásához való jog, általános cselekvési szabadság), szintén csak az emberhez kapcsolhatóak.

Mindebből az következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alkotmány és a Ptk. alapján az általános személyiségi jog egyik megfogalmazásaként megjelenő emberi méltóság jogát szükségképpen köti a természetes személyhez, mert fogalmilag kizárt, hogy e jogot személyek, avagy személyösszességek jogaként értelmezze.

Az Alkotmánybíróság III. 2. pontban ismertetett gyakorlatából egyértelmű, hogy az emberi méltóság jogából levezethető becsülethez, jóhírnévhez fűződő joggal szemben bizonyos esetekben a szólás- és véleménynyilvánítás szabadságának is meg kell hajolnia. A véleménynyilvánítással becsületében megsértett személy – a cselekmény egyéb körülményeitől függően – büntetőjogi, közigazgatási, avagy polgári jogi úton és az adott jogág szerinti szankció alkalmazásával elégtételt vehet a jogsértőn.

Mindazonáltal az Alkotmánybíróság nem zárta ki az egyének egy bizonyos közösséghez fűződő viszonyára tekintettel viselt „méltósága” védelmének jogi lehetőségét. Az Abh1.-ben utalt arra, hogy „(...) a közösségek méltósága a véleménynyilvánítási szabadság alkotmányos korlátja lehet”. [Abh1. ABH 1992, 167, 187.]

A fentiekben kifejtettek szerint tehát a „közösségek méltósága” önálló alapjogként nem értelmezhető. A természetes személynek az Alkotmány 54. § (1) bekezdése alapján elidegeníthetetlen joga, hogy másokkal egyenlő méltóságúként kezeljék, és ez a joga a jogrend által is védelemben részesüljön. Egy közösséghez tartozás az ember személyiségének meghatározó jelentőségű eleme lehet. Ha a véleménynyilvánítás a közösség egészére vonatkoztatott, a közösség tagjainak megkérdőjelezhetetlen, lényeges tulajdonságával áll összefüggésben, és akár a közösség létét is megkérdőjelezően szélsőséges, akkor a közösséghez tartozó személy joggal várhatja a jogrend által biztosított védelmet. Ez a véleménynyilvánítás szükséges korlátozását jelentheti, amely azonban csak akkor alkotmányos, amennyiben arányos az elérni kívánt céllal.

4. A Ptkmód. alkotmányossági vizsgálata szükségessé teszi a személyhez fűződő jogok védelmére vonatkozó polgári jogi szabályozás jellegzetességeinek bemutatását, valamint ezzel összefüggésben a Ptkmód. tartalmának vizsgálatát. Az Alkotmánybíróság annyiban tartotta szükségesnek a Ptkmód. polgári jogi alapú dogmatikai elemzését, amennyiben az az elnöki indítványban foglaltak elbírálásához szükséges.

Az Alkotmánybíróság 38/1993. (VI. 11.) AB határozatában kiemelte, hogy „[a] »jogot« végül is a bíróságok saját értelmezésük szerint állapítják meg.” [ABH 1993. 256, 262.]. A „jog” eszerint az, amit a bírói gyakorlat a jogsza-

bályból egyedi jogviták sokaságának rendezésén keresztül, lehetséges egyéb tartalmak mellett, értelmezés útján a jogszabályból kibont. Az Alkotmánybíróság hatásköre arra terjed ki, hogy a bírói értelmezés megmarad-e az Alkotmány keretei között. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban a bírói jogalkalmazás által kialakított azon környezetet vizsgálja, amelyben az előzetes normakontroll tárgyát képező rendelkezések hatályosulnának.

4.1. A Ptk. vizsgált módosításával a személyhez fűződő, eddigiekben nevesített jogok mellett egy új, védelemben részesített jog jön létre. A jogalkotó célja a személyiség lényegi vonásához tartozó, meghatározó tulajdonság alapján elkülönült egyes csoportok tagjai emberi méltóságának védelme. A jogalkotó részben megjelöli azokat a meghatározó tulajdonságokat, amelyeket csoportképzőként elfogad, részben azonban a jogalkalmazásra bízva további csoportképző tulajdonságok el-, illetve felismerését. A jogsértés e tulajdonság becsmérlésében jelenik meg, amely közelebbről nem meghatározott magatartás útján, bármely „sértő megnyilvánulással” megvalósítható.

A módosítás lényeges vonása, hogy a jogalkotó szándéka szerint nem a személyösszességet ismeri el sértettként, azaz nem „kollektív jogot” alkot, hanem a magát a közösséghez tartozónak valló egyén számára kívánja megteremteni a védelem lehetőségét arra az esetre, ha a közösséget sérelem éri. A Ptkmód.-hoz fűzött törvényi indokolás értelmében, mivel az egyén közösséghez tartozása egyéni döntésen alapul, és a jogsértéssel okozott, közösséget ért sérelem ilyen esetben „átsugárzik” az egyénre, így mindez együtt kellően megalapozza az egyéni fellépés lehetőségét.

A megalkotott tényállás további, döntő eleme az a törvényi védelem, amely kétségsbe vonhatatlanná kívánja tenni a jogsértő és a jogsértéssel szemben fellépő, magát sértettként megjelölő személy között a jog által létrehozott kapcsolatot. A polgári jogi felelősség meghatározó elemét jelentő kimentés lehetőségét a Ptkmód. azzal zárja ki, hogy a jogsértő nem hivatkozhat arra, hogy a magát sértettként megjelölő személy és a kinyilvánított vélemény között nincs közvetlen kapcsolat.

Végül a jogalkotó a jogsértéssel szembeni jogvédelem lehetőségét nemcsak a személyösszességhez tartozóként fellépő egyének, hanem olyan társadalmi szervezetek előtt is megnyitja, amelyek céljaik szerint nem alanyi-, hanem közérdekű alapjogvédelmi tevékenységet látnak el. A Ptkmód. a jogvédő szervezetek esetében csupán a sikeres fellépés kapcsán alkalmazható szankció tekintetében tartalmaz korlátozást.

4.2. A több évtizedes bírói gyakorlat szerint a polgári jogi személyiségvédelemmel kapcsolatos jogviszonyok a polgári (vagyon) viszonyok sajátosságaival mutatnak hasonlóságot. E szerint a polgári jogi személyiségvédelem az egyéni jogérvényesítés lehetőségét nyújtja az egyenrangú jogalanyok között létrejött jogviszonyokban. A polgári jog területén a jog szerepe elsődlegesen rendező, helyreállító,

érdek- és értékiegyenlítő jellegű, ami azt jelenti, hogy a jog elsődleges szerepe a megsértett jog reparációja, a keletkezett kár kiegyenlítése, avagy a sérelem előtti állapot visszaállítása. Ezért szemben a büntetőjoggal, és közigazgatási joggal, amelyek a közhatalom eszközével és szankciórendszerével kívánják a személyek magatartását befolyásolni, a polgári jog középpontjában az egyenrangú személyek kiegyensúlyozott viszonyában keletkezett sérelmek orvoslása áll.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése értelmében „[a] személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.” A magánjog tehát a személyiséget a maga egészében, egységesen és oszthatatlanul részesíti védelemben még akkor is, amikor a személyiségi jogok Ptk. szerinti különös tényállásai a személyiség egyes attribútumainak, az általános személyiségi jogból a jog által megragadható, és a külvilág számára észlelhető egyes jogosítványokat külön is védett jogként nevesítik. Mindamelllett a személyiség belső világa, a külvilág számára rejtve maradó tulajdonságok a jog számára nem elérhetőek.

A védelem mindenkivel szemben fennáll, a személyiségi joggal kapcsolatos jogviszonyok abszolút szerkezetűek. A személyiségi joggal rendelkező konkrét személy áll tehát szemben a meg nem határozható kötelezett sokasággal, azaz mindenkivel. A jogosult személy bárkivel szemben, aki jogalanyisággal rendelkezik, követelheti jogainak tiszteletben tartását – amennyiben azt szükségesnek ítéli. Jogainak védelme érdekében fellépése személyes, egyéni megfontoláson alapuló döntés.

Ezek azok a polgári jogi alapvetések, amelyek mentén a bírói gyakorlat a Ptk. IV. Cím, VII. fejezet, „személyhez fűződő jogok” alá tartozó rendelkezéseket értelmezi. A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának – sajtó-helyreigazítási ügyekre nézve meghozott, de személyhez fűződő jogokkal kapcsolatos jogvitákban is alkalmazott – 12. számú és 13. számú állásfoglalásai és az azon alapuló ítéleti döntések egyértelművé teszik, hogy a Ptk. 76. §-ában foglalt személyes jogok megsértése nem a személy szubjektív „érzete” alapján, hanem akkor következik be, amikor annak a külvilág számára is kézzel fogható jelei vannak: a jogsértő magatartás és a személy személyhez fűződő jogainak megsértése között közvetlen, és a külvilág számára is egyértelmű a kapcsolat. A bírói gyakorlat mindezt a „személyes érintettség” követelményével fogalmazza meg. Ezen túlmenő, de ezzel összefüggő az a Ptk. 85. § (1) bekezdése szerinti szabály, amely a jogaiban megsértett személy személyes jogérvényesítésének lehetőségét biztosítja. Nem a személyes jogérvényesítési kötelezettség tehát az, ami kizárja a személy „kereshetőségi jogát” a közösség méltóságának megsértése esetén, hanem az a tény, hogy a jog csak konkrét személlyel összefüggésben, a külvilág számára is egyértelmű esetben tudja értelmezni a személyiségi jogot, és a Ptk. 75. valamint 76. §-a ezt a szükségszerűséget deklarálja.

A jogalkotó a fenti jellegzetességekkel bíró jogi keretek közé kívánja terelni az általa meghatározott tulajdonságok alapján közösségnek tekintett személyösszességek védelmét, az összehasonlítható jogrendszerű és történelmű európai országok gyakorlatától eltérően, az egyéni jogvédelem eszközét rendelné a közösségek védelmére. Az 1990-es évtized első felében kialakított szabályozások szerint azokban az európai országokban, ahol a becsületvédelem kiterjed egyes közösségek kollektív védelmére is, a jogalkotó az esetek túlnyomó többségében a büntetőhatalom eszközét alkalmazta. A polgári jogi szabályozás háttérként, és a bűncselekmény elkövetésének megállapítása esetére, kártérítési szankciórendszerének alkalmazásával jutott szerephez.

IV.

1. Az elnöki indítvány a szabad véleménynyilvánítás aránytalan korlátozásának ítéli a Ptkmód. rendelkezéseit. Ebben a körben indítványát azzal indokolja, hogy a jogsértés megállapítására, a törvényi vélelemmel támogatott „át-sugárzásra” lényegében a csoport és az egyén közötti kapcsolat intenzitásától függetlenül, meglehetősen tág keretek között, és akkor kerülhet sor, amennyiben az adott közösség kisebbségben van. Aránytalanságra vezet továbbá az is az indítvány szerint, hogy a közösség bármely tagja, de társadalmi szervezetek is felléphetnek a közösséget sértő véleménynyilvánítással szemben.

1.1. Az elvégzendő alkotmányossági vizsgálat szempontjából döntő jelentőségű, hogy a megválasztott identitásnak bizonytalanok a határai. Sokféle identitás létezhet, az identitás a külvilág számára érzékelhető megnyilvánulásai változóak, ugyanúgy, ahogy a jog által megragadható vonatkozásai is bizonytalanok. Az ember bármely identitásjegye (politikai, kulturális, szexuális, etnikai, történelmi, földrajzi stb.) olyan életesemények sorozatán keresztül formálódik, amelyeket csak részben, bizonyos határok között irányít az egyén, ugyanakkor az így szerzett tapasztalatok szükségszerűen épülnek be az ember személyiségébe. Az önrendelkezés joga tehát nem az életesemények válassztásában, hanem abban áll, hogy ezt a személy fel- és ismeri, valamint kifelé vállalja vagy képviseli. A külvilág és a jog nem minősítheti az egyén megvallott identitását, és nem kényszerítheti az attól való elhatárolódásra, illetve más identitás megvállására.

Az Alkotmánybíróság gyakorlatában eddig a vallási meggyőződést és a kisebbséghez tartozást nevesítette a személyiség lényeges vonását meghatározó tulajdonságként. Az Alkotmánybíróság 4/1993. (II. 12.) AB határozatában a lelkiismereti szabadság jogát a személyiség integritásához való jogként értelmezte, és megállapította, hogy „[a] lelkiismereti szabadság és a vallásszabadság külön is

nevesített joga azt ismeri el, hogy a lelkiismereti meggyőződés, s ezen belül, adott esetben a vallás az emberi minőség része, szabadságuk a személyiség szabad kibontakozásához való jog érvényesülésének feltétele” [ABH 1993, 48, 51.]. „A vallás (...) a hívő számára a teljes személyiséget és az élet minden területét érinti és meghatározza” [ABH 1993, 48, 65.].

A 22/1997. (IV. 25.) AB határozatában, ugyancsak az élet minden területét, a személyiség teljességét meghatározó tulajdonságként értelmezte az Alkotmánybíróság a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozás helyzetét [ABH 1997, 107, 116.]. Ezt az álláspontot erősítette meg a kisebbségi önkormányzatok megválasztásával kapcsolatos 45/2005. (XII. 14.) AB határozatában is [ABH 2005, 569.].

Ezen esetekben a vallási és a nemzeti, etnikai közösségek számára elismert kollektív jog(ok), a közösségkénti elismerést jelenti(k). A közösséghez tartozó egyén számára e helyzetből fakadó alanyi jogok érvényesítése ugyanakkor nem a társadalommal szembeni fellépést, hanem a közösség megalapozott, és alkotmányosan indokolt pozitív megkülönböztetését jelentette, amellyel az állam aktív magatartása, intézményvédelmi kötelezettsége párosult.

A Ptk. módosított 76/A. § (1) bekezdésében olyan személyhez fűződő alanyi jogokat sorol fel, melyeknek alanya kizárólag természetes személy lehet. Ugyanakkor a bekezdés szövegezése nem az egyes emberre utalással, hanem „személyek e vonással rendelkező, a társadalmon belül kisebbségben lévő körére vonatkozik” kitételrel zárul. A vizsgált rendelkezés a felsorolt alanyi jogok tartalmának, a jogsértés folytán keletkező igények érvényesítéséről való döntés jogának megfogalmazása miatt „alanytalanlanná” válik. A Ptkmód. értelmében így a becsmérő magatartás közösségekkel összefüggésben valósul meg, amely közösségek a törvényben taxatív módon megjelölt tulajdonságok alapján létrejött, jogalanyiságukat tekintve nem értelmezhető, tagjaik és összetételük szempontjából jogilag nem körülhatárolható személyösszességeknek minősülnek. Ezért önálló, „megsérthető” jogokkal sem rendelkezhetnek. A felsorolás részben normatív erővel deklarál bizonyos „megsérthető” csoportképző tulajdonságokat, részben viszont megadja a lehetőséget továbbiak jogértelmezés útján történő elismerésére. Mivel az identitás vállalása és megvallása egyéni döntés kérdése, ezért a csoporthoz tartozást a közösség tagja kétségbe vonhatatlan nyilatkozatával „igazolja”.

A Ptkmód. 1. § (1) bekezdése esetében a közösség tagjakénti fellépés „másokkal”, azaz mindenkivel szembeni jogérvényesítést biztosít, „mások” véleménysszabadságának korlátozása árán. A jogérvényesítés az identitás megvallásán, a közösséghez tartozás kinyilvánításán, azaz az egyén önrendelkezési jogán nyugszik, amellyel szemben egy kritériumot támaszthat a jog, és az a jóhiszeműség. Egyéb igazolási kötelezettség, külső kontroll, a megvallott

identitással, az egyén és az adott közösség közötti kapcsolattal és annak intenzitásával szembeni kétség vagy ellenőrzés értelmezhetetlen. Tekintettel a személyiséget meghatározó, csoportképzésre alkalmas tulajdonságok sokaságára, valamint a közösséghez tartozó egyén önrendelkezésén alapuló fellépésének lehetőségére, a szabályozás ezen módja a szabad véleménynyilvánítás korlátozásának lehetőségét nem a minimumra szorítja, hanem éppen ellenkezőleg, gyakorlatilag parttalaná teszi.

1.2. A Ptkmód. 1. § (2) bekezdésében felállított törvényi vélelem megbontva a polgári jogviszony 4. 2. pontban hivatkozott abszolút szerkezetét, a védelem közép-pontjába nem közvetlenül az egyén személyiségi jogát állítja, hanem a személyösszességet összetartó azon tulajdonságot, amelyet a jogalkotó a személyiség részeként feltételezve kivetít a konkrét személy személyiségére. A jogalkotó – a polgári jogi dogmatikai követelményekre való tekintettel, mégis közvetett módon – így konstruálja meg a polgári jogi értelemben védendő személyiségi jogot. A kivetítés révén – csupán áttételesen – éri el, hogy bár a sérelmezett magatartás címzettje a személyösszesség, a jogérvényesítésre mégis konkrét személy, személyek válnak jogosítottá. A sérelmezett magatartást tanúsító pedig a megdönthetetlen törvényi vélelemre tekintettel nem vonhatja kétségbe e kapcsolatot. A jogsértéssel keletkezett felelősség alól tehát csak a becsületvédelemnek, illetve az emberi méltóság védelmének a bírói gyakorlat által kimunkált, általános szabályai alapján mentesülhet. A kivetítés, avagy a törvényi indokolásban alkalmazott „átsugárzás” technikájának Ptkmód.-beli alkalmazása miatt egyértelmű, hogy a jogsértéssel nem konkrét személy alanyi joga sérül, hiszen erre az eredményre megdönthetetlen törvényi vélelem útján, áttételesen lehet csupán eljutni. A védelem tárgya a közösséghez tartozók kollektív méltóságának jog által létrehozott elvont fogalma.

Ahogy arra az Alkotmánybíróság a III. 4. 2. pont alatt részletesen kitért, a Ptk. a személyhez fűződő jogok védelme kapcsán az alanyi jogaiban sértett személyt részesíti védelemben személyes jogérvényesítés esetén. Nem tekintve a közhatalmat gyakorlók tevékenységével kapcsolatosan megfogalmazott nyilvános értékítéleteket, véleményalkotással még ebben az esetben is csak akkor valósul meg a jogsértés, amennyiben az indokolatlanul bántó, vagy megalázó értékítéletet tartalmaz (BH 2006. 397.; EBH 2006. 1397.).

A vizsgált törvényi rendelkezés esetében a jogérvényesítésre a magát a közösséghez tartozónak tekintő bármely tag jogosult, tekintet nélkül a közösség más tagjainak fellépésére. A párhuzamos igényérvényesítés lehetőségét, illetve az egymást követő perek láncolatát a Ptkmód. nem zárja ki, ezzel megteremti annak a lehetőségét, hogy a Ptkmód.-ba ütköző magatartásért többszörösen kell a jogsértőnek felelősségét vállalnia, adott esetben anyagilag is

helytállnia. Ugyanazon jogsértő magatartás tehát annyi-szor kerül értékelésre, és szankcionálásra, ahány személy a közösség becsméréseiben megnyilvánuló véleménynyilvánítást – a kivetítés lehetőségével élve – sérelmesnek ítéli.

A Ptkmód. 1. § (3) bekezdése ugyanakkor a sértő megnyilvánulással szembeni fellépésre jogosítja a közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú társadalmi szervezetet vagy alapítványt is. A jogalkotó a párhuzamos vagy egymást követő igényérvényesítést a közösség tagjai és a közérdekű igényérvényesítés viszonylatában sem zárja ki. A módosítás ezen iránya az alanyi jogvédelmen és az absztrahált emberi személyiség védelmén túl, az emberi és állampolgári jogok szinte végtelen körére utal.

A törvényi indokolás értelmében a közérdekű igényérvényesítés lehetősége a fogyasztóvédelmi, illetve a környezetvédelmi szabályozás által megteremtett precedenseken alapul. Az indokolásban hivatkozott – de további, közérdekű keresetindításra lehetőséget biztosító – szabályozások minden esetben olyan közérdeket ismernek el a társadalmi szervezet önként vállalt és alapszabályában megjelölt céljaiban, amelyek alanyi jogok érvényesítése révén nem, vagy nem kellő hatékonysággal valósíthatóak meg. A személyhez fűződő jogok esetében a jogviszony sajátossága éppen olyan alanyi jog érvényesítése, amely a személyesen elszenvedett sérelmen alapul, ezért volt arra szükség, hogy a közösséget ért sérelmet a jogalkotó alanyi joggá transzformálja. A fellépésre jogosított egyének tehát nem a közösségnek biztosított jog védelmében, hanem sajátjukká tett, megsértett jogaikat érvényesítik. Ebben az összefüggésben a társadalmi szervezet közérdekű jogérvényesítése részben értelmezhetetlen, részben pedig a társadalmi szervezetek számára biztosított, a fentiekhez hasonlóan korlátlan igényérvényesítési lehetőség miatt alkotmányellenes. A jogalkotó által választott megoldás a jogbiztonság követelményével összeegyeztethetetlen, mert a Ptkmód.-nak az emberi és állampolgári jogok, az alkotmányos alapjogok és a személyhez fűződő alanyi jogok tisztázatlan, együttes alkalmazása mind alanyi, mind tartalmi értelemben parttalaná teszi a jogvédelmet.

Az 1.1. valamint az 1.2. pontokban kifejtettekből az a következtetés vonható le, hogy a jog által meghatározott, absztrakt védett jogi tárgy megsértéséért fennálló olyan felelősség, amely – a Ptk. 84. §-a szerinti – szankciók párhuzamos, avagy ismételt alkalmazására vezethet, a véleménynyilvánítás szabadságának aránytalan korlátozását jelenti. A szabályozás ezen módja azonban ellentétes az alapjogi teszt azon jogalkotó elé állított kötelezettségével is, amely szerint a jogalkotó köteles a cél elérése érdekében szükséges legenyhébb eszközt alkalmazni. A polgári jogi szankció a jogrend felelősségi rendjében ugyan nem minősül „ultima ratió”-nak, mégis a több peres eljárásban elfoglalt kényszerű alperesi pozíció, a jogsértés többszöri megállapíthatósága, és többszörös nyilvános elégtételadá-

si kötelezettség, illetve a bírói mérlegeléstől függő (kártérítési, nem vagyoni) anyagi jellegű szankció önmagában is meghaladja a „legenyhébb eszköz” alkalmazására vonatkozó jogalkotói kötelezettséget, következésképpen sérti az Alkotmány 8. § (2) bekezdését, valamint 61. § (1) bekezdésében foglaltakat.

A Ptkmód. a kifejtettek értelmében a személyiségi jogok védelme körében egyidejűleg nyitja meg a jogérvényesítés lehetőségét az egyéni, a csoport és az állami érdekek érvényesítése előtt, ezzel lényegében sajátos „*actio popularis*”-t hozva létre. Rámutat az Alkotmánybíróság arra, hogy a szükségtelen, parttalan és az alapjog gyakorlását aránytalanul korlátozó *actio popularis* annak a jogintézménynek a deformálódásához, átértelmezéséhez vezethet, amelynek létrehozása, működtetése egyébként az állam intézményvédelmi kötelezettségének körébe tartozik.

2. A Ptkmód. 1. § (1) bekezdése a személyiségvédelem alapját képező közösséget – a közösség tagjai személyiségének részévé tett tulajdonság mellett – a társadalmon belüli kisebbségként jellemzi. Ebből következőleg a szabályozás nem csupán az adott közösségek méltóságának védelmét, hanem ezen belül a kisebbségben lévő közösségek méltóságának védelmét kívánja megvalósítani.

Az Alkotmánybíróság kialakult gyakorlatot követ az alanyi jogok esetében alkalmazott pozitív megkülönböztetés alkotmányossági mércéjével kapcsolatban. „A megkülönböztetés tilalma arra vonatkozik, hogy a jognak mindenkit egyenlőként, egyenlő méltóságú személyként kell kezelnie, azaz az emberi méltóság jogán nem eshet csorba, azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni.” [9/1990. (IV. 25.) AB határozat, ABH 1990, 46, 48.] Alanyi jogok esetén a megkülönböztetés tilalmába ütközik az a szabályozás, amely az adott szabályozási koncepción belül a homogén csoportba tartozókra vonatkozóan – a tárgyilagos mérlegelés szerinti ésszerű indok nélkül, azaz önkényesen – eltérő szabályozást tartalmaz. [elsőként: 61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280, 281.] Az ilyen szabályozás végső fokon az emberi méltóság alapjogát sérti, mert ilyen esetben a törvényhozó bizonyosan nem kezelte az érintetteket azonos méltóságú személyként, s nem értékelte mindegyikük szempontjait azonos körültekintéssel, figyelemmel és méltányossággal. Az ilyen szabályozás a „pozitív diszkrimináción belül is alkotmányellenes” [35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197, 200.].

A jelen esetben a szabályozással létrehozott új, nevesített személyiségi jog alapját az képezi, hogy elismerhetők olyan, a személyiségbe beépült tulajdonságok, amelyek egyben közösségteremtő funkcióval is rendelkeznek. Nincs a tárgyilagos mérlegelés szerint ésszerű indoka an-

nak, hogy a csoportképző tulajdonságok csak kisebbségként létező személyösszességet jellemezhetnek. A védelem jogi eszköze azonban csak a kisebbségben lévő közösségek tagjait illeti meg. Abban az esetben, amikor a védelem tárgya olyan közösséget jellemző tulajdonság, amely a társadalom egészéhez viszonyított többséget jellemzi, a magukat a közösséghez tartozónak tekintő személyek, lényegében számbeli többségükre tekintettel védelem nélkül maradnak. Ez pedig azt jelenti, hogy a szabályozás nem kezeli az érintetteket azonos méltóságú személyként, ugyanakkor az eltérő kezelésnek nincs a tárgyilagos mérlegelés szerinti ésszerű indoka.

Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy a vizsgált rendelkezés az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésébe ütközik.

3. Az elnöki indítvány értelmében az emberi méltósághoz fűződő alapjogból kibontott perbeli önrendelkezés elvébe ütközik a Ptkmód. 1. § (3) bekezdése, amely az 1. § (1) bekezdése szerinti jogsértés esetére perindítási jogot biztosít közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú társadalmi szervezet vagy alapítvány részére.

A Ptkmód. törvényi indokolása értelmében az 1. § (3) bekezdése közérdekű keresetindítási jogot biztosít a jogvédő társadalmi szervezetek számára, amelynek szükségességét az indokolja, hogy a sértetti kör egy közösség, illetve közvetve az egész társadalom. A jogalkotó ezt a keresetindítási jogot a fogyasztóvédelmi és a környezetvédelmi jogban szabályozott közérdekű keresetindítási joggal állította párhuzamba.

Az Alkotmánybíróság 1146/B/2005. AB határozatában vizsgálta és alkotmányosnak ítélte a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 98. § (1) bekezdésében, illetve 99. § (1) bekezdés *b*) pontjában foglalt szabályozást. Megállapította, hogy Ktv. 99. § (1) bekezdésében a környezetvédelmi érdekek védelmének képviseletére létrehozott egyesületek és más, politikai pártnak, érdekképviseletnek nem minősülő társadalmi szervezet számára biztosított perindítási jog nem az Alkotmány 57. § (1) bekezdésén alapuló jogosultság, mivel e szervezetek nem egyéni jogsérelmek orvoslására jogosultak. A perindítás indoka esetükben „a köz érdekében történő fellépés, egy alkotmányos cél és érték”, a környezethez való alapjog védelme [ABH 2006, 1849, 1851.]. Az Alkotmány 18. §-ának értelmezése kapcsán az Alkotmánybíróság már korábban megállapította, hogy „az egészséges környezethez való jog (...) elsősorban önállósult és önmagában vett intézményvédelem, azaz olyan sajátos alapjog, amelynek az objektív, intézményvédelmi oldala túlnyomó és meghatározó.” A környezetvédelmi vonatkozású alanyi jogokat elsődlegesen eljárási jellegűnek minősítette, amelyeket hatósági eljárásokban gyakorolhatnak a jogosultak [28/1994. (V. 20.) AB határozat, ABH 1994, 134, 138–139.].

A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) 39. §-a is a fogyasztók széles körét érintő, vagy jelentős nagyságú hátrányt okozó tevékenység esetén a jogsérelmet szembeni fellépés jogát, tehát eljárási jogot biztosít a fogyasztói érdekek képviselőjét elöljáró társadalmi szervezet (vagy a fogyasztóvédelmi hatóság, az ügyész, valamint konkrétan meghatározott szolgáltatással kapcsolatban a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete) részére. A peres eljárás megindításának joga akkor is fennáll, ha a károsult fogyasztók személye nem állapítható meg, illetve független a kárt szenvedett fogyasztók alanyi jogérvényesítésétől. A társadalmi szervezet tehát nem a fogyasztó alanyi jogait védi, hanem közérdekből, jellegétől függő alkotmányos cél vagy érték érvényre juttatásáért lép fel.

A személyhez fűződő jogok érvényesítésére – e jogok sajátosságai folytán – csak személyesen van mód. Éppen az indokolta a közösséghez tartozás „méltóságának” egyéni alanyi joggá transzformálását, hogy a polgári jogi viszonyok között személyhez fűződő jogként érvényesíthetővé váljon. Így a személyhez fűződő jogok érvényesítése az egyén autonómiájának körébe tartozó kérdés. A társadalmi szervezet tehát az egyén jogsérelme alapján nem érvényesítheti a megsértett közösség, illetve közvetetten az egész társadalom jogait, hiszen a megsértett, személyhez kötött jog csak a közösséghez tartozó személyeket illeti meg. A személyhez fűződő jog érvényesítésére a személynek van csupán alanyi joga, aki eldöntheti, hogy jogi úton kíván érvényt szerezni annak, avagy nem, és ha igen, milyen igényt érvényesít. Abban az esetben, amikor a szabályozás az alanyi jog jogosultjának döntésétől függetlenül jogosít fel társadalmi szervezetet jogérvényesítésre, az az egyén autonómia szükségtelen és aránytalan korlátozására vezet [1/1994. (I. 7.) AB határozat, ABH 1994, 29, 35–36.; 20/1997. (III. 9.) AB határozat, ABH 1997, 85, 90–91.].

A kifejtettek értelmében a Ptkmód. 1. § (3) bekezdése sérti az Alkotmány 54. § (1) bekezdését, valamint az Alkotmány 8. § (2) bekezdésében foglaltakat is.

A Ptkmód. alkotmányossági vizsgálata kapcsán tett megállapításokkal az Alkotmánybíróság nem a különböző közösségekhez tartozók védelmének szükségességét vonja kétségbe, csupán az arányosságával kapcsolatban megfogalmazott elnöki indítvány megalapozottságát állapította meg. A szabályozás ezen módja, a kivetített tulajdonságok sokasága, az „átsugárzás” technikájának parttalan alkalmazása, valamint az egyén és a közösség között e tulajdonságon alapuló kapcsolat intenzitásának törvényi vétele nem állja ki az Alkotmánybíróság eddigiekben alkalmazott alapjogi tesztjének próbáját.

Az Alkotmánybíróság e határozatát az alkotmányellenesség megállapítására tekintettel tette közzé a Magyar Közlönyben.

Alkotmánybírósági ügyszám: 1354/A/2007.

Dr. Kiss László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

A többségi határozat rendelkező részével egyetértek.

Nem értek egyet azonban azzal, hogy az Alkotmánybírók a határozata indoklásában nem tekintett át olyan általános kérdéseket és összefüggéseket, amelyek – megítélem szerint – elengedhetetlenek lettek volna a köztársasági elnöki indítvány elbírálásához (ilyeneknek tekintem: a véleménynyilvánításhoz való jog mai értelme és tartalma; a közösségek méltóságának a kérdése; a hazai igazságszolgáltatás tendenciáinak bemutatása). Az ezekről kialakított véleményemet részletesen a 236/A/2008. számú AB határozathoz fűzött különvéleményemben fejtem ki.

Dr. Kovács Péter alkotmánybíró párhuzamos indokolása

A határozat rendelkező részével egyetértek és egyetértek azzal is, hogy a határozat úgy ítélte meg, hogy a Ptkmód.-ban foglalt jogtechnikai megoldás nem teljesíti a normavilágosság alkotmányos követelményeit és ekként az Alkotmány 2. § (1) bekezdése szerinti jogállamisági kritériumoknak nem felel meg. Úgy vélem, hogy a sértetti kör túlzottan tág körvonalazása, a történelmi, társadalmi, származási, szociológiai szempontból jelentősen eltérő személycsoportok egybevonása és gyakorlatilag *actio popularis*-ra emlékeztető *locus standi* megkonstruálása aránytalan korlátozást jelent a szólás- és véleménynyilvánítási szabadságnak.

Ugyanakkor a magam részéről itt is irányadónak tekintem mindazt, amit a „gyalázkodás” bűncselekményének előzetes normakontrollját kérő köztársasági elnöki indítvány tárgyában a mai napon hozott 236/A/2008. számú határozathoz fűzött párhuzamos indokolásomban részletesen kifejtettem azokról a nemzetközi jogi szabályokról, amelyeknek a tükrében kell vizsgálni az Abh1., Abh2. és Abh3. tételeit és axiómáit.

Dr. Trócsányi László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

Egyetértek a határozat IV. 2. és 3. pontjaival és erre tekintettel a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény módosításáról szóló, az Országgyűlés 2007. október 29. napján elfogadott törvény alkotmányellenes, azzal azonban, hogy álláspontom szerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv.-nek a kiegészítését tervező 76/A. § (1) és (2) bekezdése nem ütközik az Alkotmány 8. § (2) és a véleménynyilvánításhoz való jogról szóló 61. § (1) bekezdésébe.

A Ptk. 85. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat (a jelen határozat szempontjából irreleváns kivételekkel) csak személyesen lehet érvényesíteni. Bár ez a sza-

bály nyelvtani értelmezés szerint pusztán azt tiltja, hogy egy adott személyt ért sérelemért egy másik személy perelhessen, az esetjog ezt a tiltást kiterjesztően értelmezi.

A bírói gyakorlat a Legfelsőbb Bíróság 1984-es PK 432. és a jelen határozat tárgyát illetően különösen a 433. (a PK 444. számú állásfoglalásával átszámozott 12. és 13.) számú sajtó helyreigazítási tárgyú, de a személyiségvédelmi perekben is alkalmazott állásfoglalásán nyugszik. A PK 13. számú állásfoglalása a Ptk. 85. § (1) bekezdése és a keresetösségi jog szempontjából azt tartalmazza, hogy az a személy indíthat pert, akinek személyére a sajtóközlemény – nevének megjelölésével, vagy egyéb módon – utal, vagy akinek a személye a közlemény tartalmából egyébként felismerhető.

A rendes bíróságok jelenlegi állandó jogértelmezési gyakorlata tehát nem nyújt jogvédelmet a kollektív defamáció ellen, amikor a keresetösségi jogot csak a közvetlenül a saját személyében sértett személynek adja meg és a közösségen keresztül történő érintettséget a személyiségi jogi perek vonatkozásában nem ismerte el. A Ptk. 76/A. § (1) és (2) bekezdése a gyakorlatban a rendes bíróságok szűkítő jogértelmezésével szemben a sértett személy kollektív defamációval szembeni polgári eljárásbeli keresetösségi jogát teszi vitathatatlaná.

A Ptk. 76/A. § (1) bekezdésével védett jogok tipikusan valamely közösséghez tartozásban manifesztálódnak. Az egyénnek az a joga, hogy magát egy csoporthoz tartozónak tekintse, nyilvánítsa ki – legyen ez nemzeti/etnikai/vallási stb. – az egyén emberi méltóságának integráns része. A közösség sérelme – annak intenzitásától és az egyénnek a közösséghez fűződő kapcsolatától függően – az egyén közösséghez tartozás iránti személyes jogának sérelme is lehet, azaz átsugározhat.

Az Alkotmánybíróság korábban két olyan tulajdonságot nevezett meg, amelyek egyrészt a teljes személyiséget meghatározzák, másrészt csoportalakító tulajdonságok, vagyis a csoport tulajdonságainak minden tagra vonatkoznuk kell. Ez a két tulajdonság a vallási meggyőződés és a nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozás. E körben tehát az Alkotmánybíróság az egyes ember személyiségének lényegi elemeként már korábban is elismerte a csoporthoz tartozást. Létezhetnek azonban olyan más csoportok is, amelyeknek a megsértése átsugárzik minden egyes tagjuk

személyes méltóságára. Ha a csoport éppen abból képződik, hogy tagjainak valamilyen objektív, netán külsőleg is megnyilvánuló, vagy természetadta, levetkőzhetetlen, de legalábbis semmiképpen sem társadalmi funkcióját, szociális szerepét érintő olyan tulajdonsága van, amely másoktól megkülönbözteti; továbbá a sértés éppen ezt a csoportképző tulajdonságot veszi célba, akkor föltehetjük, hogy a csoportot ért sértés eleve az alacsonyabb rendűséget fejezheti ki csak, vagy az önazonosság megkérdőjelezésére irányul. A Ptkmód. szerinti Ptk. 76/A. § (1) bekezdés ezeket az Alkotmánybíróság gyakorlatában korábban is pozitív módon megkülönböztetett tulajdonságokat egészíti ki olyanokkal, amelyek az egyén szabadságát nem kevésbé érintik, azaz ezeknek a tulajdonságoknak a kinyilvánítása és vállalása iránti jog nem kevésbé az egyén szabadságából ered, és így mint az emberi méltósághoz való jog, alkotmányos alapjog.

Az, hogy a Ptkmód. még a Ptk. 76/A. § (1) bekezdése tekintetében is előrevetíti, hogy e bekezdések bírói alkalmazása aránytalanságra vezethet, megítélésem szerint ez még nem teszi magát a Ptk. 76/A. § (1) és (2) bekezdését az Alkotmány 8. § (2) és 61. § (1) bekezdésébe ütközőnek. A bíróságok és végső soron a Legfelsőbb Bíróság feladata, hogy a kollektív defamáció jogvédelmi tesztjét/az átsugárzás intenzitásával kapcsolatos szempontokat az esetjog kialakítása során meghatározzák. Ennek keretében a joggyakorlat meghatározhat olyan szempontokat, mint pl.

a) a konkrét jogsértésnek az egyén élethelyzetét alapvetően meghatározó közösséget kell érnie, amely közösséghez tartozásnak a megszüntetése a közösség tagja számára nem lehetséges, vagy az emberi méltóságának feladásával (önfeladással), illetőleg jelentős sérelmével járna;

b) a társadalom értékítélete szerint a konkrét sérelem alkalmas-e arra, hogy a sérelemmel célzott közösség tagjaiban a jogsérelem ismételt bekövetkezése miatti félelmet keltsen.

Noha a jogalkotó elmulasztotta szabályozni azt, hogy a párhuzamos perlésekből fakadó esetleges aránytalanságokat kezelje, ez jogalkotás-technikai hiba, mely azonban nem éri el az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe foglalt jogállamiság sérelmének a szintjét, ennek kezelése a rendes bíróságok kialakítandó ítélkezési gyakorlata körébe esik.

Jogszabálymutató

A Magyar Közlönyben

**2008. július 1. napjától 2008. július 31. napjáig
közzétett jogszabályok jegyzéke**

	Szám		
177/2008. (VII. 1.) Korm. r. a közigazgatási hivatalról	97	2008: L. tv. az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény módosításáról.....	99
178/2008. (VII. 3.) Korm. r. a kisajátítási terv elkészítéséről, felülvizsgálatáról, záradékolásáról, valamint a kisajátítással kapcsolatos értékülkülönbözet megfizetésének egyes kérdéseiről.....	98	179/2008. (VII. 5.) Korm. r. a Magyar Köztársaság Kormánya és az Amerikai Egyesült Államok Kormánya között a kutatóreaktor kiégett fűtőelemeinek az Oroszországi Föderációba történő visszaszállításának támogatásáról és annak finanszírozásáról szóló Megállapodás kihirdetéséről	100
84/2008. (VII. 3.) FVM r. a Magyar Takarmánykódex kötelező előírásairól szóló 44/2003. (IV. 26.) FVM rendelet módosításáról.....	98	85/2008. (VII. 5.) FVM r. a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet módosításáról	100
95/2008. (VII. 3.) AB h. az Alkotmánybíróság határozata	98	86/2008. (VII. 5.) FVM r. jégeső-elhárítási rendszer működéséhez nyújtott csekély összegű (de minimis) támogatás igénybevételének szabályairól	100
96/2008. (VII. 3.) AB h. az Alkotmánybíróság határozata	98	11/2008. (VII. 5.) KHEM r. a közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter által adományozható elismerésekről.....	100
97/2008. (VII. 3.) AB h. az Alkotmánybíróság határozata	98	145/2008. (VII. 5.) KE h. kitüntetés adományozásáról	100
98/2008. (VII. 3.) AB h. az Alkotmánybíróság határozata	98	146/2008. (VII. 5.) KE h. kitüntetés adományozásáról	100
99/2008. (VII. 3.) AB h. az Alkotmánybíróság határozata	98	1044/2008. (VII. 5.) Korm. h. a Magyar Köztársaság Kormánya és az Amerikai Egyesült Államok Kormánya között a kutatóreaktor kiégett fűtőelemeinek az Oroszországi Föderációba történő visszaszállításának támogatásáról és annak finanszírozásáról szóló Megállapodás szövegének végleges megállapítására adott felhatalmazásról	100
48/2008. (VII. 3.) ME h. Főiskolai rektorok megbízásáról	98	1/2008. (MK 100.) NFGM ut. a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról	100
49/2008. (VII. 3.) ME h. Főiskolai tanár kinevezéséről	98	180/2008. (VII. 8.) Korm. r. az állatvédelmi bírságról szóló 244/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet módosításáról	101
50/2008. (VII. 3.) ME h. Címzetes főjegyzői cím adományozásáról.....	98	181/2008. (VII. 8.) Korm. r. az elemek és az akkumulátorok hulladékainak visszavételéről ...	101
51/2008. (VII. 3.) ME h. Címadományozási jututtatás megállapításáról.....	98	7/2008. (VII. 8.) ME r. a Kisebbségi Díj alapításáról szóló 1/1995. (IX. 28.) ME rendelet módosításáról	101
52/2008. (VII. 3.) ME h. az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok Bizottsága tagjainak megbízatása megszűnéséről	98		
53/2008. (VII. 3.) ME h. az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok Bizottsága tagjának megbízásáról.....	98		
Hivatalos Értesítő (2008/27.)	98		

4/2008. (MK 101.) ÖM ut. az Önkormányzati Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatának kiadásáról	101	szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet módosításáról	103
26/2008. (VII. 11.) EüM r. az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről szóló 60/2003. (X. 20.) ESZCSM rendelet módosításáról	102	27/2008. (VII. 14.) EüM r. a törzskönyvezett gyógyszerek és a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszerek társadalombiztosítási támogatásba való befogadásának szempontjairól és a befogadás vagy a támogatás megváltoztatásáról szóló 32/2004. (IV. 26.) ESZCSM rendelet módosításáról	103
87/2008. (VII. 11.) FVM r. a Magyar Agrárgazdasági Minőség Díjról szóló 103/2005. (XI. 4.) FVM rendelet módosításáról	102	28/2008. (VII. 14.) EüM r. az egészségügyi miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések megszerzésére irányuló szakmai vizsga szervezésére feljogosított intézményekről szóló 13/2005. (IV. 21.) EüM rendelet módosításáról	103
12/2008. (VII. 11.) KHEM r. a bányafelügyelet részére fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakról, valamint a felügyeleti díj fizetésének részletes szabályairól szóló 57/2005. (VII. 7.) GKM rendelet módosításáról	102	13/2008. (VII. 14.) KHEM-IRM-KvVM e. r. a gépkocsik környezetvédelmi felülvizsgálatáról és ellenőrzéséről szóló 7/2002. (VI. 29.) GKM-BM-KvVM együttes rendelet módosításáról	103
2/2008. (VII. 11.) ÖM r. a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok kiegészítő támogatásának igénylési, folyósítási és elszámolási rendjéről szóló 14/2008. (II. 27.) ÖTM rendelet módosításáról	102	1045/2008. (VII. 14.) Korm. h. az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretén belül új kiemelt projektjavaslatok 2008. júniusi akciótervi nevesítéséről	103
100/2008. (VII. 11.) AB h. az Alkotmánybíróság határozata	102	1046/2008. (VII. 14.) Korm. h. az euró gyakorlati bevezetésével kapcsolatos felkészülés megkezdéséről és szervezeti kereteiről szóló 1071/2007. (IX. 12.) Korm. határozat módosításáról	103
101/2008. (VII. 11.) AB h. az Alkotmánybíróság határozata	102	183/2008. (VII. 16.) Korm. r. az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet módosításáról	104
102/2008. (VII. 11.) AB h. az Alkotmánybíróság határozata	102	8/2008. (VII. 16.) ME r. a miniszterelnök eseti helyettesítéséről	104
103/2008. (VII. 11.) AB h. az Alkotmánybíróság határozata	102	29/2008. (VII. 16.) EüM r. az emberi reprodukcióra irányuló különleges eljárások végzésére vonatkozó, valamint az ivarsejtekkal és embriókkal való rendelkezésre és azok fagyasztva tárolására vonatkozó részletes szabályokról szóló 30/1998. (VI. 24.) NM rendelet módosításáról	104
104/2008. (VII. 11.) AB h. az Alkotmánybíróság határozata	102	1047/2008. (VII. 16.) Korm. h. a Magyarországi Református Egyház és a Magyarországi Evangélikus Egyház számára a 2008. évben rendezésre javasolt ingatlanok rendezéséről, az e célra elkülönített költségvetési keret elosztásáról	104
105/2008. (VII. 11.) AB h. az Alkotmánybíróság határozata	102		
147/2008. (VII. 11.) KE h. bírák felmentéséről és bírák kinevezéséről	102		
A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága jogegységi határozata (2/2008. KJE szám)	102		
Tárgymutató a 2008. május hónapban kihirdetett jogszabályokról, illetve közzétett határozatokról és közleményekről	102		
Hivatalos Értesítő (2008/28. szám)	102		
182/2008. (VII. 14.) Korm. r. az országos településrendezési és építési követelményekről			

1048/2008. (VII. 16.) Korm. h. a Mező Ferenc Sportközalapítvány alapító okiratának módosításáról	104	12/2008. (VII. 18.) SZMM r. a szakképzési hozzájárulást a saját munkavállalói részére szervezett képzéssel teljesítő hozzájárulásra kötelezett költségei elszámolásának feltételeiről és az elszámolás szabályairól szóló 13/2006. (XII. 27.) SZMM rendelet módosításáról	105
54/2008. (VII. 16.) ME h. szakállamtitkár kinevezéséről	104	1049/2008. (VII. 18.) Korm. h. az új Polgári Törvénykönyvről szóló törvényjavaslattal kapcsolatos feladatokról	105
55/2008. (VII. 16.) ME h. a Mező Ferenc Sportközalapítvány kuratóriumi tagjának kinevezéséről	104	1050/2008. (VII. 18.) Korm. h. az Új Magyarország Agrár Forgóeszköz Hitelprogram átalakításáról	105
31/2008. (VII. 16.) KÜM h. a Magyar Köztársaság Kormánya és az Amerikai Egyesült Államok Kormánya között az ismert vagy feltételezett terroristák kiszűrésére szolgáló információk cseréjéről szóló Megállapodás kihirdetéséről szóló 2008. évi XXXV. törvény 2–3. §-a hatálybalépéséről	104	8/2008. (VII. 16.) OVB állásfog. az Országos Választási Bizottság állásfoglalása a szavazást követő napra vonatkozó munkavégzés alóli felmentés idejére járó átlagkeresetről	105
32/2008. (VII. 16.) KÜM h. a Magyar Köztársaság Kormánya és az Amerikai Egyesült Államok Kormánya között a kutatóreaktor kiégett fűtőelemeinek az Oroszországi Föderációba történő visszaszállításának támogatásáról és annak finanszírozásáról szóló Megállapodás kihirdetéséről szóló 179/2008. (VII. 5.) Korm. rendelet 2–3. §-a hatálybalépéséről	104	210/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105
184/2008. (VII. 18.) Korm. r. az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet módosításáról	105	211/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105
185/2008. (VII. 18.) Korm. r. az egészségügyi szolgáltatás gyakorlásának általános feltételeiről, valamint a működési engedélyezési eljárásról szóló 96/2003. (VII. 15.) Korm. rendelet módosításáról	105	212/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105
88/2008. (VII. 18.) FVM r. az állatoknak a szállítás és a kapcsolódó műveletek közbeni védelmére vonatkozó 1/2005/EK rendelet végrehajtásáról	105	213/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105
89/2008. (VII. 18.) FVM r. a növényvédő szerek forgalomba hozatalának és felhasználásának engedélyezéséről, valamint a növényvédő szerek csomagolásáról, jelöléséről, tárolásáról és szállításáról szóló 89/2004. (V. 15.) FVM rendelet módosításáról	105	214/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105
90/2008. (VII. 18.) FVM r. a talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól	105	215/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105
17/2008. (VII. 18.) HM r. a honvédelmi miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról ...	105	216/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105
		217/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105
		218/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105
		219/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105
		220/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105
		221/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105
		222/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105

223/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105	187/2008. (VII. 24.) Korm. r. a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény végrehajtását szolgáló egyes kormányrendeletek módosításáról	108
224/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105	91/2008. (VII. 24.) FVM–EüM e. r. a növényekben, a növényi termékekben és a felületükön megengedhető növényvédőszer-maradék mértékéről szóló 5/2002. (II. 22.) EüM–FVM együttes rendelet módosításáról	108
225/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105	92/2008. (VII. 24.) FVM–KvVM e. r. a védett őshonos mezőgazdasági állatfajták és a veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták körének megállapításáról szóló 4/2007. (I. 18.) FVM–KvVM együttes rendelet módosításáról	108
226/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105	93/2008. (VII. 24.) FVM r. a védett őshonos állatfajták genetikai fenntartásának rendjéről ...	108
227/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105	94/2008. (VII. 24.) FVM–SZMM e. r. a pálinka és a törkölypálinka előállításának és jelölésének szabályairól	108
228/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105	14/2008. (VII. 24.) KHEM r. egyes hírközlési tárgyú miniszeri rendeletek hatályon kívül helyezéséről	108
229/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105	8/2008. (VII. 24.) NFGM r. egyes fejlesztési tárgyú miniszeri rendeletek jogharmonizációs célú módosításáról	108
230/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105	30/2008. (VII. 25.) EüM r. az egészségügyi tevékenység végzéséhez szükséges oklevelek elismeréséről, továbbá az oklevelek külföldi elismertetéséhez szükséges hatósági bizonyítványok kiadásának egyes eljárási szabályairól	109
231/2008. (VII. 16.) OVB h. az Országos Választási Bizottság határozata	105	95/2008. (VII. 25.) FVM r. az egyes állatbetegségek és zoonózisok felszámolására, ellenőrzésére és megfigyelésére irányuló nemzeti programok finanszírozásának szabályairól	109
Hivatalos Értesítő (2008/29. szám)	105	96/2008. (VII. 25.) FVM r. az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a szaktanácsadási szolgáltatások igénybevételéhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 52/2007. (VI. 28.) FVM rendelet módosításáról	109
19/2008. (VII. 19.) OKM r. az Országos szakértői, az Országos vizsgáztatási, az Országos szakmai szakértői és az Országos szakmai vizsgálónöki névjegyzékről, valamint a szakértői tevékenységről szóló 31/2004. (XI. 13.) OM rendelet módosításáról	106	97/2008. (VII. 25.) FVM r. az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételének általános szabályairól szóló 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet módosításáról	109
16/2008. (MK 106.) IRM ut. az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról	106		
186/2008. (VII. 22.) Korm. r. a Magyar Köztársaság Kormánya és a Németországi Szövetségi Köztársaság Kormánya közötti audiovizuális kapcsolatokról szóló Egyezmény kihirdetéséről	107		
22/2008. (VII. 22.) PM r. az európai befektetési alap befektetési szabályainak részletes elemeiről	107		
13/2008. (VII. 22.) SZMM r. a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2003. évi LXXXVI. törvény végrehajtásáról	107		
148/2008. (VII. 22.) KE h. vezérőrnagyi előléptetésről	107		

9/2008. (VII. 25.) NFGM r. a Társadalmi Megújulás Operatív Program, a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program, valamint a Közép-Magyarországi Operatív Program egyes prioritásainak végrehajtásában közreműködő szervezetek kijelöléséről	109	vántartásáról, valamint az egészségügyi szakmai jegyzékről szóló 2/2004. (XI. 17.) EüM rendelet módosításáról	110–111
3/2008. (VII. 25.) ÖM r. a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a kisebbségi önkormányzati képviselők választása költségeinek normatíváiról, tételeiről, elszámolási és belső ellenőrzési rendjéről szóló 4/2006. (VIII. 1.) ÖTM rendelet módosításáról	109	20/2008. (VII. 29.) OKM r. az oktatási és kulturális miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről	110–111
Tárgymutató a 2008. június hónapban kihirdetett jogszabályokról, illetve közzétett határozatokról és közleményekről	109	191/2008. (VII. 30.) Korm. r. a támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozásának rendjéről	112
Hivatalos Értesítő (2008/30. szám)	109	192/2008. (VII. 30.) Korm. r. a Kecskemét közigazgatási területén megvalósuló nagyberuházással összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánításáról	112
188/2008. (VII. 28.) Korm. r. a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet módosításáról	109	21/2008. (VII. 30.) OKM r. az oktatási és kulturális miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeivel összefüggő egyes kérdésekről	112
189/2008. (VII. 28.) Korm. r. egyes, a miniszteri feladat- és hatáskörök ellátását érintő kormányrendeletek módosításáról	109	14/2008. (VII. 30.) SZMM r. a foglalkozást elősegítő támogatásokról, valamint a Munkaerőpiaci Alapból foglalkoztatási válsághelyzetek kezelésére nyújtható támogatásról szóló 6/1996. (VII. 16.) MüM rendelet módosításáról	112
15/2008. (VII. 28.) IRM r. az igazságügyi és rendészeti miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról	109	1/2008. (VII. 30.) OKM h. az Európai bizottság határozata időpontjának megállapításáról	112
1051/2008. (VII. 28.) Korm. h. a 2009-ben a felsőoktatásban felvehető, államilag támogatott hallgatói létszámkeretről	109	193/2008. (VII. 31.) Korm. r. egyes egészségbiztosítási tárgyú kormányrendeletek módosításáról	113
190/2008. (VII. 29.) Korm. r. a nehéz tehergépkocsik közlekedésének korlátozásáról	110–111	194/2008. (VII. 31.) Korm. r. az élelmiszerlánc felügyeletével összefüggő bírságok kiszámításának módjáról és mértékéről	114
31/2008. (VII. 29.) EüM r. az egészségügyi szolgáltatók és működési engedélyük nyilván		15/2008. (VII. 31.) KHEM r. a víziközelkedés rendjéről szóló 39/2003. (VI. 13.) GKM rendelet módosításáról	114

Utasítás

**Az igazságügyi és rendészeti miniszter
16/2008. (MK 106.) IRM
utasítása
az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium
Szervezeti és Működési Szabályzatáról**

A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 65. § (2) bekezdésében meghatározott hatáskörömben eljárva – tekintettel a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 49. § (1) bekezdésére – a következő utasítást adom ki:

1. §

Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatát a jelen utasítás *mellékletében* foglaltak szerint határozom meg.

2. §

Ez az utasítás a közzétételét követő napon lép hatályba, ezzel egyidejűleg hatályát veszti az Igazságügyi Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 10/2007. (MK 130.) IRM utasítás, valamint az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 10/2007. (MK 130.) IRM utasítás módosításáról szóló 12/2008. (MK 46.) IRM utasítás.

Melléklet

a 16/2008. (MK 106.) IRM utasításhoz

**Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium
Szervezeti és Működési Szabályzata**

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

*Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium jogállása
és alapadatai*

1. § (1) Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) önálló jogi személyiséggel rendelkező központi közigazgatási szerv, amely – gazdálkodását tekintve – önállóan gazdálkodó, központi költségvetési szerv.

(2) A minisztérium alapadatai a következők:

- a) megnevezése: Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium,
- b) rövidítése: IRM,
- c) angol megnevezése: Ministry of Justice and Law Enforcement,
- d) német megnevezése: Ministerium für Justiz und Polizeiwesen,
- e) francia megnevezése: Ministère de la Justice et de la Police,
- f) alapító okirat kelte, száma: 2006. július 28., IRM/KGF/2007/IM/151/33., és
- g) a Magyar Államkincstárnál vezetett előirányzat-felhasználási keretszámla száma: 10032000-01483305-00000000.

(3) Az állami feladatként ellátott alaptevékenységek körét az alapító okirat határozza meg. A minisztérium kisegítő, kiegészítő tevékenységet nem végez.

(4) A feladat ágazati azonosítójának megnevezése: Szakágazat: 7551 Államhatalom, állami és önkormányzati igazgatás.

Szakfeladat: 75112–0 Kormányzati szervek igazgatási tevékenysége.

(5) Az alapfeladatok ellátásának forrása: a Magyar Köztársaság költségvetése XIV. Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Fejezet.

A minisztérium szervezete

2. § (1) A minisztérium önálló szervezeti egységei: a Miniszteri Kabinet, az államtitkári titkárság és a főosztály.

(2) Nem önálló szervezeti egység az osztály és – az államtitkári titkárság kivételével – a titkárság.

3. § A minisztérium szervezeti felépítését az 1. számú függelék tartalmazza.

4. § A minisztérium szervezeti egységeinek feladatait a 2. számú függelék tartalmazza.

5. § A minisztérium alaptevékenysége körébe tartozó feladatokat lát el:

- a) az Igazságügyi Államtitkár Titkársága a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal feladat- és hatáskörébe tartozó feladatok tekintetében,
- b) az Alkotmányjogi Főosztály,
- c) a Bel- és Igazságügyi Együttműködési és Migrációs Főosztály,
- d) a Büntetőjogi Kodifikációs Főosztály,
- e) a Büntetőpolitikai Főosztály,
- f) a Civilisztikai és Gazdasági Kodifikációs Főosztály,
- g) az Európai Unió Jogi Főosztály,
- h) a Hatósági Főosztály,

- i) a Hatósági Eljárási és Szolgáltatási Kodifikációs Főosztály,
- j) az Igazságügyi Kodifikációs és Szolgáltatási Főosztály,
- k) a Költségvetési és Gazdasági Főosztály,
- l) a Közpolitikai és Közigazgatás-fejlesztési Főosztály,
- m) a Nemzetközi Együttműködési Főosztály,
- n) a Polgári Jogi Kodifikációs és Nemzetközi Magánjogi Főosztály,
- o) a Rendészeti Ellenőrzési Főosztály,
- p) a Rendészeti Felügyeleti és Tervezési Főosztály,
- q) a Rendészeti Igazgatási Főosztály, és
- r) a Rendészeti Kodifikációs Főosztály.

II. Fejezet

A MINISZTERIUM VEZETÉSE ÉS SZERVEZETI EGYÉSGEI

A miniszter

6. § (1) A miniszter mint a minisztérium vezetője különösen

- a) meghatározza a minisztérium szervezeti felépítését és működésének főbb szabályait, valamint kiadja a jelen utasítás 43. §-ában meghatározott utasításokat,
- b) meghatározza, létrehozza és működteti a folyamatba épített, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzést, kialakítja, vezeti és működteti a belső ellenőrzést,
- c) meghatározza és jóváhagyja a minisztérium munkatervét és az ágazati célkitűzéseket,
- d) jóváhagyja a minisztérium éves költségvetését és zárszámadási javaslatát,
- e) irányítja a Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálatát,
- f) jogszabályban meghatározott körben előterjesztést tesz a köztársasági elnöknek, és ellenjegyzí az elnöki határozatot,
- g) a rendvédelmi szerveknél elvégezteti az országgyűlési biztos által kért vizsgálatokat azokra az ügyekre nézve, amelyeknek az irataiba nem tekinthet be, és a vizsgálat eredményéről az országgyűlési biztost tájékoztatja,
- h) kinevezi és felmenti az igazságügyi szakértői testület elnökét, tagjait és titkárát, és
- i) kinevezi és felmenti a Jogi Szakvizsga Bizottság elnökét és tagjait.

(2) A miniszter mint a fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetője gyakorolja és ellátja a jogszabályban részére meghatározott hatásköröket és feladatokat.

(3) A miniszternek a büntetés-végrehajtás gazdasági társaságaira vonatkozó jogainak gyakorlásáról külön szabályzat rendelkezik.

Az államtitkárokra vonatkozó közös szabályok

7. § (1) A minisztert jogszabály, kormányhatározat vagy jelen Szabályzat eltérő rendelkezése hiányában, a miniszter utasításai szerint eljárva

a) a Rendőrséggel, a Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálatával, a rendészeti oktatási intézményekkel, valamint a büntetés-végrehajtási szervezettel (a továbbiakban: rendészeti szervek) összefüggő miniszteri hatáskörök tekintetében a rendészeti államtitkár,

b) az a) pont hatálya alá nem tartozó ügyekben az igazságügyi államtitkár helyettesíti.

(2) Az igazságügyi államtitkár és a rendészeti államtitkár akadályoztatásuk esetén – jelen Szabályzat eltérő rendelkezése vagy a miniszter eltérő utasítása hiányában – egymást kölcsönösen helyettesítik.

(3) A miniszter akadályoztatása esetén az Országgyűlés ülésén való képviseletre az (1) bekezdés rendelkezései irányadóak.

(4) A minisztert akadályoztatása esetén a Kormány ülésén az igazságügyi államtitkár helyettesíti.

(5) A kormányzati döntés-előkészítéssel összefüggő feladatkörben az államtitkári értekezleten az igazságügyi államtitkár vesz részt. Az igazságügyi államtitkár akadályoztatása esetén az államtitkári értekezleten a miniszter által – állandó jelleggel e feladatra – kijelölt szakállamtitkár vesz részt.

(6) Az államtitkárok irányítják és intézik a miniszter által számukra meghatározott egyedi feladatokat, ezen belül koncepciót és megoldási javaslatokat dolgoznak ki, kialakítják és képviselik a minisztériumi álláspontot, ellátják mindazokat a feladatokat, amelyekkel a miniszter állandó vagy eseti jelleggel őket megbízza.

Az igazságügyi államtitkár

8. § Az igazságügyi államtitkár a miniszter által átruházott hatáskörben

a) ellátja a miniszternek az Országos Igazságszolgáltatási Tanácsban (a továbbiakban: OIT) betöltött tagságából adódó feladatokat,

b) gyakorolja a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal irányításának a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Ksztv.)

2. § (1) bekezdése szerinti jogosítványait, és

c) javaslatot tesz a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal főigazgatójának, hogy – jogszabály meghozatalát nem igénylő kérdésben – az egyes rendszeresen ismétlődő tevékenységek végrehajtásának szakmai, technikai és eljárási szabályait intézkedéssel állapítsa meg,

d) a Bel- és Igazságügyi Együttműködési és Migrációs Főosztály bevonásával

da) előkészíti a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal szervezetét érintő ügyekben a miniszter hatáskörébe tartozó személyzeti, fegyelmi, kártérítési és panaszügyeket,

db) ellátja a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal munkaügyi ellenőrzésével kapcsolatos – külön jogszabályban meghatározott – feladatokat,

dc) ellátja a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal munkabiztonsági hatósági felügyeletét,

e) dönt a törvényben a miniszter hatáskörébe utalt letelepedés méltányosságból történő engedélyezéséről és a méltányossági jogkörében adott menekült státuszról,

f) dönt az igazságügyi szakértő tevékenységének vizsgálatára irányuló eljárásban,

g) dönt a máshová kinevezett végrehajtó illetékességének a be nem töltött végrehajtói állások illetékességi területére való kiterjesztéséről, valamint a végrehajtóknak egymás székhelyére pályázat nélkül kölcsönösen történő áthelyezéséről,

h) dönt a közjegyző kinevezéséről, felmentéséről, megállapítja a közjegyzői szolgálat megszűnését, valamint dönt a közjegyzők kölcsönös áthelyezése és tevékenysége szünetelésének megállapítása ügyében,

i) kinevezi és felmenti az önálló bírósági végrehajtót, megállapítja a végrehajtói szolgálat megszűnését, valamint engedélyezi, illetve megállapítja a végrehajtói szolgálat szünetelését,

j) a Magyar Bírósági Végrehajtói Kamara, a Magyar Országos Közjegyzői Kamara, a területi közjegyzői kamarák és a területi kamarák elnöksége, a Magyar Ügyvédi Kamara és a területi ügyvédi kamarák feletti törvényességi felügyeleti jogkörben intézkedéseket tehet, és

k) ellenőrzi, hogy a területi igazságügyi szakértői kamarák és a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara tevékenysége megfelel-e a jogszabályoknak és az alapszabálynak; jóváhagyja a területi igazságügyi szakértői kamarák alapszabályát és a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara Alapszabályát.

A rendészeti államtitkár

9. § (1) A rendészeti államtitkár a miniszter által átruházott hatáskörben

a) gyakorolja a rendőrség és a büntetés-végrehajtási szervezet irányításának a Ksztv. 2. § (1) bekezdés c), g)–i) pontjaiban meghatározott részjogosítványait,

b) dönt a fogvatartottak három hónapnál, továbbá az öt évet meghaladó szabadságvesztés esetén 30 napnál hosszabb tartamú büntetés-félbeszakításának engedélyezéséről, valamint a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka büntetés-félbeszakítással kapcsolatos ügyben hozott döntése elleni panasz elbírálásáról,

c) dönt a javítóintézeti nevelés végrehajtásának félbeszakításáról,

d) dönt a kiadatás, a büntetőeljárás átadása, a szabadságelvonással járó büntetés vagy ilyen intézkedés végrehajtásának átvétele, illetve átengedése, az országon keresztül történő átszállítás ügyében,

e) dönt az a) pontban megjelölt szervek részére felajánlott adományok elfogadásáról,

f) ellátja az a) pontban megjelölt szervek vonatkozásában a személyzeti hatáskörök gyakorlásáról szóló külön szabályzatban meghatározott miniszteri hatásköröket,

g) dönt a társadalombiztosítási ellátások tárgyában első fokon hozott határozatok ellen benyújtott fellebbezésről,

h) dönt a bűnügyi költség és a rendbírság elengedése, illetve mérséklésére irányuló kérelmekről,

i) gyakorolja a minisztert a szabálysértésekről szóló törvény alapján megillető méltányossági jogkört,

j) jogszabály eltérő rendelkezése hiányában jóváhagyja az államhatárral kapcsolatos ügyek intézésére létrehozott szervek által készített – a Magyar Köztársaság számára nemzetközi jogi jogot vagy kötelezettséget nem keletkeztető – dokumentumokat és jegyzőkönyveket,

k) felkéri a Rendészeti Szakvizsgabizottság tagjait és tisztségviselőit,

l) dönt a haditechnikai eszközök hatástalanítására feljogosított szervek kijelöléséről,

m) dönt a miniszter munkabiztonsági jogkörébe tartozó, az Országos Rendőr-főkapitányságot és a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságot érintő ügyekben,

n) az a) pontban megjelölt szervek vonatkozásában az első számú vezetők külföldi kiutazásainak engedélyezéséről,

o) irányítja a minisztérium hivatali szervei, valamint a miniszter irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervek rendkívüli állapotra, szükségállapotra, veszélyhelyzetre, megelőző védelmi helyzetre, illetve az Alkotmány 19/E. § (1) bekezdésében meghatározott időszakra vonatkozó felkészülésének tervezését, szervezését, koordinálását és ellenőrzését, meghatározza az ezen időszakban végzett tevékenységüket.

(2) A rendészeti szakállamtitkár tevékenységét a rendészeti államtitkár irányítja.

A kabinetfőnök

10. § (1) A kabinetfőnök

a) közreműködik a miniszter döntéseinek közpolitikai megalapozásában és azok végrehajtásában,

b) a miniszter utasítása alapján eseti jelleggel ellátja a minisztérium képviselőt megnevezett ügyekben,

c) koordinálja a minisztérium statútumában szereplő feladatokkal, összkormányzati, illetve ágazati felelősségi körbe tartozó teendőkkel kapcsolatos iránykijelölő, stratégiai munkákat, ágazati és részágazati stratégiák kialakítását,

d) koordinálja a minisztériumi kommunikációs tervezést és végrehajtást, valamint a sajtóosztályon keresztül át fogja az alárendelt szervek kommunikációs tervezését,

e) felügyeli a minisztériumi, illetve ágazati fejlesztési pályázási irányok, célok megjelölését,

f) működteti a miniszteri titkárságot, így különösen irányítja a miniszter programszervezését, naptárjának vezetését, illetve a külügyi és protokoll jellegű feladatok ellátását, és

g) a koordinációs szakállamtitkárral együttműködve biztosítja a miniszteri döntésekhez szükséges információk, háttéranyagok ésszerű időben történő összeállítását, valamint a miniszteri döntésekből eredő feladatok megvalósulását.

(2) A kabinetfőnök felügyeli a Szolidaritási Alapok Hitelesítő Hatóságának tevékenységét.

(3) A kabinetfőnököt az általa kijelölt vezető helyettesíti.

A szakállamtitkár

11. § (1) A szakállamtitkár az általa irányított főosztályok feladatkörébe tartozó, valamint a miniszter által meghatározott egyéb ügyekben – az érintett szakállamtitkárokkal, valamint az államtitkárokkal együttműködve – gondoskodik a minisztérium szakmai álláspontjának kialakításáról, és képviseli azt.

(2) A szakállamtitkár a miniszter által átruházott hatáskörben – kinevezési és felmentési jogkör kivételével – gyakorolja a miniszter irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervek tekintetében a külön szabályzatban meghatározott személyzeti hatásköröket. Közvetlenül irányítja a szakterületén működő minisztériumi egységek vezetőinek tevékenységét, ellenőrzi a szakterületén a miniszter irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervek, illetve intézmények feladatainak végrehajtását, rendszeresen beszámoltatja ezek vezetőit és meghatározza a tevékenységük irányát.

(3) A szakállamtitkár feladat- és hatáskörei elsősorban a következők:

a) szakterületén – a minisztérium ágazati célkitűzései és munkaterve alapján időszerű feladataival összhangban – gondoskodik a feladatok meghatározásáról, számon tartásáról, végrehajtásáról, programok, koncepciók kidolgozásáról, megvalósításáról, meghatározza az ehhez szükséges feltételeket,

b) feladatkörével összefüggésben utasítási joga van, irányítást gyakorol és intézkedést ad ki, véleményt nyilvánít más miniszter által vagy velük együttesen készített előterjesztések, jogszabályok tervezetéről,

c) a miniszter és az államtitkár akadályoztatása esetén feladatkörében, illetve meghatalmazás alapján helyettesíti a minisztert az Országgyűlés bizottságainak ülésén, képviseli a minisztériumot a társadalmi és állami szervek előtt,

valamint tárcaközi bizottságokban, továbbá a hazai és a nemzetközi szervezetekben,

d) az irányítása alá tartozó területeken irányítja és ellenőrzi a jogszabályok, az állami irányítás egyéb jogi eszközei, valamint a miniszter és az államtitkár döntéseinek végrehajtását, és ennek érdekében kezdeményezi a szükséges intézkedéseket,

e) gyakorolja a közvetlen irányítása alatt álló minisztériumi egységek vezetői és köztisztviselői feletti munkáltatói jogokat, és

f) ellátja mindazokat a feladatokat, amelyekkel a miniszter, illetve az államtitkár állandó vagy eseti jelleggel megbízza.

(4) A szakállamtitkár feladatainak ellátása során együttműködik a többi szakállamtitkárral, a miniszteri biztossal, jelentősebb döntéseiről, állásfoglalásairól haladéktalanul tájékoztatja őket, illetve az érintett főosztályvezetőket.

12. § (1) A civilisztikai és igazságügyi szakállamtitkárt a Civilisztikai és Gazdasági Kodifikációs Főosztály vezetője helyettesíti.

(2) A közjogi szakállamtitkárt az Alkotmányjogi Főosztály vezetője helyettesíti.

(3) A koordinációs szakállamtitkárt a Koordinációs és Belső Fejlesztési Főosztály vezetője helyettesíti.

(4) Az európai uniós jogi szakállamtitkárt az Európai Unió Jogi Főosztály vezetője helyettesíti.

(5) A büntetőpolitikai szakállamtitkárt a Büntetőjogi Kodifikációs Főosztály vezetője helyettesíti.

(6) A rendészeti szakállamtitkárt a Rendészeti Felügyeleti és Tervezési Főosztály vezetője helyettesíti.

(7) A szakállamtitkár a miniszter által átruházott hatáskörében nem helyettesíthető.

13. § A civilisztikai és igazságügyi szakállamtitkár

a) miniszter által átruházott hatáskörben kinevezi és felmenti az Igazságügyi Szakértői Vizsga-bizottság, az Igazságügyi Szakértői Oktatási Bizottság, valamint a Bírósági Végrehajtási Szakvizsga-bizottság tagjait,

b) a miniszter által átruházott hatáskörben dönt az igazságügyi szakértői névjegyzékbe való felvételről, a felvételi kérelem elutasításáról és a névjegyzékből való törlésről, ideértve az egyes szakterületekről történő törlést is,

c) dönt azokban az ügyekben, amikor a határozat meghozatala részben szakállamtitkári, részben főosztályi hatáskörbe tartozik,

d) a miniszter által átruházott hatáskörben dönt a közvetítői névjegyzékbe való felvételről, a felvételi kérelem elutasításáról, a névjegyzékből való törlésről és a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 31. § (2) bekezdése alapján az eljárás megszüntetéséről,

e) a miniszter által átruházott hatáskörben elrendeli a közvetítői működéssel kapcsolatos vizsgálatot és dönt a lefolytatott vizsgálat eredményéről,

f) a miniszter által átruházott hatáskörben szakhatósági állásfoglalást ad ki a közjegyző-helyettes és közjegyző-jelölt kamarai névjegyzékbe vételéhez, valamint a közjegyzői iroda alapításának engedélyezéséhez; a miniszter hatáskörébe tartozó esetben dönt a közjegyzőkről szóló törvény szerinti nyelvi jogosítvány megadásáról,

g) a miniszter által átruházott hatáskörben dönt az önálló bírósági végrehajtókkal szembeni fegyelmi eljárás kezdeményezéséről,

h) a miniszter által átruházott hatáskörben, a bünyügyi nyilvántartás adatai alapján dönt a végrehajtó-helyettesi kamarai névjegyzékbe vételhez és a végrehajtói irodai tagsági jogviszony létesítéséhez történő hozzájárulásról, és

i) a miniszter által átruházott hatáskörben engedélyezi a végrehajtói szolgálat szüneteltetését, és megállapítja a végrehajtói szolgálat szünetelését.

14. § A közjogi szakállamtitkár

a) részt vesz a szakmapolitikai egyeztetésen,

b) koordinálja a miniszter álláspontja kialakításának, valamint intézkedésének előkészítését az állampolgári jogok országgyűlési biztosa, a kisebbségi jogok országgyűlési biztosa, az adatvédelmi biztos és a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa (a továbbiakban együtt: országgyűlési biztos) azon ajánlásai tekintetében, amelyeket a minisztérium vagy a miniszter irányítása vagy felügyelete alatt álló szervek feladat- és hatáskörét érintően tett, a miniszter eseti utasítása alapján megteszi az ajánlásban foglalt teljesítéséhez szükséges intézkedéseket,

c) a miniszter által átruházott hatáskörben dönt a névváltoztatási és névmódosítási ügyekben,

d) a miniszter által átruházott hatáskörben engedélyezi a szolgálati útlevél kiadását,

e) a miniszter által átruházott hatáskörben dönt az anyakönyvezéssel kapcsolatos jogorvoslati kérelmekről,

f) dönt a minisztert a szabálysértésekről szóló törvény alapján megillető méltányossági jogkör gyakorlása során a kérelmek elutasításáról,

g) a miniszter által átruházott hatáskörben – másodfokú hatósági jogkörben – eljár a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala (a továbbiakban: KEKKH) által közigazgatási hatósági ügyben első fokon hozott döntések ellen előterjesztett fellebbezések tárgyában, valamint felügyeleti jogkört gyakorol a közigazgatási hatósági döntések tekintetében,

h) a miniszter által átruházott hatáskörben eljár a közigazgatási hivatali hatósági ügyben előterjesztett fellebbezés tárgyában, valamint felügyeleti jogkört gyakorol a hatósági döntések tekintetében,

i) a miniszter által átruházott hatáskörben kijelöli az anyakönyvi szakvizsgára a vizsgabizottság elnökét, és

j) a miniszter egyedi kijelölése alapján gondoskodik a jogrendszerből eredő adminisztratív terhek meghatározott

szempont szerinti, horizontális csökkentésére vonatkozó jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközei előkészítéséről.

15. § (1) A koordinációs szakállamtitkár a minisztériumi hivatali egységek összehangolt működésével kapcsolatos feladatkörében

a) előkészíti a minisztérium szervezeti és működési szabályzatát,

b) javaslatot tesz a minisztérium munkatervére, valamint folyamatosan figyelemmel kíséri a munkatervi feladatok teljesítését, továbbá összehangolja a miniszternek a Kormány munkatervéhez tett javaslatainak előkészítését,

c) ellenőrzi a jogszabályokban, az állami irányítás egyéb jogi eszközeiben, a munkatervben és a miniszteri döntésekben meghatározott feladatok végrehajtását,

d) nyilvántartja a Kormány határozataiban és munkatervében előírt határidős feladatokat, és ellenőrzi végrehajtásukat, valamint a végrehajtásról tájékoztatja a minisztériumi vezetőket,

e) a feladatellátáshoz szükséges kormányzati és minisztériumi vezetői döntésekről rendszeresen tájékoztatja a szakállamtitkárokat és a főosztályvezetőket,

f) felel a kormányzati döntés-előkészítés keretében a központi államigazgatási szervektől beérkező előterjesztések, jelentések, jogszabályok és állami irányítás egyéb jogi eszközei tervezetei észrevételezésének és véleményezésének összehangolásáért, ellenőrzi az észrevételezési és véleményezési határidők megtartását,

g) a kormányzati döntés-előkészítés keretében a minisztériumba érkezett egyéb megkeresések tekintetében kijelöli a tárcaálláspont kialakítását összehangoló szervezeti egységet, továbbá gondoskodik a beérkezett anyag részére történő haladéktalan megküldéséről,

h) felel a minisztérium szervezeti egységeinek a kormányulással, az államtitkári értekezlettel, a szakmapolitikai egyeztetéssel kapcsolatos feladatai összehangolásáért, kijelöli a felkészítő anyagok előkészítéséért felelős szervezeti egységet, és

i) koordinálja a minisztériumon belüli csoportos munkavégzést.

(2) A koordinációs szakállamtitkár a minisztériumi hivatali egységek tevékenységéhez kapcsolódó igazgatási feladatkörében

a) meghatározza a működés pénzügyi feltételeit, biztosítja a minisztériumi munkarend, ügyintézés és iratkezelés, valamint a gazdálkodás szabályainak megtartását,

b) folyamatosan figyelemmel kíséri, hogy a minisztérium személyzeti ügyei és a szervezet működése összhangban van-e a belső szabályzatokkal, a munkáltatói jogok gyakorlásának rendjével, szervezetirányító feladataival összefüggésben szabályzat, valamint intézkedés kiadását kezdeményezheti,

c) koordinálja a személyzeti ügyek intézését, felelős a minisztérium humánerőforrás-gazdálkodásáért és társadalmi kapcsolatainak ápolásáért,

d) a vonatkozó külön jogszabályokra figyelemmel javaslatot tesz a minisztérium személyi juttatásainak, létszám-, bér- és jutalmazási kereteinek, valamint a beralapot terhelő egyéb kifizetéseknek a meghatározására,

e) ellátja a költségvetési gazdálkodási, pénzügyi, elemzési, tervezési, vagyongazdálkodási dokumentációs tevékenységeket,

f) koordinálja a külső források megszerzésével kapcsolatos feladatokat és a megítélt támogatások felhasználásának folyamatát,

g) figyelemmel kíséri a minisztérium informatikai, nyilvántartó és szolgáltató rendszereinek hiteles, megbízható és biztonságos üzemeltetését, és

h) irányítja a minősített adatok védelmével kapcsolatos feladatok ellátását.

16. § A büntetőpolitikai szakállamtitkár

a) gondoskodik az új Büntető Törvénykönyv előkészítéséről,

b) felelős a büntető anyagi jog, a büntetőeljárás jog, a büntetés-végrehajtási jog és a szabálysértési jog kodifikációjáért,

c) gondoskodik a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájának megvalósításáról,

d) felel a Kormány bűnmegelőzési programjának előkészítéséért,

e) ellátja a büntetőpolitika és a bűnmegelőzés intézményei hatékonyságának vizsgálatával kapcsolatos feladatokat,

f) végrehajtja a rendészeti bűnmegelőzés reformját,

g) szakirányítást gyakorol a rendészeti bűnmegelőzés és áldozatsegítés felett,

h) végrehajtja az áldozatsegítés és jogi környezetének revízióját,

i) megvalósítja a bűnözési statisztikai rendszer szakmai reformját,

j) felelős a bűnözési statisztikai adatgyűjtés és adat szolgáltatás rendszerének működtetéséért,

k) irányítja a II. Nemzeti Fejlesztési Terv társadalmi bűnmegelőzéssel és büntetőpolitikával összefüggő részeinek végrehajtásával kapcsolatos szakmai feladatokat, és

l) képviseli a minisztérium szakmai érdekeit a Kábítószerügyi Koordinációs Bizottság és a Népegészségügyi Tárcaközi Bizottság munkájában.

17. § (1) Az európai uniós jogi szakállamtitkár

a) a miniszter által átruházott hatáskörben képviseli a minisztériumot az Európai Unió intézményeinek tagállami kormányzati részvétellel működő döntéshozó és döntés-előkészítő tevékenysége keretében képviselendő kormányzati álláspont meghatározásáért felelős magas szintű döntés-előkészítő fórumokon, így különösen az EKTB-n, és részt vesz a CATS, a SCIFA, valamint az Európai Unió intézményei magas szintű döntés-előkészítő más bizottságainak munkájában,

b) koordinálja az európai uniós elnökségre történő felkészüléssel összefüggő tárcafeladatokat,

c) a miniszter által átruházott hatáskörben ellátja a Kormány képviselét az Európai Közösségek Bírósága előtti eljárásokban,

d) irányítja az európai uniós döntéshozatali eljárási rendből következő, az európai uniós tagállami működésből, valamint a nemzetközi szervezetekben való tagságból eredő kötelezettségekkel, a nemzetközi szakmai együttműködéssel összefüggő feladatokat,

e) a miniszter által átruházott hatáskörben dönt az állampolgársági bizonyítványok kiadásáról,

f) koordinálja a kormányzati szervek migrációval kapcsolatos feladatainak ellátását,

g) ellátja a migrációt érintő európai uniós alapok tekintetében a szakmai koordinációs és felügyeleti feladatokat, és

h) képviseli a minisztert a Terrorizmus Elleni Tárcaközi Munkacsoportban.

(2) Az európai uniós jogi szakállamtitkár ellátja a Brüsszeli Állandó Képviselői Jogi Szolgálat igazságügyi-, valamint a Bel- és Igazságügyi csoport szakdiplomatai, a Kül- és Biztonságpolitikai Hivatalába kihelyezett szakdiplomata, továbbá az EU intézményeinél tartós kiküldetésben lévő, bel- és igazságügyekkel, valamint polgári válságkezeléssel foglalkozó vezető tisztségviselők szakmai irányítását.

18. § A rendészeti szakállamtitkár

a) közreműködik rendészeti szervek irányításában, ennek keretében különösen tevékenységük értékelésében, elemzésében, valamint koordinálja stratégiai céljaik kidolgozását,

b) előkészíti a miniszternek a Rendőrtiszti Főiskolával kapcsolatos jogkörei gyakorlását,

c) részt vesz a rendészeti szervek működésével, hatáskörével kapcsolatos döntések előkészítésében, tevékenységük koordinálásában,

d) ellátja a rendészeti szervek szakmai tevékenységének ellenőrzését, jóváhagyja a szakmai ellenőrzések programját, kiadja a rendészeti szervek felügyeletére és szakmai ellenőrzésére vonatkozó megbízásokat,

e) javaslatot tesz a rendészeti szervekkel és tevékenységükkel összefüggő jogszabályok, az állami irányítás egyéb jogi eszközei kiadására, módosítására, hatályon kívül helyezésére; kezdeményezi e szervek vezetőinél belső utasítás kiadását, ha annak szükségessége a jogszabályok egységes végrehajtása, a jogellenes gyakorlat megszüntetése, a meglévő szabályozás elégtelensége miatt szükségessé vált,

f) képviseli a minisztériumot a NATO Tárcaközi Bizottságban,

g) feladatkörében előkészíti a Nemzetbiztonsági Kabinet részére készülő előterjesztéseket,

h) előkészíti a haditechnikai eszközök hatástalanítására feljogosított szervek kijelöléséről szóló határozatokat,

i) a Külső Határok Alap tekintetében ellátja a szakmai koordinációs és felügyeleti feladatokat,

j) felügyeli az Átmeneti Támogatásból megvalósuló projektek végrehajtását, működteti a Schengen Alap Tárcaközi Bizottságot, ellátja a szakmai projektfelelős, valamint a szakmai programfelelős feladatait a Schengen Alap és az Átmeneti Támogatási programok vonatkozásában,

k) ellátja a rendészeti attasék szakmai irányítását,

l) ellátja a tárcaközi és tárcán belüli szakszervezeti egyeztetések elnöki feladatait,

m) ellátja az európai uniós jogi szakállamtitkár bevonásával az afganisztáni magyar vezetésű Tartományi Újjáépítési Csoport működésével és más nemzetközi rendészeti együttműködésben való részvétellel összefüggő feladatokat,

n) gondoskodik az emberkereskedelem visszaszorításával kapcsolatos nemzeti feladatok végrehajtásáról,

o) gondoskodik a miniszter hatáskörébe tartozó, hivatásos szolgálati viszonyban állókkal kapcsolatos munkáltatói intézkedések előkészítéséről, a minisztériumban és a miniszter által irányított szerveknél szolgálatot teljesítő hivatásos állományúak berendelésével, vezénylésével kapcsolatos személyügyi, igazgatási feladatok ellátásáról,

p) dönt – a Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálatának kivételével – a rendészeti szervek zártcélú távközlő hálózataival kapcsolatos hálózatgazdai feladatok ellátásáról, és

q) feladatkörét érintően gondoskodik a jogszabályok, valamint a miniszteri és államtitkári intézkedések végrehajtásáról.

A miniszteri biztos

19. § A miniszteri biztos – megbízatásának keretei között – koordinálja a feladatkörébe tartozó jogszabálytervezetek és vezetői döntések szakmai előkészítését, összehangolja az abban közreműködő szervezeti egységek munkáját, ellenőrzi a kiadott feladatok végrehajtását.

A főosztályvezető

20. § (1) A főosztályvezető a jogszabályoknak és a szakmai követelményeknek megfelelően – a minisztertől, az államtitkártól, illetőleg az irányítást gyakorló szakállamtitkártól kapott utasítás és iránymutatás alapján – vezeti a főosztály munkáját, és felelős a főosztály feladatainak ellátásáért.

(2) A főosztályvezető dönt a főosztály feladat- és hatáskörébe utalt ügyekben, amennyiben jogszabály, a Szabályzat vagy az irányítást gyakorló állami vezető eltérően nem rendelkezik.

(3) A főosztályvezető felelős a főosztály tevékenységének megszervezéséért, a munkafeltételek és az eredmé-

nyes munkavégzéshez szükséges tájékoztatás biztosításáért, a főosztály feladatkörébe tartozó feladatok ellátásának jogszerűségéért, szakmai színvonaláért, az előírt határidők betartásáért.

(4) A főosztályvezető főbb feladatai:

a) elkészíti a főosztály ügyrendjét, és jóváhagyásra a tevékenységét irányító vezető elé terjeszti,

b) feladatkörében utasítási joga van, irányítást gyakorol és intézkedést ad ki,

c) megállapítja a minisztériumi munkatervben foglaltak megvalósításával kapcsolatos teendőket, a főosztály által elvégzendő feladatokkal kapcsolatos belső munkamegosztás rendjét,

d) irányítja és ellenőrzi a főosztály feladatkörével kapcsolatos jogszabályoknak, állami irányítás egyéb jogi eszközeinek, illetve a főosztály feladatait meghatározó állami vezetői döntéseknek a végrehajtását, ennek érdekében kezdeményezi a szükséges intézkedéseket,

e) figyelemmel kíséri és elemzi a főosztály munkája kapcsán felmerülő gazdasági és társadalmi jelenségeket, folyamatokat, szabályozásuk hatását; indokolt esetben ezek alapján koncepciót készít, illetve javaslatot tesz törvényalkotás kezdeményezésére vagy más jogi szabályozásra, a hatályos jogszabályok módosítására vagy egyéb intézkedésekre,

f) szakmailag előkészíti a feladatkörébe tartozó jogszabályok, állami irányítás egyéb jogi eszközei koncepcióit, illetve tervezeteit,

g) véleményezi más főosztályok és tárcák előterjesztéseinek és jogszabályainak szakmai tervezeteit,

h) a közigazgatási hatósági eljárás szabályai szerint dönt a főosztály hatáskörébe utalt hatósági ügyekben,

i) képviseli a főosztályt, valamint feladatkörében, illetve megbízás alapján a minisztériumot,

j) rendszeresen figyelemmel kíséri és elősegíti munkatársai szakmai fejlődését,

k) javaslatot tesz a főosztály létszám- és bérkerettel való gazdálkodására, valamint célfeladatok és céljuttatás meghatározására,

l) tájékoztatást ad a főosztály munkájáról, illetve tájékoztatja munkatársait a vezetői döntésekről,

m) a főosztály feladataihoz illeszkedően kapcsolatot tart más minisztériumi egységekkel, szakmai és társadalmi szervezetekkel, állami szervekkel,

n) közreműködik a miniszter és az államtitkár kormányülésre, államtitkári értekezletre, illetve a közjogi szakállamtitkár szakmapolitikai egyeztetésre történő felkészítésében,

o) ellátja mindazon feladatokat, amelyekkel a minisztérium állami vezetői állandó vagy eseti jelleggel megbízzák, és

p) gyakorolja mindazon jogokat és ellátja azokat a feladatokat, melyeket a minisztérium belső szabályzatai a hatáskörébe utalnak.

A szakmai tanácsadók, főtanácsadók

21. § (1) A minisztérium állományába tartozó köztisztviselők részére az állományba tartozó, felsőfokú végzettséggel rendelkező köztisztviselők számának 8%-a egész részének megfelelő számú szakmai főtanácsadói, illetve 12%-a egész részének megfelelő számú szakmai tanácsadói cím adományozására van lehetőség.

(2) A szakmai címek adományozásáról a miniszter – át nem ruházható hatáskörben – az illetékes szakállamtitkár – a koordinációs szakállamtitkár útján előterjesztett – kérelme alapján dönt.

Az önálló szervezeti egység

22. § (1) Az önálló szervezeti egység ellátja a 2. számú függelékben, valamint a szervezeti egység vezetőjének tevékenységét irányító vezető által meghatározott feladatokat.

(2) Az önálló szervezeti egység létszámát – a jelen utasítás 2. számú függelékében meghatározott létszámkereten belül – a szervezeti egység vezetőjének tevékenységét irányító vezető határozza meg.

(3) Az önálló szervezeti egységen belül működő osztályok létszámát és feladatkörét a főosztály vezetője a tevékenységét irányító vezető által jóváhagyott ügyrendben határozza meg.

23. § (1) A kodifikációs feladatot ellátó szervezeti egység e tevékenysége körében a feladatkörébe tartozó jogterületen a jogalkotási törvényből adódó feladatokat lát el az igazságügyi és rendészeti miniszter által benyújtandó törvények és más jogszabályok tervezeteinek előkészítésével kapcsolatban, így különösen

a) kezdeményezi jogszabály kibocsátását vagy az állami irányítás egyéb jogi eszközeinek kiadását,

b) előkészíti és jóváhagyásra előterjeszti a szabályozási koncepciót, illetve kezdeményezi kodifikációs bizottság létrehozását,

c) kidolgozza és egyeztet a jogszabálytervezetet,

d) megszervezi az előzetes hatásvizsgálat elvégzését, illetőleg a tervezet költségkihatásának elemzését,

e) az adminisztratív terhek csökkentése szempontjából véleményezi a feladatkörébe tartozó jogszabálytervezetet,

f) kiadásra előkészíti, és aláírásra előterjeszti az igazságügyi és rendészeti miniszteri rendelet és utasítás, valamint a jogi iránymutatás tervezetét,

g) előkészíti a jogszabály kiadására irányuló kormány-előterjesztésnek a Kormányhoz, továbbá a törvényjavaslatnak az Országgyűléshez történő benyújtását,

h) kezdeményezi a jogszabály kihirdetését, és az állami irányítás egyéb jogi eszköze közzétételét,

i) előkészíti a törvényjavaslat parlamenti tárgyalásával kapcsolatban az előterjesztőre háruló feladatokat, és

j) a törvényjavaslathoz benyújtott módosító és kapcsolódó módosító javaslatok tekintetében egységes tárcaálláspont kialakítását kezdeményezi.

(2) A kodifikációs feladatot ellátó szervezeti egység feladatának ellátása során a feladatkörében érintett szervezeti egységekkel együttműködik, így különösen részükre a jogszabálytervezet szövegét megküldi, gondoskodik a véleményeltérések egyeztetéséről, valamint a feladatkörét érintő kérdésekben részt vesz az alkotmányossági kérdésre vonatkozó, az Alkotmánybíróságtól, az országgyűlési biztosoktól és más szervektől érkező megkeresésekre adandó állásfoglalások előkészítésében.

(3) A kodifikációs feladatot ellátó szervezeti egység a feladatkörébe tartozó területeken ellátja a jogharmonizációs célú kodifikációs feladatokat, továbbá a Kormány határozatában megállapított eljárási szabályok, valamint a miniszter külön utasításában meghatározottak szerint

a) felelős a miniszter első helyi felelősségi körébe tartozó, az Európai Unió intézményeinek tagállami kormányzati részvétellel működő döntéshozó és döntés-előkészítő tevékenysége keretében képviselendő kormányzati álláspont kialakításáért, ennek során előkészíti a szükséges előterjesztéseket, és gondoskodik a minisztérium egyéb érintett szervezeti egységeivel és az érintett tárcákkal való egyeztetéséről, továbbá részt vesz a feladatkörét érintő egyéb területeken az álláspont kialakításában, az előterjesztések véleményezésében,

b) közreműködik az Európai Unióval való kapcsolattartásban,

c) részt vesz az Európai Unió intézményeinek döntés-előkészítő szakértői munkacsoportjainak, szakbizottságainak munkájában és a kormányzati álláspont képviselésében, ennek során együttműködik az Európai Unió Jogi Főosztállyal és a Bel- és Igazságügyi Együttműködési és Migrációs Főosztállyal,

d) az alkotmányossági, a jogrendszeri koherenciát biztosítani hivatott és a jogszabály-szerkesztési követelmények érvényesítése érdekében együttműködik az Alkotmányjogi Főosztállyal.

(4) A kodifikációs feladatot ellátó szervezeti egység a feladatkörét érintő kérdésekben kapcsolatot tart az Egyesült Nemzetek Szervezetével, az Európa Tanáccsal, ezek szerveivel, valamint más regionális és nemzetközi szervezetekkel.

Az ügyintéző, az ügykezelő és a fizikai alkalmazott

24. § (1) Az érdemi feladatot ellátó ügyintéző köztisztviselő, a berendelt vagy vezényelt hivatásos állományú, a minisztériumba beosztott bíró és ügyész (a továbbiakban együtt: ügyintéző) feladata a minisztérium feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek érdemi döntésre való előkészítése, illetve a munkaköri leírásban foglalt ilyen irányú felhatalmazás esetén a kiadmányozása. Az ügyintéző a mun-

kaköri leírásban részére megállapított, illetőleg a vezetője által meghatározott feladatokat önállóan látja el – a felettesétől kapott utasítás és határidő figyelembevételével – a jogszabályoknak, a szakmai előírásoknak és az ügyviteli szabályoknak megfelelően.

(2) Az ügykezelő végzi a munkaköri leírásban részére megállapított ügyviteli és adminisztrációs feladatokat, ideértve különösen a beérkező ügyiratok átvételét, nyilvántartásba vételét, a leírói feladatokat, a másolat készítését vagy a sokszorosításról való gondoskodást és a kézbesítést.

(3) A fizikai alkalmazott a munkaköri leírásban megállapított feladatait a felettesétől kapott utasítás alapján látja el.

III. Fejezet

A MINISZTERIUMI TÁJÉKOZTATÁS ÉS DÖNTÉS-ELŐKÉSZÍTÉS FÓRUMAI

A szakállamtitkári értekezlet

25. § (1) A szakállamtitkári értekezlet a miniszter vezetésével hetente áttekinti a minisztérium operatív feladatainak ellátását.

(2) A szakállamtitkári értekezlet előkészítése és a napirendjének összeállítása, továbbá a szakmapolitikai egyeztetés, az államtitkári értekezlet, illetve a Kormány kabinetjeinek üléseiről készített emlékeztetők, valamint a munkaterv összeállítása – az értekezlet résztvevőinek javaslatai alapján – a Koordinációs és Belső Fejlesztési Főosztály vezetőjének feladata.

(3) A szakállamtitkári értekezlet állandó résztvevői a miniszter, az államtitkárok, a kabinetfőnök, a szakállamtitkárok, az államtitkári titkárságok vezetői, a Közpolitikai és Közigazgatás-fejlesztési Főosztály vezetője és a Koordinációs és Belső Fejlesztési Főosztály vezetője. A szakállamtitkári értekezletre más személyeket a miniszter hív meg.

(4) Az értekezlet résztvevőinek tájékoztatása, javaslata alapján a miniszter döntéseket hoz vagy iránymutatásokat ad.

(5) A szakállamtitkári értekezleten meghatározott feladatokról, iránymutatásokról a Koordinációs és Belső Fejlesztési Főosztály vezetője emlékeztetőt készít, amelyet az értekezlet résztvevői, valamint a feladatok végrehajtására kötelezett felelősök rendelkezésére bocsát.

A rendészeti vezetői értekezlet

26. § (1) A rendészeti vezetői értekezlet a miniszter vezetésével hetente áttekinti a miniszter irányítása vagy

felügyelete alá tartozó rendészeti szervek operatív feladatainak ellátását.

(2) A rendészeti vezetői értekezletet a rendészeti államtitkárral történő egyeztetést követően a kabinetfőnök készíti elő.

(3) A rendészeti vezetői értekezlet résztvevői a miniszter, az államtitkárok, a kabinetfőnök, a rendészeti szakállamtitkár, az államtitkári titkárságok vezetői, az országos rendőrfőkapitány, a budapesti rendőrfőkapitány, a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka, a Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálatának vezetője, valamint a miniszter által kijelölt vezetők és tanácsadók. A rendészeti vezetői értekezletre más személyeket a miniszter hív meg.

(4) Az értekezleten résztvevők tájékoztatása, javaslata alapján a miniszter döntéseket hoz vagy iránymutatásokat ad.

(5) A rendészeti vezetői értekezleten meghatározott feladatokról, iránymutatásokról a miniszter által kijelölt személy emlékeztetőt készít, amelyet az értekezlet résztvevői, valamint a határozat végrehajtására kötelezett felelősök rendelkezésére bocsát.

A kabinetértekezlet

27. § (1) A kabinetértekezlet a miniszter tanácsadó szerve, amely segíti a minisztert a minisztérium közpolitikai stratégiájának megtervezésében, valamint figyelemmel kíséri e stratégia megvalósítását, továbbá az államreformmal kapcsolatos feladatok végrehajtását.

(2) A kabinetértekezlet állandó résztvevői a miniszter, az államtitkárok, a kabinetfőnök, a szakállamtitkárok, az államtitkári titkárságok vezetői, a főosztályvezetők, valamint a miniszteri tanácsadók. A kabinetértekezletre a napirend ismeretében a szakmailag illetékes ügyintézőt, valamint az alárendelt szervek érintett vezetőit, illetve más személyeket a miniszter hívja meg.

(3) A kabinetértekezleten hozott határozatokról, iránymutatásokról a Koordinációs és Belső Fejlesztési Főosztály vezetője emlékeztetőt készít, amelyet a kabinetfőnök jóváhagyását követően a kabinetértekezlet résztvevői, valamint a határozat végrehajtására kötelezett felelősök rendelkezésére bocsát.

A vezetői felkészítő és tájékoztató értekezlet

28. § (1) A kormányülést, illetve az államtitkári értekezletet közvetlenül megelőzően heti rendszerességgel kerül sor – a miniszter, illetve az államtitkár vezetésével – az ülésre történő felkészítésre.

(2) A felkészítő értekezlet résztvevői az államtitkárok, a kabinetfőnök, az államtitkári titkárságok vezetői, az érin-

tett szakállamtitkárok és főosztályvezetők. Az értekezletre más személyek miniszteri döntés alapján hívhatók meg.

(3) A miniszter a kormányülésen, illetve a Kormány más testületeinek ülésein, az államtitkár az államtitkári értekezleten elhangzottakról tájékoztató értekezletet tart.

(4) A tájékoztató értekezlet résztvevői azonosak a (2) bekezdésben meghatározottakkal.

(5) Az egyéb tárcaközi szakmai fórumokról – különösen a szakmapolitikai egyeztetésről, az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottság üléseiről – a résztvevő vezető az érintettek részére tájékoztatást ad.

A munkacsoport

29. § (1) A miniszter a több szakállamtitkár vagy főosztály feladatkörét érintő, eseti feladat elvégzésére a feladatkörökben érintett szakállamtitkárokból, főosztályvezetők-ből vagy vezetői megbízással rendelkező köztisztviselők-ből álló munkacsoportot hozhat létre. A munkacsoport létrehozásáról szóló normatív utasításban meg kell határozni a munkacsoport feladatát, vezetőjét és tagjait.

(2) A munkacsoport célja a meghatározott feladat komplex megközelítésű, a szakterületek kiemelt együttműködésén alapuló hatékony megoldása, illetve az ehhez szükséges javaslatok felvázolása, kidolgozása.

(3) A munkacsoport tagjait a helyettesítésükre egyébként jogosult személy helyettesítheti.

IV. Fejezet

A MINISZTERIUM MŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS EGYES RENDELKEZÉSEK

A munkavégzés általános szabályai

30. § (1) A miniszter kiadományozza

a) a kormány-előterjesztést és a Kormányhoz benyújtandó jelentést,

b) a törvényjavaslat parlamenti tárgyalása során a benyújtandó dokumentumokat,

c) a miniszteri rendeletet, az állami irányítás egyéb jogi eszközét,

d) a köztársasági elnöknek, az Országgyűlés tisztségviselőinek, a Kormány tagjainak, az Alkotmánybíróság elnökének és tagjainak, a Legfelsőbb Bíróság elnökének, az Országos Igazságszolgáltatási Tanács elnökének, a legfőbb ügyésznek, az Állami Számvevőszék elnökének, az országgyűlési biztosoknak címzett ügyiratot,

e) a Szabályzatban meghatározott kivételekkel a kamarák feletti törvényességi felügyeleti jogkörben tett intézkedést,

f) az igazságügyi és rendészeti miniszter Országos Igazságszolgáltatási Tanácsban betöltött tagságából eredő jogosítványok gyakorlásával kapcsolatos ügyiratot, és

g) a jogszabály által a miniszter hatáskörébe utalt és át nem ruházott ügyben hozott döntést.

(2) A miniszter akadályoztatása esetén az intézkedést igénylő ügyekben a kiadmányozást a miniszter helyettesítésére az adott ügyben hatáskörrel rendelkező államtitkár gyakorolja.

(3) Az (1) bekezdés c) pontján kívül az (1) bekezdésben meghatározott egyéb ügyben az iratot – a köztársasági elnöknek szóló előterjesztés, valamint a jogszabály által a miniszter hatáskörébe utalt, át nem ruházott ügyek kivételével – a miniszter akadályoztatása esetén a feladatkörrel rendelkező államtitkár, a miniszter és az államtitkár egyidejű akadályoztatása esetén a kabinetfőnök, a miniszter, az államtitkár és a kabinetfőnök akadályoztatása esetén az előterjesztés tárgya szerint feladatkörrel rendelkező szakállamtitkár írja alá.

(4) A miniszternek a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvényben meghatározott jogköre gyakorlásáról külön utasítás rendelkezik.

(5) Az (1) bekezdésben meghatározott dokumentumokat a koordinációs szakállamtitkár terjeszti elő kiadmányozásra. Az előkészítő főosztály tevékenységét irányító vezető – az állami irányítás egyéb jogi eszközeinek kivételével – a kiadmányozás érdekében beszerzi az európai uniós jogi szakállamtitkár és a közjogi szakállamtitkár támogató állásfoglalását.

31. § (1) A koordinációs szakállamtitkár kiadmányozza a kormányzati döntés-előkészítés során kiadott megkeresést és – az azt előkészítő főosztály, valamint az Európai Unió Jogi Főosztály és az Alkotmányjogi Főosztály vezetőjének együttes előterjesztésére – a kormányzati döntés-előkészítés során adott tárcavéleményt. Amennyiben az előkészítő főosztály és az együttes előterjesztésre jogosult főosztály valamelyike között vita van, úgy annak feloldására a 38. § (3) bekezdésének rendelkezéseit kell alkalmazni.

(2) Az igazságügyi államtitkár a miniszter által átruházott hatáskörben kiadmányozza a nemzetközi szervezetek és intézmények számára adott jogi véleményt és a külképviseletek vezetőinek címzett ügyiratot.

32. § A országgyűlési képviselő írásbeli megkeresésére adott választ a miniszter által átruházott hatáskörben az igazságügyi államtitkár, rendészeti kérdésekben, valamint az igazságügyi államtitkár akadályoztatása esetén a rendészeti államtitkár kiadmányozza.

33. § (1) A kormányzati döntés-előkészítés során adott tárcavéleményt más szervekkel az azt előkészítő főosztály vezetője és a tevékenységét irányító szakállamtitkár

egyezteti; ennek eredménytelensége esetén a fennmaradt vitás kérdésekről a feladatkörrel rendelkező államtitkárt és a minisztert tájékoztatni kell.

(2) Az állami irányítás egyéb jogi eszközei körébe tartozó tervezet egyeztetése során készített tárcavéleményt a koordinációs szakállamtitkár kiadmányozza.

34. § A jelen utasításban meghatározott döntési jog egyben kiadmányozási jogkör is. A kiadmányozási jog jogosultja e jogkörét meghatározott ügyekre nézve a munkaköri leírásban átruházhatja.

35. § (1) A vezető – a miniszter kivételével – az irányítása alá nem tartozó szervezeti egység munkatársa részére utasítást nem adhat. Az államtitkár, a kabinetfőnök és a szakállamtitkár a feladatkörének ellátásával kapcsolatban adhat közvetlenül utasítást az irányítása alá nem tartozó szervezeti egység munkatársának. Erről az utasítást végrehajtó munkatársnak a szervezeti egységet irányító vezetőt haladéktalanul tájékoztatnia kell.

(2) A minisztertől, valamint az (1) bekezdésben meghatározott vezetőtől közvetlenül kapott utasítás végrehajtását a szolgálati út megtartásával kell teljesíteni.

36. § (1) A kormányzati döntés-előkészítés keretében a különböző fórumokra, értekezletekre a szakterületek anyagokat, előterjesztéseket csak a koordinációs szakállamtitkár útján küldhetnek.

(2) A miniszter tájékoztatását szolgáló, állásfoglalását vagy jóváhagyását kérő feljegyzéseket és más iratokat a koordinációs szakállamtitkár útján kell felterjeszteni.

(3) A minisztériumi szervezeti egységek a feladatkörükbe tartozó, az Országgyűlés által választott vagy a Köztársasági Elnök által kinevezett tisztségviselők, a Kormány tagja, valamint az országgyűlési képviselő megkeresésére adott válasz tervezetét – a válaszadásra nyitva álló határidő lejártát megelőző, a vezető megalapozott döntését lehetővé tevő ésszerű határidőn belül – a koordinációs szakállamtitkár útján terjesztik fel.

37. § (1) Az ügyek intézése a vonatkozó jogszabályok, a Kormány ügyrendje és a felettes vezetők által előírt határidőben történik.

(2) Az ügyintézési határidő a Ket. hatálya alá tartozó ügyekre vonatkozóan az irányadó anyagi és eljárási szabályokban meghatározott határidő.

(3) Jogszabályban előírt ügyintézési határidő hiányában az ügyek intézésére a vezető által a feladatok kiadása során megállapított egyedi ügyintézési határidő az irányadó.

(4) A határidőket naptári napban (kivételesen órában) kell meghatározni. A határidő számításának kezdő napja a minisztériumban történő első iktatás, befejező napja pedig a regisztrált továbbítás napja.

(5) Az ügyintéző feladatainak ütemezése során úgy jár el, hogy a vezetői jóváhagyás a határidő lejártá előtt, ésszerű időben beszerezhető legyen.

(6) Ha a beadvány az előírt határidő alatt érdemben nem intézhető el, akkor az ügyintéző a késedelem okáról és az ügyintézés várható időpontjáról felettesét tájékoztatja. Ilyen esetben az illetékes szakállamtitkár vagy államtitkár a továbbiakra nézve döntést hoz, útmutatást ad.

38. § (1) A minisztérium valamennyi vezetője és munkatársa köteles a minisztériumi feladatok végrehajtásában együttműködni. A főosztályok közötti együttműködés kialakításáért a szervezeti egységek vezetői felelősek. Az egyeztetésért, illetve azért, hogy a feladat ellátásában a többi érintett szervezeti egység álláspontja összehangoltan érvényesüljön, az a minisztériumi egység felelős, amelynek az ügy intézése a feladatkörébe tartozik vagy akit erre a miniszter kijelölt.

(2) A miniszter az összetett megközelítést és több szakterület szoros együttműködését igénylő feladat elvégzése érdekében a feladatkörükben érintett vezetők és tárgykör szerint illetékes ügyintézők hatékony együttműködésével megvalósuló csoportos munkavégzést rendelhet el.

(3) A csoportos munkavégzés során a feladatkörükben érintett vezetőket és tárgykör szerint illetékes ügyintézőket a komplex feladat megfelelő határidőben történő elvégzése érdekében kiemelt együttműködési kötelezettség és felelősség terheli.

39. § (1) A tervezetek belső egyeztetését az előkészítésért felelős szervezeti egység végzi. Véleményeltérés esetén a vitás kérdéseket a főosztályvezetők vagy megbízottjaik személyes tárgyalás, munkaértekezlet során rendezik; ennek eredményét az ügyiraton fel kell tüntetni.

(2) Pozitív vagy negatív hatásköri összeütközés, illetve véleményeltérés esetén a szervezeti egységek vezetőinek tevékenységét irányító szakállamtitkár; a szakállamtitkárok, államtitkárok közötti vita esetén – az előzetes kabinetfőnöki egyeztetés sikertelenségét követően – a miniszter dönt.

Az országgyűlési biztosokkal való kapcsolattartás

40. § (1) Az országgyűlési biztos és munkatársai részére a minisztériumi hivatali egységek, a minisztériumi szervek, valamint – a Rendőrség, büntetés-végrehajtás szervezete és a Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálatá tekintetében az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló törvényben foglalt korlátozásokkal – a miniszter irányítása alá tartozó önálló szervezetek épületébe történő belépést korlátozás nélkül biztosítani kell.

(2) Az országgyűlési biztos részére meg kell adni a lefolytatott eljárással kapcsolatos adatokat és felvilágosítá-

sokat, a keletkezett iratokba – a Rendőrségnél, a büntetés-végrehajtás szervezeténél és a Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálatánál az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló törvényben foglalt korlátozásokkal – a minősítésre tekintet nélkül a betekintést lehetővé kell tenni, illetve kérésére az iratokról másolatot kell készíteni vagy azt részére át kell adni.

(3) Az országgyűlési biztos által végzett vizsgálatot elő kell segíteni. Ha a vizsgált szerv – az országgyűlési biztos által folytatott vizsgálat esetében – saját hatáskörében meg tudná szüntetni a visszasságot, de az erre irányuló kezdeményezéssel nem ért egyet, a kezdeményezést az ügy irataival együtt köteles haladéktalanul a felügyeleti szervhez felterjeszteni.

(4) A minisztériumi szervezeti egységek a feladatkörükbe tartozó, az országgyűlési biztos megkeresésére a jelentésére és ajánlására adott válasz tervezetét – a válaszadásra nyitva álló határidő lejártát legalább három munkanappal megelőzően – a közjogi szakállamtitkár útján terjesztik fel.

(5) A miniszter irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervezetnek az országgyűlési biztos kezdeményezéseiről, illetve vizsgálatának megállapításairól rendszeresen tájékoztatniuk kell az irányításukban, illetve felügyeletükben közreműködő államtitkárt, szakállamtitkárt, továbbá a közjogi szakállamtitkár útján a miniszter részére negyedévenként tájékoztatót kell készíteniük.

A minisztérium képviselése

41. § (1) A minisztériumot a miniszter képviseli. A miniszter akadályoztatása esetén a képviselő rendjére a 7. § (1)–(2) rendelkezései az irányadók; az államtitkárok egyidejű akadályoztatása esetén a minisztériumot a kabinetfőnök képviseli.

(2) Nemzetközi programokon a miniszter akadályoztatása esetén a minisztert – eltérő rendelkezés hiányában – az igazságügyi államtitkár képviseli.

(3) A kormánybizottságokban, tárcaközi fórumokon, a társhatóságokkal, az önkormányzatokkal és a társadalmi szervezetekkel való kapcsolatokban a minisztériumot a miniszter, államtitkár, szakállamtitkár, valamint – a szakterületüket érintő kérdésekben, illetve a miniszter, államtitkár vagy szakállamtitkár megbízása alapján – az erre felhatalmazott, lehetőség szerint vezetői megbízással rendelkező személy képviseli.

(4) A minisztériumnak a bíróságok és a hatóságok előtti jogi képviselőt az Igazságügyi Kodifikációs és Szolgáltatási Főosztály e feladattal megbízott köztisztviselői látják el, kivéve, ha az ügy sajátosságára tekintettel a miniszter vagy a kabinetfőnök a képviselő ellátására más szervezeti egység ügyintézőjét jelöli ki.

(5) A közjegyzők és az önálló bírósági végrehajtók fegyelmi ügyében az igazságszolgáltatási érdek érvényesítése érdekében a minisztérium képviselőjében az Igazságügyi Kodifikációs és Szolgáltatási Főosztály e feladattal megbízott köztisztviselője jár el.

(6) Az Európai Unió által társfinanszírozott projektek előkészítése során a tárca képviselőjét a miniszter írásos meghatalmazása alapján kijelölt vezető látja el. E projektek megvalósítása során a miniszter a projektalapító dokumentumban is rendelkezik a képviselőről.

A sajtó tájékoztatásával kapcsolatos eljárás

42. § (1) A sajtó tájékoztatását az érdekelt minisztériumi egységek bevonásával a Sajtó- és Kommunikációs Osztály tervezi és szervezi. A kidolgozás alatt lévő, valamint a jóváhagyott intézkedésekről a sajtó részére tájékoztatást a miniszter, az államtitkár, a Sajtó- és Kommunikációs Osztály, illetve az általuk kijelölt témafelelős adhat.

(2) A minisztérium feladat- és hatáskörébe tartozó ügyekben interjút – a miniszter eltérő döntése hiányában – csak a Sajtó- és Kommunikációs Osztály szervezésében lehet adni.

(3) Az (1) bekezdésben foglaltakat nem kell alkalmazni a szakmai folyóiratok számára készített, tisztán szakmai, jellemzően a hatályos előírásokat ismertető írásos anyagok tekintetében.

(4) A sajtó útján nyilvánosságra hozott, a minisztérium munkájára vonatkozó javaslatok és bírálatok kivizsgálásával kapcsolatos – a miniszter, az államtitkár vagy az illetékes szakállamtitkár aláírásával ellátott – közlemény kiadásáról a Sajtó- és Kommunikációs Osztály gondoskodik.

(5) A minisztériumra vonatkozó javaslatokra és bírálatokra a választ a feladatköre szerint érintett főosztályvezető, a miniszter irányítása vagy felügyelete alatt álló szervek tekintetében pedig a szerv vezetője készíti elő a törvényes határidőben. A válaszoknak sajtóhoz történő eljuttatásáról a Sajtó- és Kommunikációs Osztály gondoskodik.

A belső ellenőrzés

43. § (1) A minisztérium belső ellenőrzési szervezete a Belső Ellenőrzési Osztály.

(2) A belső ellenőrzési tevékenység kiterjed

a) a minisztérium igazgatási és fejezeti kezelésű előirányzataival való gazdálkodásra,

b) a minisztérium irányítása, felügyelete alá tartozó költségvetési szervek gazdálkodására,

c) a kedvezményezetteknel és a támogatások lebonyolításában részt vevő szervezeteknél a minisztérium költségve-

téséből céljelleggel juttatott nemzetközi támogatások felhasználására, és

d) az elkülönített állami pénzalapra.

(3) A Belső Ellenőrzési Osztály a miniszter irányításával végzi tevékenységét.

(4) A Belső Ellenőrzési Osztály ellenőrzési tevékenysége során

a) vizsgálja és értékeli a folyamatba épített, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzési rendszer kiépítését és működését,

b) vizsgálja és értékeli a pénzügyi irányítási és ellenőrzési rendszerek működését,

c) vizsgálja a rendelkezésre álló erőforrásokkal való gazdálkodást, a vagyon megővását és gyarapítását, az elszámolások megbízhatóságát, és

d) megállapításokat és javaslatokat tesz, elemzéseket és értékeléseket készít a gazdálkodás eredményességének növelése, a kockázati tényezők, hiányosságok kiküszöbölése, valamint a folyamatba épített, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzési (a továbbiakban: FEUVE) rendszer javítása és továbbfejlesztése érdekében.

(5) A Belső Ellenőrzési Osztály az ellenőrzései során szabályszerűségi, pénzügyi, rendszer-, teljesítmény-, megbízhatósági ellenőrzést és informatikai rendszerellenőrzést hajt végre.

V. Fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

44. § (1) A köztisztviselőkre, valamint a minisztérium működésére és gazdálkodására a miniszter normatív utasításban különösen a következő szabályzatokat adja ki:

a) egységes közszolgálati szabályzat,

b) a miniszter irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervek tekintetében a személyzeti hatáskörök gyakorlásáról szóló szabályzat,

c) iratkezelési szabályzat és a minősített adatok kezelési szabályzata,

d) az adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzat, a közérdekű adatok közzétételi szabályzata,

e) biztonsági szabályzat a nemzetközi szerződés alapján átvett vagy nemzetközi kötelezettségvállalás alapján készült minősített adat védelmére,

f) az Európai Unió intézményeinek tagállami kormányzati részvétellel működő döntéshozó és döntés-előkészítő szerveiben a kormányzati álláspont kialakításával és az ezen intézmények munkájában való részvétellel kapcsolatos eljárásra vonatkozó szabályzat,

g) az Európa Tanács munkájában való részvétellel kapcsolatos eljárásra vonatkozó szabályzat,

h) a célfeladat kitűzéséről és a céljuttatás kifizetésének feltételeiről szóló szabályzat,

i) tájékoztatási szabályzat,

j) a minisztérium beszerzési szabályzata,

k) gazdálkodási és számviteli szabályzatok,

ka) a számviteli politika, a számlarend,

kb) a kötelezettségvállalás, az utalványozás, a szakmai teljesítés igazolása rendjének szabályozása,

kc) az ellenjegyzés és az érvényesítés rendjének szabályozása,

kd) a fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználási, előirányzat-módosítási, átcsoportosítási rendjéről szóló szabályzat,

ke) a szabálytalanságok kezelésének eljárásrendjéről szóló szabályzat,

kf) a felesleges vagyontárgyak hasznosításának és selejtezésének szabályzata,

kg) a reprezentációs költségkeretek mértékéről és azok felhasználásáról szóló szabályzat,

kh) a rádiótelefon- és internethasználat rendjéről szóló szabályzat, és

ki) a belföldi és külföldi ideiglenes kiküldetések esetén követendő eljárás rendjéről szóló szabályzat,

l) ellenőrzési szabályzat,

m) informatikai biztonsági szabályzat,

n) a FEUVE rendszerrel kapcsolatos szabályzat, és

o) a miniszternek a büntetés-végrehajtás gazdasági társaságaira vonatkozó jogainak gyakorlásáról szóló szabályzat.

(2) Az (1) bekezdésben szereplő szabályzatokon túl a miniszter további szabályzatok kiadásáról is rendelkezhet.

45. § (1) Jelen utasítást, valamint a belső szabályzatokat szükség szerint, de legalább évente felül kell vizsgálni, és a szükséges korszerűsítést el kell végezni.

(2) A főosztályok vezetői jelen utasítás végrehajtására, így különösen az egyes osztályok feladatkörének meghatározására az utasítás hatálybalépésétől számított 30 napon belül ügyrendet készítenek.

(3) Az ügyrendet az önálló szervezeti egység vezetője írja alá, és jóváhagyásra a tevékenységét irányító vezető elé terjeszti; majd a jóváhagyott ügyrendet másolatban megküldi a Koordinációs és Belső Fejlesztési Főosztálynak.

1. számú függelék

A minisztérium szervezeti egységei

1. A miniszter irányítása alá tartozó szervezeti egység

1.1. Belső Ellenőrzési Osztály

2. Az államtitkárok irányítása alá tartozó szervezeti egységek

2.1. Az igazságügyi államtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egység

2.1.1. Az Igazságügyi Államtitkár Titkársága

2.2. A rendészeti államtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egységek

2.2.1. A Rendészeti Államtitkár Titkársága

2.2.2. Rendészeti Ellenőrzési Főosztály

3. A kabinetfőnök irányítása alá tartozó szervezeti egységek

3.1. Miniszteri Kabinet

3.2. Közpolitikai és Közigazgatás-fejlesztési Főosztály

4. A koordinációs szakállamtitkár alá tartozó szervezeti egységek

4.1. Koordinációs és Belső Fejlesztési Főosztály

4.2. Támogatás-koordinációs Főosztály

4.3. Költségvetési és Gazdasági Főosztály

4.4. Humánigazgatási és Fejlesztési Főosztály

5. A civilisztikai és igazságügyi szakállamtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egységek

5.1. Polgári Jogi Kodifikációs és Nemzetközi Magánjogi Főosztály

5.2. Civilisztikai és Gazdasági Kodifikációs Főosztály

5.3. Igazságügyi Kodifikációs és Szolgáltatási Főosztály

6. A közjogi szakállamtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egységek

6.1. Alkotmányjogi Főosztály

6.2. Hatósági Eljárási és Szolgáltatási Kodifikációs Főosztály

6.3. Hatósági Főosztály

7. Az európai uniós jogi szakállamtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egységek

7.1. Nemzetközi Együttműködési Főosztály

7.2. Európai Unió Jogi Főosztály

7.3. Bel- és Igazságügyi Együttműködési és Migrációs Főosztály

8. A büntetőpolitikai szakállamtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egységek

8.1. Büntetőjogi Kodifikációs Főosztály

8.2. Büntetőpolitikai Főosztály

9. A rendészeti szakállamtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egységek

9.1. Rendészeti Felügyeleti és Tervezési Főosztály

9.2. Rendészeti Igazgatási Főosztály

9.3. Rendészeti Kodifikációs Főosztály

2. számú függelék

A minisztérium szervezeti egységeinek feladatai

1. A MINISZTER IRÁNYÍTÁSA ALÁ TARTOZÓ SZERVEZETI EGYSÉG

1.1. Belső Ellenőrzési Osztály

Az Osztály

a) ellátja a belső ellenőrzési feladatokat a minisztérium tekintetében,

b) ellenőrzési tevékenységet végez a költségvetési szervek belső ellenőrzéséről szóló kormányrendelet, a nemzetközi belső ellenőrzési standardok, a belső ellenőrzési kézikönyv és az éves ellenőrzési terv alapján,

c) kockázatelemzés alapján középtávú ellenőrzési tervet készít, és azt az éves ellenőrzési tervhez igazodóan évente felülvizsgálja,

d) éves ellenőrzési jelentést készít,

e) a pénzügyminiszter részére történő elküldéshez előkészíti az éves ellenőrzési jelentést és – a minisztérium irányítása és felügyelete alá tartozó költségvetési szervek éves ellenőrzési jelentései alapján készített – összefoglaló jelentést,

f) az éves költségvetési beszámolók megbízhatósági ellenőrzésével kapcsolatban együttműködik az Állami Számvevőszékkal,

g) stratégiai ellenőrzési tervet és éves összefoglaló ellenőrzési tervet készít, és figyelemmel kíséri azok végrehajtását, és

h) előkészíti a minisztérium ellenőrzési szabályzatát.

A feladatokat ellátó osztályt osztályvezető vagy főosztályvezető-helyettes vezeti.

2. AZ ÁLLAMTITKÁROK IRÁNYÍTÁSA ALÁ TARTOZÓ SZERVEZETI EGYSÉGEK

2.1. Az Igazságügyi Államtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egység

Az államtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egység állományába 4 fő tartozik.

2.1.1. Az Igazságügyi Államtitkár Titkársága

Az Igazságügyi Államtitkár Titkárságát osztályvezető vagy főosztályvezető-helyettes vezeti.

A Titkárság

a) elősegíti az államtitkár tevékenységét,

b) ellátja az államtitkár személye körüli teendőket, így különösen intézi az államtitkár személyes levelezését, koordinálja az államtitkár programjaihoz szükséges beszédek, előadások anyagának előkészítését, szervezi az államtitkár belföldi programjait, és közreműködik azok lebonyolításában,

c) ellátja az államtitkárhoz érkező iratok ügyviteli feladatait, koordinálja az ügyintézését,

d) ellátja az államtitkár által tartott értekezletekkel, rendezvényekkel kapcsolatos szervezési feladatokat, és

e) intézi az államtitkár által meghatározott feladatokat, megszervezi és ellenőrzi azok végrehajtását.

2.2. A Rendészeti Államtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egységek

Az államtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egység állományába 8 fő tartozik.

2.2.1. A Rendészeti Államtitkár Titkársága

A Rendészeti Államtitkár Titkárságát osztályvezető vagy főosztályvezető-helyettes vezeti.

A Titkárság

- a) elősegíti az államtitkár tevékenységét,
- b) ellátja az államtitkár személye körüli teendőket, így különösen intézi az államtitkár személyes levelezését, koordinálja az államtitkár programjaihoz szükséges beszédek, előadások anyagának előkészítését, szervezi az államtitkár belföldi programjait, és közreműködik azok lebonyolításában,
- c) ellátja az államtitkárhoz érkező iratok ügyviteli feladatait, koordinálja az ügyintézkést,
- d) ellátja az államtitkár által tartott értekezletekkel, rendezvényekkel kapcsolatos szervezési feladatokat, és
- e) intézi az államtitkár által meghatározott feladatokat, megszervezi és ellenőrzi azok végrehajtását.

2.2.2. Rendészeti Ellenőrzési Főosztály

A Rendészeti Ellenőrzési Főosztály Rendészeti Ellenőrzési Osztályra, Büntetés-végrehajtás Ellenőrzési Osztályra, valamint Schengen Külső Határ Ellenőrzési Osztályra tagozódik. A főosztály az ellenőrzések tervezésében és a nem tervezett ellenőrzések elvégzését megelőzően egyeztetést folytat a Rendészeti Felügyeleti és Tervezési Főosztállyal.

A. Kodifikációs feladatok

B. Szervezetirányítási feladatok

a) A Főosztály az ellenőrzési feladatait a Rendőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, a rendészeti oktatási intézmények, schengeni külső határszakaszon a határ és idegenrendészeti tevékenység vonatkozásában ellenőrzési terv, valamint az igazságügyi és rendészeti miniszter és a rendészeti államtitkár egyedi döntése alapján látja el.

b) Ellenőrzési tevékenysége kiterjed az a) pontban felsorolt szerveknél a szervek működését befolyásoló normák meglétének, e normák hatályosulásának, valamint a szervek különböző szintű jogszabályokban rögzített szakmai, biztonsági előírásai betartásának ellenőrzésére.

c) A felügyelet és ellenőrzés tapasztalatai, az információs rendszer adatai alapján kezdeményezi egyes szervek vagy tevékenységi körök soron kívüli ellenőrzését, vezetőik soron kívüli beszámoltatását.

d) Felügyeli és ellenőrzi a rendészeti szerveknél a különböző szintű, a Főosztály hatáskörébe tartozó normák meglétét, hatályosulását, valamint az ezekben megfogalmazott biztonsági előírások megtartását, javaslatot tesz a biztonsági előírásoktól eltérő esetekben a hiányosságok megszüntetésére.

e) Ellátja a miniszter irányítása, felügyelete alatt álló rendészeti szervek munkaügyi ellenőrzésével kapcsolatos – külön jogszabályban meghatározott – feladatokat.

f) Értékeli és elemzi az Országos Rendőr-főkapitányság, a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága

szakmai ellenőrzési tevékenységét, javaslatot tesz a rendészeti államtitkárnak jogkörébe tartozó intézkedésekre.

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

E. Egyéb feladatok

3. A KABINETFŐNÖK IRÁNYÍTÁSA ALÁ TARTOZÓ SZERVEZETI EGYSÉGEK

A kabinetfőnök irányítása alá tartozó szervezeti egységek állományába 42 fő tartozik.

3.1. Miniszteri Kabinet

A Miniszteri Kabinet a miniszter szakmai és politikai munkáját közvetlenül segítő szervezeti egység, amelynek közvetlen vezetője a főosztályvezetői besorolással rendelkező kabinetfőnök. A Miniszteri Kabinet Miniszteri Titkárságra, Sajtó és Kommunikációs Osztályra, Külügyi és Protokoll Osztályra és a Jogi Szakvizsga-bizottság Titkárságára tagolódik.

3.1.1. Miniszteri titkársági feladatok:

- a) a miniszter személye körüli teendők, így különösen a személyes levelezés bonyolítása,
- b) a miniszter programjaihoz szükséges beszédek, háttéranyagok rendelkezésre bocsátása,
- c) a miniszter belföldi programjának szervezése és közreműködés azok bonyolításában, és
- d) a Szolidaritási Alapok Hitelesítő Hatósági feladatainak ellátása.

A Miniszteri Titkárságot főosztályvezető-helyettes, osztályvezető vagy politikai főtanácsadó vezeti.

3.1.2. Sajtó- és kommunikációs tevékenységgel kapcsolatos feladatok:

- a) a minisztérium tájékoztatási tevékenységének szervezése, a szervezeti egységek sajtómunkájának összehangolása és elemzése,
- b) a minisztérium vezetői és szakértői sajtószereplésének előkészítése,
- c) a minisztériumi sajtóközlemények kiadása, a napi sajtószemle elkészítése,
- d) tájékoztatási terv készítése a minisztérium által benyújtott kiemelkedő jelentőségű kormány-előterjesztésekhez és törvényjavaslatokhoz; a jóváhagyást követően a tájékoztatás megszervezése,
- e) az írott sajtó szemlézése, a magyar nyelvű rádiók és televíziók – minisztériumi feladatkörrel összefüggő – adásainak figyelemmel kísérése; ezek alapján lapszemlék, hír- és médiafigyelők, hang- és videofelvételek készítése és archiválása,
- f) kapcsolattartás és együttműködés az Országgyűlés Sajtóirodájával, a Kormányshíradóval és más minisztériumok sajtóosztályaival, valamint a televízió, a rádió, a hírügynökségek és a lapok szerkesztőségeivel,

g) közreműködés a minisztériumi rendezvények előkészítésében és az ahhoz kapcsolódó sajtófeladatok ellátásában,

h) a minisztérium belföldi és külföldi folyóirat megrendelésének bonyolítása és nyilvántartása,

i) a tájékoztatási szabályzat előkészítése,

j) a minisztérium honlapjának szerkesztése; a belső információs és kommunikációs rendszer tartalmi kialakítása; a honlapszerkesztés eljárási rendjének kidolgozása; az egyes szervek internetes tartalomszolgáltató tevékenységének összehangolása,

k) országos jelentőségű ügyekben a miniszter által irányított vagy felügyelt szervek sajtórészlegei munkájának összehangolása, és

l) a minisztérium tájékoztatási szabályzatának előkészítése.

A feladatokat ellátó osztályt osztályvezető vagy főosztályvezető-helyettes vezeti.

3.1.3. Külügyi és protokoll feladatok:

a) a miniszter, az államtitkárok és a szakállamtitkárok nemzetközi kapcsolatainak összehangolása és szervezése, a hozzájuk érkező külföldi delegációk hivatalos programjának bonyolítása, valamint az ezzel összefüggő protokolláris feladatok ellátása,

b) a minisztérium és a minisztérium munkatársainak külföldi szolgálati utazásával kapcsolatos szervezési feladatok végzése, és a miniszter irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervek vezetőinek külföldi szolgálati utazásával kapcsolatos engedélyezési feladatok ellátása,

c) szakmai anyagok elkészítésének koordinálása a minisztériumi vezetők nemzetközi tárgyalásaira; az e tárgyalásokról szóló tájékoztató jelentések előkészítése,

d) a kabinetfőnök által meghatározott, más személyeket vagy minisztériumi szervezeti egységeket érintő egyéb nemzetközi feladatok elvégzése,

e) a minisztérium hazai és külföldi rendezvényeihez kapcsolódó protokoll feladatok ellátása, és

f) idegen nyelvű fordítások készítése, készíttetése a minisztérium vezetői és szervezeti egységei részére.

A feladatokat ellátó osztályt osztályvezető vagy főosztályvezető-helyettes vezeti.

3.1.4. A Jogi Szakvizsga Bizottság titkársági feladatai:

a) a jogi szakvizsgáztatás szervezése,

b) a Jogi Szakvizsga Bizottság működési feltételeinek biztosítása, és

c) a jogi szakvizsgához szükséges kiadványok szerkesztése és kiadása.

3.2. Közpolitikai és Közigazgatás-fejlesztési Főosztály

A Főosztály Stratégiai és Közpolitikai Osztályra, valamint Közigazgatás-fejlesztési Osztályra tagozódik.

A. Kodifikációs feladatok

B. Szervezetirányítási feladatok

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

a) Közreműködik az európai uniós stratégiákhoz kapcsolódó kormányzati stratégiai dokumentumok – különösen a Lisszaboni Nemzeti Reform Program és az Új Magyarország Fejlesztési Terv (a továbbiakban: ÚMFT) – igazságügyi és rendészeti fejlesztéseket tartalmazó részeinek kidolgozásával kapcsolatos tervező, elemző feladataiban.

b) Közreműködik az Államreform Operatív Program (a továbbiakban: ÁROP) programjainak tervezésében, a végrehajtás során érvényesíti a közigazgatás-fejlesztési szempontokat.

E. Egyéb feladatok

E/1. Közpolitikai feladatai körében

A minisztérium alaptevékenységének ellátásával kapcsolatosan az ágazati irányítási és tervezési feladatok, valamint a kormányzati döntés-előkészítés megalapozásához

a) elemzéseket, hatásvizsgálatokat készít kiemelten a szabályozási és közgazdasági környezet változására, alakítására vonatkozó előterjesztések, kormányzati programok esetében, így különösen az adó- és járulékrendszer, a társadalombiztosítás- és nyugdíj, a foglalkoztatás és szociális ellátások, államháztartás, közpénzügyek, oktatás, innováció, ÚMFT körében,

b) közreműködik az ágazati kihatású fejlesztési programok gazdasági-pénzügyi tervezésében, forrásoldali alátámasztottságának megalapozásában,

c) közreműködik a minisztérium stratégiai jelentőségű projektjeinek előkészítésében,

d) közreműködik a minisztérium fejlesztéspolitikai feladatainak megoldásában, humán erőforrás és a kutatás fejlesztését szolgáló tárcaprogramok, valamint a regionális és tárcapályázatok tartalmi kidolgozásában, forrásainak megtervezésében,

e) a miniszter által meghatározott körben – eseti vagy állandó jelleggel – képviseli a tárcát a kormány-, illetve tárcaközi bizottságokban, társadalmi szervezetekkel való kapcsolattartásban,

f) közreműködik az ágazatot érintő költségvetési és makrogazdasági tervezésben, a költségvetés előkészítéséhez tervezési és elemzési feladatokat lát el,

g) véleményt nyilvánít a közpolitikai programok, előterjesztések megalapozottságáról, megvalósíthatóságáról, és

h) véleményezi a miniszter irányítása, felügyelete alá tartozó szervek által kidolgozott stratégiai dokumentumokat, programokat.

E/2. Közigazgatás-fejlesztési feladatai körében

a) közreműködik a közigazgatás-fejlesztés és korszerűsítés kormányzati feladatainak összehangolásában,

b) részt vesz a központi és a helyi közigazgatás továbbfejlesztését érintő koncepcionális, szervezetfejlesztési intézkedésekkel összefüggő kormányzati döntések tervezetainek előkészítésében,

c) a kormányzati döntés-előkészítés során érvényesíti a közigazgatás-korszerűsítési követelményeket,

d) javaslatokat dolgoz ki a korszerű szervezetfejlesztési, igazgatási módszerek és eljárások alkalmazására,

e) szakmai módszertani szempontból segíti a közigazgatási szervek közigazgatás-szervezési és minőségfejlesztési tevékenységét,

f) a közjogi szakállamtitkár közreműködésével gondoskodik a jogrendszerből eredő adminisztratív terhek folyamatos méréséhez szükséges egységes módszertan kialakításáról, illetve a módszertan alapján elvégzendő adminisztratív terhek mérése megvalósulásának ellenőrzéséről,

g) a hatásvizsgálati követelmények érvényesülése érdekében – a közjogi szakállamtitkár bevonásával – módszertani iránymutatásokat alakít ki, valamint ellenőrzi a minisztériumi jogszabálytervezetek és egyéb eszközök hatásvizsgálatait,

h) ellátja a közfeladatok felülvizsgálatának összehangolásából eredő feladatokat,

i) az ügyfélbarát közigazgatás megteremtése érdekében közreműködik a minisztérium közigazgatási szolgáltatások és hatósági eljárások korszerűsítését célzó tevékenységében, továbbá a bürokrácia csökkentését átfogóan szolgáló koncepció kidolgozásában, és

j) a miniszter által meghatározott szempontok érvényre juttatása érdekében, e célok mentén részt vesz a minisztérium minőségi jogalkotás megvalósítását célzó tevékenységének összehangolásában, illetve megvalósításában.

4. A KOORDINÁCIÓS SZAKÁLLAMTITKÁR IRÁNYÍTÁSA ALÁ TARTOZÓ SZERVEZETI EGYSÉGEK

A koordinációs szakállamtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egységek állományába 114 fő tartozik. A szakállamtitkár titkárságát közvetlenül a szakállamtitkár vagy osztályvezetői megbízással rendelkező személy vezeti.

4.1. Koordinációs és Belső Fejlesztési Főosztály

A főosztályvezető általános helyettesítésére főosztályvezető-helyettes működik. A Főosztály a Feladat-szervezési és Minőségbiztosítási Osztályra, a Parlamenti Osztályra, Társadalmi Kapcsolatok Osztályára, az Informatikai Tervezési Osztályra és az Ügykezelési Osztályra tagozódik.

A. Kodifikációs feladatok

B. Szervezetirányítási feladatok

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

E. Egyéb feladatok

E/1. A feladat-szervezési és minőségbiztosítási feladatok körében

a) végzi a kormányülésekre, illetve a Kormány szerveinek üléseire történő vezetői felkészítésből adódó feladatokat, ennek keretében érkezteti és kiszignálja a kormányzati döntés-előkészítéssel összefüggő iratokat,

b) gondoskodik a minisztérium által készített kormány-előterjesztések és jelentések benyújtásáról,

c) jelentést készít a Miniszterelnöki Hivatal számára a Kormány határozataiból adódó feladatok végrehajtásáról,

d) az Országgyűlés, a Kormány határozatai, a miniszter döntése, valamint a főosztályok javaslatai alapján előkészíti a Kormány féléves törvényalkotási programjára és munkatervére vonatkozó tárcajavaslatokat, ezek figyelembevételével összeállítja a minisztériumi munkatervet,

e) koordinálja a minisztérium több szervezeti egységének szoros együttműködését igénylő miniszteri felkészítők és háttéranyagok összeállítását, különösen a miniszter országgyűlési bizottságok előtti meghallgatásából adódó feladatokat,

f) előkészíti a szakállamtitkári és a kabinetértekezletet, összeállítja ezek emlékeztetőjét, nyilvántartja az értekezletek döntéseiből adódó határidős feladatokat, és ellenőrzi azok teljesítését,

g) szervezi a minisztérium hivatali szervezeteinek belső kommunikációját,

h) gondoskodik a minisztérium ágazati felelősségi körébe tartozó közérdekű adatok és a jogszabályban előírt adatok honlapon való közzétételéről,

i) előkészíti a minisztérium közérdekű adatok közzétételi szabályzatát, és

j) elkészíti a más szervezeti egység hatáskörébe nem tartozó minisztériumi utasítások, belső szabályzatok terveit.

E/2. A parlamenti feladatok körében

a) ellátja a minisztérium feladatkörébe tartozó törvényjavaslatok, országgyűlési határozati javaslatok, jelentések benyújtásával és a megtárgyalásával, így különösen a kormányzati álláspont kialakításával kapcsolatos, a minisztériumra háruló szervezési feladatokat, e körben gondoskodik különösen az előterjesztések, a kormány-álláspontok beszerzéséről, dokumentálásáról, a minisztérium feladatkörrel rendelkező szervezeti egységei részére történő eljuttatásáról és az előterjesztéseknek az Országgyűlés Hivatala részére történő benyújtásáról,

b) biztosítja a miniszternek, az államtitkároknak, valamint a minisztérium feladatkörrel rendelkező szervezeti egységeinek az Országgyűlés plenáris és bizottsági üléseivel kapcsolatos tájékoztatását, megszervezi a bizottsági ülésen való részvételüket, ülésnapokon ügyeletet tart,

c) előkészíti a miniszterhez intézett interpellációkra, kérdésekre, azonnali kérdésekre, továbbá a minisztériumot érintő napirend előtti felszólalásokra adandó válaszokat, e körben különösen beszerzi és a minisztérium feladatkörrel rendelkező szervezeti egysége részére az előz-

ményekkel együtt eljuttatja az indítványokat, beszerzi és aktualizálja az indítvánnyal kapcsolatos válaszokat, és

d) szervezi a miniszter és az államtitkárok országgyűlési képviselőkkel, frakciókkal való kapcsolattartását és együttműködését.

E/3. Társadalmi kapcsolatok körében

a) intézi, megválaszolja és nyilvántartja a minisztériumba érkező, más szervezeti egység hatáskörébe nem tartozó írásbeli panaszokat, közérdekű bejelentéseket, javaslatokat és egyéb beadványokat; ügyfelfogadást tart a fővárosban és a kijelölt vidéki városokban; működteti a Paragrafus-Pellengér Projektet,

b) ellátja az Országos Érdekegyeztető Tanács munkájával kapcsolatos összekötői feladatokat, koordinálja a szakértők részvételét, és

c) koordinálja a kormányzati civilstratégiából adódó tárcafeladatokat; e feladatkörében kapcsolatot tart a társadalmi szervezetekkel, a jogszabály-előkészítés során segíti a civil szféra és a minisztérium közötti kölcsönös információátadást, összegyűjti és nyilvántartja a civil szervezetektől érkező jogalkotási javaslatokat, és az azzal kapcsolatos igényeket eljuttatja a jogalkotásért felelős szervezeti egységekhez; vezeti és folyamatosan aktualizálja a tárccával kapcsolatban álló civil szervezetek nyilvántartását.

E/4. Az informatikai feladatok körében

a) előkészíti a minisztérium Informatikai Stratégiáját, Informatikai Biztonsági Politikáját, Informatikai Biztonsági Stratégiáját, Informatikai Biztonsági Szabályzatát és javaslatot tesz az éves informatikai beszerzési terv tartalmára,

b) gondoskodik a minisztérium által felhasznált informatikai rendszerek és alkalmazások működéséhez szükséges feltételek kialakításáról, az ehhez kapcsolódó tervezési, fejlesztési és végrehajtási feladatok ellátásáról,

c) gondoskodik a minisztérium Informatikai Biztonsági Stratégiájának végrehajtásáról, valamint az Informatikai Biztonsági Szabályzat érvényesülésének ellenőrzéséről,

d) szakmai koordinációt végez az ágazati informatikai feladatok tekintetében,

e) gondoskodik a belső információs és kommunikációs rendszer, valamint a minisztérium honlapjának működtetéséről és fejlesztéséről,

f) gondoskodik a cégbíróságok számítógépes rendszereinek kialakításáról, fenntartásáról, az országos működéshez szükséges adatátviteli rendszer üzemeltetéséről, és

g) biztosítja az Országos Cégnylvántartási és Céginformációs Rendszer üzemeltetését, továbbfejlesztését.

E/5. Az ügykezelés körében

a) ellátja az elektronikus iktatórendszer működtetésével kapcsolatos koordinációs feladatokat,

b) működteti a postabontót és a központi irattárat,

c) végzi az iratkezelés ellenőrzésével, az iratkezelési szabályzat korszerűsítésével és az irattári terv évenkénti felülvizsgálatával kapcsolatos feladatokat,

d) végzi a minisztériumi bélyegzők nyilvántartásával kapcsolatos feladatokat,

e) kezeli a kormányzati döntés-előkészítés során keletkezett előterjesztéseket, jelentéseket és más iratokat,

f) ellátja a minisztérium titkos ügykezelői feladatait; ellátja a nemzetközi szerződés alapján átvett vagy nemzetközi kötelezettségvállalás alapján készült minősített adatok védelmével és nyilvántartásával kapcsolatos feladatokat,

g) döntésre előkészíti az iratkutatás engedélyezése iránti kérelmeket, és

h) előkészíti és aktualizálja a minősített adatok kezelési szabályzatát és a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló utasítást.

4.2. Támogatás-koordinációs Főosztály

A Főosztály Kiemelt Projektek Osztályra, valamint Bel- és Igazságügyi Támogatások Osztályra tagolódik.

A. Kodifikációs feladatok

B. Szervezetirányítási feladatok

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

D/1. Az európai uniós finanszírozású kiemelt projektekkel kapcsolatos feladatok körében

a) ellátja a minisztérium stratégiai jelentőségű – nemzetközi, európai uniós vagy hazai támogatással megvalósuló – projektjeinek lebonyolításával összefüggő projekt- és pénzügyi menedzsment feladatokat,

b) biztosítja a minisztérium szakmai képviselését a hazai támogatásokat lebonyolító intézményrendszer tárcaközi szervezeteiben és bizottságaiban,

c) ellátja a minisztérium ÁROP projektjeinek összehangolását, az azzal kapcsolatos projekt- és pénzügyi menedzsment feladatokat,

d) ellátja a minisztériumi monitoring egység feladatait a strukturális alapokból nyújtott támogatások tekintetében,

e) részt vesz a Norvég Alap és az EGT Finanszírozási Mechanizmus Monitoring Bizottság munkájában, és

f) figyelemmel kíséri az európai uniós és hazai támogatási programokra benyújtott – az ágazatot érintő – pályázatokat a fejlesztési támogatások megszerzése érdekében; közreműködik fejlesztési projektek generálásában, pályázatok figyelésében, pályázatok megírásában.

D/2. A bel- és igazságügyi programok keretében felhasznált támogatásokkal kapcsolatos feladatok körében

a) koordinálja a bel- és igazságügy területét érintő hazai, uniós és nemzetközi pénzügyi források befogadásának és felhasználásának előkészítését, megvalósítását, nyomon követését az uniós és a schengeni tagság szakmai

elvárásai alapján; ellátja azok tervezését és lebonyolítását, monitoringját, valamint gondoskodik a kapcsolódó beszámolási feladatokról,

b) ellátja a Schengen Alappal kapcsolatos belső és külső koordinációt és az ehhez szükséges adminisztrációs feladatokat,

c) ellátja a Külső Határok Alap, az Európai Menekültügyi Alap, az Integrációs Alap és a Visszatérési Alap terhére megvalósított feladatokkal összefüggésben a Felelős Hatóság feladatkörébe tartozó projekt- és pénzügyi menedzsment feladatokat, valamint a Külső Határok Alap Tárcaközi Egyeztető Fórummal kapcsolatos koordinációs feladatokat, és

d) biztosítja a minisztérium szakmai képviseletét a nemzetközi, európai uniós és hazai támogatásokat lebonyolító tárcaközi szervezeteiben és bizottságaiban.

4.3. Költségvetési és Gazdasági Főosztály

A Főosztály Fejezeti Költségvetési Osztálya, Gazdasági Osztálya, valamint Céginformációs Osztálya tagozódik. Ez utóbbi ellátja a Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat feladatait.

A. Kodifikációs feladatok

a) Előkészíti a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó ágazati végrehajtási jogszabályokat, valamint a középírányító szervként történő elismerésről, illetve a gazdálkodási jogosítványok megosztásának rendjéről szóló jogi szabályozást.

b) Előkészíti a minisztérium

ba) alapító okiratát,

bb) a FEUVE rendszerrel kapcsolatos szabályzatát,

bc) szerzési szabályzatát,

bd) gazdálkodási és számviteli rendjére vonatkozó szabályzatokat,

be) felújítási és beruházási tervét,

bf) költségvetési alapokmányát,

bg) a gépjárművek használatáról, üzemeltetéséről és költségelszámolásáról szóló szabályzatát, és

bh) fejezeti kezelésű előirányzataira vonatkozó gazdálkodási és számviteli szabályzatokat, költségvetési alapokmányokat, valamint a fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználására vonatkozó szabályzatot.

c) Végzi az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium fejezet költségvetési gazdálkodását érintő kormány-előterjesztések előkészítésével és szakmai egyeztetésével kapcsolatos feladatokat.

B. Szervezetirányítási feladatok

a) Irányítja és koordinálja a fejezet felügyelete alá tartozó költségvetési szervek és – a középírányító szervek útján – a rendvédelmi költségvetési szervezet, továbbá a befogadó állomások költségvetésének tervezését, végrehajtását, érvényesíti az előirányzatokkal és a létszámmal való szabályszerű gazdálkodás követelményeit, ideértve a költségvetés arányosságának évközi ellenőrzését is.

b) Elemzi és értékeli a fejezet felügyelete alá tartozó költségvetési szervek és – a középírányító szervek útján – a rendvédelmi szervezet, a befogadó állomások költségvetési gazdálkodását, szükséges esetben előterjesztést készít – az Országgyűlés és a Kormány hatáskörébe tartozó – a fejezet költségvetésének kiadási és bevételi főösszegét módosító, a szakmai felügyeletet ellátó szervezeti egységek által megadott feltételeknek megfelelő előirányzatmódosítási igényekről.

c) Intézkedik a fejezet felügyelete alá tartozó valamennyi költségvetési szerv havi finanszírozásáról, továbbá a Kincstár felé az időarányos havi ütemezéstől eltérő finanszírozás (előrehozás) iránt.

d) Végzi a költségvetési szervek önállóan gazdálkodó vagy részben önállóan gazdálkodó költségvetési szervként való besorolásával, az előirányzatok feletti rendelkezési jogosultsággal kapcsolatos feladatokat.

e) Szakmai támogatást nyújt a pénzügyi (adóügyi) és számviteli rendelkezések költségvetési szerveknél való alkalmazásához.

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

a) Gondoskodik a cégnyilvántartási és céginformációs ügyfélszolgálat és az on-line szolgáltatások működtetéséről.

b) Gondoskodik az éves beszámolók számítástechnikai eszközökkel történő rögzítéséről, tárolásáról, a törvényi előírásoknak megfelelő közreadásáról az Országos Cégnyilvántartási és Céginformációs Rendszerben.

D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

a) A Főosztály ellátja az európai uniós programok – különösen az NFT II., az Átmeneti Támogatás – keretében elnyerhető támogatásokkal kapcsolatos pénzügyi és számviteli feladatokat és havi jelentéstételi kötelezettséget.

b) Végzi a Külső Határok Alap, az Európai Menekültügyi Alap, az Integrációs Alap és a Visszatérési Alap támogatásainak felhasználásával kapcsolatos pénzügyi feladatokat.

E. Egyéb feladatok

Ellátja a minisztérium és a fejezeti kezelésű előirányzatok államháztartási, pénzügyi, vagyongazdálkodási, intézményfenntartási feladatait, így különösen a költségvetés tervezésével, a költségvetés végrehajtásával, az államháztartás információs rendszerével összefüggő feladatokat.

E/1. Államháztartási tárgyú feladatok körében

A Főosztály vezetője (gazdasági vezető) az államháztartás működési rendjéről szóló kormányrendelet alapján a miniszter által átruházott hatáskörében

a) figyelemmel kíséri az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium fejezetbe sorolt költségvetési szerveknél a költségvetés végrehajtásával kapcsolatos tevékenységet, a jóváhagyott előirányzatok felhasználását, az ellátandó feladatok teljesülésének veszélyeztetése esetén elvégzi a szükséges előirányzat-módosításokat,

b) gyakorolja az előirányzat-módosítási, átcsoportosítási és felhasználási jogköröket a fejezeten belüli átcsoportosítások, illetve fejezetek intézményei közötti, az intézménytől más fejezet fejezeti kezelésű előirányzatára és a fejezeti kezelésű előirányzatnak az előirányzat céljának, rendeltetésének megfelelő, megállapodáson alapuló, valamint az EU-integráció fejezeti kezelésű előirányzatokra vonatkozó fejezetek közötti, a kiemelt előirányzatok főösszeget nem érintő átcsoportosítására is kiterjedően, továbbá az Áht. 24. § (4)–(6), (12) és (14) bekezdéseiben foglalt átcsoportosítást, a fejezeti tartalék felhasználását,

c) jóváhagyja a minisztérium felügyelete alá tartozó költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok előirányzat-maradványát, egyidejűleg meghatározza – indokolt felterjesztés alapján a miniszter által adott előzetes egyetértés birtokában – a kötelezettségvállalással nem terhelt előirányzat-maradvány felhasználásának célját, rendeltetését,

d) tájékoztatja a Pénzügyminisztériumot a felügyeleti hatáskörben elvégzett előirányzat-módosításokról a pénzügyminiszter rendeletében és tájékoztatójában meghatározott módon,

e) a költségvetési törvény elfogadását követően megállapítja a fejezethez tartozó központi költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok költségvetési előirányzatait (kincstári költségvetés), és meghatározza a fejezethez tartozó központi költségvetési szerv elemi költségvetésének elkészítéséhez szükséges további keretszámokat, szempontokat,

f) felülvizsgálja és jóváhagyja a fejezet felügyelete alá tartozó költségvetési szervek előirányzatai teljesítésének elszámolását,

g) a feladatfinanszírozás körébe bevont előirányzat éves költségvetésének jóváhagyását követően gondoskodik a finanszírozás alapját képező okiratok elkészítéséről, jóváhagyásáról és a Kincstárhoz való benyújtásáról; ezen előirányzatok teljesüléséről az éves zárszámadás keretében teljes körű beszámolót készít az elsődleges elszámolást készítő költségvetési szervtől – a költségvetési év végén az előirányzat-módosítással átcsoportosított fejezeti kezelésű előirányzat-felhasználásáról és a megvalósított célról – kapott szöveges értékelés alapján,

h) a feladatfinanszírozás körébe vont – nem az adott fejezetenél jóváhagyott és megvalósított – Részfeladat Engedélyezési Okiratát, illetve Alapokmányát az előirányzat átadójaként vagy átvevőjeként aláírja, és

i) a felügyelt költségvetési szervnél felemeli az ötvenezer forint napi készpénzbevétel értékhatárát, ha a költségvetési szerv megtette a szükséges intézkedéseket a készpénzforgalom csökkentésére.

E/2. Pénzügyi tárgyú feladatok körében

a) gyakorolja azokat a jogokat és kötelezettségeket, amelyeket a jogszabályok a gazdasági szervezet vezetője számára meghatároznak; ennek keretében elkészíti a minisztérium és a fejezeti kezelésű előirányzatok kincstári

és elemi költségvetését, költségvetési beszámolóját, végzi az előirányzatokkal való gazdálkodás pénzügyi, számviteli feladatait,

b) felülvizsgálja a költségvetési szervek és – a közép-irányító szervek útján – a rendvédelmi költségvetési szervezet, továbbá a befogadó állomások által engedélyezésre beterjesztett előirányzat-módosítási kérelmeket, intézkedik végrehajtásukra,

c) végzi a fejezet központi beruházási előirányzatainak, valamint az előirányzatok felhasználásának – beruházási programazonosítónkénti – nyilvántartását, intézkedik a beruházás-finanszírozási alapokmányok benyújtásáról,

d) intézkedik a költségvetési szerv(ek) törzskönyvi nyilvántartásba vételéről, valamint a nyilvántartásokat érintő változások bejelentéséről,

e) tájékoztatja a minisztert a fejezet évközi pénzügyi helyzetéről, különös tekintettel a bevételek és a kiadások változására; az előirányzat-módosítások indokaira, valamint a tartozásállomány alakulására,

f) irányítja a gazdasági szervezet által végzett, folyamatba épített, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzést,

g) ellátja a közérdekű adatok közzétételi szabályzatában a Költségvetési és Gazdasági Főosztály részére meghatározott feladatokat,

h) az alapítói jogok gyakorlójának közreműködésével összeállítja és továbbítja a Pénzügyminisztérium részére a gazdálkodó szervezetek, közalapítványok működésének értékeléséhez előírt adatszolgáltatást, továbbá a fogvartottak foglalkoztatására jóváhagyott költségvetési előirányzat felhasználásáról szóló jelentést,

i) biztosítja a minisztérium személyi állománya tekintetében az ideiglenes külföldi kiküldetésekhöz a valutaellátmányt, elvégzi a külföldi kiküldetések elszámoltatását,

j) koordinálja a központosított illetményszámfejtéssel és a nem munkaviszonyból származó jövedelmek számfejtésével kapcsolatos feladatokat, továbbá a társadalombiztosítási kifizetőhelyre háruló számfejtési, nyilvántartási és adatszolgáltatási, valamint a személyi jövedelemadóval, általános forgalmi adóval és a munkaadót terhelő járulékokkal kapcsolatos adóbevallási, adatszolgáltatási feladatokat,

k) ellátja a házipénztári, valutapénztári és értékkezelési feladatokat, gondoskodik a forint- és valutaellátmányok biztonságos szállításának végrehajtásáról,

l) végzi a cégközlemények közzétételi díjával kapcsolatos befizetések, a céginformációs szolgáltatásokból és letéti mérlegdíjakból befolyó bevételek, a jogi szakvizsga, a bírósági végrehajtói szakvizsga, valamint a bírósági végrehajtási ügyintézői vizsga díjbevételeinek személyenkénti könyvelését, nyilvántartását, számlázási feladatait, a visszafizetési igények elbírálását és lebonyolítását, az igazságügyi szakértők jogi oktatása és vizsgálja díjbevételeinek kezelését, a közvetítői és igazságügyi szakértői névjegyzékbe történő felvételi eljárásban fizetendő igazgatási szolgáltatási díjak kezelését, és

m) koordinálja a minisztérium dolgozói lakásépítésére és vásárlására nyújtott munkáltatói kölcsönöket.

E/2. Vagyongazdálkodási tárgyú feladatok körében

a) gyakorolja a minisztériumi ingatlanok feletti vagyongazdálkodási jogokat, felméri a beszerzési igényeket, koordinálja, illetve lebonyolítja azok kielégítését, és

b) felméri az érintett szervezeti egységekkel a szakmai feladatok – ideértve a Cégszolgálat és a Központi Szolgáltatási Főigazgatósághoz át nem került feladatok – ellátásához kapcsolódó igényeket, és megszervezi azok kielégítését.

4.4. Humánigazgatási- és Fejlesztési Főosztály

A Főosztály a Személyzeti Ügyek Osztályára és a Humánpolitikai Fejlesztési Osztályra tagozódik.

A. Kodifikációs feladatok

Előkészíti a közszolgálati és humánpolitikai tárgyú miniszteri rendeletek és utasítások tervezeteit.

B. Szervezetirányítási feladatok

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

E. Egyéb feladatok

E/1. Humánpolitikai fejlesztés körében

a) kidolgozza és megvalósítja a minisztérium Humánpolitikai Stratégiáját,

b) kidolgozza és működteti a minisztériumi dolgozók számára igénybe vehető bérén kívüli juttatások rendszerét (cafeteria),

c) előkészíti az ágazati teljesítményértékelési célok meghatározását, továbbá a munkáltatói jogkört gyakorló vezetők bevonásával koordinálja a köztisztviselők egyéni teljesítményértékelésével kapcsolatos feladatokat,

d) elkészíti a ciklusos és az éves oktatási tervet, amelynek keretében ellátja a minisztériumi dolgozók kodifikációs, idegen nyelvi, európai integrációs, illetve egyéb szakmai képzésen való részvételével, valamint a minisztériumi vezetők – jogszabály által előírt – kötelező vezetői továbbképzésével kapcsolatos feladatokat. Kidolgozza és működteti a minisztériumi dolgozók kompetencia-alapú fejlesztésének kereteit,

e) tájékoztatja a minisztérium dolgozóit az igénybe vehető üdülési lehetőségekről, és gondoskodik a szolgáltatások igénybevételének megszervezéséről,

f) működteti az integrált emberierőforrás-gazdálkodást támogató információs rendszer személyzeti munkát segítő programját. Fenntartja az országos személyzeti okmányarchívumot; a társadalombiztosítási szervek, a munkáltatók és az arra jogosult természetes személyek megkeresésére a szolgálati időre és a munkaviszonyra vonatkozó igazolásokat ad ki,

g) ellátja a minisztériumi könyvtár működtetésével kapcsolatos feladatokat, a főosztályok vezetői véleményének kikérése után gondoskodik a könyvbeszerzésekről, valamint a hiányzó könyvek árának megtérítéséről a közszolgálati és egyéb munkavégzésre irányuló jogviszony megszűnése esetén,

h) ellátja a tanulmányi szerződésekkel kapcsolatos előkészítő és folyamatos ügyviteli feladatokat,

i) kialakítja a humánpolitikai iratok és nyilvántartások elektronizált rendszerét,

j) felméri és nyilvántartja a minisztérium szervezeti egységeinek humánpolitikai helyzetét a humánerőforrás-gazdálkodás körében, és szükség esetén a munkáltatói jogkört gyakorló vezetőnél intézkedést kezdeményez,

k) kialakítja és vezeti az adott szakterületen a munkaerőpiaci helyzetet tükröző humánfejlesztéshez szükséges adatbázist, és

l) nyilvántartja az egyes, kompetencia-alapú munkakörökhöz kapcsolható ösztönzőket (munkabér, bérén kívüli juttatások stb.).

E/2. A Személyzeti feladatok körében

a) ellátja a minisztérium személyi állománya, valamint a miniszter irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervek vezetői és azok helyettesei tekintetében a közszolgálati jogviszony, a munkaviszony, a közalkalmazotti jogviszony, az igazságügyi alkalmazotti szolgálati jogviszony, valamint a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keletkezésével, módosulásával, megszüntetésével kapcsolatos döntés-előkészítő és egyéb feladatokat, előkészíti az azokkal, valamint a minisztériumba berendelt vagy vezényelt személyek szolgálati jogviszonyával összefüggő határozatok, továbbá a minisztériumba beosztott bírák és ügyészek, valamint a nemzeti szakértők jogviszonyával, továbbá az ösztöndíjas foglalkoztatottakkal kapcsolatos szerződéseket és egyéb okiratokat. Kezeli a személyi anyagaikat, vezeti a személyzeti és belső nyilvántartásokat,

b) előkészíti és végrehajtja a minisztériumban a munkáltatói jogkört gyakorló vezetők által hozott személyzeti, munkaügyi, fegyelmi, kártérítési és elismerési döntéseket. Koordinálja az állami és a miniszteri kintutetések adománnyozásával kapcsolatos teendőket,

c) ellátja a minisztérium személyi állományába tartozók, valamint a miniszter irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervek vezetői és helyettesei vagyonynyilatkozat-tételével kapcsolatos adminisztratív feladatokat. Kezeli a vagyonynyilatkozat tételére kötelezettek vagyonynyilatkozattal kapcsolatos iratait,

d) előkészíti és folyamatosan aktualizálja – a szakszervezetekkel együttműködve – a minisztérium egységes közszolgálati szabályzatát, a célfeladat kitűzéséről és a céljuttatás kifizetésének feltételeiről szóló szabályzatot, valamint a miniszter irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervek tekintetében a személyzeti hatáskörök gyakorlásáról szóló szabályzatot,

e) előkészíti a munkáltatói lakástámogatásra vonatkozó megállapodásokat. Ellátja az állami kezességvállalással, illetve az önkéntes nyugdíjpénztári belépéssel kapcsolatos ügyintézését,

f) ellátja a Szociális Bizottság és a Nyugdíjas Bizottság működéséhez kapcsolódó feladatokat, szervezi azok üléseit, valamint a minisztérium dolgozói vonatkozásában előkészíti a Szociális Bizottság és a Nyugdíjas Bizottság ülésének napirendjére kerülő javaslatokat,

g) ellátja a köztisztviselők jogállásáról szóló törvényben szabályozott közigazgatási alap-, ügykezelői alap- és a közigazgatási szakvizsgák előkészítésével és nyilvántartásával kapcsolatos feladatokat,

h) gondoskodik a minisztériumra háruló munka- és tűzvédelmi feladatok ellátásáról,

i) ellátja a honvédelemmel és a katasztrófavédelemmel kapcsolatos adatszolgáltatási feladatokat,

j) gondoskodik a minisztérium munkatársainak kötelező és időszakos egészségügyi szűréseinek megszervezéséről,

k) ellátja a központi közszolgálati nyilvántartással kapcsolatos adatszolgáltatási feladatokat,

l) szervezi a minisztériumba jelentkező gyakornokok foglalkoztatását,

m) ellátja az esélyegyenlőségi tervben meghatározott feladatokat, beszámolót készít az abban foglalt feladatok végrehajtásáról,

n) feladatkörében együttműködik a kormányzati személyügyi szervvel, jogszabályban meghatározottak szerint adatszolgáltatást teljesít részére,

o) végzi a minisztérium javára a jelzálogjog bejegyzésével és törlésével kapcsolatos teendőket, valamint a késedelmes adóssal kapcsolatos ügyintézését,

p) ellátja a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel kapcsolatos feladatokat,

q) végzi a minisztériumi bérgházalkodással kapcsolatos feladatokat a Költségvetési és Gazdasági Főosztállyal együttműködve; ezzel összefüggésben nyilvántartja az álláshelyeket, az azokhoz tartozó bérfőösszeget és egyéb juttatásokat, és

r) előkészíti a miniszter irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervek tekintetében a személyzeti hatáskörök gyakorlásáról szóló szabályzatot.

Az E/2. a)–c), valamint p) pontjában megjelölt feladatellátás nem vonatkozik a Rendészeti Igazgatási Főosztály feladat- és hatáskörébe tartozó feladatokra.

5. A CIVILISZTIKAI ÉS IGAZSÁGÜGYI SZAKÁLLAMTITKÁR IRÁNYÍTÁSA ALÁ TARTOZÓ SZERVEZETI EGYSÉGEK

A civilisztikai és igazságügyi szakállamtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egységek állományába 83 fő tartozik. A civilisztikai és igazságügyi szakállamtitkár titkárságát közvetlenül a szakállamtitkár vagy osztályvezetői megbízással rendelkező személy vezeti.

5.1. Polgári Jogi Kodifikációs és Nemzetközi Magánjogi Főosztály

A Főosztály a Polgári Jogi Kodifikációs Osztályra, a Nemzetközi Magánjogi Osztályra és a Nemzetközi Polgári Jogsegély Ügyek Osztályára tagozódik.

A. Kodifikációs feladatok

1. A Főosztály ellátja

a) a személyek jogáról, a dologi jogról, a kötelmi jogról, az öröklésről, a házasságról, a családról, a gyámságról, a gondnokságról,

b) az egyéni vállalkozásról,

c) a csődről és a felszámolásról,

d) a nemzetközi magánjogról, valamint a nemzetközi polgári és családjogi jogsegélyről szóló jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközei előkészítését.

2. A Főosztály – a miniszternek a kormányzati döntés-előkészítéssel kapcsolatos feladatköre gyakorlása során – kodifikációs feladatkörével összefüggésben véleményezi polgári jogi, családi jogi és nemzetközi magánjogi szempontból a jogszabálytervezeteket, a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos előterjesztéseket, valamint az érintett főosztály megkeresése alapján az állami irányítás egyéb jogi eszközeinek tervezeteit.

B. Szervezetirányítási feladatok

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

a) nemzetközi szerződés, illetőleg viszonyossági gyakorlat alapján eljár tartásdíj külföldi kötelezettől belföldi jogosult javára, illetve belföldi kötelezettől külföldi jogosult javára történő behajtásában,

b) nemzetközi szerződés, illetőleg európai közösségi aktus alapján eljár

ba) jogellenesen külföldre vitt, illetve külföldről jogellenesen Magyarországra hozott gyermek visszavitele iránti ügyekben,

bb) gyermek és különélő szülő közötti, határokon átnyúló kapcsolattartást érintő ügyekben, és

bc) gyermekek feletti felügyeleti jogot érintő határozatok határon túli érvényre juttatása, és a felügyeleti viszonyok helyreállítása tárgyában,

c) központi igazságügyi hatóságként a nemzetközi szerződések, európai közösségi aktusok, illetve viszonyossági gyakorlat alapján a Magyarországról külföldre és a külföldről Magyarországra irányuló polgári jogsegély iránti megkereséseket fogadja, szabályszerűségüket megvizsgálja és továbbítja, szükség esetén állást foglal a jogsegélykérelmek közrendbe ütközése kérdésében,

d) megkeresésre tájékoztatást ad a bíróságok és közjegyzők előtt folyamatban lévő eljárásban alkalmazandó külföldi, illetve külföldi bíróságok vagy más hatóságok megkeresésére a magyar jogról,

e) végzi az okiratok hitelesítését és felülhitelesítését, állást foglal külföldi okirat magyarországi felhasználhatóságáról, és

f) állást foglal személyállapotú ügyekben hozott külföldi határozatok magyarországi elismerhetőségéről.

D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

a) előkészíti viszonyossági megállapodás létesítését nemzetközi polgári jogi ügyekben,

b) koordinálja a Magyarország Hágai Nemzetközi Magánjogi Értekezletben történő részvételével kapcsolatos feladatokat, így különösen közreműködik a magyar álláspont kialakításában és képviselésében,

c) megkeresésre tájékoztatást ad a bíróságoknak külföldi vonatkozású eljárásaikban,

d) közreműködik két- és többoldalú polgári jogi nemzetközi szerződések megkötésében,

e) ellátja a polgári és kereskedelmi ügyekben felállított Európai Igazságügyi Hálózat kapcsolattartó pontjának feladatát Magyarországon,

f) közreműködik a polgári ügyekben való igazságügyi együttműködést érintő közösségi aktusok tervezeteivel kapcsolatos magyar álláspont kialakításában, és ellátja a magyar álláspont képviselését az Európai Unió Polgári Jogi Bizottsága (Civil Law Committee) ülésén,

g) részt vesz a Személyi Állapot Nemzetközi Bizottságának (CIEC) tevékenységében, nemzetközi magán- és eljárási jogot érintő kérdésekben, és

h) ellátja a Brüsszeli Állandó Képviselői és Igazságügyi csoportja igazságügyi szakdiplomatajának szakmai irányítását a polgári ügyekben való igazságügyi együttműködéssel kapcsolatosan.

E. Egyéb feladatok

5.2. Civilisztikai és Gazdasági Kodifikációs Főosztály

A főosztályvezető általános helyettesítésére főosztályvezető-helyettes működik. A Főosztály Civilisztikai Kodifikációs Osztályra, Gazdasági Kodifikációs Osztályra, valamint Közbeszerzési és Versenyjogi Osztályra tagozódik.

A. Kodifikációs feladatok

1. A Főosztály ellátja

a) a polgári peres és nemperes eljárásokról,

b) a választottbíráskodásról,

c) a gazdasági társaságokról,

d) a cégnyilvántartásról,

e) a végelszámolásról,

f) a tisztességtelen piaci magatartásról és a versenykorlátozás tilalmáról,

g) a közbeszerzés jogáról,

h) a koncesszióról,

i) a kisajátításról

szóló jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközei előkészítését.

2. A Főosztály – a miniszternek a kormányzati döntés-előkészítéssel kapcsolatos feladatköre gyakorlása során – az érintett főosztályok bevonásával véleményezi

a) az adókról, a társadalombiztosítási kiadások fedezésére szolgáló járulékokról és hozzájárulásokról, a díjakról és más közterhekről, a vámigazgatásról,

b) az ágazati koncessziókról,

c) az agrárpolitikai szabályozásról, a vidékfejlesztésről, az állategészségügyről, a növényegészségügyről, az élelmiszer-biztonságról,

d) az államháztartásról, az államháztartás alrendszeri bevételeiről, kiadásairól és azok ellenőrzéséről, az állami vagyonról, az állami és az európai uniós támogatásokról,

e) a családok támogatásáról, a családpolitikai szabályozásról,

f) az egészségügyről, az egészségbiztosításról, a nyugdíjbiztosításról,

g) az energiapolitikai szabályozásról, a gázszolgáltatásról, a villamos energiáról, az atomenergiáról, a távhőszolgáltatásról,

h) az erdőgazdálkodásról, a vadgazdálkodásról, a halgazdálkodásról,

i) a foglalkoztatáspolitikáról, a munkajogról, a munkavédelemről, a munkaügyi ellenőrzésről,

j) a gazdasági reklámtevékenységről,

k) a gazdaságpolitikai szabályozásról, az iparról, a bányászatról,

l) a gyermekek védelméről,

m) a hírközlésről, a postaügyről, az úrkutatásról,

n) az idegenforgalomról és a turizmusról,

o) az ingatlan-nyilvántartásról,

p) a kereskedelemről és a külgazdaságról,

q) a kincstári vagyonnal és az állami vagyon felügyeletével kapcsolatos szabályozásról, a privatizációról,

r) a közlekedésről,

s) a lakásokról, a társasházakról,

t) a közalkalmazottakról, a köztisztviselőkéről, a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses katonáinak jogállásáról,

u) a nemzetközi pénzügyi kapcsolatokról,

v) a pénzforgalomról, a pénz- és tőkepiaci szabályozásról, annak szervezetéről, a számvitelről,

w) a pénzmosás megelőzéséről, a terrorizmus finanszírozásának megakadályozásáról,

x) a szociális ellátásokról, a szociálpolitikai szabályozásról, és

y) a szövetkezetekről

szóló jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközei tervezetét.

3. A Főosztály közpénzügyi és gazdasági jogi szempontból, valamint a jogrendszeri koherencia biztosítása szempontjából véleményez valamennyi jogszabálytervezetet, nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos előterjesztést, valamint az érintett főosztály megkeresése alapján az állami irányítás egyéb jogi eszközeinek tervezeteit.

B. Szervezéspolitikai feladatok

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

a) véleményezi a más tárcák által előkészített, a Főosztály feladatkörébe tartozó tárgykörű nemzetközi szerződéseket, így különösen a kettős adóztatás elkerülését célzó, a beruházásvédelmi, a közlekedési, a nemzetközi pénzügyi, fuvarozási, szállítási, a szociális biztonságról szóló szerződéseket, továbbá a gazdasági együttműködési megállapodásokat,

b) ellátja a minisztérium képviseletét a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) versenyjogi kérdésekkel foglalkozó bizottságának munkájában, és

c) közreműködik az Európai Szociális Chartával kapcsolatos egyes feladatokkal foglalkozó tárcaközi bizottság munkájában.

E. Egyéb feladatok

Közreműködik különösen a földgázpiac megnyitásával foglalkozó munkacsoport, a PPP Tárcaközi Bizottság munkájában. Az Európai Unió Jogi Főosztály közreműködésével részt vesz a Nemzeti Euró Koordinációs Bizottság tevékenységében.

5.3. Igazságügyi Kodifikációs és Szolgáltatási Főosztály

A főosztályvezető általános helyettesítésére főosztályvezető-helyettes működik. A Főosztály az Igazságügyi Kodifikációs Osztályra, az Igazságügyi Igazgatási Osztályra, a Pártfogó Felügyelői és Áldozatsegítési Osztályra, a Jogi Segítségnyújtási és Kárpótlási Osztályra és a Jogi Képviseleti Osztályra tagozódik.

A. Kodifikációs feladatok

1. A Főosztály ellátja

- a) a bírósági szervezetről,
  - b) a bírák és az igazságügyi alkalmazottak jogállásáról, szolgálati jogviszonyáról,
  - c) a bírósági igazgatásról és ügyvitelről,
  - d) a bírósági végrehajtásról és a bírósági végrehajtói szervezetről,
  - e) a közjegyzőkről,
  - f) az ügyvédekről,
  - g) a jogtanácsosokról,
  - h) az igazságügyi szakértőkről,
  - i) a jogi szakvizsgáról,
  - j) a közvetítői tevékenységről,
  - k) a jogi segítségnyújtásról,
  - l) a szakfordításról és tolmácsolásról,
  - m) a pártfogó felügyelői tevékenységről,
  - n) a személyi és vagyoni kárpótlásról,
  - o) az áldozatsegítésről és az áldozatok állami kárenyhítéséről
- szóló jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközei előkészítését.

2. A Főosztály előkészíti a bírósági és az ügyészségi fogalmazók, a közjegyzőjelöltek, az ügyvédjelöltek, a jogi előadók és a más munkakörben dolgozó jogászok jogi szakvizsgájának, valamint egyéb szakmai továbbképzésének, továbbá a bírósági végrehajtók és a végrehajtási ügyintézők szakvizsgájának, szakmai továbbképzésének, valamint az igazságügyi szakértők szakmai vizsgájának alapvető szabályait és feltételeit.

B. Szervezet- és tevékenységirányítási feladatok

a) ellátja a közjegyzők, az ügyvédek, az igazságügyi szakértők és a bírósági végrehajtók szakmai kamarái, valamint a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara feletti törvényességi felügyelettel kapcsolatos véleményezési, javaslattevési, döntés-előkészítési feladatokat,

b) gyakorolja az Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézetek Hivatala irányításának a Ksztv. 2. § (1) bekezdés c), g)–i) pontjaiban meghatározott részjogosítványait, a miniszter által átruházott hatáskörben,

c) gyakorolja a Bűnügyi Szakértői Kutatóintézet irányításának a Ksztv. 2. § (1) bekezdés c), g)–i) pontjaiban meghatározott részjogosítványait, a miniszter által átruházott hatáskörben,

d) gyakorolja az Igazságügyi Hivatal irányításának a központi államigazgatási szervekről, valamint a Ksztv. 2. § (1) bekezdés c), g)–i) pontjaiban meghatározott részjogosítványait miniszter által átruházott hatáskörben,

e) felügyeli az ügyvédi, jogtanácsosi, közjegyzői, bírósági végrehajtói, igazságügyi szakértői, közvetítői tevékenységet,

f) ellátja a Roma Antidiszkriminációs Ügyfélszolgálati Hálózat szakmai irányításával, működtetésének koordinálásával kapcsolatos feladatokat, és

g) szakmai irányítást gyakorol a szakfordító- és tolmácsvétekenység felett.

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

a) vezeti a közvetítők névjegyzékét,

b) ellátja a lobbistákkal és a lobbiszervezetekkel kapcsolatos feladatokat,

c) felügyeli a közjegyzői tevékenységet, előkészíti a közjegyzői szervezet tagjaival kapcsolatos döntéseket,

d) felügyeli az önálló bírósági végrehajtói tevékenységet, előkészíti a végrehajtói szervezet tagjaival kapcsolatos döntéseket, szervezi és lebonyolítja a bírósági végrehajtói szakvizsgát és bírósági végrehajtási ügyintézői vizsgát,

e) előkészíti a miniszternek az igazságügyi szakértői szervezettel kapcsolatos döntéseit, vezeti az igazságügyi szakértők névjegyzékét. Szervezi és lebonyolítja az igazságügyi szakértők jogi oktatását és vizsgáját,

f) vizsgálatot kezdeményezhet az arra jogosult szervnél az ügyvéd és az önálló bírósági végrehajtó elleni fegyelmi eljárás megindítására, illetőleg az igazságügyi szakértő elleni etikai eljárás elrendelésére; a közjegyző, illetve az

önálló bírósági végrehajtó elleni fegyelmi ügyben eljár az igazságszolgáltatási érdek érvényesítése érdekében; ellátja a vizsgálóbiztosi teendőket a közvetítőkkal szemben lefolytatott vizsgálatok során,

g) ellátja az igazságügyi szakértői és a közvetítői névjegyzék vezetésével, a szakértői és a közvetítői igazolványok kezelésével, kiadásával kapcsolatos feladatokat; intézi az igazságügyi szakértői vizsgára bocsátást; szervezi és lebonyolítja az igazságügyi szakértők rendszeres jogi oktatását; értesítést küld az ügyfélnek a bejelentett adatváltozás átvezetéséről, törvényességi felügyeleti eljárás keretében megvizsgálja az igazságügyi szakértő tevékenységét,

h) dönt – a miniszter által átruházott hatáskörben – az igazságügyi alapismereti oktatás és vizsga alóli felmentésről, a szakterület-változásról, az igazságügyi szakértő felvételi kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításáról, a szakértői igazolvány bevonásáról, a névjegyzékbe történő adatbejegyzés megtagadásáról, az eljárás megszüntetéséről [ide nem értve a Ket. 31. §-ának (2) bekezdése alapján történő megszüntetési esetkört], az eljárás felfüggesztéséről, valamint minden egyéb, a miniszter és a szakállamtitkár hatáskörébe nem utalt, a Ket. hatálya alá tartozó ügyben, továbbá az igazságügyi szakértői kamarák által egyedi ügyekben hozott jogszabállyal ellentétes határozatok hatályon kívül helyezéséről,

i) értesítéseket és hiánypótlásokat ad ki a Ket. hatálya alá tartozó ügyben,

j) dönt – a miniszter által átruházott hatáskörben – a közvetítői névjegyzékbe való felvételi kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításáról, a Ket. 31. §-ának (2) bekezdésében foglaltak kivételével az eljárás megszüntetéséről, az eljárás felfüggesztéséről, az adatváltozások átvezetéséről, valamint minden egyéb, a szakállamtitkár hatáskörébe nem utalt, a Ket. hatálya alá tartozó ügyben,

k) felszólítja a közvetítőt az igazolvány visszaszolgáltatására a névjegyzékből történő törlésről szóló határozat kézbesítését követően,

l) megkeresi az illetékes hatóságot adatközlés érdekében, amennyiben jogszabállyal rendszeresített nyilvántartás adatainak beszerzése szükséges, illetve intézkedik az igazgatási szolgáltatási díj megkeresett hatósághoz történő utalása iránt, és

m) véleményezési, javaslattevési, döntés-előkészítési feladatokat lát el a Magyar Bírósági Végrehajtói Kamara, a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara és a területi igazságügyi szakértői kamarák, a Magyar Országos Közjegyzői Kamara, a területi közjegyzői kamarák és a területi kamarák elnöksége, továbbá a Magyar Ügyvédi Kamara és a területi ügyvédi kamarák feletti törvényességi felügyelettel kapcsolatosan.

D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

E. Egyéb feladatok

a) ellátja a konzuli szakmai vizsgát lefolytató vizsgabizottsági tagságból eredő feladatokat,

b) előterjesztést készít az OIT üléseire a miniszter OIT tagságából adódó feladatokkal kapcsolatosan, véleményezi az OIT által tárgyalt előterjesztéseket és kezeli az OIT üléseinek anyagait,

c) ellátja az Európai Unióból érkező, a miniszter által irányított és felügyelt területen kiállított oklevelek és bizonyítványok elismerésével összefüggő feladatokat,

d) kapcsolatot tart a kormányzati és egyéb szervekkel a cigányságot érintő jogalkotási, valamint a roma koordinációs feladatok tekintetében,

e) ellátja magyar bíróságok előtt a minisztérium és a miniszter jogi képviselőt a minisztérium alaptevékenységébe tartozó és bármely szervezeti egység működésével összefüggő peres eljárásokban polgári, közigazgatási, munkajogi stb. ügykörtől függetlenül – a miniszter eltérő utasítása hiányában – minden bíróság előtt,

f) ellátja a perviteli és peren kívüli feladatokat azokban a kártérítési, illetve kártalanítási ügyekben, ahol külön jogszabály az igazságügyi és rendészeti minisztert hatalmazza fel az állam törvényes képviselőtére,

g) ellátja a perviteli, képviselői feladatokat egyes büntetőeljárásai vagyoni jogi intézkedések biztosítását szolgáló igazságügyi követelések tekintetében,

h) ellátja a miniszter irányítása, illetve felügyelete alá tartozó szervek jogi képviselőt kiemelt ügyekben, külön megbízás alapján,

i) átveszi, összegzi és elemzi a bíróságok végrehajtói irodái és a bírósági végrehajtók, a közjegyzők és a közvetítők tevékenységére vonatkozó statisztikai adatokat, és

j) ellátja a Szabadságharcosokért Közalapítvány tekintetében a Kormány által a miniszterre ruházott alapítói hatáskörök és tulajdonosi jogosítványok gyakorlásával kapcsolatos döntések és intézkedések előkészítését, közreműködik azok végrehajtásában.

6. A KÖZJOGI SZAKÁLLAMTITKÁR IRÁNYÍTÁSA ALÁ TARTOZÓ SZERVEZETI EGYSÉGEK

A közjogi szakállamtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egységek állományába 81 fő tartozik. A szakállamtitkár titkárságát közvetlenül a szakállamtitkár vagy osztályvezetői megbízással rendelkező személy vezeti.

6.1. Alkotmányjogi Főosztály

A főosztályvezető általános helyettesítésére főosztályvezető-helyettes működik. A Főosztály az Alkotmányjogi Kodifikációs Osztályra, a Közigazgatási Jogi Kodifikációs Osztályra, a Közjogi Koordinációs Osztályra és a Jogszabály-szerkesztési és Deregulációs Módszertani Osztályra tagozódik.

A. Kodifikációs feladatok

1. A Főosztály ellátja

a) az Alkotmány, és annak módosításáról,

b) az alapvető jogokról, így különösen az egyesülési jogról, a pártok működéséről és gazdálkodásáról, a gyüle-

kezési jogról, a személyes adatok védelméről, a közérdekű adatok nyilvánosságáról, az egyenlő bánásmódról, a sajtóról, a nemzeti hírügynökségről, a kérelmezési és panaszjogról,

- c) a magyar állampolgárságról,
  - d) a külföldre utazásról és az úti okmányokról,
  - e) az államszervezetről, a közjogi tisztségviselők jogállásáról és juttatásairól,
  - f) a jogalkotásról és – a kodifikációs feladatokat ellátó főosztályok bevonásával – a jogszabály-szerkesztés követelményeiről,
  - g) a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról, és
  - h) a lobbitevékenységről
- szóló jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközei előkészítését.

2. A Főosztály – a miniszternek a kormányzati döntés-előkészítéssel kapcsolatos feladatköre gyakorlása során – az érintett főosztályok bevonásával véleményezi

- a) a Kormány és szervei ügyrendjéről, a miniszterek feladat- és hatásköréről, a más főosztály feladatkörébe nem tartozó kormányhivatalok és a központi hivatalok feladat- és hatásköréről,
  - b) az egyházakról,
  - c) a határon túli magyarokról,
  - d) az ifjúságpolitikai szabályozásról,
  - e) a környezetvédelemről, a természetvédelemről,
  - f) a közművelődésről,
  - g) a külkapcsolatokról,
  - h) a kulturális örökség védelméről,
  - i) az oktatásról, a szakképzésről,
  - j) a rádiózásról és televíziózásról,
  - k) a sportról,
  - l) a sztrájkjogról,
  - m) a vízgazdálkodásról,
  - n) a társadalmi esélyegyenlőséget előmozdító szabályozásról, a romák társadalmi integrációját elősegítő szabályozásról,
  - o) a titokvédelemről,
  - p) a választójogról, az országos és helyi népszavazásról és népi kezdeményezésről, és
  - q) a nemzeti és etnikai kisebbségekről
- szóló jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközei tervezetét.

3. A Főosztály alkotmányossági, jogszabály-szerkesztési és technikai deregulációs szempontból, valamint a jogrendszeri koherencia biztosítása szempontjából véleményez valamennyi jogszabálytervezetet, nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos előterjesztést, továbbá az érintett főosztály megkeresése alapján az állami irányítás egyéb jogi eszközeinek tervezeteit.

4. Nyomon követi a törvényjavaslatok Országgyűlés általi tárgyalását, állást foglal a parlamenti tárgyalás során felmerülő alkotmányossági kérdésekkel kapcsolatban, és – a kodifikációs feladatokat ellátó főosztályok bevonásával – intézkedik az előterjesztő, illetőleg a Kormány parla-

menti képviselőtét ellátó szerv vagy szervezeti egység tájékoztatása érdekében.

B. Szervezetirányítási feladatok

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

- a) közreműködik az európai emberi jogi jogvédelmi rendszerből adódó feladatok elvégzésében,
- b) figyelemmel kíséri az Európai Unió jogának alakulását, az Európai Unió jogrendjét és intézményeinek helyzetét, az Európai Unió intézményeinek működését érintő, illetve a tagállami részvételre vonatkozó alapvető szabályok terén,
- c) részt vesz a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) szabályozáspolitikával, szabályozási reformmal foglalkozó munkacsoportjainak munkájában, illetve megbeszélésein, és
- d) részt vesz az Európai Unió kormányzati részvétellel működő intézményei döntéshozatalában, a kormányzati álláspont kialakításában és képviselésében a kodifikációs feladatkörébe tartozó területeken, valamint a miniszter egyedi utasítása alapján, amennyiben a Magyar Köztársaság Alkotmányával való összhang biztosítása érdekében az szükséges.

E. Egyéb feladatok

- a) szakmai szempontból véleményezi az összehangolt kormányzati deregulációs tevékenység szervezeti és eljárási rendjére, valamint a deregulációs feladatok meghatározására vonatkozó döntéseket,
- b) koordináló és konzultatív feladatot lát el a kormányzati technikai dereguláció keretében,
- c) folyamatosan fejleszti a hazai hatásvizsgálati és egyéb minőségi jogalkotási területekhez illeszkedő módszertanokat,
- d) konzultáció útján segíti a jogszabály-előkészítést végző minisztériumi, kormányzati szakapparátus, a jogalkotók, valamint egyéb szervezetek hatásvizsgálati, jogszabály-előkészítési, és minőségi jogalkotási tevékenységét,
- e) nyilvántartja az igazságügyi és rendészeti miniszter utasításait, a jogi iránymutatásokat,
- f) figyelemmel kíséri – az Európai Unió erre irányuló tevékenységére is figyelemmel – a jogszabályok nyilvántartására, a jogi adatbázisokra vonatkozó kormányzati tevékenységet, és koordinálja az e területet érintő hazai tevékenységekkel kapcsolatos minisztériumi feladatokat,
- g) folyamatosan vizsgálja az alkotmánybíróági gyakorlatot, tájékoztatja a minisztérium kodifikációs feladatokat ellátó szervezeti egységeit a feladatkörüket érintő alkotmánybíróági határozatokról. Nyilvántartást vezet az Alkotmánybíróóság döntéseiből fakadó jogalkotási teendőkről, továbbá az alkotmánybíróági döntésekről,
- h) állásfoglalást készít elő az alkotmányossági kérdésekre vonatkozó, az Alkotmánybíróáságtól, az országgyűlési biztosoktól és más állami vagy önkormányzati szer-

vektől érkező megkeresésekre az érintett főosztályok bevonásával,

i) megkeresésre nyilvántartja és ellenőrzi a jogszabályok egységes szerkezetbe foglalt szövegét, és

j) előkészíti a minisztérium adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzatát.

6.2. Hatósági Eljárási és Szolgáltatási Kodifikációs Főosztály

A Főosztály a Hatósági Eljárási Kodifikációs Osztályra és Közigazgatási Szolgáltatási Kodifikációs Osztályra tagozódik.

A. Kodifikációs feladatok

1. A Főosztály kidolgozza

a) a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól,

b) a közigazgatási elektronikus azonosítás és fizetés rendszeréről,

c) az anyakönyvvezetésről, a házasságkötési eljárásról, a névviselésről, a névváltoztatásról, és

d) a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról, a személyazonosító igazolványról szóló jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközeit előkészítését.

2. A Főosztály – a miniszternek a kormányzati döntés-előkészítéssel kapcsolatos feladatköre gyakorlása során – az érintett főosztályok bevonásával véleményezi

a) a közlekedésigazgatási hatósági nyilvántartásról,

b) az informatikai szabályozásról, a kormányzati informatika szabályozásáról,

c) az építésügyről,

d) a helyi önkormányzatokról,

e) a köziratok kezeléséről,

f) a kutatás-fejlesztésről,

g) a statisztikáról és az egyes statisztikai adatgyűjtésekről,

h) a temetkezésről,

i) a területfejlesztésről,

j) a területszervezésről,

szóló jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközei tervezetét.

3. A Főosztály – a miniszternek a kormányzati döntés-előkészítéssel kapcsolatos feladatköre gyakorlása során – a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályaival való összhang biztosítása érdekében véleményezi a közigazgatási hatósági eljárást és szolgáltatást szabályozó valamennyi jogszabály és az állami irányítás egyéb jogi eszköze tervezetét.

B. Szervezetirányítási feladatok

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

a) figyelemmel kíséri az Európai Unió jogának alakulását a kodifikációs feladatkörébe tartozó területeken, és

b) részt vesz az Európai Unió kormányzati részvétellel működő intézményei döntéshozatalában, a kormányzati álláspont kialakításában és képviselésében a kodifikációs feladatkörébe tartozó területeken.

E. Egyéb feladatok

Közreműködik – az önkormányzati miniszter feladatkörébe tartozó közigazgatás-szervezés körében – a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályainak hatályosulása és érvényesülése vizsgálatában.

6.3. Hatósági Főosztály

A főosztályvezető általános helyettesítésére főosztályvezető-helyettes működik. A Főosztály a Hatósági Osztályra, a Kegyelmi Osztályra és az Anyakönyvi Osztályra tagozódik.

A. Kodifikációs feladatok

B. Szervezet- és tevékenységirányítási feladatok

a) közreműködik a KEKKH irányításának a miniszter hatáskörébe tartozó hatósági ügycsoportok tekintetében a Ksztv. 2. § (1) bekezdés c), e) és g)–i) pontjaiban meghatározott részjogosítványainak gyakorlásában, előkészíti az e jogkörben hozott döntéseket, és

b) gyakorolja az anyakönyvi ügyek ellátásáért felelős hatóság irányításának a Ksztv. 2. § (1) bekezdés c), e) és g)–i) pontjaiban meghatározott részjogosítványait.

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

a) előkészíti a kegyelmi előterjesztéseket, továbbá a büntetés végrehajtásának – a köztársasági elnök döntéséig történő – félbeszakítására vagy elhalasztására vonatkozó döntést, ennek során együttműködik a Rendészeti Felügyeleti és Tervezési Főosztállyal,

b) előkészíti szabálysértési ügyben

ba) az elzárás büntetés elengedése, illetőleg mérséklése iránti méltányossági kérelem köztársasági elnökhöz történő felterjesztését, továbbá a büntetés végrehajtásának – a köztársasági elnök döntéséig történő – félbeszakítására vagy elhalasztására vonatkozó döntést, és

bb) a miniszter hatáskörébe tartozó méltányossági kérelemről való döntést,

c) előkészíti a bűnügyi költség és a rendbírság elengedésére és mérséklésére irányuló kérelmekre vonatkozó döntést,

d) előkészíti döntésre a névváltoztatási ügyeket,

e) előkészíti a szolgálati útlelvel kiadására vonatkozó döntéseket,

f) előkészíti a KEKKH által közigazgatási hatósági ügyben első fokon hozott döntések ellen előterjesztett fellebbezések tárgyában a döntések tervezeteit,

g) kérelemre másolatot ad ki a névváltoztatási okiratról,

h) előkészíti a közigazgatási hivatal által a miniszter hatáskörébe tartozó hatósági ügyben előterjesztett fellebbezés tárgyában hozandó határozatot, valamint közreműködik a felügyeleti jogkör gyakorlásában, és

i) előkészíti a társadalombiztosítási ellátások tárgyában első fokon hozott határozatok ellen benyújtott fellebbezések alapján a másodfokú határozatokat.

D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

Ellátja Magyarországnak a Személyi Állapot Nemzetközi Bizottságában (CIEC) történő részvételével kapcsolatos feladatokat.

E. Egyéb feladatok

7. AZ EURÓPAI UNIÓS JOGI SZAKÁLLAMTITKÁR IRÁNYÍTÁSA ALÁ TARTOZÓ SZERVEZETI EGYSÉGEK

Az európai uniós jogi szakállamtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egységek állományába 73 fő tartozik. A szakállamtitkár titkárságát közvetlenül a szakállamtitkár vagy osztályvezetői megbízással rendelkező személy vezeti.

7.1. Nemzetközi Együttműködési Főosztály

A főosztályvezető helyettesítésére általános főosztályvezető-helyettes működik. A Főosztály Nemzetközi Büntetőjogi Osztályra, Nemzetközi Rendészeti Szerződés-előkészítő Osztályra, valamint Strasbourgi Bírósági Képviselői Osztályra tagozódik.

A. Kodifikációs feladatok

a) megkeresés alapján véleményezi a jogszabálytervezeteket Magyarország emberi jogi nemzetközi kötelezettségeivel való összhang szempontjából, és

b) kezdeményezi a nemzetközi kötelezettségek teljesítéséhez szükséges hazai büntetőjogi és rendészeti jogszabályok alkotását, e kötelezettségekre tekintettel véleményezi azok tervezetét.

B. Szervezetirányítási feladatok

Előkészíti az Európa Tanács munkájában való részvétellel kapcsolatos eljárásra vonatkozó szabályzatot.

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

a) intézi a kiadatási, a büntetőeljárás-átadási, a szabadságelvonnással járó büntetés-végrehajtás átadás-átvételi, vagy ilyen intézkedés végrehajtásának átvételével, illetve átengedésével kapcsolatos, továbbá az országon keresztül történő átszállítási és a büntetőeljárás-átadási ügyeket,

b) ellátja az európai elfogatóparanccsal kapcsolatos központi kormányzati feladatokat, és

c) központi igazságügyi hatóságként a nemzetközi szerződések alapján a Magyarországról külföldre és a külföldről Magyarországra irányuló bűnügyi jogsegély iránti megkereséseket fogadja, szabályszerűségüket megvizsgálja és továbbítja.

D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

a) részt vesz a két- és többoldalú büntetőjogi, rendvédelmi tárgyú együttműködési, az államhatárral, a határrenddel és a határforgalom ellenőrzésével kapcsolatos, valamint a terrorizmus elleni nemzetközi szerződések kidolgozásában, és előkészíti az azokhoz kapcsolódó előterjesztéseket és jogszabálytervezeteket,

b) részt vesz a büntető ügyekben működő Európai Igazságügyi Hálózat munkájában,

c) előkészíti viszonzossági megállapodás létesítését nemzetközi büntetőjogi ügyekben,

d) részt vesz az Európai Emberi Jogi Egyezmény kiegészítő és módosító jegyzőkönyveinek kidolgozásában és előkészíti az azokhoz kapcsolódó előterjesztéseket és jogszabálytervezeteket,

e) ellátja az Emberi Jogok Európai Bírósága előtti eljárásban a Magyar Köztársaság Kormányának képviselőiből adódó feladatokat,

f) folyamatosan vizsgálja az Emberi Jogok Európai Bírósága joggyakorlatát, és tájékoztatja a kodifikációs feladatokat ellátó szervezeti egységeket a munkájuk során hasznosítható ismeretekről,

g) biztosítja a magyar képviselők folyamatos kijelölését, illetve az Igazgatótanácsban és az alárendelt munkaszervekben való részvételét az Európa Tanács Emberi Jogi Európai Igazgatótanácsában való magyar részvétel hazai bázisszerveként, és

h) közreműködik a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányával kapcsolatos feladatok elvégzésében, jelentések előkészítésében az ENSZ Emberi Jogi Bizottsághoz. A magyar Kormány ellen más államok, illetőleg magánszemélyek által benyújtott panaszok esetén közreműködik azok véleményezésében.

E. Egyéb feladatok

a) megkeresésre tájékoztatást ad a bíróságoknak külföldi vonatkozású eljárásaikban, és

b) ellátja az Emberi Jogok Magyar Központja Közalapítvány tekintetében – a Kormány által a miniszterre ruházott – az alapítói hatáskörök és tulajdonosi jogosítványok gyakorlásával kapcsolatos döntések és intézkedések előkészítését, közreműködik azok végrehajtásában.

7.2. Európai Uniós Jogi Főosztály

A főosztályvezető általános helyettesítésére főosztályvezető-helyettes működik. A Főosztály a Jogharmonizációs Osztályra, az Európai Bírósági Osztályra, az Elnökségi és Jogharmonizáció-koordinációs Osztályra, valamint a Fogyasztóvédelmi, Szerzői Jogi és Iparjogvédelmi Kodifikációs Osztályra tagozódik

A. Kodifikációs feladatok

1. A Főosztály ellátja

a) a szellemi alkotások jogáról,

b) a fogyasztóvédelemről,

c) a jogharmonizációs tevékenységről, a jogharmonizációs feladatok meghatározásának, programozásának és teljesítésük ellenőrzésének rendjéről szóló jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközei előkészítését.

2. A Főosztály – a miniszternek a kormányzati döntés-előkészítéssel kapcsolatos feladatköre gyakorlása során – az érintett főosztályok bevonásával véleményezi az Európai Unió alapját képező szerződésekkel, az Európai Unió jogrendjével és intézményeinek helyzetével, az Európai Unió intézményeinek működésével, a tagállami részvételre vonatkozó hazai eljárási renddel, az Európai Unió soros elnökségének Magyarország részéről történő ellátásából és a tagállami részvételből eredő kötelezettségek teljesítésének horizontális kérdéseivel összefüggő jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközei tervezetét.

3. A Főosztály az Európai Unió jogának való megfelelés szempontjából véleményez valamennyi jogszabálytervezetet, nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos előterjesztést, valamint az érintett főosztály megkeresése alapján az állami irányítás egyéb jogi eszközeinek tervezeteit. Az Európai Unió jogából, valamint az Európai Unió soros elnökségének Magyarország részéről történő ellátásának biztosításából eredő hazai jogalkotási feladatok tekintetében véleményezi a Kormány féléves munkatervére és törvényalkotási programjára vonatkozó előterjesztéseket.

4. A Főosztály előkészíti és aktualizálja az Európai Unió intézményeinek tagállami kormányzati részvétellel működő döntéshozó és döntés-előkészítő szerveiben a kormányzati álláspont kialakításával és az ezen intézmények munkájában való részvétellel kapcsolatos eljárásra vonatkozó szabályzatot.

5. A Főosztály részt vesz Magyarország európai uniós soros elnökségéből eredő feladatok ellátásához szükséges jogszabálytervezetek, valamint az állami irányítás egyéb jogi eszközeinek kidolgozásában, aktualizálásában.

B. Szervezetirányítási feladatok

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

a) koordinálja az európai unió intézményeinek tagállami kormányzati részvétellel működő döntéshozó és döntés-előkészítő tevékenysége keretében képviselendő kormányzati álláspont kialakításával, valamint az Európai Unió soros elnökségének Magyarország részéről történő ellátásának biztosításával összefüggő minisztériumi tevékenységet, részt vesz az álláspont előkészítésében és véleményezi az ezzel összefüggő előterjesztéseket,

b) figyelemmel kíséri az európai uniós jogi aktusok tervezeteit és az Európai Unió jogának alakulását az Európai Unió jogrendjét, intézményeinek státusát és működését érintő, illetve a tagállami kötelezettségekre és részvételre vonatkozó alapvető szabályok, valamint az áruk, a szolgál-

tatások, a személyek és a tőke szabad mozgására (négy szabadság) vonatkozó szabályok érvényesülése terén, és részt vesz az ezzel kapcsolatos kormányzati álláspont kialakításában,

c) részt vesz a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet fogyasztóvédelmi kérdésekkel foglalkozó bizottságának, a Szellemi Tulajdon Világszervezetének a Szerzői és Szomszédos Jogi Állandó Bizottságának ülésszakain, a Kereskedelmi Világszervezet Szellemi Tulajdonjogok Kereskedelmi Vonzataival Foglalkozó Tanácsa munkájában,

d) ellátja az Európai Bíróság előtti eljárásokkal kapcsolatos koordinációs feladatokat, előkészíti az Európai Bíróság előtti eljárásokkal kapcsolatban a szükséges döntéseket, és elkészíti a beadványokat. Közreműködik a Magyar Köztársaság képviseletének ellátásában,

e) figyelemmel kíséri az Európai Unió jogának változását, új jogi aktusok kibocsátását, és közreműködik az ezekből következő jogalkotási feladatok meghatározásában. Tájékoztatja a minisztérium kodifikációs feladatokat ellátó szervezeti egységeit a feladatkörükbe tartozó európai közösségi, illetve uniós jogi aktusok kibocsátásáról és változásáról,

f) figyelemmel kíséri az Európai Bíróság előtti ügyeket, és közreműködik az ezekből esetlegesen következő jogalkotási feladatok meghatározásában,

g) ellátja a jogharmonizációs feladatok meghatározásával, programozásával és teljesítésük ellenőrzésével, továbbá az Európai Unió soros elnökségének Magyarország részéről történő ellátásával összefüggő koordinatív feladatokat; koncepcionális, illetve intézkedési javaslatokat dolgoz ki ezeken a területen, és kialakítja a jogharmonizációs tevékenység módszertanát,

h) jogharmonizációs adatbázisba rendezi a jogharmonizációs feladatokat; Ellátja a jogharmonizációs adatbázis karbantartására és fejlesztésére irányuló feladatokat,

i) jelentést, illetve előterjesztést készít a jogharmonizáció helyzetéről a Kormány számára,

j) figyelemmel kíséri az Európai Unió jogi aktusai tervezeteinek, valamint az elfogadott uniós jogi aktusoknak a magyar nyelvű szövegét, szükség esetén koordinálja és előkészíti az azok helyesbítésére irányuló javaslatokat,

k) figyelemmel kíséri az Európai Unió jogi aktusainak nyilvántartására, az európai uniós jogi adatbázisokra vonatkozó fejleményeket, és koordinálja az ezekkel összefüggő tevékenységekben való magyar részvételt, az ezzel kapcsolatban képviselendő kormányzati álláspont kialakítását,

l) koordinálja az Európai Uniónak az uniós szabályozás minőségének fejlesztésével összefüggő tevékenységében való magyar részvételt, az ezzel kapcsolatban képviselendő kormányzati álláspont kialakítását, és

m) ellátja a Brüsszeli Állandó Képviselet Jogi Szolgálatára igazságügyi szakdiplomáinak szakmai irányítását.

E. Egyéb feladatok

a) ellátja a Főosztály keretében működő Dokumentációs Központ működtetésével összefüggő feladatokat,

b) ellátja a minisztérium képviselőt a Magyar Szabványügyi Testületben, és

c) részt vesz a Nemzeti Euró Köordinációs Bizottság tevékenységében a Civilisztikai és Gazdasági Kodifikációs Főosztály közreműködésével.

7.3. Bel- és Igazságügyi Együttműködési és Migrációs Főosztály

A főosztályvezető általános helyettesítésére főosztályvezető-helyettes működik. A Főosztály a Rendőri és Büntető-igazságügyi Együttműködési Osztályra, a Polgári-igazságügyi és Belügyi-igazgatási Együttműködési Osztályra, a Migrációs Kodifikációs Osztályra és a Migrációs Igazgatási Osztályra tagozódik.

A. Kodifikációs feladatok

1. A Főosztály ellátja

a) a letelepedés szabadságáról, a szabad mozgás és tartózkodás szabályozásáról,

b) a menedékjogról,

c) a menedéket kérő külföldiek menekültként, menedékesként vagy kiegészítő nemzetközi védelemre jogosultként való elismeréséről és ellátásáról,

d) a külföldiek társadalmi beilleszkedésének elősegítéséről,

e) a migrációról

szóló jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközei előkészítését.

2. A Főosztály ellátja a bel- és igazságügyi együttműködés területét érintő két- és többoldalú nemzetközi szerződések előkészítését, valamint a Schengen II. rendszerhez történő csatlakozással kapcsolatos kodifikációs feladatokat.

B. Szervezetirányítási feladatok

a) koordinálja a miniszter irányítása, felügyelete alá tartozó rendvédelmi szervek európai uniós együttműködési tevékenységét,

b) koordinálja a schengeni értékelés folyamatát, valamint folyamatosan ellenőrzi a Schengeni Akciótervből fakadó és a Schengeni Értékelő Jelentésben foglalt ajánlások végrehajtását,

c) közreműködik a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal irányításával kapcsolatos döntések előkészítésében menekültügyi és idegenrendészeti ügyekben, és

d) szakmai irányítást gyakorol a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal tevékenysége felett menekültügyi és idegenrendészeti ügyekben.

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

Előterjeszti a honosítási, a visszahonosítási és a lemondási kérelmekről szóló döntési javaslatot.

D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

a) koordinálja az Európai Unió keretében folytatott bel- és igazságügyi együttműködés terén az Európai Unió

kormányzati részvétellel működő intézményei döntéshozatalában a kormányzati álláspont kialakítását és képviselőt, valamint az ezzel összefüggő kormányzati feladatok teljesítését a miniszter külön utasításában meghatározottak szerint; az Európai Unió közös kül-, biztonság- és védelempolitikája terén részt vesz az Európai Unió kormányzati részvétellel működő intézményei döntéshozatalában képviselt kormányzati álláspont kialakításában és képviselőt, valamint az ezzel összefüggő kormányzati feladatok teljesítésében,

b) közreműködik az Európai Unióval való kapcsolat-tartásban; a bel- és igazságügyi területeken – a miniszter külön utasításában meghatározottak szerint – koordinálja, valamint ellátja az Európai Unió intézményeinek döntés-előkészítő szakértői munkacsoportjainak, szakbizottságainak munkájában való részvételt,

c) ellátja a Brüsszeli Állandó Képviselő Bel- és Igazságügyi Csoportja szakdiplomatainak, valamint az Európai Unió intézményeinél és a nemzetközi szervezeteknél tartós kiküldetésben lévő, a bel- és igazságügyekkel foglalkozó vezető tisztségviselők szakmai irányítását,

d) közreműködik a belügyi attasék Európai Unióhoz kapcsolódó szakmai irányításában,

e) koordinálja a nemzetközi szervezetekkel való kapcsolattartást a pénzmosás megelőzésével és a terrorizmus elleni küzdelemmel kapcsolatos ügyekben,

f) előkészíti a két- és többoldalú migrációs tárgyú nemzetközi szerződéseket, így különösen a személyeknek az államhatáron történő átadásáról és átvételéről szóló nemzetközi szerződéseket, az azokhoz kapcsolódó előterjesztéseket és jogszabálytervezeteket,

g) szakmai irányítást gyakorol az Európai Unió migrációt érintő támogatási alapjainak felhasználása felett, és részt vesz a monitoring bizottság munkájában,

h) ellátja és előkészíti a bel- és igazságügyi együttműködés területére tartozó bilaterális vagy multilaterális, regionális jelentőségű együttműködési fórumok, kezdeményezések munkájában való magyar részvételt,

i) ellátja a Prümi Szerződés alapján végzett nemzetközi együttműködés, és a Prümi Szerződés alapján működő testületekben való magyar részvétel összehangolását; képviseli a minisztériumot a Prümi Szerződés végrehajtását felügyelő Közös Munkacsoportban,

j) kapcsolatot tart az ENSZ Menekültügyi Főbiztoságával, a Nemzetközi Migrációs Szervezettel és a Nemzetközi Migrációs Politikát Fejlesztő Központtal a Főosztály ügykörét érintő kérdésekben,

k) közreműködik az emberkereskedelem elleni nemzetközi szerződések kidolgozásában, és

l) előkészíti a Bel- és Igazságügyi Tanácsuléseket az Európai Unió soros elnökségének Magyarország részéről történő ellátásának biztosításával összefüggésben.

E. Egyéb feladatok

a) ellátja a Terrorizmus Elleni Tárcaközi Munkacsoport működésével összefüggő adminisztratív teendőket,

előkészíti a Terrorizmus Elleni Nemzeti Akcióterv aktualizálásait; a minisztérium részéről kapcsolatot tart a terrorizmus elleni nemzeti koordinátorral; ellátja a határellenőrzéssel kapcsolatos tárcaközi együttműködés adminisztratív teendőit,

b) elősegíti az EU polgári válságkezelési missziókban való magyar szerepvállalás tervezését, szervezését, irányítását,

c) előkészíti a Magyar Köztársaság migrációs stratégiáját, és a stratégia alapján összeállítja a hosszú távú migrációs politikára vonatkozó javaslatot,

d) előkészíti a vízumkiadási gyakorlatban alkalmazandó nemzeti konzultációs listát, valamint javaslatot tesz a vízumkiadási jog átadására, illetve átvételére,

e) összehangolja a külföldiek társadalmi beilleszkedésének elősegítésével kapcsolatos kormányzati intézkedéseket, és koordinálja azok végrehajtását,

f) szakmai irányítást gyakorol az Európai Unió – a Főosztály feladatkörét érintő – támogatási alapjainak felhasználása felett, és részt vesz a monitoring bizottság munkájában, és

g) migrációs témájú elemzéseket, értékeléseket és előrejelzéseket készít, meghatározza a statisztikai adatgyűjtés rendjét.

8. A BÜNTETŐPOLITIKAI SZAKÁLLAMTITKÁR IRÁNYÍTÁSA ALÁ TARTOZÓ SZERVEZETI EGYSÉGEK

A büntetőpolitikai szakállamtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egységek állományába 35 fő tartozik. A szakállamtitkár titkárságát közvetlenül a szakállamtitkár vagy osztályvezetői megbízással rendelkező személy vezeti.

8.1. Büntetőjogi Kodifikációs Főosztály

A főosztályvezető általános helyettesítésére főosztályvezető-helyettes működik. A Főosztály a Büntetőjogi Kodifikációs Osztályra, a Büntetőeljárási és Büntetés-végrehajtási Jogi Kodifikációs Osztályra tagozódik.

A. Kodifikációs feladatok

1. A Főosztály ellátja

- a) a büntető anyagi jogról,
- b) a büntető eljárási jogról,
- c) a büntetések és az intézkedések végrehajtásáról,
- d) a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről,
- e) a szabálysértési jogról,
- f) a bűnügyi nyilvántartásról,
- g) a bűnjelkezelésről

szóló jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközei előkészítését.

2. A Főosztály ellátja a büntetés-végrehajtási szervezet törvényi szintű szabályainak előkészítését.

B. Szervezetirányítási feladatok

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

a) részt vesz az OECD Korruptió Elleni Munkacsoportjának (Bribery Working Group) munkájában, koordinálja az OECD külföldi hivatalos személy megvesztegetése elleni küzdelemről szóló egyezményének végrehajtásával kapcsolatos országértékeléseket, és

b) részt vesz az Európa Tanács Korruptió Elleni Államok Csoportja (GRECO) munkájában, koordinálja az Európa Tanács korruptió elleni küzdelemmel kapcsolatos egyezményei és ajánlásai végrehajtásával kapcsolatos országértékeléseket.

E. Egyéb feladatok

a) részt vesz a Kábítószerügyi Koordinációs Bizottság munkájában, és

b) átveszi és elemzi az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala által gyűjtött és feldolgozott, a büntető igazságszolgáltatást érintő bírósági ügyforgalmi statisztikai adatokat, valamint a jogerősen befejezett büntető ügyek vádlottairól készült adatokat, véleményezi a Főosztály ügykörét érintő kérdésekben a statisztikai adatszolgáltatással kapcsolatos jogszabályok tervezeteit.

8.2. Büntetőpolitikai Főosztály

A főosztályvezető általános helyettesítésére főosztályvezető-helyettes működik. A Főosztály a Bünmegelőzési Osztályra, valamint a Statisztikai és Elemző Osztályra tagozódik.

A. Kodifikációs feladatok

Ellátja a társadalmi bünmegelőzéssel kapcsolatos jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközeinek előkészítését.

B. Szervezetirányítási feladatok

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

a) részt vesz az ENSZ Bünmegelőzési Bizottság, a Nemzetközi Bünmegelőzési Központ és az Európai Városbiztonsági Fórum munkájában, és

b) ellátja az Európai Bünmegelőzési Hálózat nemzeti kapcsolattartó pontjának feladatait.

E. Egyéb feladatok

a) ellátja a társadalmi bünmegelőzés nemzeti stratégiája végrehajtásának összehangolását,

b) ellátja az Országos Bünmegelőzési Bizottság titkársági feladatait,

c) évente előkészíti a Kormány bünmegelőzési programját. Elkészíti a bünmegelőzés és bűnözés előző évi helyzetének értékelését,

d) ellátja a rendészeti bünmegelőzés és áldozatsegítés szakirányítását, megvalósítja az országosan egységesebb gyakorlat kialakításához szükséges reformot,

e) felel a társadalmi és rendészeti bűnmegelőzés hazai és külföldi legjobb gyakorlatainak terjesztéséért,

f) előterjesztéseket készít, és hatékonyság vizsgálatokat végez a büntetőpolitika és a bűnmegelőzés elvi megalapozásával kapcsolatosan,

g) ellátja a pályázatási, monitorozási, értékelési feladatokat a társadalmi bűnmegelőzés és a közrendvédelmi bírsággal összefüggő feladatok tárgykörében,

h) ellátja a II. Nemzeti Fejlesztési Terv társadalmi bűnmegelőzéssel és büntetőpolitikával összefüggő részeinek kidolgozásával kapcsolatos szakmai feladatokat, koordinálja az ehhez szükséges tárcán belüli és ágazatok közötti egyeztetéseket,

i) ellátja a rendészeti szervek, valamint a rendészeti oktatási és tudományos tevékenységet végző intézmények bűnmegelőzési munkájának szakirányítását, különös tekintettel a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájára. Segíti az Országos Bűnmegelőzési Bizottság és a rendészeti bűnmegelőzés szakmai ismereteinek hasznosítását a rendészeti oktatásban és a képzésekben,

j) koordinálja a rendészeti szervek statisztikai tevékenységét. Javaslatot készít a statisztikai adatgyűjtés és -szolgáltatás reformjának előkészítésére és végrehajtására,

k) felel az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programban (OSAP) előírt adatgyűjtések közül különösen a közlekedésrendészeti statisztika, a közrendvédelmi statisztika, a bűnügyi ügyforgalmi statisztika, az önkormányzati szabálysértési statisztika, az egységes nyomozóhatósági és ügyészégi bűnügyi statisztika előkészítéséért, működtetéséért, illetve teljesítéséért, valamint a személy- és járműforgalmi jelentés, a rendőrségi szabálysértési ügyforgalmi statisztika adatainak kezeléséért. Biztosítja a bűnügyi statisztikai adatok közzétételét a minisztérium honlapján,

l) képviseli a tárcát az Országos Statisztikai Tanácsban, ellátja a statisztikáról szóló törvényben meghatározott feladatokat, fogadja a hozzá érkező statisztikai jelentéseket, azokból rendszeresen és felkérésre adatokat szolgáltat más szervezeti egységek és szervezetek részére, és

m) részt vesz a Kábítószerügyi Koordinációs Bizottság és a Népegészségügyi Tárcaközi Bizottság munkájában.

9. A RENDÉSZETI SZAKÁLLAMTITKÁR IRÁNYÍTÁSA ALÁ TARTOZÓ SZERVEZETI EGYSÉGEK

A rendészeti szakállamtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egységek állományába 67 fő tartozik. A szakállamtitkár titkárságát közvetlenül a szakállamtitkár vagy osztályvezetői megbízással rendelkező személy vezeti.

9.1. Rendészeti Felügyeleti és Tervezési Főosztály

A főosztályvezető helyettesítésére általános főosztályvezető-helyettes működik. A Főosztály, Rendőrségi Felügyeleti és Tervezési Osztályra, Büntetés-végrehajtási Felügyeleti és Tervezési Osztályra, Rendészeti Oktatási Felügyeleti és Tervezési Osztályra, Közgazdasági Felügyeleti és Tervezési Osztályra tagozódik.

A. Kodifikációs feladatok

B. Szervezet- és tevékenységirányítási feladatok

a) ellátja a Rendőrség, a rendészeti oktatási intézmények szakmai tevékenységének felügyeletét, közreműködik a miniszternek a Rendőrtiszti Főiskolával kapcsolatos jogkörei gyakorlásának előkészítésében, külön felkérésre közreműködik a miniszternek a Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálatának szakmai tevékenységének felügyeletével és ellenőrzésével kapcsolatos feladatai ellátásában,

b) javaslatot tesz az a) pontban meghatározott szervek vezetőinek normatív utasítások kiadására vagy módosítására,

c) folyamatos, illetve szükség szerinti kapcsolatot tart a rendészeti szervek központi, területi és helyi szintű szerveivel, a lehetőségek függvényében részt vesz ezen szervek különböző munkafórumain, vezetői értekezletein,

d) szakmai szempontból véleményezi a rendészeti szerveket érintő fejlesztési koncepciókat, szükséges esetekben jogszabály-módosításokat kezdeményez,

e) közreműködik a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága és a büntetés-végrehajtási szervezet felügyeletének gyakorlásával összefüggő feladatok végrehajtásában,

f) elemzi és értékeli a miniszter irányítása, felügyelete alatt álló rendészeti szervek feladatainak megvalósításához szükséges források, anyagi és tárgyi feltételek összhangjának helyzetét, szakmai indokolást készít az éves költségvetési beszámolóhoz,

g) kezdeményezi, hogy az országos rendőrfőkapitány, a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka – a jogszabály meghozatalát nem igénylő kérdésben – az egyes rendszeresen ismétlődő tevékenységek végrehajtásának szakmai, technikai és eljárási szabályait intézkedéssel állapítsa meg. Javaslatot tesz az országos rendőrfőkapitány és a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka jogszabálysértő intézkedésének megsemmisítésére vagy megváltoztatására,

h) elemzi a rendészeti szervek szervezeti működését, az azok által ellátott szakmai tevékenység hatékonysága érdekében tervezési tevékenységet folytat és koordinál az irányítási, szervezeti megoldások továbbfejlesztése céljából. Véleményez, javaslatot tesz a szervek munkája eredményességének elősegítése érdekében. Koordinálja a stratégiai célok kidolgozását,

i) szakmai irányítást gyakorol a fiatalok javítóintézet-nevelésével és az előzetes letartóztatás javítóintézetben történő végrehajtásával kapcsolatos bírósági határozatok végrehajtása felett,

j) közreműködik az Oktatási Főigazgatóság szervezeti átalakításával kapcsolatos feladatok előkészítésében és végrehajtásában,

k) közreműködik a Rendőrtiszti Főiskola képzési rendszerének, felvételi rendjének kialakításával, a főiskola működésével, oktatói állományának kinevezésével kapcsolatos miniszteri hatáskörbe tartozó döntések előkészítésében, a felvételi keretszámok meghatározásában,

l) gondoskodik a rendészeti szakközépiskolákkal kapcsolatos közoktatási és más jogszabályokban meghatározott miniszterre, illetve a minisztériumra háruló ágazati feladatok ellátásáról, a döntések és intézkedések előkészítéséről,

m) közreműködik a rendészeti szakközépiskolák felvételi rendjének és felvételi keretszámainak meghatározásában,

n) előrejelzéseket és javaslatokat készít a rendészeti szervek munkaerő utánpótlási igényeinek megfelelő képzési rendszer kialakítására, korszerűsítésére,

o) figyelemmel kíséri a rendészeti szakállamtitkár felügyelete alá tartozó intézmények átütemezett köztartozásait,

p) tájékoztatja az alapítót a büntetés-végrehajtási gazdasági társaságok helyzetéről, tevékenységéről, javaslatot tesz a szükséges intézkedésekre,

q) elemzi, értékeli és véleményezi a büntetés-végrehajtás gazdasági társaságaira vonatkozó jelentéseket, és

r) előkészíti a miniszternek a büntetés-végrehajtás gazdasági társaságaira vonatkozó jogainak gyakorlásáról szóló szabályzatot.

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

a) részt vesz a rendészeti szervek alapításával, megszűntetésével és átszervezésével kapcsolatos miniszteri feladatok előkészítésében,

b) ellátja – szakértő bevonásával – az Országos Rendőr-főkapitányság és a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának munkabiztonsági hatósági felügyeletét, döntésre előkészíti a miniszter munkabiztonsági jogkörébe tartozó ügyeket,

c) kiadja a rendészeti szervek rendezett munkaügyi kapcsolatairól szóló igazolást,

d) döntésre előkészíti a javítóintézeti nevelés végrehajtásának félbeszakítására vonatkozó ügyeket,

e) intézi, illetve döntésre előkészíti a miniszter hatáskörébe tartozó, büntetés-végrehajtási tárgyú és a fogvatartással kapcsolatos ügyben érkező panaszokat, valamint a büntetés-félbeszakítási kérelmeket,

f) vizsgálja és intézi a rendészeti szervek személyi állományának a szervezet működésével kapcsolatos panaszait, javaslatot tesz a szükséges intézkedésekre,

g) ellátja a büntetés-végrehajtási felügyelő és a büntetés-végrehajtási főfelügyelő szakképesítésekkel összefüggő feladatokat, és

h) döntésre előkészíti a rendészeti szervek részére felajánlott adományok elfogadását.

D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

a) részt vesz az emberkereskedelem visszaszorításával kapcsolatos nemzeti feladatok végrehajtásában,

b) közreműködik a rendészeti jellegű kétoldalú kapcsolatok kialakításában, fenntartásában és fejlesztésében,

c) közreműködik a rendészeti attasékkal történő kapcsolattartásban,

d) ellátja Magyarország 2011. évi EU elnökségével kapcsolatosan a Főosztályra háruló feladatokat,

e) ellátja a vegyes-bizottsági ülések, illetve együttműködési megállapodások (nemzetközi szerződések) megkötésének előkészítésével, a vegyes bizottságok működtetésével kapcsolatos feladatokat, és

f) szakmai háttéranyagokat készít a minisztériumi vezetők nemzetközi tanácskozásaihoz, javaslatokat dolgoz ki ezen szakmai programokhoz, és

g) figyelemmel kíséri a rendészeti szervek tevékenységével összefüggő nemzetközi tapasztalatokat, és

h) ellátja a nemzeti küldött tevékenységéhez kapcsolódó képviseleti, program-menedzseri, koordinációs feladatkört az Európai Bizottság mellett működő, a bel- és igazságügyi terület nagy információs rendszereinek megvalósítására létrehozott uniós munkaszervekben.

E. Egyéb feladatok

a) működteti a Magyar Köztársaság területén működő, a nemzetközi jog alapján kiváltságot és mentességet élvező diplomáciai és konzuli képviseletek, valamint a nemzetközi szervezetek objektumai biztonságának garantálása érdekében létrehozott Tárcaközi Koordinációs Bizottságot,

b) részt vesz a Határellenőrzési Tárcaközi Bizottság munkájában,

c) ellátja a minisztérium vezetőinek parlamenti munkájával összefüggő, rendészeti vonatkozású feladatokat,

d) szakmai irányítást gyakorol a Külső Határok Alap felhasználása felett,

e) véleményezi a rendészeti szervek tevékenységét érintő javaslatokat, jelentéseket és előterjesztéseket, a szervezetek feladatkörét érintő jogszabályok tervezetét,

f) együttműködik a rendészeti szervekkel, valamint a fogvatartottak foglalkoztatására létrehozott gazdasági társaságokkal,

g) képviseli a minisztériumot – a miniszter vagy a rendészeti szakállamtitkár felhatalmazása alapján – a rendészeti szerveket érintő szakképzési, köz- és felsőoktatási tárcaközi együttműködés keretében,

h) közreműködik a minisztérium és az alárendelt szervezetekre kiterjedő stratégiai informatikai tervező munkában,

i) részt vesz az információtechnológiai rendszerek megvalósító projektek létrehozásában, tevékenységük, működésük figyelemmel kísérésében, és

j) a schengeni csatlakozásból fakadó informatikai feladatok tekintetében koordinál az érintett szervek között.

9.2. Rendészeti Igazgatási Főosztály

A főosztályvezető helyettesítésére általános főosztályvezető-helyettes működik. A Főosztály a Rendészeti Igazgatási Osztályra, a Védelmi Igazgatási és Ügyeleti Osztályra, a Rendészeti Humánigazgatási Osztályra, valamint a Rendészeti Vagyongazdálkodási Osztályra, tagozódik.

A. Kodifikációs feladatok

B. Szervezet- és tevékenységirányítási feladatok

a) feldolgozza a Rendőrség és a büntetés-végrehajtás szervezet hivatásos állományának összetételére, alkalmasságára, képzésére, továbbképzésére, fluktuációjára, fegyelmi helyzetére vonatkozó adatokat; statisztikai értékeléseket, előrejelzéseket készít és szolgáltat,

b) közreműködik a rendészeti szervek hivatásos személyi állományával kapcsolatos személyügyi munkájának szakirányításában, a hivatásos személyi állományt érintő fegyelmi és kártérítési ügyek általános törvényességi felügyeletében,

c) működteti a rendészeti szervek vagyonkezelésébe tartozó ingatlanok nyilvántartási rendszereit,

d) közreműködik a rendészeti szervek ingatlanfejlesztési, ingatlangazdálkodási koncepcióinak véleményezésében, jóváhagyásában. Felügyeli és koordinálja a szervek műszaki fejlesztési tevékenységét, véleményezi a különböző – hosszabb, rövidebb távú – terveket,

e) szervezi és koordinálja a PPP beruházások megvalósítását felügyelő bizottság munkáját,

f) műszaki és a rendészet szakmai érdekeinek érvényesülése szempontjából figyelemmel kíséri a központi forrásokból végzett beruházásokat és felújításokat,

g) tervezi, szervezi, koordinálja és ellenőrzi a minisztérium, továbbá a miniszter irányítása alá tartozó szervek minősített időszakos felkészülését, szakmai felügyeletet gyakorol a védelmi igazgatási szakterületen a szervek tevékenysége fölött,

h) kidolgozza és naprakészen tartja a minisztérium vezetése minősített időszakos okmányait,

i) közreműködik a minisztérium, továbbá a miniszter irányítása alá tartozó szervek készenléte fenntartásával és fokozásával kapcsolatos feladatok ellátásában,

j) véleményezi a miniszter irányítása alá tartozó szervek védelmi igazgatással összefüggő norma-tervezeteit, és

k) ellátja a minisztérium és az alárendelt szervek rejtjeltevékenységének irányításával kapcsolatos feladatokat.

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

a) A Főosztály a minisztériumban, a Rendőrségben, a büntetés-végrehajtási szervezetben, a Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálatánál, a Rendőrtiszti Főiskolán, a rendészeti szakközépiskolákban, továbbá az oktatással foglalkozó szervezetben, valamint a Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézetben szolgálatot teljesítő hivatásos állományúakkal kapcsolatban

aa) döntésre előkészíti a köztársasági elnök, a miniszterelnök és a miniszter hatáskörbe tartozó, a hivatásos szolgálati viszonyal összefüggő személyzeti, fegyelmi, kártérítési és panaszügyeket, valamint a miniszter elbírálási jogkörébe tartozó jogorvoslati kérelmeket,

ab) kezeli a miniszterelnök és a miniszter kinevezési jogkörébe tartozó hivatásos állományú személyek személyi anyagát, továbbá ellátja a vagyonnyilatkozat tételükkel kapcsolatos feladatokat,

ac) közreműködik a hivatásos állomány tagjainak a miniszter, az államtitkár és a szakállamtitkár feladatkörébe tartozó teljesítményértékelésével kapcsolatos feladatok ellátásában,

ad) végrehajtja a hivatásos állomány tagjainak nemzetbiztonsági ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat, és

ae) koordinálja a hivatásos állomány tagjai számára kitüntetések adományozásával, illetve az elismerésekkel kapcsolatos teendőket,

b) előkészíti a rendészeti szervek első számú vezetői külföldi kiutazásainak miniszteri, valamint az államháztartáson kívüli szervezet, jogi személy vagy magánszemély támogatásával megvalósuló külföldi kiutazások rendészeti szakállamtitkári engedélyeztetését,

c) közreműködik a rendészeti szervek által felterjesztett ingatlanok, lakások vagyonkezelői jogának kijelölésében, visszaadásában, az ingatlanok művelési ágának megváltoztatásában, továbbá az ingyenes önkormányzati tulajdonba adáshoz és a kincstári vagyoni körből történő kikerüléséhez, hasznosításához szükséges vezetői jóváhagyás megszerzésében,

d) közreműködik a rendészeti szakállamtitkár jóváhagyási körébe tartozó európai uniós fejlesztési források felhasználására vonatkozó pályázatok elbírálásában, véleményezésében,

e) szakmai szempontból megvizsgálja és előkészíti a miniszter irányítása, felügyelete alatt álló rendészeti szervek lakáscélú munkáltatói kölcsönök biztosítására szolgáló fejezeti kezelésű előirányzat intézmények közötti elosztására való javaslatot, illetve a kiemelt kölcsönigényeket; feladata továbbá az előirányzat felhasználásáról szóló döntésnek megfelelően a beruházás-finanszírozási alapokmányok összeállítása, évközi aktualizálása, módosítása,

f) elkészíti és meghirdeti az üzemeltetési költségcsökkentést eredményező energetikai fejlesztések támogatását célzó pályázati kiírást, elbírálja a pályázatokat, továbbá elkészíti a támogatási szerződéseket, és

g) előkészíti a rendészeti szervek zártcélú távközlő hálózatával kapcsolatos hálózatgazdai feladatok ellátásához szükséges döntés, intézkedés iratait.

D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

a) felügyeli, koordinálja és ellenőrzi az ENSZ és az EU keretei között, valamint nemzetközi szerződés alapján felkérésre végzett békefenntartással, rendvédelmi (polgári) válságkezeléssel összefüggő feladatokhoz külszolgálatra tervezett rendészeti dolgozókkal kapcsolatos – tervezés, kiválasztás, kiképzés, felszerelés, kihelyezés, hazatérés – feladatokat; elvégzi továbbá a rendészeti dolgozók kihelyezésével együtt járó személyügyi feladatokat, és

b) részt vesz az ENSZ és az EU keretei között, valamint nemzetközi szerződés alapján felkérésre végzett békefenntartással, rendvédelmi (polgári) válságkezeléssel összefüggő vezetői döntések előkészítési, tervezési feladataiban.

E. Egyéb feladatok

a) koordinálja és előkészíti a tárcaközi és tárcán belüli szakszervezeti egyeztetéseket, közreműködik a minisztérium ágazati és szektorális (IRÉT, SZÉF) érdekegyeztető munkájában, folyamatos kapcsolatot tart a szakmai szakszervezetekkel, valamint ellátja a titkársági feladatokat,

b) közreműködik a Rendőrség tevékenységével kapcsolatban előterjesztett közérdekű kérelmekkel, panaszokkal, bejelentésekkel, valamint a rendőri intézkedésekkel kapcsolatban előterjesztett panaszok kivizsgálásában, érdemi elbírálásának előkészítésében,

c) gondoskodik a minisztériumnak a Független Rendészeti Panasztestület tevékenységével összefüggő feladatainak végrehajtásáról,

d) szervezi, felügyeli, koordinálja a fegyverzeti, a rendszettechnikai, a szárazföldi, a vízi és a légi jármű, hír- és biztonsági rendszerek, továbbá a ruházati és építési szakterület műszaki fejlesztési feladatait a szolgálati feladatok ellátásához kapcsolódóan a rendészeti szervek tekintetében. Ezen belül:

da) irányítja és koordinálja a szervek által használatra tervezett termékek és tárgyi eszközök rendszeresítését szolgáló eljárást, valamint rendszerből való kivonásukat; összehívja és irányítja a rendszeresítési (használatból való kivonási) bizottság munkáját, az előkészített okmányokat döntésre felterjeszti; végzi a rendszerből való kivonással járó feladatokat; ellátja a rendszeresítési bizottság titkársági teendőit,

db) felügyeletet lát el és közreműködik a vagyontárgyak használatból való kivonásának, értékesítésének előkészítésében,

dc) az önálló szervek technikai ellátásával kapcsolatos fegyverzeti, rendszettechnikai anyag, vegyi-védelmi és jármű eszköztervezésekhez a feladatokhoz igazodóan egységes alapellátási és utánpótlási normaaajánlásokat dolgoz ki; értékeli és elemzi a szervek által elkészített és felterjesztett eszközszükségleti táblázat (ESZT), valamint a jármű nyilvántartási jegyzék adatait,

e) nyilvántartja és egyeztet a fejezeti kezelésű előirányzatokról szóló szabályzat alapján a szakállamtitkár kötelezettségvállalási hatáskörébe utalt egyes sorok tartalmát, javaslatot tesz a felhasználásra, továbbá elkészíti az éves költségvetési beszámolót,

f) részt vesz a védelmi igazgatás rendszerére és működésére vonatkozó elgondolások kialakításában, a Honvédelmi Tanács Hivatala, valamint az Alkotmányban rögzített rendkívüli állapot, szükségállapot, veszélyhelyzet, megelőző védelmi helyzet, illetve az Alkotmány 19/E. § (1) bekezdésében meghatározott időszak idején a továbbműködés feltételeinek megteremtésében,

g) kidolgozza, illetve egyeztetésre előkészíti a honvédelmi, a polgári- és katasztrófavédelmi feladatok végrehajtását biztosító belső normatervezeteket,

h) kijelölés alapján ellátja a minisztérium képviselőjét a védelemkoordináció egyes kérdéseivel foglalkozó tárcaközi bizottságokban és szakmai munkacsoportokban,

i) felkérés alapján részt vesz a védelmi igazgatási tárgyú gyakorlatok tervezésében és végrehajtásában,

j) közreműködik a hazai veszélyhelyzetek kezeléséhez szükséges információk elemzésében, értékelésében, javaslatokat, előterjesztéseket dolgoz ki a döntéshozók részére, részt vesz a döntésekből adódó feladatok végrehajtásának összehangolásában,

k) ellátja a minisztériumi ügyeletet, amelynek keretében folyamatos kapcsolatot tart az állami szervek, valamint a miniszter irányítása alá tartozó szervek ügyeleteivel,

l) összefoglaló jelentést készít a tárca hatáskörébe tartozó eseményekről IRM Napi Tájékoztató Jelentés címen, és azt a rendészeti szakállamtitkár által jóváhagyott rend szerint továbbítja,

m) naprakészen tartja a minősített időszak és terror veszélyhelyzet elrendelése érdekében az intézkedések vételére és továbbítására szolgáló értesítési (riasztási) rendszert,

n) ellátja a terrorfenyegetettség időszakában a hatáskörébe utalt feladatokat,

o) ügyeleti időben ellátja a minősített információ telefonon történő vételével és továbbításával kapcsolatos feladatokat, és

p) végzi az objektumőrség, a gondnokság, a veszély- és kárelhárításban résztvevő szervek értesítését, közreműködik az ezzel összefüggő feladatok végrehajtásában a minisztérium Roosevelt téri épületében előforduló rendkívüli esemény (tűz-, robbanás-, közveszély-okozással történő fenyegetés stb.), illetve ilyen fenyegetettség esetén, a rendkívüli esemény kezelésére hivatott szervek által rendelkezésére bocsátott tervek alapján.

9.3. Rendészeti Kodifikációs Főosztály

A főosztályvezető helyettesítésére általános főosztályvezető-helyettes működik. A Főosztály a Rendészeti Kodifikációs Osztályra és Szolgálati Jogi Kodifikációs Osztályra tagozódik.

A. Kodifikációs feladatok

a) ellátja a Rendőrségről szóló törvény és az ezzel összefüggésben kiadott más jogszabályok és állami irányítás egyéb jogi eszközei előkészítését,

b) ellátja

ba) az államhatárról és a határőrizetről,

bb) a közlekedésrendészetről és a közlekedésigazgatásról,

bc) a közúti közlekedési előéleti pontrendszerről,

bd) a személy- és vagyonvédelemről, valamint a magánnyomozói tevékenységről,

be) a fegyveres biztonsági őrségről, a közterület-felügyeletről, a polgárőrségről,

bf) a polgári célú löfegyverekről és a pirotechnikai eszközökről, és

bg) a büntetés-végrehajtási szervezet jogállásáról és működéséről,

szóló jogszabályok és állami irányítás egyéb jogi eszközei előkészítését,

c) ellátja a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló törvény és a végrehajtásáról szóló kormányrendelet, valamint e jogszabályokkal összefüggésben a Rendőrséget és a büntetés-végrehajtási szervezetet érintő más jogszabályok és állami irányítás egyéb jogi eszközei előkészítését,

d) véleményezi – a miniszternek a kormányzati döntés-előkészítéssel kapcsolatos feladatköre gyakorlása körében – az érintett főosztályok bevonásával a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló törvény alapján más tárcák által kiadott jogszabályok és állami irányítás egyéb jogi eszközei tervezetét, továbbá a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses katonáinak jogállásáról szóló jogszabályok és állami irányítás egyéb jogi eszközei tervezetét,

e) véleményezi – a miniszternek a kormányzati döntés-előkészítéssel kapcsolatos feladatköre gyakorlása körében – az érintett főosztályok bevonásával

ea) a honvédelemről,

eb) a katasztrófák elleni védekezésről, és

ec) a nemzetbiztonsági tevékenységről szóló jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközei tervezetét.

B. Szervezet- és tevékenységirányítási feladatok

C. Egyedi közhatalmi aktusokkal kapcsolatos feladatok

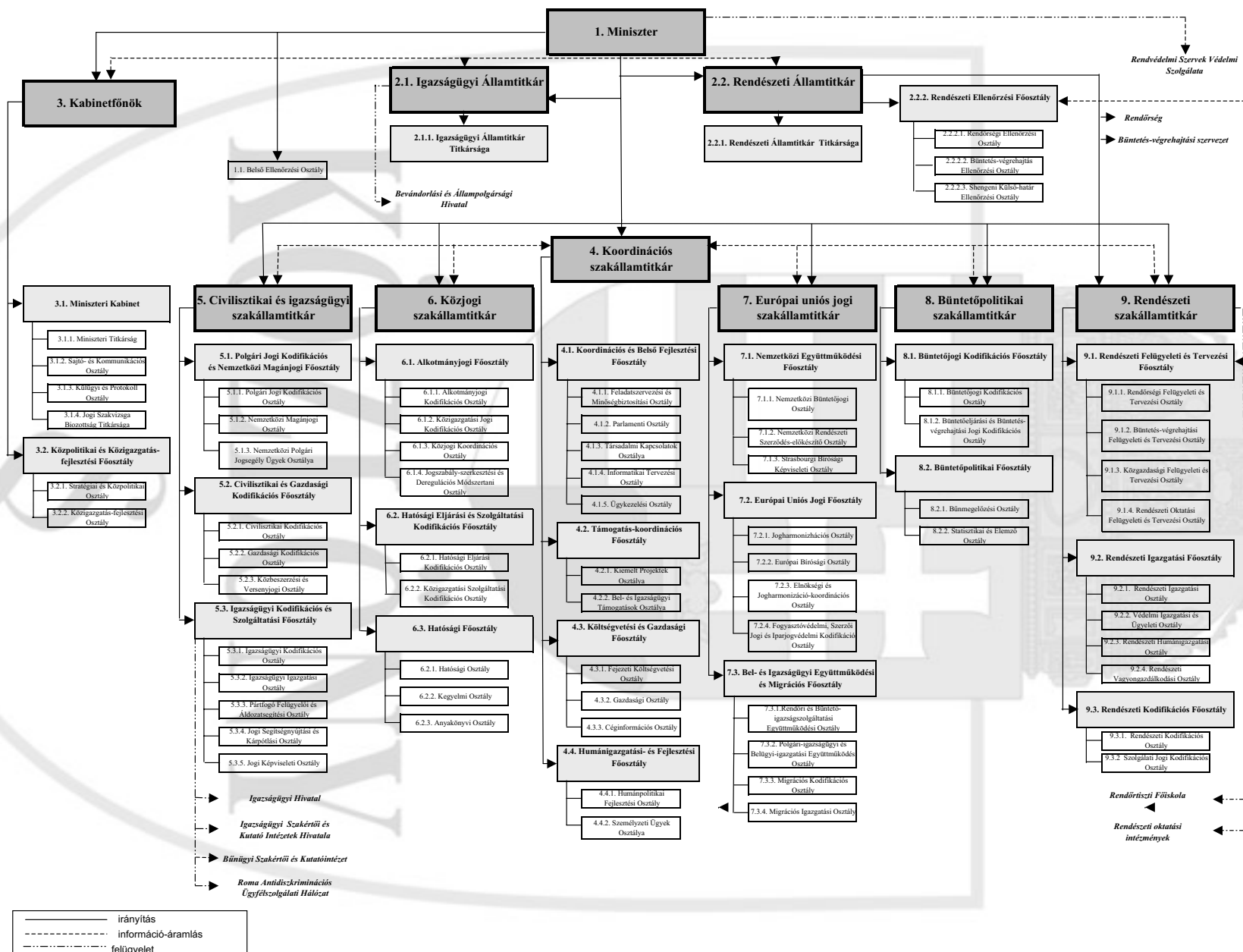
D. Nemzetközi és európai uniós vonatkozású feladatok

E. Egyéb feladatok

KÖZLÖNY

§

Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium szervezeti felépítése és felügyeleti rendje

Szervezeti hírek

Pályázati felhívás

A Miskolci Közjegyzői Kamara

**pályázatot hirdet
a kazincbarcika 2.
és
a kiskvárdai 2.
székhelyű közjegyzői állásra**

Az állásra azok pályázhatnak, akik a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvényben előírt személyi és tárgyi feltételeknek megfelelnek.

Közjegyzővé az nevezhető ki, aki

- magyar állampolgár,
- büntetlen előéletű,
- választójoggal rendelkezik,
- egyetemi jogi végzettséggel rendelkezik,
- a jogi szakvizsgát letette,
- legalább háromévi közjegyző-helyettesi gyakorlatot igazol (ennek megfelelően legalább hároméves bírói, ügyészi, ügyvédi, jogtanácsosi vagy közjegyzői gyakorlat),
- akivel szemben a Ktv. 7. §-ában meghatározott összeférhetetlenségi ok nem áll fenn, illetőleg amennyiben fennáll, vállalja, hogy kinevezése esetén azt az eskütellet időpontjáig megszünteti,
- aki vállalja, hogy kinevezése után vagyonynyilatkozatot tesz.

A pályázathoz mellékelni kell:

- a kinevezési feltételek fennállását igazoló okiratok hiteles másolatát,
- az összeférhetetlenség kinevezés esetére vállalt megszüntetésére vonatkozó nyilatkozatot (Ktv. 17. §),
- kézzel írott részletes szakmai önéletrajzot,
- annak igazolását, hogy a pályázónak adó és társadalombiztosítási tartozása nincs.

A pályázók szakmai felkészültségét a közjegyzői kamara elnöksége személyes meghallgatás során vizsgálja.

Pályázati határidő: 2008. szeptember 30.

A pályázatokat az alábbi címre kell benyújtani:

**Miskolci Közjegyzői Kamara elnöksége
3530 Miskolc I., Reményi u. 1. I/6.**

Közlemények

A közvetítői névjegyzékbe bejegyzettek és a közvetítői névjegyzékből töröltek névsora

I.

Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium a közvetítői tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvény 4. §-ában és 6. §-ának (4) bekezdésében foglaltak alapján az alábbi – a közvetítői névjegyzékbe 2008. január 1. és 2008. június 30. között bejegyzettek nyilvános adatait tartalmazó – névsort teszi közzé:

Név	Elérhetőség	Névjegyzékbe vétel dátuma	Szakterületek
Nunkovicsné Roboz Erzsébet	8220 Balatonalmádi, Jedlik Á. u. 10. telefonszám: 88-432-260 faxszám: mobilszám: 06-30-947-2637 e-mail cím: mediacio@invitel.hu	2008. 01. 08.	
Forgács László	5000 Szolnok, Arany J. u. 6. fszt. telefonszám: 56-342-566 faxszám: 56-342-566 mobilszám: 06-20-578-2599 e-mail cím: postmaster@hardway.t-online.hu	2008. 06. 24.	gazdasági jellegű polgári jogviták, gazdasági társaságokkal, pénzügyekkel kapcsolatos polgári jogviták, nemzetközi és belföldi üzleti jellegű jogviták
dr. Péter Erzsébet Zsófia	1126 Budapest, Böszörményi út 3/D telefonszám: 355-1930 faxszám: 355-1930 mobilszám: 06-30-932-3347 e-mail cím: aequum@t-online.hu	2008. 01. 08.	szerzői jogi viták, társasági jogviták, nonprofit szervezetekkel kapcsolatos polgári viták
dr. Bite Ibolya	6725 Szeged, Kántor u. 2/A telefonszám: 62-442-728 faxszám: mobilszám: e-mail cím:	2008. 01. 08.	polgári jogi viták, családjogi viták, társasági jogi viták
Dombóvári Katalin Piroska	2000 Szentendre, Szentlászlói u. 89. telefonszám: 26-312-605, 26-400-172 faxszám: 26-312-605 mobilszám: e-mail cím: dorombos73@citromail.hu	2008. 01. 08.	családjogi viták (kapcsolattartás, családon belüli konfliktusok)
Balogh Ádám István	1124 Budapest, Fodor u. 141. telefonszám: 395-7046 faxszám: mobilszám: 06-30-280-5328 e-mail cím: balogh.adam.istvan@t-online.hu	2008. 02. 13.	
dr. Seress Gábor Árpád	3300 Eger, Szentmiklós u. 1. telefonszám: 36-789-936 faxszám: mobilszám: 06-70-296-1135 e-mail cím:	2008. 01. 08.	
dr. Veres Imre	1107 Budapest, Üllői út 130. V. lph. I. em. 1. telefonszám: 264-2980 faxszám: 264-2980 mobilszám: 06-30-631-1903 e-mail cím: drveres@t-online.hu	2008. 01. 08.	polgári jogi viták, munkajogi viták, családjogi viták, társasági jogi viták, gazdasági jogi viták
Győri-Illés Tamásné	1145 Budapest, Fűzfő u. 5. telefonszám: 251-1372 faxszám: 460-0084 mobilszám: 06-30-203-7038 e-mail cím: gancsa@mail.datanet.hu	2008. 01. 08.	

Név	Elérhetőség	Névjegyzékbe vétel dátuma	Szakterületek
Tóth Rudolfné	7632 Pécs, Málomi út 5/75. telefonszám: 72-410-561 faxszám: mobilszám: e-mail cím:	2008. 01. 08.	
dr. Szolga Róbert	7570 Barcs, Bajcsy-Zsilinszky u. 43. fszt. 1. telefonszám: 82-460-208 faxszám: 82-460-208 mobilszám: 06-20-256-1938 e-mail cím: info@szolgarobert.hu	2008. 01. 30.	ingatlanjogi viták, társasági jogi viták, családjogi viták
dr. Kollárné Déri Krisztina	1125 Budapest, Rózse u. 6-8. 4. ép. 41. telefonszám: 201-4994 faxszám: 201-1406 mobilszám: 06-30-331-1878 e-mail cím: kriszti.deri@gmail.com	2008. 01. 30.	párkapcsolati, válási, kapcsolatügyleti viták, gazdasági jogviták, közbeszerzésekkel kapcsolatos jogviták
dr. Botos József	6722 Szeged, Tisza L. krt. 83. II/40. telefonszám: faxszám: mobilszám: 06-70-602-6932 e-mail cím: botos.j@t-online.hu	2008. 01. 30.	polgári jogviták, családi jogviták, gazdasági jogviták
Gazda Mária	1205 Budapest, Báthory u. 13/A telefonszám: faxszám: mobilszám: 06-20-348-1847 e-mail cím: gazdamaria@freemail.hu	2008. 01. 30.	családi jogviták, követeléskezelés, kinnlevőség-kezelés
dr. Szemes Marianna	1055 Budapest, Balaton u. 12. fszt. 6. telefonszám: 353-1453 faxszám: 302-2706 mobilszám: 06-20-934-9600 e-mail cím: szemes1700@t-online.hu	2008. 01. 30.	családjogi viták, polgári jogi viták, munkajogi viták, társasági jogviták
Thiery Henriette	1125 Budapest, Istenhegyi út 41/A telefonszám: faxszám: mobilszám: 06-70-257-9303 e-mail cím: thiery@freestart.hu	2008. 01. 30.	családi jogviták, polgári jogviták, (tulajdonjoggal, örökléssel kapcsolatos jogviták)
Csató Sándor	1022 Budapest, Bimbó út 4. telefonszám: 31-511-56 faxszám: mobilszám: 06-20-366-1078 e-mail cím: csato.sandor@t-online.hu	2008. 01. 30.	
Lepesi György István	1105 Budapest, Mádi u. 15. telefonszám: 431-7332 faxszám: mobilszám: 06-20-970-9793 e-mail cím: lepesigy@t-online.hu	2008. 01. 30.	szervezetek, gazdálkodó szervezetek közötti és azon belüli konfliktusok, sport szakterületén jelentkező polgári jogi viták
Szabó Béla Józsefné	8900 Zalaegerszeg, Liszt F. út 14. telefonszám: faxszám: mobilszám: 06-20-463-5470 e-mail cím:	2008. 01. 30.	
Dés Rita	1124 Budapest, Jagelló u. 24. telefonszám: 319-9301, 319-9299 faxszám: 319-9301 mobilszám: e-mail cím:	2008. 01. 30.	családi jogviták

Név	Elérhetőség	Névjegyzékbe vétel dátuma	Szakterületek
Ohánovits Károly	1124 Budapest, Jagelló u. 24. telefonszám: 319-9301 faxszám: 319-9301 mobilszám: e-mail cím:	2008. 01. 30.	
dr. Forián Szabó István	1124 Budapest, Jagelló u. 24. telefonszám: 319-9301, 319-9299 faxszám: 319-9301 mobilszám: 06-30-589-1602 e-mail cím: forian.istvan@cask.bp12ker.hu	2008. 01. 30.	családi jogviták
dr. Németh Györgyi Éva	1072 Budapest, Rákóczi u. 8/A telefonszám: 93-314-723 faxszám: 93-312-361 mobilszám: 06-30-957-8149 e-mail cím: nemeth.gyorgyi@t-online.hu	2008. 02. 13.	gazdasági jogviták, polgári jogviták, családi jogviták
dr. Skutecky Rita Krisztina	1137 Budapest, Katona József u. 33/B fszt. 1. telefonszám: 340-5107 faxszám: 340-5107 mobilszám: e-mail cím:	2008. 02. 13.	
Sitó Gábor	1048 Budapest, Külső Szilágyi út 104. 5/20. telefonszám: 230-4932 faxszám: mobilszám: 06-70-327-6260 e-mail cím: otissiga@gmail.com	2008. 02. 13.	
Kis Róbert	1114 Budapest, Bartók B. út 39. I/4. telefonszám: 386-2615 faxszám: 386-2615 mobilszám: 06-20-337-6527 e-mail cím:	2008. 02. 13.	építőipar területén felmerülő polgári jogviták gazdasági jogviták közbeszerzéssel kapcsolatos polgári viták
dr. Boza Laura	1092 Budapest, Ráday u. 59. III. e. 2/a telefonszám: 205-6276 faxszám: mobilszám: 06-30-658-4449 e-mail cím:	2008. 02. 13.	munkajogi viták, polgári jogi viták (szerződések, ingatlanügyek, öröklési ügyek), családjogi viták, közbeszerzéssel kapcsolatos polgári viták, építéssel kapcsolatos polgári viták, sajtóügyek
dr. Surman Pál	1111 Budapest, Bertalan Lajos u. 26. telefonszám: 466-4805 faxszám: mobilszám: 06-20-251-2917 e-mail cím: ref@chello.hu	2008. 02. 13.	
Sárdi Annamária	1055 Budapest, Nagy Ignác u. 16. telefonszám: faxszám: mobilszám: 06-20-940-2753 e-mail cím: sardiannamaria@gmail.com	2008. 04. 18.	családi jogviták
dr. Máthay Csaba	8051 Sárkeresztes, Ságvári u. 25. telefonszám: 22-442-043 faxszám: mobilszám: 06-30-420-9999 e-mail cím: csmathay@t-online.hu	2008. 04. 18.	ingatlanjogi viták, polgári jogi viták, munkajogi viták
Hegedüs Mihály Ernő	6050 Lajosmizse, Batthyány út 9. telefonszám: 76-555-690 faxszám: 76-459-000 mobilszám: 06-30-938-4847 e-mail cím: hegedus@hkadit.hu	2008. 04. 18.	gazdasági jogviták, vállalkozásokkal kapcsolatos polgári viták

Név	Elérhetőség	Névjegyzékbe vétel dátuma	Szakterületek
Sallai Nóra Edit	5000 Szolnok, Rákóczi út 79. I/2. telefonszám: faxszám: mobilszám: 06-30-278-1061 e-mail cím: sallaino@eqnet.hu	2008. 04. 18.	gazdasági jogviták, családi jogviták, egyéb polgári jogviták, hatóságok számára polgári közvetítés
Nyakó Sándorné	4028 Debrecen, Szigligeti u. 8. III. em. 8. telefonszám: 52-429-090 faxszám: mobilszám: 06-70-625-2249 e-mail cím: nyakone@vivamail.hu	2008. 04. 18.	gazdasági társaságokkal kapcsolatos polgári jogviták, pénzügyekkel kapcsolatos polgári jogviták
dr. Szilágyi András György	1036 Budapest, Lajos u. 93–99. „i” lh. IX/2. telefonszám: 240-5106 faxszám: 240-5106 mobilszám: e-mail cím: drszilagya@gmail.com	2008. 04. 18.	polgári jogviták, gazdasági jogviták, ingatlanjogi viták, munkajogi viták
dr. Szöllös Márta Éva	3100 Salgótarján, Alkotmány út 9. I/1. telefonszám: 32-312-917 faxszám: 32-312-917 mobilszám: e-mail cím:	2008. 04. 14.	munkajogi viták, családjogi viták, társasági jogi viták, polgári jogi viták, nemzetközi magánjogi viták
Pálfay Rita Filoména	1214 Budapest, Rakéta u. 16/B II/1. telefonszám: faxszám: mobilszám: 06-30-233-9803 e-mail cím:	2008. 04. 18.	családi jogviták
Buzás Judit	1118 Budapest, Előpatak u. 38. telefonszám: faxszám: mobilszám: 06-70-312-8158 e-mail cím: buzas.judit@gmail.com	2008. 04. 18.	családjogi viták, magánszemélyek közötti jogviták, munkaügyi viták, cégjogi vitás ügyek, pénzügyi-banki jogviták, ingatlanl kapcsolatos jogviták
Kurucz Miklósné	1173 Budapest, 536 16. telefonszám: 258-6180 faxszám: mobilszám: 06-20-526-9884 e-mail cím: balogkati@freemail.hu	2008. 05. 09.	családi jogviták
Vighné Vincze Erzsébet Györgyi	1191 Budapest, Báthory u. 15. telefonszám: faxszám: mobilszám: e-mail cím:	2008. 05. 09.	családjogi viták
Pap Géza Gábor	6720 Szeged, Feketesas u. 25. I/2. telefonszám: 62-443-267 faxszám: 62-443-267 mobilszám: 06-30-259-6011 e-mail cím: papgeza50@freemail.hu	2008. 04. 18.	ipari, fejlesztési és műszaki szakterülettel kapcsolatos polgári viták
dr. Pámer Zsuzsanna	6720 Szeged, Feketesas u. 25. I/2. telefonszám: 62-421-050 faxszám: 62-443-267 mobilszám: 06-30-278-3638 e-mail cím: drpamer@freemail.hu	2008. 04. 18.	polgári jogi viták, családi jogi viták, társasági jogi viták, ingatlanjogi viták
dr. Nagy Melinda	6000 Kecskemét, Dévény u. 2. telefonszám: faxszám: mobilszám: 06-30-921-4361 e-mail cím:	2008. 04. 18.	gazdasági jogviták

Név	Elérhetőség	Névjegyzékbe vétel dátuma	Szakterületek
Töröcsikné dr. Bartha Beatrix	4400 Nyíregyháza, Zrínyi Ilona u. 9. telefonszám: 42-311-459 faxszám: 42-311-459 mobilszám: 06-30-362-4302 e-mail cím: drbarthab@t-online.hu	2008. 05. 09.	polgári jogviták, családjogi viták, munkajogi viták, gazdasági társaságok közötti jogviták, ingatlanjogi viták, cégjogi viták
Takács Ákos	1125 Budapest, Zirzen Janka u. 50. telefonszám: faxszám: 200-6370 mobilszám: 06-30-964-2907 e-mail cím:	2008. 05. 09.	pénzügyi jogviták, kereskedelmi jogviták
dr. Hargitai Rita	8200 Veszprém, Kiskőrösi u. 19. telefonszám: 88-326-492 faxszám: 88-427-792 mobilszám: 06-70-266-2493 e-mail cím: trombi@zpok.hu	2008. 05. 09.	
dr. Porkoláb Lajosné	8840 Csurgó, Virág u. 1. telefonszám: 82-471-063 faxszám: mobilszám: 06-30-445-2549 e-mail cím: porkolabkati@gmail.com	2008. 05. 09.	családi (válási, kapcsolattartási) jogviták, munkajogi viták, oktatás területén felmerülő viták
dr. Tallódi Tímea	1025 Budapest, Battai u. 10/B telefonszám: faxszám: mobilszám: 06-20-471-1624 e-mail cím: talloдитimea@yahoo.com	2008. 05. 09.	munkajogi viták, családjogi viták (párkapcsolat)
dr. Udvaros Judit Zsuzsanna	1111 Budapest, Budafoki út 10/C IV/4. telefonszám: 209-6612 faxszám: 209-6612 mobilszám: 06-20-399-0378, 06-20-399-9037 e-mail cím: j.udvaros@chello.hu	2008. 05. 09.	kereskedelmi jogi viták, gazdasági jogi viták, szellemi alkotások jogával kapcsolatos viták
Szabóné Bánfalvi Katalin	1112 Budapest, Kapocs u. 11. 2/9. telefonszám: 226-7054 faxszám: 226-7054 mobilszám: 06-20-576-9695 e-mail cím: dotos@freemail.hu	2008. 05. 09.	családjogi viták, munkajogi viták, oktatással kapcsolatos polgári jogviták
dr. Skultéti Zelma	2120 Dunakeszi, Berzsenyi u. 3/D telefonszám: 27-348-583 faxszám: mobilszám: 06-30-231-6854 e-mail cím: skulteti.zelma@invitel.hu	2008. 05. 09.	gazdasági jogviták, polgári jogviták, munkajogi viták, családjogi viták
dr. Cseh Zita	8600 Siófok, Tanácsház u. 10/A fszt. 2. telefonszám: 84-313-223 faxszám: 84-313-223 mobilszám: 06-30-936-3263 e-mail cím: drcsehzita@t-online.hu	2008. 05. 09.	polgári jogviták, gazdasági, társasági jogviták, üzleti, kereskedelmi jogviták, munkajogi viták
Szinável Károly	8600 Siófok, Tanácsház u. 10/A fszt. 2. telefonszám: 84-313-223 faxszám: 84-313-223 mobilszám: 06-20-355-4433 e-mail cím: kszinavel@freemail.hu	2008. 05. 09.	pénzügyi, gazdasági viták, üzleti, adójogi viták, elszámolási viták
dr. Kardos Péter	6722 Szeged, Béke u. 5/A telefonszám: 62-426-344 faxszám: 62-426-098 mobilszám: e-mail cím:	2008. 05. 09.	gazdasági jogviták, társasági jogviták, ingatlanjogi viták, szerencsejátékkal, sporttal kapcsolatos polgári jogviták

Név	Elérhetőség	Névjegyzékbe vétel dátuma	Szakterületek
dr. Töröcsik Tamás	6722 Szeged, Béke u. 5/A telefonszám: 62-426-344 faxszám: 62-426-098 mobilszám: e-mail cím:	2008. 05. 09.	pénzügyi jogviták, társasági jogviták, faktoringgal kapcsolatos polgári jogviták, csődfelszámolás és végrehajtási jog
dr. Maróthy Kornél János	6722 Szeged, Béke u. 5/A telefonszám: 62-426-344 faxszám: 62-426-098 mobilszám: e-mail cím:	2008. 05. 09.	társasági jogi viták, munkajogi viták, szerencsejátékkal kapcsolatos polgári jogviták, ingatlanjogi viták, szerzői jogviták
dr. Pető Zsolt	6722 Szeged, Béke u. 5/A telefonszám: 62-426-344 faxszám: 62-426-098 mobilszám: e-mail cím:	2008. 05. 09.	munkajogi viták
Melegné Tóth Judit	1181 Budapest, Vasvári Pál u. 17/B telefonszám: 291-5443 faxszám: 291-5443 mobilszám: 06-20-215-0740 e-mail cím: info@fenyharmat.hu	2008. 05. 09.	családi jogviták, oktatással kapcsolatos polgári jogviták, személyi viták, orvosi műhibákkal kapcsolatos polgári jogviták, környezetvédelemmel kapcsolatos polgári jogviták
Somlyai Zoltán	1211 Budapest, Kiss J. altábornagy u. 63. VII. em. 76. telefonszám: 276-6789 faxszám: mobilszám: 06-30-343-9519 e-mail cím: csutty84@freemail.hu	2008. 05. 09.	
Bolla Hajnalka Beáta	1028 Budapest, Máriaremetei út 52. telefonszám: 274-6797, 266-2507 faxszám: 274-6797 mobilszám: 06-20-939-4670 e-mail cím: hajnalbolla@hotmail.com	2008. 06. 24.	gazdasági jogviták
Varga Mária Ilona	1012 Budapest, Márvány u. 12. III. em. 15/A telefonszám: faxszám: mobilszám: 06-30-991-4273 e-mail cím: vmaria@enternet.hu	2008. 06. 24.	üzleti jogviták, pénzügyi jogviták, informatikával kapcsolatos polgári jogviták
dr. Balog András Levente	2162 Órbottyán, Dózsa Gy. u. 7. telefonszám: 28-610-318 faxszám: 28-610-318 mobilszám: 06-20-912-5816 e-mail cím: drbalogal@gmail.com	2008. 06. 24.	
Chilkó Ferenc Lajos	1224 Budapest, Bartók B. út 25/C telefonszám: 362-4342, 209-7245 faxszám: 381-0740 mobilszám: 06-30-948-6144 e-mail cím: chilko.csaszar@chello.hu	2008. 06. 24.	pénzügyi jogviták, gazdasági jogviták, tulajdonjoggal kapcsolatos jogviták
Bereznay János	2119 Pécel, Faiskola u. 59. telefonszám: faxszám: mobilszám: 06-20-364-9973 e-mail cím: jbereznay@root.hu	2008. 06. 24.	
Kovács Zoltán	8600 Siófok, Széchenyi u. 24. telefonszám: 84-315-419 faxszám: 84-315-419 mobilszám: 06-20-994-4031 e-mail cím: kovacs@freemail.hu	2008. 06. 24.	

Név	Elérhetőség	Névjegyzékbe vétel dátuma	Szakterületek
Geigerné dr. Sipos Tímea Ágnes	1085 Budapest, Üllői út 36. telefonszám: 280-8939 faxszám: 281-0979 mobilszám: e-mail cím: timi24@freemail.hu	2008. 06. 24.	gazdasági jogviták, családi jogviták, munkajogi viták
Lengyel Erzsébet Beáta	1145 Budapest, Uzsoki u. 36/B telefonszám: faxszám: mobilszám: 06-30-395-2098 e-mail cím: lengyel.beata@yahoo.com	2008. 06. 24.	családjogi viták (válás, gyermekelhelyezés, tartásdíj, vagyonmegosztás), gyámhatósági vitás ügyek (gyámság, gondnokság, kiskorúak vagyoni ügyei)
Szűcs Attila József	1193 Budapest, Kálvária u. 7/27. telefonszám: faxszám: 210-7701 mobilszám: 06-20-981-7525 e-mail cím: gazdi@interticket.hu	2008. 06. 24.	gazdasági jogviták
dr. Frei János Ádám	7626 Pécs, Búza tér 2. I. em. 6. telefonszám: 72-330-346 faxszám: 72-330-346; 72-511-176 mobilszám: 06-30-946-8412 e-mail cím: vabank0@t-online.hu	2008. 06. 24.	polgári jogviták, gazdasági jogviták, családi jogviták
dr. Bóta Rózsa Éva	1114 Budapest, Villányi út 6. I/9. telefonszám: 209-8750 faxszám: 209-8750 mobilszám: 06-30-565-9095 e-mail cím: drbr@t-online.hu	2008. 06. 24.	követeléskezelés, -behajtás, polgárjogi jogügyletek, cégjog, gazdasági jog, ingatlanügyek
dr. Zsögöny Ilona	1137 Budapest, Szent István park 22. telefonszám: 340-8035 faxszám: 340-8035 mobilszám: 06-30-202-0573 e-mail cím: zsogonyzsu@freemail.hu	2008. 06. 24.	családi jogviták, polgári jogviták (szerződések joga)
dr. Kőrösi János	1221 Budapest, Jogar u. 4. telefonszám: 226-9384 faxszám: mobilszám: 06-30-933-0004 e-mail cím:	2008. 06. 24.	tulajdonjogi viták, öröklési jogi viták, személyi és vagyoni jogviták
dr. Seszták Miklós István	4600 Kisvárd, Kölcsey u. 4. telefonszám: 45-500-360 faxszám: 45-500-361 mobilszám: 06-30-953-4130 e-mail cím: sesztak@enternet.hu	2008. 06. 24.	társasági-gazdasági jogviták, polgári jogviták, védjegyekkel kapcsolatos polgári jogviták
Solymosi Andrásné	2314 Halásztelek, Hold u. 1217/36/5. telefonszám: faxszám: mobilszám: 06-70-609-2850 e-mail cím: aginenil@citromail.hu	2008. 06. 24.	
Kiss Elemér	1146 Budapest, Cházár A. u. 9. telefonszám: 887-4900 faxszám: 887-4901 mobilszám: e-mail cím: kiss.elemer@primatus.hu	2008. 06. 24.	csőd- és felszámolás, követeléskezelés, -behajtás, pénzügyi-gazdasági tanácsadás, könyvvizsgálat, faktoring, pénzügyi lízing, adóügyek, adósságkezelés
Pokol László	1146 Budapest, Cházár A. u. 9. telefonszám: 887-4900 faxszám: 887-4901 mobilszám: e-mail cím: pokol.laszlo@primatus.hu	2008. 06. 24.	pénzügyi-, gazdasági-, üzletviteli tanácsadás, faktoring, adósságkezelés, csőd-, felszámolás, eszköz- és ingatlan pénzügyi lízing

Név	Elérhetőség	Névjegyzékbe vétel dátuma	Szakterületek
dr. Szabó János Zoltán	1145 Budapest, Róna u. 148. I/4. telefonszám: 887-4900 faxszám: 887-4901 mobilszám: 06-30-950-2368 e-mail cím: szabo.janos@primatus.hu	2008. 06. 24.	csőd- és felszámolási eljárások, követeléskezelés és -behajtás
Joó Zoltán	2112 Veregyház, Fagyöngy u. 15. telefonszám: 06-28-385-695 faxszám: mobilszám: 06-30-436-5040 e-mail cím: zoltan.joo@invitel.hu	2008. 06. 24.	gazdasági ügyek
Sarnóczy Levente	1125 Budapest, Dániel út 23/A telefonszám: faxszám: mobilszám: e-mail cím:	2008. 06. 24.	szerződésekkel kapcsolatos jogviták, fizetési késedelmekkel, fizetési megállapodásokkal kapcsolatos jogviták
dr. Vaszin Edit	2700 Cegléd, Eötvös tér 6. fszt. 2. telefonszám: 53-317-733 faxszám: 53-317-733 mobilszám: 06-20-957-9477 e-mail cím: vaszinedo@gmail.com	2008. 06. 24.	társasági jogviták, gazdasági jogviták, felszámolással kapcsolatos jogviták, közbeszerzési jogviták, munkajogi viták, ingatlanjogi viták, családjogi viták, végrehajtással kapcsolatos jogviták
dr. Karácsony Zoltán	1119 Budapest, Fehérvári út 57/A II/4. telefonszám: faxszám: 785-6422 mobilszám: 06-30-922-3093 e-mail cím: karacsonyz@chello.hu	2008. 06. 24.	gazdasági jogviták, társasági jogviták, pénzügyi jogviták, ingatlanjogi viták, felszámolási jogviták, értékpapírijogi viták

Név	Közvetítői tevékenység folytatására megjelölt cím	Névjegyzékbe vétel dátuma
ÖCOBAU'94 Építőipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	1114 Budapest, Bartók Béla út 39. telefonszám: 386-2615 faxszám: 386-2615 mobilszám: e-mail cím:	2008. 02. 13.
Egyszülős Családokért Zalai Krízisközpont Alapítvány	8900 Zalaegerszeg, Nemzetőr u. 63. telefonszám: faxszám: mobilszám: 06-30-561-0210 e-mail cím: zalaimediator@freemail.hu	2008. 04. 18.
DR. NAGY & PARTNER Permegelőző és Peregyezési Iroda Korlátolt Felelősségű Társaság	1132 Budapest, Borbély u. 5-7. telefonszám: 785-6741, 785-6740 faxszám: 785-6741 mobilszám: 06-20-374-4420 e-mail cím: dr.nagy.laszlo@chello.hu	2008. 04. 18.
Alfa Mediátor Kereskedelmi és Szolgáltató Betéti Társaság	1036 Budapest, Lajos u. 93-99. „i” lh. 9. em. 2. telefonszám: 240-5106 faxszám: mobilszám: e-mail cím:	2008. 04. 18.
CIVIS-VÉD 2007 Vagyonvédelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	4028 Debrecen, Szigligeti u. 8. III. em. 8. telefonszám: faxszám: mobilszám: 06-70-625-2249 e-mail cím:	2008. 04. 18.

Név	Közvetítői tevékenység folytatására megjelölt cím	Névjegyzékbe vétel dátuma
Kálomis Tanácsadó, Koordináló és Szolgáltató Betéti Társaság	8200 Veszprém, Kiskőrösi u. 19. telefonszám: 88-326-492 faxszám: 88-427-792 mobilszám: 06-70-266-2493 e-mail cím: trombi@zpok.hu	2008. 05. 09.
Kardos, Pető, Töröcsik Társas Ügyvédi Iroda	6722 Szeged, Béke u. 5/A telefonszám: 62-426-344 faxszám: 62-426-098 mobilszám: 06-30-291-4629 e-mail cím: krivan@kpt.hu	2008. 05. 09.
Fényharmat Szolgáltató Betéti Társaság	1181 Budapest, Vasvári Pál u. 17/B telefonszám: 291-5443 faxszám: 291-5443 mobilszám: 06-20-215-0740 e-mail cím: info@fenyharmat.hu	2008. 05. 09.
INTERCLASS Kereskedelmi és Szolgáltató Betéti Társaság	1062 Budapest, Andrássy út 72. telefonszám: 266-2507 faxszám: 266-2507 mobilszám: 06-20-939-4670 e-mail cím: interclass@mail.datanet.hu	2008. 06. 24.
Közép-Magyarországi Mediátor Iroda Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	6000 Kecskemét, Árpád Krt. 4. 1. em. 9. telefonszám: 76-416-879 faxszám: 76-416-879 mobilszám: 06-30-945-5058 e-mail cím: info@kmmmediator.hu	2008. 06. 24.
Evol Kereskedelmi, Szolgáltató és reklám Korlátolt Felelősségű Társaság	1094 Budapest, Viola u. 7. I/6. telefonszám: faxszám: mobilszám: e-mail cím:	2008. 06. 24.
Dr. Bóta Rózsa Ügyvédi Iroda	1114 Budapest, Villányi út 6. I/9. telefonszám: 209-8750 faxszám: 209-8750 mobilszám: 06-30-565-9095 e-mail cím: drbr@t-online.hu	2008. 06. 24.
Dr. Zsögöny Ilona Ügyvédi Iroda	1137 Budapest, Szent István park 22. telefonszám: 340-8035 faxszám: 340-8035 mobilszám: 06-30-202-0573 e-mail cím: zsogonyzsu@freemail.hu	2008. 06. 24.
CELL & K Ingatlankezelő és Hasznosító Korlátolt Felelősségű Társaság	1146 Budapest, Cházár A. u. 9. telefonszám: 887-4900 faxszám: 887-4901 mobilszám: e-mail cím:	2008. 06. 24.
Karácsony Ügyvédi Iroda	1119 Budapest, Fehérvári út 57/A II/4. telefonszám: faxszám: 789-6422 mobilszám: 06-30-922-3093 e-mail cím: karacsonyz@chello.hu	2008. 06. 24.
Forrest's Deal Vagyongkezelő Korlátolt Felelősségű Társaság	5000 Szolnok, Zagyhíd u. 16. telefonszám: 06-56-461-074 faxszám: 06-56-461-693 mobilszám: 06-20-951-1516 e-mail cím:	2008. 06. 24.

II.

Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium a közvetítői tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvény 11. §-a (1) bekezdésének e) pontjában foglaltak alapján – a közvetítői névjegyzékbe bejegyzetteknek 2008. január 1. és 2008. június 30. között a közvetítői névjegyzékből való törléséről – az alábbi névsort teszi közzé:

Név	Névjegyzékből való törlés dátuma
dr. Farkas József	2008. 05. 14.
Nádas Mátyás	2008. 05. 14.
dr. Kremzner István	2008. 04. 22.
Kelemen József László	2008. 05. 14.
Járó Vilma	2008. 05. 14.
Hajdu Péter Györgyné	2008. 06. 24.
dr. Kerényi Viktor	2008. 04. 14.
dr. Molnár László	2008. 05. 14.
Pozsonyi György	2008. 01. 10.
Pozsonyi Györgyné	2008. 01. 10.
Harmati Gyula	2008. 04. 26.
Dr. Mongyiné Istvánovits Judit	2008. 06. 24.
Móro István	2008. 04. 14.
Rácz Beatrix	2008. 02. 19.
Balogh Zoltán	2008. 02. 19.
Nagy Imréné	2008. 06. 24.

Név	Névjegyzékből való törlés dátuma
Zalai Efendi Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	2008. 05. 14.
Baross Ügyvédi Iroda	2008. 04. 22.
P(r)OKER Kereskedelmi és Szolgáltató Betéti Társaság	2008. 01. 10.
ARBITER 2000. Konfliktuskezelő és Szolgáltató Egyéni Cég	2008. 06. 24.
Steinmetz és Társa Ügyvédi Iroda	2008. 02. 04.
HALASI ÜGYVÉDI IRODA	2008. 02. 04.
EUDATA Gazdasági Tanácsadó és Képviselési Korlátolt Felelősségű Társaság	2008. 05. 14.
YOG-ÁSZ Oktatási és Tanácsadó Betéti Társaság	2008. 01. 10.

A névjegyzékből való törléssel egyidejűleg a közvetítők részére kiállított igazolványokat az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium bevonta.

Szolgálati igazolványok érvénytelenítése

Dr. Horváth Sarolta Laura, a Fővárosi Igazságügyi Hivatal pártfogó felügyelője IH-0000222. számú, *Lengyel Béláné*, a Fővárosi Igazságügyi Hivatal pártfogó felügyelője IH-0000269. számú szolgálati igazolványa elveszett.

A fenti igazolványok érvénytelenek.

A Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Közlöny Könyvek sorozatában megjelent

A BÜNTETŐELJÁRÁSRÓL SZÓLÓ 1998. ÉVI XIX. TÖRVÉNY MAGYARÁZATA I–VII. KÖTET

című kiadvány.

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény sajátos története: a kihirdetése és hatálybalépése közötti időszakban történt nagy terjedelmű módosításai, valamint a 2003. július 1-jei hatálybalépése óta elfogadott több mint egy tucat módosítása jelentősen megnehezíti a jogot alkalmazók, a jogot tanulók vagy csak éppen megismerni akarók számára a büntetőeljárás szabályainak megértését. Ez a hektikus történet tette indokolttá, hogy a magyarázat szerzői a kommentárok szokásos tartalmán (jogértelmezés, jogalkalmazói gyakorlat, alacsonyabb szintű szabályozás bemutatása) túlterjeszkednek, és az egyes jogintézmények céljainak, feladatainak hangsúlyozásával, működésük többoldalú, történeti és gyakorlati szempontú bemutatásával – a jogirodalom megjelölésével, a jogtörténet feldolgozásával, valamint indokolt esetekben a jog-összehasonlítás eszközeivel – nyújtsanak segítséget a jogalkalmazóknak és a jogot tanulmányozóknak.

A büntetőeljárásról szóló törvény magyarázata hét kötetben jelent meg:

– az első kötet

az alapvető rendelkezések és az eljárás alanyai,
ára: 2205 Ft,

– a második kötet

az eljárási cselekmények, a bizonyítás,
a kényszerintézkedések,
ára: 3675 Ft,

– a harmadik kötet

a nyomozás és a vádemelés,
ára: 1596 Ft,

– a negyedik kötet

a bírósági eljárás általános szabályai és az elsőfokú
bírósági eljárás,
ára: 3087 Ft,

– az ötödik kötet

a másodfokú bírósági eljárás, a harmadfokú bírósági
eljárás és a rendkívüli perorvoslatok,
ára: 2226 Ft,

– a hatodik kötet

a külön eljárások,
ára: 2289 Ft,

– a hetedik kötet

a különleges eljárások és a határozatok végrehajtása
szabályozásának magyarázatát tartalmazza,
ára: 1722 Ft.

A magyarázat a Magyar Hivatalos Jogszabálytárban megjelent Be. kommentár szerkesztett változata.

A hét kötet kedvezményes ára egyszerre történő megvásárlás esetén 16 800 Ft helyett **13 440 Ft.**

A könyvek megvásárolhatók a Közlöny Centrumban [1072 Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán), tel.: 321-5971, 267-2780, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu] és a Közlönykiadó Jogi Könyvesbolt-jában (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.), valamint megrendelhetők a kiadó ügyfélszolgálatánál (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

Vagy megrendelhetők az alábbi megrendelőszelvényen:

MEGRENDELÉS

Megrendelem **A BÜNTETŐELJÁRÁSRÓL SZÓLÓ 1998. ÉVI XIX. TÖRVÉNY MAGYARÁZATA** alábbi köteteit:

☐ I. kötet (2205 Ft)	..... példányban.	☐ V. kötet (2226 Ft)	..... példányban.
☐ II. kötet (3675 Ft)	..... példányban.	☐ VI. kötet (2289 Ft)	..... példányban.
☐ III. kötet (1596 Ft)	..... példányban.	☐ VII. kötet (1722 Ft)	..... példányban.
☐ IV. kötet (3087 Ft)	..... példányban.	☐ A hét kötet együtt (13 440 Ft)	..... példányban.

A megrendelő (cég) neve: .....

Címe (város, irányítószám): .....

Utca, házszám: .....

Ügyintéző neve, telefonszáma: .....

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma: .....

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés: .....

.....
cégszerű aláírás

KÖNYVISMERTETŐ

Dr. Holló András és dr. Balogh Zsolt 1994-ben határozták el először, hogy az Alkotmány tételeihez rendellen közreadják az alkotmánybíróági gyakorlat – főként elvi tételeket tartalmazó – vázlatát:

Az értelmezett Alkotmány

című könyvet. Az ötéves ítélkezési gyakorlat összefoglalásáról megjelent kötet pozitív szakmai visszhangja bátorította a szerkesztőket, hogy újabb öt év elteltével megjelentették a második kötetet. Ezt a munkát sokan forgatták mindazok, akiknek az alkotmányjogi ismeretek folyamatos frissítése megkerülhetetlen, de azok is, akik csupán érdeklődtek az Alkotmánybíróóság tevékenységéről, jogfejlesztő ítélkezéséről.

Ismét eltelt öt év. A szerkesztők úgy döntöttek, hogy – immár hagyományként – elkészítik a tizenöt éves gyakorlat összefoglalását. E harmadik kötet megfelelő kiindulópontot jelent annak megismerésében, hogy az Alkotmány egyes rendelkezései miként hatályosultak a gyakorlatban, az Alkotmány szabályaiból milyen elvi következtetések adódnak az államszervezet, a jogrendszer működését illetően. A tizenöt éves gyakorlat összefoglalása pedig ebben szilárd hátteret jelent.

Ajánljuk e könyvet a jogalkotás szakembereinek, a jogalkalmazóknak, elsősorban a bírácoknak, ügyészeknek, az önkormányzatoknál dolgozó jogászoknak, ügyvédeknek, valamint az egyetemi oktatóknak és hallgatóknak egyaránt. A jelölt szakmai kör mindennapi munkáját elősegítő könyv olyan „kivonat”, amely az alkotmánybíróági gyakorlat ismertetésén keresztül – a szerkesztők reményei szerint – az alkotmányos jogállam működéséhez elengedhetetlen értékrenddel is megismertet.

Példányonként megvásárolható a Közlönykiadó Jogi Könyvesboltjában (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. Tel./fax: 318-8411), valamint a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük **Az értelmezett Alkotmány** című kiadványt (ára: **8832 Ft** áfával) ..... példányban, és kérjük juttassák el az alábbi címre:

A megrendelő (cég) neve: .....

Címe (város, irányítószám): .....

Utca, házszám: .....

Ügyintéző neve, telefonszáma: .....

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma: .....

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés: .....

.....
cégszerű aláírás

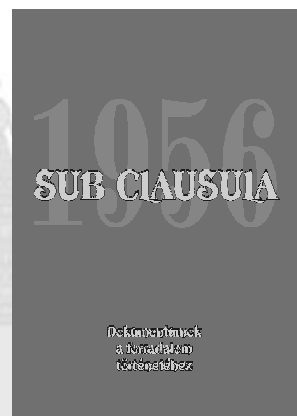
**A Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó
megjelentette**

DR. GECSÉNYI LAJOS, a történettudományok kandidátusa
és DR. MÁTHÉ GÁBOR, az állam- és jogtudományok kandidátusa
szerkesztésében

**SUB CLAUSULA
1956**

Dokumentumok a forradalom történetéhez

című könyvét.

Mi és hogyan történt 1956 őszén? Miként roppant meg fokozatosan a diktatúra az októberig vezető hónapok során, mit tettek és mit akartak a forradalom vezetői, miközben az utcákon már a tankok dübörögtek és a fegyverek ropogtak? És mit tettek a nagyhatalmak, melyek közül az egyik birodalma sáncait védte, a többi pedig az együtt érző kívülállás paravánja mögül figyelte a példátlan bátorsággal vállalt harcot és bukást. Hiteles választ a kérdések láncolatára aligha adhat más, mint a korabeli források tanúsága.

Ez indította a kötet szerkesztőit arra, hogy az 50. évforduló előestéjén mindabból, amit fontosnak tartanak, a forradalom előzményeit, az odáig vezető utat, majd a hősi küzdelem háttérében folyó hazai és nemzetközi tárgyalásokat, döntéseket, értékeléseket illetően, egy kötetbe gyűjtve a történelemtudomány szabályai szerint ismét közzétegyék. Magyar, orosz, angol, amerikai, osztrák levéltárak anyagából válogattak, és használták az elsődleges közlés helyének megjelölésével az eddigi publikációkat is. Olyan gyűjtemény jött így létre, amely, ha nem is hiánytalanul, de meghatározó elemeiben átfogja 1956 történetét.

A kötet 768 oldal terjedelmű, ára **6594 forint** áfával.

Példányonként megvásárolható a Közlönykiadó Jogi Könyvesboltjában (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. Tel./fax: 318-8411), valamint a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

MEGRENDELÉS

Megrendelem a

**SUB CLAUSULA
1956**

Dokumentumok a forradalom történetéhez

című, 768 oldal terjedelmű kiadványt

(ára: **6594 Ft** áfával) ..... példányban, és kérem, juttassák el alábbi címemre:

A megrendelő (cég) neve: .....

Címe (város, irányítószám): .....

Utca, házszám: .....

Ügyintéző neve, telefonszáma: .....

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül átutaljuk a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára vagy postai úton a fenti címre.

Keltezés: .....

.....

cégszerű aláírás

A Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó kiadásában

MEGJELENT

AZ UNIÓS PÁLYÁZATOK KÉSZÍTÉSÉNEK MÓDSZERTANA

– pályázati sorvezető helyi önkormányzatok és kistérségi társulások számára –

Magyarországon jelenleg az egyik legnagyobb kihívás az, hogy az európai uniós csatlakozás előnyeivel és lehetőségeivel eredményesen tudunk-e élni. A csatlakozásunk óta eltelt időszak tapasztalatai rendkívül fontosak, hiszen a 2007–2013 közötti programozási időszakban még jelentősebb nagyságrendű támogatás lesz elérhető a helyi önkormányzatok, kistérségi társulások részére.

A pályázatok elkészítése speciális szakértelmet igényel a helyi önkormányzatoktól. A felmérések adatai szerint a pályázó önkormányzatok, többcélú kistérségi társulások megközelítőleg fele maga készíti a pályázati dokumentációkat. Ezen helyi önkormányzatok, többcélú kistérségi társulások mind a pályázatok készítése, mind a már elnyert támogatásokról való elszámolás kapcsán számos esetben segítségre szorulnak, mert nem tudnak megfelelni a szigorú előírásoknak. Ma már igen szoros a pályázati verseny.

Amennyiben a helyi önkormányzatok, kistérségi társulások eredményesen szeretnék elnyerni az EU nyújtotta forrásokat, **gondolkodásmód, szemléletváltásra van szükség.** A **projektszemléletű fejlesztéstervezés** rendkívül kreatív szellemi munka, amely többféle szakismeretet, készséget és szervezett csapatmunkát igényel.

A kiadvány első fejezete „sorvezetőt” ad arra, hogy az **Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT)** és annak **operatív programjai** milyen prioritásokat jelölnek meg, amelyeket a későbbiekben akciótervek részleteznek, és központi projektek és pályázatok formájában elérhetők lesznek a kedvezményezettek számára. A projekteknek ugyanis összhangban kell lenniük ezen, valamint a kohézióra vonatkozó közösségi stratégiai iránymutatásokban meghatározott célokkal.

A kötet gerincét képezik a projektkövetelmények, a projektciklus-menedzsment (PCM) elmélet, a PCM típusú tervezés gyakorlata, a stratégiai tervezés módszerei, a logikai kerettervezés, a tevékenység tervezés, a projektcsapat kiválasztása, szerepek, felelősség, hatáskörök, a projektek pénzügyi tervezése, a pályázati információk megszerzése.

A kötetben bemutatásra kerül a **pályázatkészítés folyamata**, a pályázat kidolgozása, a pályázati írás lépései. Egy pályázatban egy adott projekt kerül bemutatásra, melynek végrehajtására nyerhetők források. A kiadvány foglalkozik a szerződés előkészítésével, a **Támogatási Szerződés** megkötésével, módosításával.

Különös hangsúlyt helyez a kiadvány a **projektvégrehajtás** szakaszában jelentkező feladatokra, a jelentési kötelezettségekre, a pénzügyi elszámolásra.

A **megvalósítás fázisában** kiemelt hangsúlyt kapnak az utólagos (kifizetett számlák arányában történő visszautalás) elszámoláshoz szükséges összesítők, bizonylatok, igazolások.

A **hatékony és eredményes szakmai, pénzügyi dokumentálást esettanulmányokkal segíti a kiadvány.**

A kiadvány egy fejezete külön kitér továbbá azon **közösségi programokra is (pl. Aktív európai polgárságért, LIFE+)**, amelyekre a helyi önkormányzatok nem az ÚMFT keretében, hanem közvetlenül az Európai Bizottsághoz pályázhatnak. Ezen programok keretében kiírt pályázatokra ugyanis speciális szabályok vonatkoznak.

A **pályázat nem cél, hanem egy eszköz**, azaz olyan konkrét fejlesztésekhez történő társfinanszírozás igénylése, amely hozzájárul a szélesebb közösségek számára is kedvező, kijelölt, közép vagy hosszú távon elérendő cél megvalósításához.

Reméljük, hogy hasznos segítséget nyújt a kiadvány a napi pályázati írás és projektmegvalósítási munkánál.

A 256 oldalterjedelmű kiadvány ára: **2961 Ft** áfával.

Példányonként megvásárolható a Közlönykiadó Jogi Könyvesboltjában (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. Tel./fax: 318-8411), valamint a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem **Az uniós pályázatok készítésének módszertana** című kiadványt (ára: **2961 Ft** + postaköltség), ... példányban, és kérem juttassák el az alábbi címre:

A megrendelő (cég) neve: .....

Címe (város, irányítószám): .....

Utca, házszám: .....

Ügyintéző neve, telefonszáma: .....

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma: .....

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutalom.

Keltezés: .....

.....
cégszerű aláírás

**A Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó
megjelentette**

Dr. Bócz Endre

KRIMINALISZTIKA A TÁRGYALÓTEREMBEN

című könyvét

A kriminalisztika ma már az egyetemek jogi karain kötelező tantárgy, de a tematika, amely szerint tanítják, egyetemenként változó. Mindenütt közös jellemző azonban, hogy a tananyag alapvetően a bűnügyi nyomozás kriminalisztikájához igazodik, mondhatni, a Rendőrtiszti Főiskola kriminalisztikai tananyagának rövidített és egyszerűsített kivonata. A hagyományos jogi pályákon – bíró, ügyész, ügyvéd – működő jogász számára azonban csaknem feleslegesnek mondható sok olyasmi, aminek a készségszerű ismerete egy nyomozó számára szinte létfontosságú, ugyanakkor létfontosságú sok olyan dolog, amit hasznos ugyan, de nem feltétlenül szükséges egy nyomozónak tudnia. Máshová esnek a hangsúlyok a nyomozásnál, és máshová a hagyományos jogászai pályák gyakorlásának terepén, a bírósági eljárásban. Más szempontok vezérlik a jogalkalmazót annak függvényében is, hogy milyen eljárási funkciót lát el.

Ez a könyv több évtizedes jogalkalmazói gyakorlat és a kriminalisztika oktatásában évek hosszú során kifejtett tevékenység tapasztalatait összegzi. Haszonnal forgathatják ügyvédjelöltek, bírósági és ügyészségi fogalmazók, de bizonyára találhatnak benne újszerű ismereteket már gyakorlottabb jogászok is. A bizonyítás kriminalisztikai indíttatású elmélete, a büntetőeljárási kényszerintézkedések feltételeinek kriminalisztikai szemléletű értelmezése, a perbeszédtek szerkesztésével, érvelési rendszerével foglalkozó gyakorlatias fejtegetések még azok számára is adhatnak új ötleteket, akik már rendelkeznek némi gyakorlattal.

A kötet 164 oldal terjedelmű, ára **4305 forint** áfával.

Példányonként megvásárolható a Közlönykiadó Jogi Könyvesboltjában (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. Tel./fax: 318-8411), valamint a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

MEGRENDELÉS

Megrendelem

Dr. Bócz Endre

KRIMINALISZTIKA A TÁRGYALÓTEREMBEN

című, 164 oldal terjedelmű kiadványt (ára: **4305 Ft** áfával) ..... példányban, és kérem, juttassák el alábbi címemre:

A megrendelő (cég) neve: .....

Címe (város, irányítószám): .....

Utca, házszám: .....

Ügyintéző neve, telefonszáma: .....

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül átutaljuk a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára vagy postai úton a fenti címre.

Keltezés: .....

.....
cégszerű aláírás

A Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó
kiadásában megjelenik az

EU-JOGSZABÁLYTÁR

Az EU-Jogszabálytár az Európai Unió magyarra lefordított elsődleges (alapszerződések, csatlakozási okmányok) és másodlagos (az Európai Unió szervei által alkotott jogi aktusok) joganyagát tartalmazza.

Az EU-Jogszabálytár DVD-n a dokumentumok többféle szempont (évszám, Celex-szám, kibocsátó stb.) szerint kereshetők. Az adatbázisból megismerhetők a joganyagok jellemzői (megjelenés adatai, kibocsátó, hatályosság, egyéb lényeges megjegyzések stb.), valamint közvetlenül elérhetők azok kapcsolatai más EU-s, illetve magyar jogszabályokkal.

Az Európai Unió jogában kevésbé jártas felhasználók számára lényeges információkkal szolgálnak az EU Asszisztens menüpontban található ismertető.

Az EU Extra menüpont tartalmazza a magyar csatlakozási okmányt, valamint egyéb kiemelkedően fontos európai vonatkozású dokumentumokat.

Az EU-Jogszabálytár felhasználóbarát kialakítása és könnyen kezelhető funkciói hasznos és gyors segítséget nyújtanak mind az EU-jogban már jártas, mind az azzal most ismerkedő felhasználók számára.

Az EU-Jogszabálytár és a HIVATALOS JOGSZABÁLYTÁR között is működik az átjárhatóság, vagyis ha az EU-Jogszabálytárban magyar jogszabályra van hivatkozás, akkor azt az EU-Jogszabálytárból azonnal meg lehet nyitni.

Az EU-Jogszabálytár előfizetési díjából a Hivatalos Jogszabálytár előfizetői 50% kedvezményt kapnak.

Éves előfizetési díjak

Önálló változat	72 000 Ft + áfa	☐
5 munkahelyes hálózati változat	130 000 Ft + áfa	☐
10 munkahelyes hálózati változat	160 000 Ft + áfa	☐
25 munkahelyes hálózati változat	260 000 Ft + áfa	☐
50 munkahelyes hálózati változat	340 000 Ft + áfa	☐
100 munkahelyes hálózati változat	590 000 Ft + áfa	☐

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük az **EU-JOGSZABÁLYTÁR** változatát ..... példányban, 2008. .... hónaptól.

A megrendelő neve: .....

A megrendelő címe: .....

Ügyműködő neve: .....

Telefonszáma: .....

Küldési név, cím: .....

Keltezés: .....
.....
cégszerű aláírás

Megrendeléssel kapcsolatban érdeklődni lehet a 06-80-200-723-as zöldszámunkon és a 266-5095-ös telefonszámon.

A megrendeléseket a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó címére (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6., faxszámon a 266-8906, illetve e-mail-en az ugyfel@mhk.hu-ra) kérjük eljuttatni.

Szerkesztésért felelős: Laborcne dr. Balogh Éva

Kiadja: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó (1085 Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu).

Felelős kiadó: dr. Kodala László elnök-vezérigazgató.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó a Fama ZRt. közreműködésével.

Telefon: 235-4554, 266-9290/240, 241 mellék.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen,

1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357.

Terjesztés: tel.: 317-9999, 266-9290/245 mellék.

Példányonként megvásárolható a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu).

2008. évi éves előfizetési díj: 18 900 Ft áfával, féléves előfizetési díj: 9450 Ft áfával, egy példány ára: 1680 Ft áfával.

HU ISSN 0133-7645

08.2516 – Nyomja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert igazgató.

